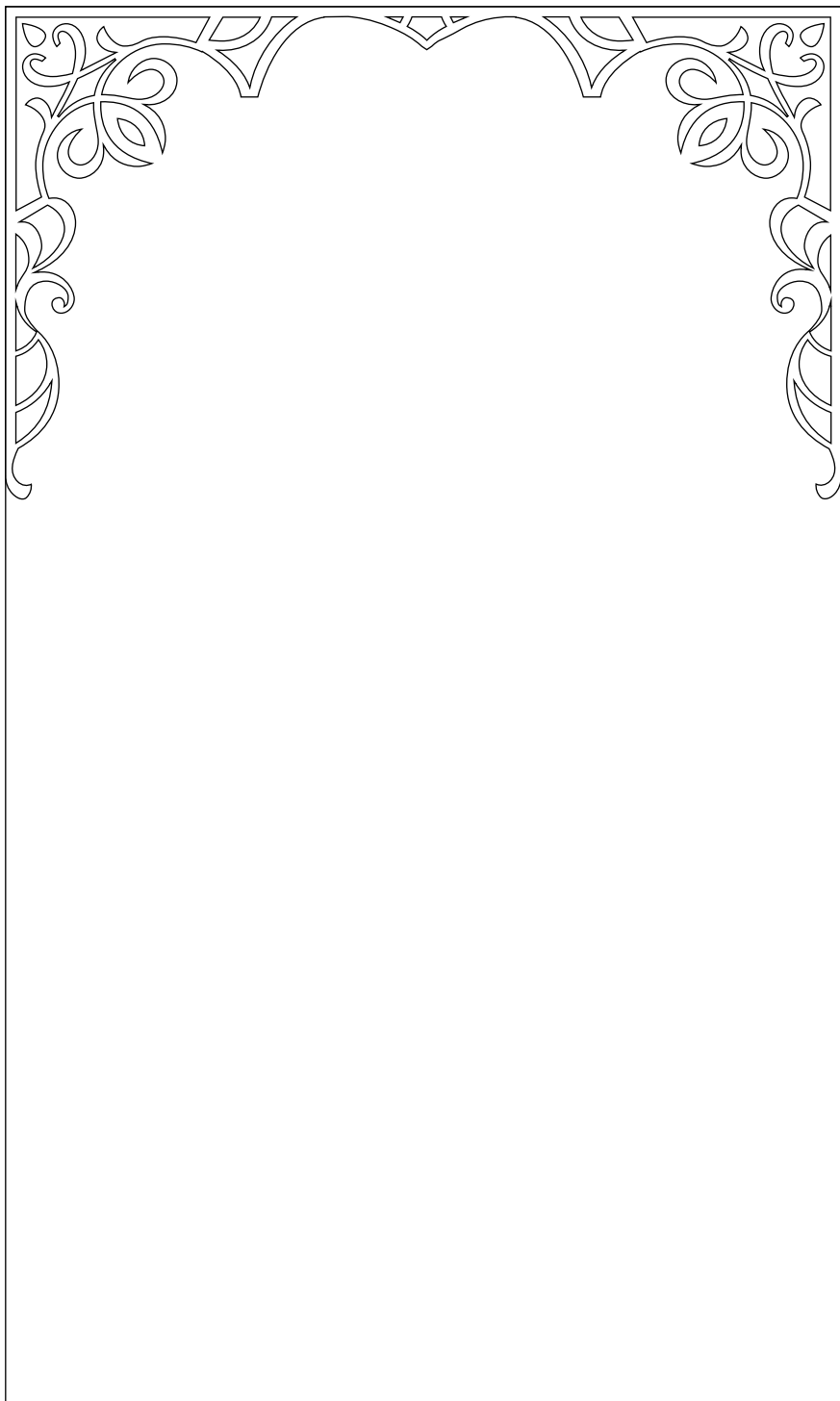

**СЫЙЛЫ
КИТАПЛА**

ФАЙГЪАМБАРЛАНЫ КИТАПЛАРЫ

СЫЙЛЫ КИТАПЛА

КЮНЧЫГЪЫШДА
ЖАРЫКЪ

Священные Писания. Книги “Исаия”, “Иеремия”, “Плач Иеремии” и “Иона” на балкарском языке.

Сыйлы Китапла. «Иешая фйгъамбарны», «Иеремия фйгъамбарны», «Иеремия фйгъамбарны жилауу», «Жюнюс фйгъамбарны» китаплары малкъар тилде.

БАШЛАРЫ

ИЕШАЯ ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

1	Раббий халкъына билдиреди	11
2	Раббийни тауу	12
3	Иерусалимде бузукълукъ	13
4	Иерусалимни боллукъ жашау	14
5	Жюзюм бахчаны юсюнден жыр	14
6	Раббий Иешая файгъамбарны чакъырады	15
7	Ахаз патчаха илишан: Иммануел	16
8	Дамаск бла Самария хорланадыла	17
9	Ырахатлыкъны Бийи	18
10	Аллахны Ассириягъа къжау хукмусу	19
11	Ишайны бутагъы	20
12	Раббийге шукур	21
13	Аллах Бабилни айыбына тюбетирикди	22
14	Раббийни Израилге мархаматы	22
15	Моаб жоулукъду	24
16	Моабны къадары	24
17	Раббий Сирияны бла Израилни айыпларына тюбетирикди	25
18	Раббий Кушну айыбына тюбетирикди	25
19	Раббий Мисирни айыбына тюбетирикди	26
20	Мисирге бла Кушха боллукъ затла	27
21	Бабилни ахыры	27
22	Иерусалимни юсюнден билдириу	22
23	Тир шахарны ахыры	29
24	Раббий дуняны айыбына тюбетирикди	30
25	Раббийни жазыкъсыныууна махтау	31
26	Къууанчлы зикир	31
27	Израилни къутхарылыуу	32
28	Эфраимге азап берилликди	33
29	Иерусалимге келлик палах	34
30	Мисирден болушлукъ излемегиз	30
31	Мисирге туююл, Раббийге ышаныгъыз	31
32	Тюзлюкю патчах	32
33	Аллахдан болушлукъ изленеди	33
34	Раббий миллетлени азапларыкъды	34
35	Раббийни патчахлыгъы	35
36	Санхериб Яхудагъа къжау уруш этеди	36
37	Хизкия Иешая файгъамбарны болушлугъун излейди	37
38	Хизкияны аурууу	43
39	Хизкияны акъылсызлыгъы	44
40	Жапсарьучу сёзле	44
41	Раббий Израилге болушур	46
42	Раббийни къулу	47
43	Израилни Къутхарыучусу – Раббий	48

44	Раббийден башха аллах жокъду	49
45	Раббий Персияны патчахы Корешни сайлайды	51
46	Хакъ керти Аллах	52
47	Бабилни жоюлуу	52
48	Исраилни терсакъыллылыгы	53
49	Раббийни къулуну чакъырылуу	54
50	Исраилни гоняхы	56
51	Раббий Сионну жапсарады	56
52	Аллахны патчахлыгы	57
53	Раббийни Къулуну азап чегиую эмда махтаулу болуу	58
54	Исраилни къутхарылуу	59
55	Раббийни чакъырыуу	60
56	Раббий битеу миллетлени къабыл этерикди	60
57	Мажюсюлюкню айгъакълау	61
58	Керти ораза	62
59	Зулму этгенле терсленедиле	63
60	Иерусалимни келлик аламатлыгы	64
61	Раббийни адамлагъа ыразылыкъ берлик жылы	65
62	Сионну жангы аты	66
63	Раббийни миллетлеге берлик азабы	66
64	Мархамат эм болушуу ючюн тилек	67
65	Терслеу эмда къутхарыу	68
66	Раббий излеген табыныу	69

ИЕРЕМИЯ ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

1	Раббий Иеремия файгъамбарны чакъырады	71
2	Аллах Исраилге хукму этеди	72
3	Тюз болмагъан Исраил	73
4	Шималдан палах келеди	75
5	Иерусалимни гюняхы	76
6	Иерусалимни къуршаланыуу	77
7	Жалгъан динни жараусузлугъу	79
8	Гюнях ючюн азап	80
9	Бойсунмагъан халкъ	81
10	Аллах идолла бла тенглешириледи	82
11	Кесамат бузулады	84
12	Иеремия файгъамбарны тарыгыуу	85
13	Гетен белибау	86
14	Уллу къургъакълыкъ	87
15	Яхудагъа азап бериу	88
16	Яхудагъа палах келген кюн	89
17	Яхуданы гюняхы	90
18	Къошунчуну юйюнде	91
19	Сынган къошун	92
20	Иеремия бла Пашхур	93
21	Аллах Сидкияны тилегин къабыл этмейди	94
22	Огъурсуз патчалагъа хукму	94
23	Тюзлюкню Бутакъ (Масих)	96
24	Эки четен инжир	98

25	Жетмиш жыллыкъ жесирлик	98
26	Халкъ Иеремияны ёлтюрюрге излейди	100
27	Яхуда Набуходоносоргъа бериледи	101
28	Жалгъан файгъамбар Ханания	102
29	Иеремияны Бабилде жесирлеге жазып ийгени	103
30	Аллах халкъына умут бередиди	104
31	Жангы Израил	105
32	Иеремия бир сабан сатып алады	107
33	Аллах халкъын журтуна къайтарады	109
34	Сидкия патчахха хапар	110
35	Иеремия бла рехаблыла	111
36	Иоякъым Иеремияны китабын кюйдюреди	112
37	Иеремия тутмакъда	114
38	Иеремия уругъа атылады	115
39	Иерусалимни хорланнганы	116
40	Иеремия оноучу Гедалияны жанында	117
41	Исмайыл Гедалияны ёлтюреди	118
42	Халкъ Иеремиядан тилейди	119
43	Иеремияны Мисирге элтедиле	120
44	Идоллагъа табынучулагъа палах	120
45	Барукга жапсарыу сёз	122
46	Миллетлеге боллукъ палахла I. Мисир	122
47	2. Филист	123
48	3. Моаб	124
49	4. Аммон	126
50	9. Бабил	128
51	Бабилни чачылыуу	130
52	Иерусалимни хорланыуу	132

ИЕРЕМИЯНЫ ЖИЛЯУ КИТАБЫ

1	134
2	135
3	136
4	138
5	139

ЖЮНЮС ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

1	140
2	140
3	141
4	141

ИЕШАЯ ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

Иешая файгъамбар кесини къуллугъун бизни санаугъа дери 740-чы жылда башлагъанды. Аллахны Сёзюн Исраилни төрт патчахыны заманында билдирип тургъанды. Аны заманында Исраилде Амос, Хошея эм Михей файгъамбарла да къуллукъ этгендиле. Иешая файгъамбарлыкъыны асламысын Иерусалимде бардыргъанды.

Китапны биринчи кесегинде (1–39 башлары) Ассирияны Исраилге бла Яхудагъа къажуу туруууну юсюнден файгъамбарлыкъ этиледиле. Ол файгъамбарлыкъ сёзле Иешая жашагъан заманда окъуна толгъандыла. Бизни санаугъа дери сегизинчи ёмюрню ортасында Ассирия бек кючленеди. Яхуда патчахлыкъны шимал жанында болгъан Сирия бла Исраил, бизни санаугъа дери 733-чы жылда, Ассириягъа къажуу келишим этедиле. Ол келишимге Яхуданы патчахы Ахазны да кюч бла къошаргъа излейдиле. Иешая файгъамбар Ахазны Аллахха ышаныргъа чакъыра эди (7:1–9). Алай болгъанлыкъгъа, Ахаз болушлукъну Аллахдан туююл, Ассириядан излегенди. Алай бла Яхуданы патчахлыкъ Ассириягъа бойсунганды.

Яхуданы патчахы Хизкияны заманында, Ассирия Сирияны бла Исраилни патчахлыкъларын къолгъа алып, аскерин Яхуданы патчахлыкъгъа къажуу буралды эмда бизни санаугъа дери 701-чи жылда Иерусалимни къуршалайды (36–37). Бу болумда Иешая уллу хорламны юсюнден файгъамбарлыкъ этеди (37:33–35). Ол хорламны Аллах тюзлюкю патчах Хизкияны тилегине кёре болдурады (37:14–20, 36–38). Алай болгъанлыкъгъа, Яхуданы гоняхлыкъгъа Аллахны аллында мардасыз кёп болгъаны себепли, Иешая файгъамбарлыкъ этип, Яхуда Бабилде (Вавилонда) жесир боллугъун айтады (39).

Китапны экинчи кесегинде (40–66) яхудалы жесирлени Бабилде болумларыны юсюнден, Аллахны мархаматы чексиз болгъаныны юсюнден, жүреклене жапсаргъан эм боллукъ къутхарыуну юсюнден файгъамбарлыкъ сёзле бардыла.

Китапны баш магъанасы – Аллахны сыйлылыкъгъады. Аны сыйлылыкъгъа гоняхха сюд этеди эм гонях ючюн азап чекдиреди. Алай Аллахны мархаматы, айтхан сёзюне кёре, халкъны къутхаргъан да этеди (6:1–7, 8:12–15, 29–33). Иешая файгъамбарны китабында келик Къутхарыучуну, Аллах ийген Исса Масихни юсюнден файгъамбарлыкъ сёзле бардыла. Аны себепли, бу китап кёп кере Инжилде сагъынылады. Исса Масих, Иешаягъа кёре, Раббийни Бутагъады (4:2) эм Даут файгъамбарны атасы Ишайны төммегинден чыкыгъан жетекди (11). Ол битеу дунияны гоняхларын боюнуна алып, ала ючюн азап чегерик Къулду (52:13 – 53:12).

Аллах сизге Кесини ыразылыкъын берсин деп, тилек этебиз!

ИЕРЕМИЯ ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

Дин къуллукъчуланы юйюрлеринде туугъан Иеремия файгъамбар кесини къуллугъун бизни санаугъа дери 626-чы жылда башлагъанды. Ол файгъамбарлыкъ ишин 40 жылдан артыкъ, Яхуданы патчахлары Иошия, Иоахаз, Иояккъым, Сидкияны заманында бардыргъанды эм Аллахны Сёзюн бегирекда Иерусалимде билдиргенди. Ол заманда Езекиил, Аввакум, Софония, Наум файгъамбарла да Аллахдан илхам алып, Аны Сёзюн халкъгъа билдиргендиле.

Файгъамбарлыкъ сёзю ючюн Иеремия кёп азап чекгенди эм ёлюм къокъуулагъа тюшгенди (20:1–2, 26:7–24, 32:2, 37:11–38:13). Жоюлуугъа баргъан халкъыны къадары

(9:1–2, 14:17–22) файгъамбарны жюрегин бек кыйнаганды. Халкъ Аллахдан тайып, гюняхха берилгени ючюн, Иеремия Аллахны чамланыууну юсюнден айта эди (20:4–6).

Бизни санаугъа дери 612-чи жылда Бабил (Вавилон) империя Ассирияны хорлагъан эди. Аны хорланнганы Яхуданы патчахлыгына солуу алдыргъан эди эм Яхудалы патчахла Иоякъым, аны ызындан а Сидкия Бабилге къжауу турургъа кюрешген эдиле. Алай болгъанлыкъга, Иеремия файгъамбарлыкъ этип айтханыча, Бабилни аскери 586-чы жылда Иерусалимни эм Табыныучу Юйно толусунлай чачып, халкъны жесир этип, Бабилге сюрген эди (52).

Иеремияны файгъамбарлыкъгыны баш магъанасы: гюнях ючюн сюд этилмей къламзылыгы (16:17–18), Аллахны чамланыуун тохтатыр ючюн, тоба этип, къайтышыугъа чакъыруу (25:1–7), хар болумда да Аллахдан башха болушлукъ излемезге (2:13–19, 31–37).

Иеремия Исса Масихни келлигини юсюнден да файгъамбарлыкъ этгенди. Иссагъа ол: «Дауутну тюзлюкю Бутагъы», – дейди (23:5–8).

Сыйлы Аллах бизни акъылыбызны Аны Сёзюн ангыларгъа ачсын.

ИЕРЕМИЯНЫ ЖИЛЯУ КИТАБЫ

Китапны баш магъанасы – Иерусалим, халкъны гюняхлыгы ючюн, Аллахны чамланыуун сынагъаны. Муса файгъамбарны «Таурат» китабында Аллахха бойсунмагъан халкъны къаллай азап чегеригини юсюнден жазылады. Ол жазыу Иерусалимни юсюнде толгъаны китапта толусунлай кёргюзтюледи.

Алай болгъанлыкъга да, китапны ортасында Аллахны мархаматлыгы, ахшылыгы эмда тюзлюкюлюгю ачыкъ боладыла. Аны тёзюм бла сакълагъанланы (3:22–27) эм таза жюрекден тоба этип, Анга къайтышханланы уллу Аллах кечерге хазырды (3:40–42).

«Жюреклерибизни да, къолларыбызны да кёкледеге Аллахха кётюрейик».

ЖЮНЮС ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

Жюнюс файгъамбарлыкъгын Израилни патчахы Иеровоамны заманында, бизни санаугъа дери 793–753-чю жыллада, башлагъанды. Ол заманда, Ассирия къарыусуз болгъаны себепли, Израил кесини эски чеклерин бегите болгъанды. Жюнюс Аллахны буйругъун толтурургъа эм Ассирияны ара шахары Нинебагъа барыргъа сюймегенди. Ол мажюсю халкъ, Израилни душманы тобагъа къайтып кючленир деп, къоркъгъанды.

Китап эки кесекге юлешинеди – 1–2 башы эм 3–4 башлары. Эки кесегида Аллахны буйругъундан башланадыла. Биринчисинде Жюнюс Аллахны буйругъун толтурмай, къачаргъа кюрешеди (1–3). Алай Аллах Кесини чексиз кючю бла Жюнюсюню оюмун турлендиреди.

Экинчисинде Жюнюс Аллахха бойсунганлыкъга (3–3), мажюсю халкъ тобагъа къайтып, Аллахны чамланыуундан къутулгъанына жарсыйды (3:6–10).

Китапта Аллахны ахшылыгы жаланда Израилге туйюл, алай а тобагъа къайтсала, мажюсю халкълагъа окъуна, битеу миллетлеге болгъаны ачыкъланады.

Ахырында Аллахны сюймеклиги бла Жюнюсюню къаты жюреклилиги тенгледирледи.

Жюнюс файгъамбарны китабы келлик къутхарылыу Исса Масихни юсю бла битеу миллетлеге эркин боллугун билдиреди.

Аллах бизни бла болсун!

ИЕШАЯ ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

Раббий халкъына билдиреди

1 Яхуданы патчахлары Узияны, Йотамны, Ахазны, Хизкияны заманларында Амос улу Иешаяны Яхуданы бла Иерусалимни юсюнден кѳрген кѳрюнюю:

² Кѳкле, тынгылагъыз, жер да, къулакъ сал, нек десегиз Раббий айтады: «Мен уланларымы ѳсдюрюп кѳтюргенме, ала уа Манга къажай къозгългъандыла.

³ Туар кесини иесин, эшек да иесини мал орунун таныйды; Израил а Мени танымайды, халкъым ангыламайды».

⁴ Ой, гоняхлы миллет, законсузлукълары боюнларына жюк болгъан халкъ, аманлыкчы тукъум, бузулгъан сабийле! Раббийни атып къойгъансыз, Израилни Сыйлы Аллахын сансыз этгенсиз, Андан тайгъансыз.

⁵ «Сизге таякъ энгта нек тиеди? Тохтаусуз Манга къажай нек турасыз? Саулай башыгъызны жарала басхандыла, саулай жюрегигиз да ырахын болгъанды.

⁶ Аягыгъызны тюрюнден башыгъызны тѳппесине деричи чархыгъызны сау жери къалмады, хар жеринде тазаланмагъан, зейтун жау бла жумушатылмагъан, байланмагъан хыппилле, тамгала, ирин этген жарала бардыла.

⁷ Сизни жеригиз чачылгъанды; шахарларыгъыз от бла кюйдюрюлгендиле; сабанларыгъызны тирлигин сизни кѳз аллыгъызда тыш адамла ашап бошайдыла. Тыш къырлыла келип тонагъанча хар зат да чачылгъанды.

⁸ Сора Сионну къызы^а, жюзюм бахчада чатыр кибик, тахта кѳгет бахчада чырпы къош кибик, къуршаланнган сахар кибик болуп къалгъанды».

⁹ Къудуретли Раббий бир къауумубузну сау къоймаса эди, сора биз Содомча болуп къалыр эдик, Гоморагъа ушашлы болур эдик.

¹⁰ Раббийни сѳзюне тынгылагъыз, Содомну бийлери; Аллахыбызны законуна къулакъ сал, Гомораны халкъы!

¹¹ «Сизни кѳп къурманларыгъыз Манга неге керекдиле? – дейди Раббий. – Мен саулай кюйдюрюлген къочхар къурманладан эм асыралгъан малланы ич жауларындан безгенме эмда бугъа таналаны, къозулану, текелени къанларын излемейме.

¹² Сиз Мени аллымда кѳрюнюрге келген заманыгъызда, Мени арбазларымы малтагъыз деп, сизден ким даулайды?

¹³ Энди керексиз саугъланы келтирмегиз; ладан ийис чыгъаруугъыздан жийиргенеме; жангы ай эм шабат байрам жыйылыуларыгъызны кѳрюп болмайма; законсузлукъ этип байрам этгенигизге тѳзаллык туююлма!

¹⁴ Жангы ай байрамларыгъызны эм башха байрамларыгъызны кѳрюп болмайма, ала Манга жюкдюле, бу жюкню кѳтюргенден безгенме.

¹⁵ Къолларыгъызны Манга узатхан заманыгъызда, Мен сизни кѳрмез ючюн кѳзлерими жабама эмда тилегигизни кѳп этген заманыгъызда, Мен эшитмейме: къолларыгъыз къандан толупдула.

¹⁶ Жуунуугъуз, тазаланыгъыз; этген аманлыкъларыгъызны Мени кѳз аллымдан кетеригиз; аманлыкъ этиуню къоюгъуз;

¹⁷ Ахшылкъ этерге юйренгиз; тюзлюкню излегиз; унукъдурлгъанны къутхарыгъыз; ѳксюзню жакълагъыз; башсыз къатын жанлы болугъуз.

¹⁸ Сора келигиз, чегип оноу этербиз, – дейди Раббий. – Поняхларыгъыз къып-къызыл еселе да, къар кибик акъ болурсуз; къолларыгъыз къаралдым къызыл болсала да, жюн кибик акъ болурла.

¹⁹ Сюйюп тынгыласагъыз, жерни берекегинден татарыкъсыз.

²⁰ Менден тайып, Манга къажай турсагъыз а, сизни къылыч ашап бошар». Муну Раббий Кеси айтады.

^а Сионну къызы: Иерусалимни халкъы.

Поняхлы шахар

²¹ «Тюз хукмудан толгъан, ышаннгылы ара шахар саякъ къатын болуп къалай къалды! Анда тюзлюк жашаучу эди, энди уа — мурдарла.

²² Кюмошонг магдаданны кюлю болуп къалгъанды, чагъырынга суу къошулуп бузугъанды.

²³ Сени бийлеринг законну бузуучуладыла эм гудучулары нѳгерлеридиле; ала барысы да саугаланы сюедиле эмда улутха излейдиле, ѳксюзно жакъламайдыла, башсыз къатынны тарыгъыуна да эс бурмайдыла.

²⁴ Ол себепден Бийибиз, Къудуретли Раббий, Исраилни Кючлюсю, бгълай айтады: «Ѳх, Мен душманларыма кѳл кенгдириме, жауларыма да дерг жетдириме!

²⁵ Сора къолуму санга айландырырма эмда силти суу бла тазалагъанча санга къатышдырылгъан затдан сени тазаларма эмда сенден битеу жараусуз затны айырып кетериме.

²⁶ Сора алгъынча энтта санга сюдоле, бурундача оноучула салып турлукъма; ол заманда санга: “Тюзлюкю шахар, ышангылы къала”», — деп айтырыкъдыла.

²⁷ Сион адиллик бла, аны къайтышханлары да тюзлюк бла къутхарыллыкъдыла.

²⁸ Битеу законсузлукъ этиучюле бла гюняхлыла уа жоюлукъдула, Раббийни къойгъанла да къырылыкъдыла.

²⁹ Сиз аллай бир кюсеген, тюплеринде табынган эмен терекле ючюн уятлы боллукъсуз, сиз мажюсю адетлеригизни бардырыргъа сайлагъан терек бахчала ючюн да бедишлик боллукъсуз.

³⁰ Нек десегиз чапырагъы мууал болгъан эмен терекча эмда суусуз бахчача болуп къаллыкъсыз.

³¹ Кючлю да къуу, аны иши да жилтин болуп къаллыкъдыла, сора биргелей кюерикдиле, бир киши да ѳчюлталлыкъ туююдю.

Раббийни тауу

2 Амос улу Иешаягъа Яхуданы бла Иерусалимни юсюнден кѳрюнюу кѳрюнгенди.

² Раббийни ююю къуралгъан тау ахыр кюнде битеу тауладан да бийик боллукъду, битеу дуппурладан да ѳрге кѳтюрюллюкдю

эмда ол таугъа битеу миллетле басынырыкъдыла.

³ Сора кѳп халкъла ары барып: «Келигиз Раббийни таууна, Якъупну Аллахыны юююне ѳрлейик, сора Аллах бизни Ёз жолларына юйретир эмда биз Аны жол ызлары бла барырбыз», — деп айтырла. Нек десегиз закон Сиондан, Раббийни сѳзю да Иерусалимден чыгъарыкъды.

⁴ Сора Аллах битеу миллетлеге сюд этерикди эмда кѳп халкълагъа оноу этерикди. Ала горбежиде къылычларын сабан агъачла, мужураларын да оракъла этерикдиле. Миллет миллетге къылыч кѳтюрюллюкдю, энди уруш этерге да юйренирик туююдю.

⁵ Ѳй, Якъупну юйюрю! Келигиз, Раббийни жарыгъында жюрююк.

Раббийни кюню

⁶ Раббий, Сен халкъынгы, Якъупну юююрюн атып къойгъанса. Нек десенг ала кюн чыгышдан кѳп адетлеге юйренгендиле. Филистилеча таш саладыла, тыш адамла бла келишедиле.

⁷ Аланы жерлери алтындан бла кюмошонден толгъанды, хазналарыны саны да жокъду; жерлеринде атла кѳпдюле, тачанкаларыны саны да жокъду;

⁸ Жерлери идолладан толгъанды; ала кеслерини къоллары ишлеген затлагъа, кеслерини бармакълары этген затлагъа табынадыла.

⁹ Адамла чѳкдюрюледиле, бары да бедишлик боладыла. Аллах, алагъа кечме!

¹⁰ Раббийни къоркътууундан эм уллу аламатлыгъындан къачар ючюн къаяла арасына барып, жерни тюбюнде бугъунугъуз!

¹¹ Ёхтем адамланы бетлери жерге къарыкъдыла, уллу кѳллюоклери уятлылыкъды; сора ол кюн жангыз Раббий бийик боллукъду.

¹² Нек десегиз Къудуретли Раббийни кюню жетип келеди, ол кюнде Ол битеу ёхтемлеге бла кеслерин уллудан кѳргенлеге эм битеу эсириклеге азап берликди, ала чѳкдюрюллюкдю.

¹³ Ол Ливанны битеу уллу, бийик кедр тереклерин, Башанны битеу эмен тереклерин,

¹⁴ Битеу уллу таулары эм бийик дуппурлары,

¹⁵ Битеу бийик кчалаланы эм бек кьабыргьаланы,

¹⁶ Битеу саудугерлени кемелерин эм ариу кьайыкъланы жоярыкьды.

¹⁷ Адамны ёхтемлиги чёкдюрюллюкдю, инсанны уллу кёллююлюю энишге тюшюрюллюкдю; сора ол кюн жангыз Раббий бийик боллукьду.

¹⁸ Идолла уа битеулей жокь боллукьдула.

¹⁹ Раббий жерни титиретирге тургъан заманда, адамла Раббийден эмда Аны уллу аламатлыгьындан кьоркьганларындан кьая жарылгъанлада бла жерни дорбулларында бугъарыкьдыла.

²⁰ Ол кюн адамла кеслери табыныргъа этген алтын эм кююш идолларын лобанлагъа бла биттирлеге атарыкьдыла.

²¹ Раббий жерни титиретирге тургъан заманда, Раббийден эмда Аны уллу аламатлыгьындан кьоркьганларындан тау ауузда бла кьая жарылгъанлада бугъарыкьдыла.

²² Сиз, кьутхарыр деп, адамгъа ышаныуну кьююгъуз, ол да ёллок адамды. Ол не магъананы тутады?

Иерусалимде бузукьлукь

З Ма, Бийибиз, Кьудуретли Раббий, Иудеяны бла Иерусалимни жашаулары анга кьарагъан затланы сыйырлыкьды. Ол битеу ашны бла битеу сууну сыйырлыкьды.

² Ол битеу тулпар бачамаланы бла жигит аскерчилени, сюдюлени бла файгъамбарланы, боллукьну билиучюлени бла таматаланы сыйырлыкьды.

³ Битеу аскер башчыланы бла асыл адамланы, ёзюрлени, сынамлы хыйнычыланы бла акьылман обурланы сыйырлыкьды.

⁴ Раббий былай айтады: «Мен жашланы алагъа оноучугъа саллыкьма, сабийле алагъа бийлик этерикдиле.

⁵ Инсан инсанны, жууукь да жууукьну унукьдурлукьду; бош адамла да асылланы ыспассыз этерикдиле».

⁶ Ол заманда адам кесини ата юйюнде кьарындашын сермеп тутуп, анга: «Сени кийиминг барды, бизни башчыбыз бол, бу оюлгъан (журтлагъа) ие бол», — деп айтырыкьды.

⁷ Ол а ант этип: «Мен жарагъызны сау эталлыкь туююлме; юйюмде не ётмек, не

кийим жокьду; мени халкьгъа башчы ётмек — деп айтыр.

⁸ Иерусалим абыннганды, Яхуда да жыгьылгъанды, нек десегиз аланы айтханлары да, этгенлери да Раббийге кьажаудула; уллу, аламат Аллахны сансыз этедиле.

⁹ Аланы терсликлери аланы бетлеринден кёрюнюп турады эмда ала Содомлулача гюняхларыны юсюнден ачыкь айтадыла, жашырмайдыла. Алагъа палах! Нек десенг бу халеклики башларына кеслери келтирдиле.

¹⁰ Тюзлюклогье ахшылыкь кёрлюгюн айтыгьыз.

¹¹ Огьурсузгъа уа палах, нек десенг ол этген аманлыкълары ючюн тийишлисин аллыкьды.

¹² «Мени халкьымы сабийле^а унукьдуралдыла, тиширыула^а да анга башчылыкь этедиле. Эй халкьым! Санга жол кёргюзтюучюле сени ажашдырадыла, тюз жолдан тайдырадыла».

¹³ Раббий сюд ишине кьарар ючюн тургъанды, халкьлагъа сюд этер ючюн сюелип турады.

¹⁴ Раббий Кесини халкьыны таматаларына бла башчыларына сюд этерге келеди. «Сиз жюзюм бахчаланы чачхансыз; сиз жарлыладан сыйырып алгъан мюлк юйлеригиздеди.

¹⁵ Мени халкьыма зулму нек этесиз, жарлыланы нек унукьдурасыз?» — дейди Бийибиз, Кьудуретли Раббий.

Иерусалимли тиширыула айгъакьланадыла

¹⁶ Раббий былай айтады: «Сионну тиширыулары ёхтемленгендиле, ала боюнларын ёрге тутуп, кёз кьарамлары бла терилтип, кеслерин уллудан кёрюп эмда инчиклеринде сынжырчыкъланы зынгырдатып жюрюгенлери ючюн,

¹⁷ Мен Раббий Сионну кьызларыны башларын чыгыр этерикме, Мен Раббий аланы уятлыкъларын ачарыкьма».

¹⁸ Раббий аланы инчиклериндеги ариу сынжырчыкъланы, мангьылайларындагъы байлауланы, айчыкъланы,

^а сабийле ... тиширыула: неда «приставла ... ахчаны кьозлаугъа беричюле».

¹⁹ Сьрггаланы, буунлукъланы, баш ауланы,

²⁰ Окъа бёрклени, инчик тогъайланы, белибауланы, дух шешаланы, тагъылган дуаулары,

²¹ Мухур жюзюклени эмда бурун тогъайланы,

²² Байрам кийимлени, тыш кийимлени, жаулукъланы, бохчаланы,

²³ Кюзюглени, ич кийимлени, сархланы, гюлмендилени сыйырлыкды.

²⁴ Ариу ийис орунуна аман ийис боллукъду, белибауну орунуна жыжым боллукъду, бурма чачланы орунуна чыгыр башлы боллукъдула, кенг жыйрыккыны орунуна зыбыр кийим, ариулукъну орунуна бедиш тамгъа боллукъду.

²⁵ Эр кишилеринг кылыч бла, батырларынг да къзауатда ёлтюрюлюкдюле.

²⁶ Иерусалимни къабакъ алларында жияла эм сыйыг боллукъду; ол, кымыжа этилип, жерде олтурган тиширыугъа ушарыкды.

Иерусалимни боллукъ жашауу

4 Ол заманда жети тиширыу бир эркишини тутуп: «Биз кесибизни кыйыныбыз бла ётмек ашарыккыбыз эм кийим киерикбиз, хар нени да этерикбиз, бизни къатынга ал эмда бедишни юсюбюзден кетер», — деп айтырыкдыла.

² Ол кюнде Раббийни Бутагъы^а ариу эм алапат боллукъду. Израилни сау къалгъанлары да жерни кёгетлери бла махтанып заукуланырыкдыла.

³ Ол заманда Сионда къалгъанла, Иерусалимде сау къалгъанла, Иерусалимде жашайды деп китапха жазылгъанланы барысына да сыйлыла дерикдиле.

⁴ Раббий Сионну тиширыуларыны харамлыкъларын жууарыкды; Иерусалимни Кесини от кибик жанган тюзлюкюлю нюрю бла анда тёгюлген къандан тазаларыкды.

⁵ Сора Раббий Сион тауну хар жеринде эм анда жыйылгъанланы юслеринде кюндюзю кюнде булут бла тютюн, кечегиде уа жарык жанган от болдурлукъду; нек десеиз барын да Раббийни алапатлыгы жабып къорууларыкды.

⁶ Ол — чатыр — кюндюз иссиликден сакъ-

лагъан ауана, жауун жаууп суу къопханда да къачып къутулур жер боллукъду.

Жюзюм бахчаны юсюнден жыр

5 Сюйюлюннгеними жюзюм бахчасыны юсюнден айтхан зикирин башлайым: Сюйюлюннгеними тауну башында битимли топуракдыда жюзюм бахчасы бар эди.

² Ол аны топурагын къызгъанды, жерни ташларын арытханды эмда анда сайлама жюзюм терекле орнатханды, аны ортасында къала ишлегенди, аны ичинде жюзюм эзиучю орун къызгъанды, сора ол иги жюзюм берир деп сакълагъанды, ол а кийик кёгет бергенди.

³ Сюйюлюннгеним былай айтады: «Энди Иерусалимде жашагъанла да, Яхуданы кишилериде да Мени эм жюзюм бахчамы юсюнден ойлашып къарагъыз.

⁴ Мен жюзюм бахчама этилирге керек болгъан затладан этмей не затны къойгъанма? Мен, жюзюм бахчам иги жюзюм берир деп сакълагъанымда, ол кийик кёгетле нек берди?

⁵ Энди уа жюзюм бахчама не этеригими айттайым Мен сизге: аны буруун кетерликме, сора ол халек этилликти; аны къабыргъаларын бузарыкма, сора ол аяк тют боллукъду.

⁶ Сора аны бош къалдырыкма; аны не кесип тазаларык туююлдюле, не чагаларык туююлдюле; сора аны шинжиле бла тели хансла басарыкдыла, булутлагъа да анга жауун жаудурмазгъа буюрлукма».

⁷ Къудуретли Раббийни жюзюм бахчасы — Израилни юйюрюдю, Яхуданы кишилериде — Аны сюйюп орнатхан ёсюмлюгюдюле. Раббий аладан тюз хукмуну сакълагъанды, алай болгъанлыкыгъа къан тёгюу болгъанды; тюзлюкню сакълагъанды, алай болгъанлыкыгъа ачы кычырык эшитиледи.

Огъурсузлагъа палах

⁸ Сизге палах, юй юсюне юй къошханла, сабан юсюне сабан къошханла, алай бла башхалагъа жер къалмайды, къыралда жалаанда сиз жашайсыз!

⁹ Къудуретли Раббий былай ант этгенин эшитдим: «Бу кёп, уллу эмда ариу юйле бош къалыкдыла эмда алада адам жашарык туююлдю;

^а Раббийни Бутагъы: Масихни (Иссаны) титулу.

¹⁰ Эки гектарлык^a жүзюм бахча жаланда бир чыккыр^b чагыр берир, сабаннга себилген кёп машок^c урлукъ жаланда бир тегене^d мирзеу берир».

¹¹ Танг аласындан башлап ичги излеучюлеге эмда кече ортасына деричи кеслерин чагыр бла кызыдырып туруучулагда палах!

¹² Ала лирала бла, арфала бла, даурбасла бла, сырыйнала бла той-оюн этедиле; Рабийни этгенлерине уа къарамайдыла, Аны къолларыны этген ишлерини юсюнден да ойлашмайдыла.

¹³ Ол себепден, мени халкъым билимсизлиги ючюн жесир боллукъду; аны асыл адамлары ачлыкъ сынарыкъдыла, хурметли адамлары да суусапдан онгсуз боллукъдула.

¹⁴ Аны ючюн ахырат тамагын кенгертип, ауузун уллу ачханды; Иерусалимни асыллары бла хурметли адамлары эмда анда той-оюн этиучюле ахыратха тыошерикдиле.

¹⁵ Адамла чёкдюрюллюкдюле, бары да бе-дишлик боллукъдула; ёхтем адамланы бетлери жерге къарарыкъдыла.

¹⁶ Къудуретли Рабий адиллиги бла кётюрюллюкдю, Сыйлы Аллах Кесини сыйлы-люлюкню тюзлюго бла кёрюзтюрюкдю.

¹⁷ Сора къозула кеслерини отлауларында-ча отларыкъдыла, улакыла^e да байланы оюлган жерлеринде кырдык ашарыкъдыла.

¹⁸ Терсликлерин ётюрюк бла эшилген жипле бла, гонялхарын да арбаланы жыжымлары бла тартханча тартуучулагда палах!

¹⁹ Ала: «Аллах ашыгып, ишин терк этсин да кёрейик, Исраилни Сыйлы Аллахыны мураты толсун, толганын да билейик», — дейдиле.

²⁰ Аманлыкыгъа ахшылыкъ, ахшылыкыгъа уа аманлыкъ деучюлеге, къарангылыкыны жарыкъгъа, жарыкны уа къарангылыкыгъа санаучулагда, ачыгъа татлы, татлыгъа уа ачы деучюлеге палах!

²¹ Кеслерин акбылманлача кёргенлеге эмда кеслери-кеслерин акбыллылагда санаганлагда палах!

²² Чагыр ичерге батыр болганлагда эмда

кючлю ичги этерге уста болганлагда палах!

²³ Ала улутха ючюн терс адамны ариулайдыла, тюз адамланы уа закон бла болган эркинликлеринден къуру къалдырадыла!

²⁴ Аны ючюн, жаннган от саламны къалай кюйдюрюп бошай эсе, ёрген да биченни къалай жокъ эте эсе, аланы тамырлары алай пура боллукъдула, аланы гюллери да букъу кибики чачыллыкыды; нек десегиз ала Къудуретли Рабийни законун къабыл этмей къойгандыла эмда Исраилни Сыйлы Аллахыны сёзюм сансыз этгендиле.

²⁵ Аны ючюн Кесини халкъына Рабийни ачыуу чыгъарыкъды эмда Ол къолун узатып аны урлукъду, алай бла таула окына титирерикдиле, аланы ёлюккери да орамлада мешхут кибики боллукъдула. Алай болуп турганлай да Рабийни чамланыуу тохтарыкъ туюлюдо, Аны къолу да узатылганлай турлукъду.

²⁶ Сора Рабий узакъдагы халкълагда байракъ кётюрюллюкдю эмда жерни этегинде жашаганлагда белги берликди, душман мычымай терк келликди.

²⁷ Душман не арырыкъ, не онгсуз боллукъ туюлюдо; аладан бири да не къалкъырыкъ, не жукъларыкъ туюлюдо, аланы беллеринден белибаулары да тешиллик туюлюдо, чарыкъ баулары да юзюлюрюк туюлюдо.

²⁸ Душманни садакъ окылары жютюдюле, садакъ жаялары да тартылыпдыла; атларыны туяклары да отлукъ таш кибики къатыдыла, аны тачанкалары да бургъан жел кибики чабадыла.

²⁹ Душманни къычырыгы аслан кибики; ол жаш асланлача къычырады; хырылдап, къачаргъа кюрешгенлени сермеп тутарыкъды, аланы бир киши да къутхарлыкъ туюлюдо.

³⁰ Ол кюн «аслан» къутурган тенгизча Исраилге гюрюлдерики. Жерге къараганла къарангы эмда къайгы кёрлюкдюле, жарыкъ да къара булутла бла жабыллыкыды.

Раббий Иешая файгъамбарны чакъырады

6 Узия патчах ёлген жыл, мен Рабийни биийик, кётюрюлген тахтада олтуруп турганын кёрген эдим, Аны аба кийимини эткелери да табынчычу юйню саулай олтуруп тура эдиле.

^a Эки гектарлыкъ: чюйютча «он семед».

^b Бир чыккыр: чюйютча «бир бат» (22 литр).

^c Кёп машок: чюйютча «бир хомер» (220 литр).

^d Бир тегене: чюйютча «бир эфа» (22 литр).

^e Септуагинта: «улакыла». Масорет текст: «тыш къыралчыла».

² Аны төгерегинде серафла^а суюелип тура эдиле; аланы хар бирини алтышар кыанаты бар эди; хар бириси эки кыанаты бла бетин жаба эди, эки кыанаты бла да аякларынын жаба эди, эки кыанаты бла да уча эди.

³ Ала уллу ауаз бла бир-бирлерине: «Къудуретли Раббий сыйлыды, сыйлыды, сыйлыды! Битеу жер Аны аламатлыгындан толуду!» – дей эдиле.

⁴ Аланы уллу ауазларындан табыныучу юйно къабакларыны башлары титирей эдиле, андан сора уа табыныучу юй тютюнден толгъан эди.

⁵ Сора мен (къоркъуп): «Манга палах! Жююдум! Нек десенг мен аман ауузлу адамма, мен арасында жашагъан халкъ да аман ауузлу халкъды. Алай болгъанлыкъгъа, Патчахны – Къудуретли Раббийни – кеси кёзлери бла кёрдюм!» – дедим.

⁶ Къурман этилиучо жерде от бар эди, уллу мёлекледен бирлери отдан кысыхач бла жана тургъан кесеу алды да, учуп мени къатыма келди.

⁷ Эмда жана тургъан кесеу бла мени ауузума тийип: «Ма, бу сени ауузунга тийди, терслигинг кетерилди, гюняхынг кечилди», – деди.

⁸ Сора мен Раббийни: «Кимни иейим? Бизни ючюн ким бары?» – деп айтхан ауазын эшитдим. «Ма мен, мени ий!» – дедим.

⁹ Раббий манга: «Бар да, бу халкъгъа: “Эшитип эшитирсиз, ангылагъан а этмесиз; къарар къарарсыз, кёрген а этмесиз”, – деп айт.

¹⁰ Бу халкъны жүрегин сезимсиз эт, къулаклары кючден эшитсинле; кёзлерин жап, кёзлери кёрмесинле, къулаклары эшитмесинле, жүреклерин ангыламысынла, Манга къайтышып, сау болмасынла», – деп айтды.

¹¹ Сора мен: «Раббий, не заманнга дери?» – дедим. Раббий а манга: «Шахарла бузулуп, бош къалгъынчыгъа дери, юйле адамсыз къалгъынчыгъа дери, бу жер саулай битимсиз болгунчугъа дери», – деп айтды.

¹² Раббий адамланы узакъгъа кетерликди эмда бу жер боппа-бош къаллыкъды.

¹³ Жерде адамланы ондан бири къалсала да, жер дагыда чачыллыкъды; алай болгъанлыкъгъа теревинт терек бла эмен терек

кесилгенде, аланы тюкгючлери къалгъаны кирик, сыйлы урлукъ да алай жерни тюкгючно боллукъду.

Ахаз патчахха илишан: Иммануел

7 Узия улу Йотамны жашы Ахаз Яхуданы патчахы болгъан кезиуде, Сирияны патчахы Ресин бла Ремалия улу Израилни патчахы Пеках къазауат этип Иерусалимни алыргъа баргъан эдиле, алай болгъанлыкъгъа, аны хорлаялмагъан эдиле.

² Дауутну юйюрюне: «Сирияны аскери бла Эфраимни (Израилни) аскери бирлешип, бир ыстауат болгъандыла», – деп билдирилгенди. Муну эшитгенлеринде Ахаз да, аны халкъы да бек къоркъуп, желден агъачда терекле ары бла бери чайкъалгъанча, армау болуп къалгъандыла.

³ Ол заманда Раббий Иешаягъа: «Сен да, жашынг Шеар-Яшуб да Ахаз бла сёлеширге керексиз. Суу баргъан кырыкъ огъаргъы кёлге акъгъан жерде, быстыр жууучуланы жерлерине баргъан жолгъа барып,

⁴ Ахазгъа: “Сакъ тур, алай а ырахат бол, ол кюйген эки къарт кесеуден, Ресинден бла Сириялыладан эм Ремалия улудан къоркъма эмда жүрегинг къайгы этмесин, ала бир заманлада жарыкъ жана эдиле, энди уа жалаанда тютюн этедиле.

⁵ Сирия, Эфраим эмда Ремалияны жашы бла бирге, санга къажуа туруп аманлыкъ этерге мурат этеди:

⁶ “Яхудагъа чабыуул этейик, халкъны къоркъутуп жерни алайыкъ, Яхудагъа патчахха уа Табеал улуну салайыкъ”, – деп айтханды.

⁷ Бийибиз Раббий а былай айтады: «Ол боллукъ зат туююлдо эмда толлукъ туююлдо.

⁸ Нек десегиз Сирияны ара шахары – Дамаскды, Дамаскны башчысы да – Ресинди; алтмыш беш жылдан сора уа Эфраимни миллетлиги жокъ боллукъду.

⁹ Эфраимни ара шахары – Самарияды, Самарияны башчысы уа Ремалия улуду. Сен мынга ийнанмай эсенг а, душманнга къажуа тураллыкъ туююлсюз», – дегенди.

¹⁰ Сора Раббий Ахазгъа сёзюн бардырып былай айтханды:

¹¹ «Бу хакъ керти болгъанына Раббий Аллахынгдан илишан тиле; ол не жерни тую-

^а Серафла: уллу мёлекле.

бюча терен неда кёкча бийик болсун», — дегенди.

¹² Ахаз а: «Тилерик туююлме, Раббийни сынарыкъ туююлме», — дегенди.

¹³ Ол заманда Иешая былай айтханды: «Дауутну юйюрю, тынгылагъыз! Адамланы кыйнагъаныгъыз сизге азмыды да, сиз мени Аллахымы да кыйнаркъа сюесиз?»

¹⁴ Алай бла, Раббий Кеси сизге илишан берликди: ма, кыз бууаз болуп, Улан табарыкъды, Анга Иммануел атны атарыкъдыла.

¹⁵ Ол аманны къабыл этмей, ахшыны уа сайларгъа юйренгинчи сары жау ичип эм бал ашап ёсерикди.

¹⁶ Нек десегиз ол улан сабий, аманны къабыл этмей, ахшыны уа сайларгъа юйренирден алгъа, сени кьоркьутхан ол эки патчахны жерлери бош къаллыкдыла.

Яхуданы сынарыкъ кыйынлыклары

¹⁷ Раббий санга да, сени халкъынга да, сени атангы юйюрюне да, Эфраим Яхуадан тайгъан замандан беричи да болмагъан алай кюнле келтирикди, Раббий сизге къажау этип Ассирияны патчахын келтирикди.

¹⁸ Сора ол кюн Раббий, Мисирни сууну аягъындагъы чибинлеге бла Ассирияны жериндеги бал чибинлеге белги берликди.

¹⁹ Ала учуп келликдиле, барысы да терен ёзенлеге, къая жарылгъанлагъа, битеу чырпылагъа эм отлаулагъа къонарыкъдыла.

²⁰ Ол кюн Раббий Евфрат сууну ары жанындан жалгъа аллыкъ жюлгюч бла — Ассирияны патчахы бла — Яхуданы чачын, чархындагъы тюклерин эм сакъалын окъуна жюлюрюкдю.

²¹ Ол заманда бир ийнек бла эки кьой тутхан адам,

²² Ала берген турлукъду; бу жерде къалгъан адамла барысы да бал бла сары жау ашап турлукъдула.

²³ Ол кюн былай боллукъду: минг жюзюм тереги болгъан, багъасы минг кюмиш болгъан хар жюзюм бахчаны кёкен бла чыгъана басып къаллыкды.

²⁴ Ары садакъла-жаяла бла уугъа жюрюрюкдюле; нек десегиз битеу жерни кёкен бла чыгъана басарыкъды.

²⁵ Алгъын чага этилип тирлик ёсген дупурла, кьоркьуудан бир адам да кирмеген, кёкен бла чыгъана басхан жерле боллукъдула. Ол жерледе жалаанда тууарла бла кьойла отлап айланарыкъдыла».

Дамаск бла Самария хорланадыла

8 Сора Раббий манга: «Уллу гыйы таш ал да, аны юсюне ким да билген харфла бла: Махер-Шалал-Хаш-Баз^а деп жаз», — деди.

² Мен Кесиме ышангълы шагъатланы — дин къуллукъчу Урияны бла Еберекия улу Зекерияны — чакъырама, — деп айтды.

³ Сора мен файгъамбар болгъан къатыныма бардым, ол бууаз болуп улан тапды. Раббий манга: «Жашынга Махер-Шалал-Хаш-Баз деп ата.

⁴ Нек десенг жашчыкъ атам-анам деп айтгъа юйренгинчи, Дамаскны байлыгъын да, Самарияны хазналарын да, Ассирияны патчахына элтирикдиле», — деди.

⁵ Раббий манга сёзюн бардырып дагъыда былай айтды:

⁶ «Бу халкъ, Шилоханы сабыр акъгъан сууларын сансыз этип, Ресин бла эм Ремалия улу бла зауукълангъанлары ючюн,

⁷ Раббий Ассирияны патчахын аны битеу уллу кючю бла бу халкъны юсюне, уллу Евфрат сууну къутуруп, орунундан ёрге чыгъып жагъаларын басханыча келтирикди.

⁸ Ол къутургъан суула Яхуданы юсю бла барып, бийикге кётюрюллюкдюле эм аны басып тамагъына, боюнуна дери жетерикдиле. Эмда ол ырхы битеу къыралынгы басхынчы тохтарыкъ туююлду, Иммануел!»

⁹ Эй, миллетле, урушха хазырлангъыз, алай а чачыу-къучуу этилликсиз. Битеу узакъ къырала, тынгылагъыз! Сауутлангъыз, алай а чачыу-къучуу этилликсиз. Хау, сауутлансагъыз да, чачыу-къучуу этилликсиз.

¹⁰ Уруш этерге план салыгъыз, алай болгъанлыкыгъа планыгъыз бузулукъду. Аскерлеге буйрукъ беригиз, алай а буйрукъларыгъызны кючю боллукъ туююлду, нек десегиз Аллах бизни блады!

^а Махер-Шалал-Хаш-Баз: «Мычымай чач, терк тона!» — деген магъананы тутады.

Раббий Кесини халкъын юйретеди

¹¹ Раббий манга селешгенди эмда юсюме кючлю кьолун салып, бу халкъны жолу бла жюриюмезге мени юйретип, былай айтханды:

¹² «Бу халкъ харам ниетге санагъан хар затны харам ниетге санамагъыз эмда ала кьоркьгъан затладан кьоркьмагъыз, титиремигиз.

¹³ Кьудуретли Раббийни сыйлы керюююз, Андан кьоркьугъуз эм Аны аллында титирегиз!

¹⁴ Сора Ол Кеси, сыйлы жер кибик эсе да, Израилни эки юйюрюне абындырыучу таш да, чырмаучу кыя да, Иерусалимде жашагъанлагъа асмак да, тузакъ да боллукьду.

¹⁵ Аладан кёбюсю абынырыкьдыла эм жыгьылып уаатыллыкьдыла, тузакьгъа тюшюп тууллукьдула.

¹⁶ (Раббий,) сохталарымы арасында манга билдиргенинги сакьла, юйретгенинги мухурла!» – дегенди.

¹⁷ Якьупну юйюрюнден бетин жашыргъан эсе да, Раббийден умут этип турама, Анга ышанама.

¹⁸ Ма, мен да, Раббий манга берген сабийлерим да, Израилге белги эмда илишанбыз. Бизни Сион тауда жашагъан Кьудуретли Раббий ийгенди.

¹⁹ Сора сизге: «Ёлгенлени чакьырычулагъа, хыйнычылагъа, дуаа жазычулагъа, билгичлеге барыгъыз деселе, халкъ кесини Аллахындан болушлукь излерге керек туюлюмюдо? Саулары юсюнден ёлгенлегеми сорадыла?» – деп жууап этигиз.

²⁰ (Аллахны) юйретген эм билдирген^a затларыны ызындан барыгъыз. Билгичле анда айтылгъанча айтмай эселе, алада жарыкь жокьду.

²¹ Ала жер башында кьыдырып айланырыкьдыла, бек унукьдурулуп ачылыкь сынарыкьдыла; ач кирген заманда чамланып, патчахларына да, Аллахларына да аман айтырыкьдыла.

²² Кёкге да, жерге да кьарасала, жаланда палахланы бла кьарангылыкьны, кьоркьунчу кьарангылыкьны керлюкьдуле. Кьысталыр жерлери терен кьарангылыкьдады.

Ырахатлыкьны Бийи

⁹ Алай болгъанлыкьгъа, кыйналгъан кьырал кьарангылыкьда кьаллыкь туюлюдо. Озгъан заманлада Аллах Забулонну жерин бла Нафталийни жерин ыспассыз этди; келлик заманда уа Иорданны ары жанында, тенгиз жолунда, мажюсюле жашагъан Галилеяны махтаулу этерикди.

² Кьарангыда жюриюген халкъ уллу жарыкь керлюкьдо; ёлюм ауанасыны кьыралында жашагъанлары жарыкь жарытырыкьды.

³ Раббий, Сен аланы бек сюйюндюрюп^b, кьууанчларын уллу этериксе. Ала Сени аллында, тирлик жыйгъанла кьууангъанларыча кьууанырыкьдыла, душмандан кьалгъан хазнаны юлешгенлени сюйюнгенлери ча сюйюнюрюкьдуле.

⁴ Нек десегиз Сен аланы унукьдургъан боюсаны, имбашларын ургъан таякьны эмда алагъа зулму этгенни чыбыгъын, Мидияны хорланган кюнюндеча уаатырыкьса.

⁵ Нек десегиз уруш заманда аскерчиле кийген чурукьланы эмда кьаннга боалгъан кийимлени бары да кюйдюрюлюп, отха аш болургъа берилликдиле.

⁶ Нек десегиз бала тууарыкьды бизге, улан берилликди бизге; башчылыкь этиу Аны боюнунда боллукьду, Анга: Аламат Оноучу, Кючлю Аллах, Ёмюрлюкьню Атасы, ырахатлыкьны Бийи деп атарыкьдыла.

⁷ Даутну тахтасында бла патчахлыгъын да Аны башчылыкь этиуюню бла берген ырахатлыгъыны ахыры боллукь туюлюдо. Ол патчахлыгъын ол замандан башлап ёмюрге дери да адиллик бла эм тюзлюкь бла кьууарыкьды. Кьудуретли Раббий муну этерге мурат этгенди.

Раббий Израилге чамланады

⁸ Раббий Якьупну юйюрюне кьажау айтханды, ол буйрукь Израилни юсюне тюшерикди.

⁹ Битеу халкъ – Эфраим да, Самарияда жашагъанла да – Аллах алагъа азап бергенин билликдиле. Ала эсириклик бла эм ёхтем жореклилик бла:

¹⁰ «Кирпич юйле оюлгъандыла, аланы орунуна биз жонулгъан ташдан юйле ишлер-

^a (Аллахны) юйретген эм билдирген: неда «Тауратны эм (Аллахны) билдирген».

^b аланы бек сюйюндюрюп: неда «миллетни кёп этип».

биз; кийик инжир терекле кесилгендиле, аланы орунуна кедр терекле орнатырбыз», – дейдиле.

¹¹ Раббий Ресинни душманларын исраиллилеге кѳажау кючлендирликди, аланы жауларын –

¹² Кюн чыгышдан Сириялыланы, кюн батышдан а филистлиени – кѳозгырыкды. Ала аузларын ачып Исраилни жутарыкдыла, алай болуп турганлай да Исраилге Раббийни чамлануу тохтарык туйюлдо эмда Аны кѳолу Исраилге кѳажау узатылганлай турлукду.

¹³ Алай болганлыкыгѳа, халк аны урган Аллаха кѳайтышып, Кѳудуретли Раббийден болушлук излерик туйюлдо.

¹⁴ Сора Раббий Исраилни башын да, кѳуйругун да, пальма терекни да, кѳамишни да бир кюн кесерикди.

¹⁵ Башы – таматага бла оночуладыла; кѳуйругу уа – жалган юйретичюу файгамбарладыла.

¹⁶ Бу халкны башчылары аны ажашдырадыла, ала жюрютгенде да жолдан таядыла.

¹⁷ Ол себепли, аны жаш адамларына Раббий кѳуанырык туйюлдо, аны ѳксюзлерине бла башсыз кѳатынларына да жазыкѳсынырык туйюлдо, нек десегиз ала барысы да аллахсызладыла эм аманлыкѳчыладыла, барысыны да аузлары акѳылсыз сѳлешедиле. Алай болуп турганлай да Раббийни чамлануу тохтарык туйюлдо эмда Аны кѳолу узатылганлай турлукду.

¹⁸ Нек десегиз законсузлук ѳтча жанады, кѳенни да, шинжи хансланы да кюйдюрюп ашап бошайды, агѳачны кѳалынында гюрюлдеп жанады, уллу тютюн этип тѳгерекни басады.

¹⁹ Кѳудуретли Раббийни чамлануу жерни кюйдюрлюкдо, халк ѳтха аш боллукду; адам кѳарындашына жазыкѳсынырык туйюлдо.

²⁰ Ала онг жанындан сермерикдиле, алай а ач кѳаллыкдыла; сол жанындан ашарыкдыла, алай а тоярык туйюлдоле; хар ким кесини баласыны этин ашарыкды.

²¹ Манаше ѳфраимни, ѳфраим да Манашени ашарыкды, сора бирлешип, Яхудагѳа кѳажау чабыул этерикдиле. Алай болуп турганлай да Раббийни чамлануу тохта-

рык туйюлдо эмда Аны кѳолу узатылганлай турлукду.

Аллахны Ассириягѳа кѳажау хукмусу

10 «Терс законла чыгырычу эмда кѳа ты бегимле жазычу оноучула, сизге палах!

² Сиз жарлыга тюз сюд ѳтмейсиз, Мени халкымда кѳарысузланы эркинликлерин сыйырасыз, башсыз кѳатынланы мюклерин зор бла аласыз, ѳксюзлени тонайсыз.

³ Хукму кюнюнде, узакдан башыгызгѳа палах келген заманда не этериксиз? Кѳачып, болушлук излеп, кимге барлыкѳсыз? Байлыгыгызны да кѳайда кѳоярыкѳсыз?

⁴ Тутмакъланы араларында гуппур болмай неда урушда кѳырылмай амалыгыз жокду». Алай болуп турганлай да Раббийни чамлануу тохтарык туйюлдо эмда Аны кѳолу узатылганлай турлукду.

⁵ «Ой, Ассирия Мени ачыулануууму аса таягыды! Аны кѳолундагы кѳамичи да – Мени чамланууумду!

⁶ Мен Ассирияны аллахсыз милетте (Исраилге) кѳажау иерикме, мени чамландырган халк бла уруш этерге буюрлукма. Ассирия аланы тонап, байлыкларын сыйырыкды, аланы орамны балчыгынча малтарыкды.

⁷ Алай а Ассирияны патчагы андан да аманын ойлайды, аны ниети кѳп миллетлени чачып жок ѳтергеди:

⁸ «Аскер башчыларымы хар бири да патчах туйюлмюдо?

⁹ Калнени Каркемиш кибик алмадыммы? Хаматны ахыры Арпадныкѳыча, Самарияны ахыры Дамаскныкѳыча болмадымы?

¹⁰ Мен идоллагѳа табынган ол патчахлыкѳланы хорлаганма. Аланы таш суратлары уа Иерусалимни бла Самарияны суратларындан кѳпдоле.

¹¹ Сора Самариягѳа бла аны идолларына ѳтгеними, Иерусалимге бла аны мажюсю тейрилерине ѳтмей кѳоярмамы да?» – деп айтады.

¹² Алай бла Раббий, Сион тауда бла Иерусалимде ѳтерге мурат ѳтген ишин этип бошаганындан сора: «Ассирияны патчадын, аны ѳхтемленген жюреги эмда махтанып ѳрге кѳюрюлген кѳэлери ючюн айыбына тубетерикме», – дерикди.

¹³ Ассирияны патчахы былай айтады: «Мен муну кьолуму кючю бла эм акьылманлыгым бла этгенме, нек десегиз мен акьыллы адамма; миллетлени чеклерин бир жерден бир жерге салама, аланы хазналарын тонап чачама, пелиуанча патчахланы тахталарындан тайдырама.

¹⁴ Мени кьолум, кьанатлыны уясын алгянча, халкъланы байлыкъларын ууучлаганды; уяда кьалгян жумуртхаланы кьалай алып кете эселе да, мен битеу жерни алай алганма, бир киши да кьанатын кьымылдатмаганды, ауузун ачмаганды, кьынкъ да этмегенди», — дейди.

¹⁵ Балта аны бла кесген адамны аллында кесин уллудан кёрюмю? Бычхы аны тартхан адамны аллында ёхтемленирми? Къазык аны кётюрген адамны силдерми? Таяк агъачдан ишленмеген иесин кётюрюмю?

¹⁶ Алай бла Раббий, Кьудуретли Раббий Ассирияны жигит аскерчилерини кьарыуун алычу аруула иерикди, аны махтанган затларын кьызгъан от кюйдюрюп бошарыкды.

¹⁷ Израилни жарыгы от боллукьду, аны Сыйлы Аллахы да — жанган от боллукьду, бир кюнню ичинде аны кёкен эм шинжи тереклерин кюйдюрюлкю.

¹⁸ Аны алапат агъачы да, битимли бахчасы да ёлюр аруудан мараз болгъан адамча, саулай жокъ болуп кьаллыкды.

¹⁹ Агъачында терекле асыры аз кьалгъандан, аланы сабий окьуна санап чыггаллыкды.

Исраилни сау кьалгъаны

²⁰ Ол кюнде Исраилни сау кьалгъаны эмда Якьупну юйорюню кьутхарылгъанлары, аланы ургъан (Ассириягъа) ышаныуну кьоярыкдыла, ала жаланда Исраилни Сыйлы Аллахы Раббийге ышанып турлукьдула.

²¹ Кьалгъаны кьайтышырыкды, Якьупну юйорюню сау кьалгъанлары кючлю Аллаха кьайтышырыкды.

²² Нек десегиз Исраил, сени халкьынг тенгизни юзмези чаклы окьуна болса да, жаланда аны бек азы кьайтышырыкды; кьырылыгынг толу тюзлок бла белгиленгенди.

²³ Нек десегиз Бийибиз, Кьудуретли Раббий битеу жер башында халкьны белгиленича кьырыкды.

²⁴ Ол себепден Бийибиз, Кьудуретли Раб-

бий былай айтады: «Сионда жашагъан халкьым! Ассириялыладан кьоркьма. Ала сени аса таяк бла урлукьдула эмда Мисирлиле этгенча санга таякларын кётюрлукю.

²⁵ Энтта бираз, бек аз замандан Мени (санга) ачуланууум тохтарыкды эмда чамланууум аланы кьырыгъа айланырыкды».

²⁶ Сора Кьудуретли Раббий ассириялыланы, Ореб къаяда Мидиянны ууатханындача къамичи бла тюркиди эмда тенгизге аса таягын узатып, мисирлилени ургъанындача, кётюрлукю.

²⁷ Сора ол кюнде Ассирияны жюгю сени аркъангдан, аны боюнса да сени боюнунгдан тюшюрлюкю; имбашларындагы^a боюна ууалырыкды.

²⁸ Аят шахаргъа чапыдыла; Мигронну юсю бла ётдюле, Микмасда кеслерини запаслары салдыла.

²⁹ Ауушдан ётюп, Гебада кьондула. Рама шахар (кьоркьгъандан) кьалтырады; Шауулну шахары Гибада жашагъан халкь кьачып чачылады.

³⁰ Галлимни халкьы, сарнап жили! Лаиш шахар, тынгыла! Жууап бер, Анатот!^b

³¹ Мадменаны адамлары кьачып чачыладыла, Гебимде жашагъанла бугьаргъа ашыгып кетедиле.

³² Бюгюн душман Нобда тохтарыкды эмда Сион кьуралгъан таугъа, Иерусалим дуптургъа кьажу жумдурукь этерикди.

³³ Ма, Бийибиз, Кьудуретли Раббий душманны бутакъча кесип, уллу кючю бла жерге тюшюрлукю. Узун бойлула адурулукьдула, ёхтем адамла сансыз этилип чёкдюрюлукю.

³⁴ Раббий агъачны кьалынын темир балта бла кесгенча, аланы кесип адурулукьду. Ливан Кьудуретлини кьолу бла жыкьдырылыкды.

Ишайны бутагы

11 Сора Ишайны^c тёммегинден жетек чыгъарыкды, аны тамырындан бутакъ кётет берликди.

^a Септуагинта «имбашларындагы»: Масорет текст «сезликден».

^b Жууап бер, Анатот: неда «Жарлы Анатот».

^c Ишай Исраилни уллу патчахы Даутну атасы эди. Бу аятлада патчах тукьум кесилип адурулгъан эм энди жангыз тёммеги кьалгъан теректе ушатылады.

²Аны юсюне Раббийни Нюрю, акъылманлыкны бла ангылауну нюрю, оноучулукну бла Къудуретни нюрю, билимни бла Раббийден къоркъмакылыкны нюрю тюшерикди.

³Ол Раббийден къоркъмакылыкъдан заукъланырыкъды. Сюдню Кесини кёзюне кёрюннгенге кёре этерик туююлдо эмда бегимин Кесини къулаклары эшитгеннге кёре этерик туююлдо.

⁴Ол жарылагъа тюзлюк бла хукму этерикди, жерни къыйынлык кёрген адамларыны ишлерине да хакъ кертилик бла оноу этерикди, къачан буюрса да Кесини аса таягы бла жерни урлукъду, Кесини тылпыуу бла аман адамланы ёлтюрлюкдю.

⁵Аны белиндеги белибауу тюзлюк, жан сюеклерине къысханы да хакъ кертилик боллукъду.

⁶Ол заманда бёрю къозу бла бирге жашарыкъды, барс да улакъ бла бирге жатарыкъды, бузоу да, жаш аслан да бирге асыралыкъдыла^а, гитче сабий да аланы жюрютюкдю.

⁷Ийнек да тиши айыу бла бирге отларыкъды, балалары да бирге жатып турлукъдула; аслан да тууар кибик салам ашарыкъды.

⁸Эмчек ичген сабий уу жилианы тешигини къатында ойнарыкъды, эмчекден айырылган сабий да къолун жилинны уясына узатырыкъды.

⁹«Мени сыйлы таууму бир жеринде да адамла аманлыкъ неда заран этерик туююлдоле». Нек десегиж жер, суула тенгизни толтурганча, Раббийни билмекликден толлукъду.

¹⁰Ол заманда Ишайны Тамыры^б келип, халкылагъа байракъча боллукъду. Миллетле анги къайтышырыкъдыла, аны жашаган жери да алапат боллукъду.

¹¹Сора ол заманда Раббий жангыдан къолун узатып, халкыны сау къалгъанын, Ассирияда, Мисирде, Патросда, Кушда, Эламда, Шинарда, Хаматда эмда тенгизлени айрыкамларында сау къалгъанларын Кесине къайтарлыкыды.

^а Бирге ашарыкъдыла: неда «асыралган хайуан да бирге».

^б Ишайны Тамыры: Израилни келлик уллу патчагы Масихни титулу.

¹²Миллетлеге байракъ кётюрлюкдю, Израилни къысталгъанларын жыярыкъды эмда чачылып айланган яхудалылары жерни тёрт къыйырындан чакъырып жыярыкъды.

¹³Эфраимни зарланыуу тохтарыкъды, Яхудага зулму этгенле жокъ боллукъдула. Эфраим Яхудага зарланырыкъ туююлдо, Яхуда да Эфраимге зулму этерик туююлдо.

¹⁴Эфраим бла Яхуда учуп барып, кюнбатыш жанында филистлиени имбашларына къонарыкъдыла, битеу кюнчыгыш къыралланы адамларыны байлыклары бирге тонарыкъдыла. Эдомну бла Моабны юслерине къолларын салыкъдыла, Аммонну халкы да аланы оноуларында боллукъду.

¹⁵Раббий Мисирни Суэц заливин саулай къурутурукъду. Ол Евфрат сууну юсюне къолун сидеп, къуурган желин урдурлукъду эмда сууну уруп, жети гитче суучукъ этип къоярыкъды, алай бла ол суучукъладан, чарыклары бирге тешмей ёталыкъдыла.

¹⁶Ол заманда Раббийни халкына, Ассирияда сау къалгъанларына, Израил Мисирни жеринден чыкыган заманда анга болгъаныча, уллу жол боллукъду.

Раббийге шукур

12 Сора ол кюн былай айтырыкъса: «Раббий, Санга шукур этеме; Сен манга чамланган эдинг, алай болгъанлыкыга чамланыуну тохтатдынг эмда мени жапсардынг».

²Ма, мени къутхарыучум – Аллахды, Анга ышанама, бир затдан да къоркъмайма; нек десегиж мени кючом да, зикирим да – Раббий Аллахды^с; Ол мени къутхарганды.”

³Къутхарылыу шауданладан къууанч бла суу аллыксыз.

⁴Сора ол кюн былай айтырыкъсыз: «Раббийге шукур этигиз, Аны атын айтып тилек этигиз, Аны ишлерин халкылагъа билдиригиз, Аны атыны уллулугун эсгертип айтыгыз».

⁵Раббийге зикир айтыгыз, нек десегиж Ол алапат ишле этгенди. Муну битеу жер башындагыла билсинле.

⁶Сионну халкы, ауазынгы кётюр эмда

^с Раббий Аллахды: чюйютча «Ях Яхве» – ди.

кыуанч бла кычыр, нек десенг Исраилни Сыйлы Аллаха уллуду, арагызда жашайды.

Аллах Бабилни айыбына тюбтирикди

13 Раббий Бабилге боллукъ затланы манга – Амос улу Иешаяга – кѳргюзтпю:

² «Ачыкъ тауну башында байракъ кѳтюрююз, кызауатчылагъа кычырып чакырыгъыз, алагъа кьол булгагъыз, ала асыллагъа айырылган кыбакыладан кирсинле.

³ Мен сайлагъанларыма буйрукъ бергенме эмда уллудугъум бла махтанган кючлю аскерчилерими чамланууму дертин жетдирирге чакыргъанма», – деди.

⁴ Таулада кѳп халкъны дауурча уллу дауур, кыралланы, миллетлени кызгалып бирге жыйылган тауушлары эшитиледи. Къудуретли Раббий аскерин кызауатха хазырайды.

⁵ Раббий эмда Аны чамланууу саутлары узакъ кыралдан, кѳкню кыйырындан битеу жерни жокъ этерге келдиле.

⁶ Сарнап жилягъыз; нек десегиз Раббийни кюню жуукъду, хар неге да кючю жетген Аллахдан, халек этиучю кючча келеди.

⁷ Ол себепден, барысыны да кьоллары тюшерикдиле, хар адамны да жюреги эрип кыаллыкъды.

⁸ Уллу кьоркыуугъа тюшерикдиле, аланы азап бла ауруу тутарыкъды, кьозлаудан ауругъан кыатынча термилликдиле, сейрсинип бир-бирлерине кыарарыкъдыла, аланы бетлери отча кыызарлыкъдыла.

⁹ Ма, Раббийни кюню келеди, кюйсюз кюн, Аны жерни кыуу этип кыюарыкъ, андагъы гюняхлыланы кыырып бошарыкъ кюню келеди.

¹⁰ Кѳкдеги жулдузла да, жулдуз кыауумлары да кеслерини жарыкларын берлик туююдюле; кюн чыкыган заманында мутхуз болуп кыаллыкъды, ай да жарытырыкъ туююдю.

¹¹ (Раббий былай айтады): «Мен дунягъа аманлыклары ючюн, аман адамлагъа да законсузлуклары ючюн азап берликме, ѳхтем адамланы уллу кѳллюлюклерин кыоратырыкма эмда зулмучуланы эсирикликлерин жокъ этерикме.

¹² Мен адамланы таза алтындан, Офирни алтынындан да багъалы этерикме.

¹³ Мен, Къудуретли Раббий, чамланган

ачууум чыкыган кюнде кѳкню титиретирикме, жер да кесини жеринден теберикди».

¹⁴ Ол заманда хар ким да учудан кыачхан кийикча, сюрюучюсюз кыалган кыойлача ѳз миллетине кыайтырыкъды, хар ким да ѳз жерине кыачарыкъды.

¹⁵ Ким табылса да аны чархы тешилликди, ким тутулса да кылыч бла ѳлтюрюлюкдю.

¹⁶ Аланы сабийлери аланы кѳз алларында кесек–кесек этилликдиле, юйлери тоналып чачыллыкъдыла, аланы кыатынлары да бедешлик этилликдиле.

¹⁷ «Мен Бабилге кыажуу мидаиялыланы кыобарлыкма. Ала кюмюшге багъа бермейдиле, алтынны суймейдиле.

¹⁸ Аланы садакъ жаялары жашланы кырылыкъдыла, кыарын балалагъа да жан аурумакылыкъ этерик туююдюле; аланы кѳзлери сабийлеге да жазыкысынырыкъ туююдюле.

¹⁹ Халдеялыла махтанган, патчахлыклары барындан да сейирлик, алаамат болган Бабилни Аллах, Содомну бла Гомораны этгенича, башын тюбюне этерикди.

²⁰ Анда халкъ бир заманда да жерлеширик туююдюле, тукъумдан тукъумга да анда адам жашарыкъ туююдюле. Анда арапыла чатырларын жаярыкъ туююдюле, сюрюучюле да кыойларын анда солутурукъ туююдюле.

²¹ Анда кыуу жерни жаныуарлары жашарыкъдыла, юйле чакъанладан толукъдула, анда укула уя саллыкъдыла, кийик эчкиле секирип айланырыкъдыла.

²² Андагъы кыалалада гиенала, андагъы ариу юйледе да чакъанла улуркыдула. Бабилни ахыры жуукъду, кюнлери кысыха болукъдула».

Раббийни Исраилге мархаматы

14 Нек десегиз Раббий Якъупну юйюрюне мархамат этерикди, Исраилни жангыдан сайлап, ѳз жерлеринде жерлеширдикди, сора алагъа тыш кыыралчыла кыошулукъдула, Якъупну юйюрюне байланырыкъдыла.

² Миллетле Исраилни халкъын Исраилни жерине кыайтарлыкъдыла, Исраилни юйюрю аланы Раббийни жеринде кесине кыула бла кыарауашла этерикди. Аны жесир этгенлени жесирге аллыкъды эмда аны унукъдурганлагъа бийлик этерикди.

³ (Эй Израил!) Раббий сени азапдан, кыйынлыкдан эм этген ауур ишлеринден кыуат кюнде,

⁴ Сен Бабилни патчахын хыликке этип, былай айтырыкьса: «Зулмучу жокь болгьанда, тонаучулукь тохтады!

⁵ Раббий кюйсюз адамланы таякьларын, патчахланы аса таякьларын ууатды.

⁶ Ол аса таякь кьутуруп, тохтамай халкьланы кьыргьанды, чамланып, миллетлеге тыйгьсыз зулум этип, бийлик этгенди.

⁷ Битеу жер солуйду, тынчады, кьууанчдан жырлайды.

⁸ Бабилни патчахы! Кипарис терекле да, Ливан кедр терекле да: “Сен ёлгенли бизни кесерге бир киши да келмейди”, – деп, сени жоюлгьанынга кьууанадыла.

⁹ Жерни тюбюндеги ахырат санга тюбер ючюн сабырсыз болады; санга тюберге ёлгенлени – битеу жерни башчыларыны – ауаналарын кьозгьайды; битеу миллетлени патчахларын тахталарындан кьобарады.

¹⁰ Ала сёз алып, санга: “Энди сен да бизнича кьарьусуз болдунг! Бизге ушаш болуп кьалдынг!” – дерикдиле.

¹¹ Ёхтемлигинг арфа тауушларынг бла бирге ахыратха тюшюрюлгенди; жатхан жеринг кьуртла, юсюнге жапхан жууургьанынг да кьуртчукьла боллукьдула.

¹² Сен жылтырауукь танг жулдузу эдинг, кёкден кьалай жыгьылдынг! Миллетлени басып ётген эдинг, энди уа жыгьылып кетип жерге тюшдюнг.

¹³ Сен а жюрегингден: “Кёкге чыгьарма, Аллахны жулдузларындан да бийикде тахтамы салырма эмда тейриле жыйылгьан сыйлы Сафон тауну башында олтурурма.

¹⁴ Мен булутланы юсюне чыгьарма, Аллаху-Таалагьа ушаш болурма”, – дей эдинг.

¹⁵ Алай болгьанлыкьгьа, сен ахыратха, ёлом жерини тюбюне тюшюрюллюксе.

¹⁶ Санга кьараганла сени мыллыгынгы кёрюп, сени юсюнгден: “Жерни тепдирген, патчахлыкьланы титиретген,

¹⁷ Дуняны кьуу жер этип кьойгьан, аны шахарларын бузгьан, жесирлерин юйлерине жибермей тутхан ол адам бу туююлмюдо?” – деп ойлашарыкьдыла.

¹⁸ Миллетлени патчахларыны хар бири кесини алапат кьабырында жатады.

¹⁹ Сен а кесилип атылгьан бутакь кибик,

ёз кьабырынгдан тышына атылгьанса. Чархлары кьылыч бла тешилип, ёлом жерини тюбюне тюшген ёлокле сени юсюнгю басьхандыла; сен аякь тюпде малтанган мыллыкь кибиксе.

²⁰ Сен башха патчахла кибик асыраллыкь туююлсе, нек десенг сен кьыралынгы чачханса эмда халкьынгы ёлтюрюгенсе. Аманлыкьчыланы тёлюлерини ёмюрледе да атлары айтыллыкь туююлдо.

²¹ Аталарыны законсузлукьлары ючюн, Бабилни патчахыны уланларын ёлтюрюрге жер хазырлагьыз, ала энди кьозгьалып жерни кьолгьа алмасынла эмда дуняны шахарладан толтурмасынла».

²² Кьудуретли Раббий былай айтады: «Мен алагьа кьажау туруп, Бабил шахарны атын да, сау кьалгьанларын да, сабийлерин да, сабийлеринден туугьанланы да жокь этерикме.

²³ Мен Бабилни укуну уясы, батхакь этип кьоярыкьма. Бабилни кьырып бошаучу сибиртги бла сибирип жокь этерикме», – дейди Кьудуретли Раббий.

Раббий ассириялыланы айыпларына тюбетирикди

²⁴ Кьудуретли Раббий ант этип, былай айтады: «Мен кьалай мурат этген эсем, алай боллукьду; Мен кьалай буюргьан эсем, алай этиликди.

²⁵ Ассириялыланы кеси жеримде жокь этерикме, тауларымда малтарыкьма. Мени халкьымдан Ассирияны боюнсасы эмда имбашларына салгьан жоюго кетерилликди».

²⁶ Битеу жерни юсюнден Мен этерге буюргьан муратым алайды, Мени кьолум битеу миллетлеге азап берирге узатылгьанлай туралды.

²⁷ Нек десегиз Кьудуретли Раббий бегим этгенди, сора Аны буйругьун ким бузаллыкьды? Аны кьолу узатылгьанлай туралды, сора аны ким тыялыкьды?

Раббий филистлилени айыпларына тюбетирикди

²⁸ Бу билдириу Ахаз патчах ёлген жылда болгьанды:

²⁹ Филистни жери, сени уруучу аса таякьны сыннганына кьууанма; нек десенг жиянны тамырындан уу жиян чыгьарыкь-

ды, аны туудугу уа учуучу аждагъан бол-
лукьду.

³⁰Ол заманда жарлыла тойгунчу аша-
рыкьдыла, факырла да кьоркьуусулукьда
тынчайыркьдыла; сени тамырынгу уа ач-
дан ёлтюрлюкме, сени сау кьалгъанларынг
да кьырыллыкьдыла.

³¹Шахарны кьабакъ аллында сарнагъыз!
Шахардагъыла, кьычырыкь этип жиягъыз!
Филистлиле, барыгъыз да чачыллыкьсыз;
нек десегиз шимал жанындан тютюн чыгъа-
ды, душманны аскерлеринде артха кьал-
гъан жокьду.

³²Башха миллетни келечилерине не жуу-
ап берилликди? «Раббий Сионну мурдорун
салгъанды; Аны халкьыны унукьдурул-
гъанлары аны ичинде кирир жер табарыкь-
дыла», – деп айтырыкьдыла.

Моаб жоуллукьду

15 Моабны юсюнден билдириу. Моаб-
ны Ар шахары кечегиде чачылып,
жокь этилди! Моабны Кыр шахары кечегиде
чачылып, жокь этилди!

²Дибонну халкьы жияргъа табынуучу
жерлерине чыкьды. Моаблыла Небогъа бла
Медебагъа сарнап жияйдыла; аланы ба-
рысыны да бушуудан чачлары кьыркьыл-
гъандыла, барысыны да сакьаллары жоу-
лоннгендиле.

³Моабны орамларында бушуудан зыбыр
кийим киедиле; юй башларында бла май-
данларында барысы да сарнайдыла, жия-
мукьла тегедиле.

⁴Хешбон бла Элеале кьычырыкь этип
жилайдыла; аланы ауазлары Яхасгъа дери
эшитиледи. Аланы ызларындан Моабны
аскерчилери да жияйдыла; Моабны жаны
кьоркьгъандан кьалтырайды.

⁵Мени жүрегим Моабха жарсып жияй-
ды. Моабдан кьачханла Соаргъа, Эгли–Ше-
лишигъа жетдиле; жияуу бла Лухитге ёрлеп
чыгъадыла, Хоронаймге баргъан жолда па-
лахдан ачы кьычырыкь этип жияйдыла.

⁶Нек десегиз Нимримни суулары тар-
кьайгъандыла, жайлыкьла кьуругъандыла,
кырдык кюйгенди, ханс кьалмагъанды.

⁷Ол себепден, ала жыйгъан байлыкьла-
рын да, букьдургъан хапчуларын да Ара-
бни сууну ары жанына ётдюредиле.

⁸Моабны хар жеринде ачы кьычырыкь

эшитиледи, жияуну ауазы Эглаймге,
Беер–Элимге жетди.

⁹Нек десегиз Димонну суулары кьандан
толгъандыла. «Мен Димоннга энтта жангы
палах келтирликме, Моабны кьачып кьутул-
гъан адамларыны эмда кьыралда сау кьал-
гъанланы юслерине аслан жиберликме».

Моабны кьадары

16 Селадан кьум тюзноу юсю бла Сион
шахар кьуралгъан таугъа, кьыралны
оноучусуна саугъагъа кьозула ийигиз.

²Моабны тиширыулары, уясындан эниш-
ге атылып, ажашып айлангъан кьанатлыча,
ары бла бери чабып Арнон суудан ётерге
кюреширкидиле.

³Бизге болуш, оноу эт, кюн ортада кече-
гидеча ауананг бла бизни жап, кьысталып
айлангъанланы букьдур, кьачып айлан-
гъанланы тутуп берме.

⁴Бизге, Моабдан кьысталып айлангъан-
лагъа, сени жерингде жашаргъа эркинлик
бер; бизни букьдур, бизни жояргъа суйген-
ни кьолуна берме. Нек десегиз тонау тохта-
рыкьды, чачылуу бошалырыкьды, зулмучу-
ла жер жүзюнден думп боллукьдула.

⁵Сора тахта суймеклик бла бегирикди,
Даутну юйюрюнден патчах тахтада олту-
руп, тюз ниет бла патчахлыкь этерикди,
адилликни излеп, мычымай тюз хукму эте-
рикди.

⁶Биз Моабны ёхтемлигин, чексиз ёхтем-
лигин, эсириклигин эм кесин уллудан кёр-
меклигин эмда кьуруруун эшитгенбиз. Алай
а аны махтаннганы бош сёзледиле.

⁷Ол себепден, Моаблыла Моабха жия-
рыкьдыла, барысы да сарнап жиярыкьды-
ла. Саулай оюлуп кьалгъан Кирхересетни
жюзюм мырзайына жияуу этерикдиле.

⁸Хешбонну сабанлары да, Сибманы жоу-
зюмлери да кьуругъандыла; миллетлени
бийлери Сибманы жюзюм тереклерини сай-
лама талларын сындыргъандыла. Ол талла
уа ёсюп, Язерге дери жете эдиле, кьум тюз-
ге узатыла эдиле; аланы жангы ёсген бу-
таклары жайылып, тенгизни ары жанына
ёте эдиле.

⁹Ол себепден мен Язерге, Сибманы жоу-
зюмлерине ачы жиярыкьма. Хешбон бла
Элеале, сизге жиямукьларымы тегерикме;
нек десегиз жай кётелеригиз жыйылгъан

эм сабанларыгыз орулган заманда энди кыуанч этиу жокьду.

¹⁰ Битимли жерден кыуанчлыкь бла жарыкылыкь кетгендиле, жюзюм бахчаллада да жырламайдыла, кычырыкь этмейдиле; жюзюм сыгыгучуда биреу да жюзюмню сууун сыкьмайды, Мен кыуанч этиуно тохтатханма.

¹¹ Ол себепден, Мени ичим Моабха, жюрегим да Кирхересетге кыыл кьобузча таралады.

¹² Моабны халкы табыныгучу жерлерине барып, арыгынчы кыуллукь этерге кюрешесе да, кесини сыйлы жерине тилек этерге барса да, бир зат да болушурукь туююлдо.

¹³ Раббий Моабны юсюнден бу сёзюну бурдундан айтханды.

¹⁴ Энди да Раббий былай айтады: «Жалчыны жыллары бла санап, юч жылдан сора, Моабны улдулугьу кёп болган халкы бла бирге чёкдюрюлюкдю, бир кыаууму сау кьаллыкьды, ала да бек аз эм кыарыусуз боллукьдула».

Раббий Сирияны бла Израилни айыпларына тюбетирикди

17 Дамаскны юсюнден билдириу: «Ма, Дамаск шахарланы санындан кетерилликди, ол оюлган тёбе болуп кьаллыкьды.

² Ароерни шахарлары адамсыз болуп кьаллыкьдыла, алада мал сюрюуле айланьрыкьдыла, аланы бир киши да юркютюрюк туююлдо.

³ Эфраимде кьала кьаллыкь туююлдо, Дамаскны патчахлыгы да жокь этилликиди; Сирияны сау кьалганлары Израил уларыча сансыз этилликидиле, — дейди Кыдуретли Раббий.

⁴ — Сора ол кюнде Якьупну юйюрюню сыйы тюшюрюлюкдю, аны семиз чархы арыкь боллукьду.

⁵ Ол заманда, биреу кьолу бла тирликини оруп, будай башланы жыйганда неда Рефаим ёзенинде оракьланы заманындан сора кьалган будай башла жыйылганда, сабан кьалай бола эсе да, Израил алай боллукьду.

⁶ Бек аз адам кьутуллукьду. Сау кьалганла зейтун терекни кыагып битимлерин жыйганда терекни тёппесинде эки-юч кё-

гет неда иги битимли бутакьлада тёрт-беш кёгет кьалганы киби алай боллукьдула», — дейди Раббий, Израилни Аллаха.

⁷ Ол кюнде адам аны жаратхан Аллаха кыарарыкьды эмда аны кёзлери Израилни Сыйлысын кёрлюкдюле.

⁸ Адам кесини кьоллары бла ишлеген кьурман этилигучу жерлеге эс бёллюк туююлдо эмда кесини бармакьлары бла этген Ашераны идолларына бла ладан ийис чыгьарылыгучу жерлеге кыарарыкь туююлдо.

⁹ Ол кюнде Израилни бегиген шахарлары израиллиден кьачхан хиуилени бла аморлуланы^а кьойган шахарларыча бош кьаллыкьдыла.

¹⁰ Нек десенг сени кьутхарыгучу Аллахны унутханса эмда Аллах сени ышыкь тапхан кыаянг болганын эсинге тюшюрменгесе; ол себепден, ариу ёсюмлюкье эмда киши жерли жюзюм терекден чыбыкьла^б орнатханса.

¹¹ Аланы орнатхан кюнюнгде ёсдюрюп, экинчи кюнде чакьдырсанг да, тирлик боллукь туююлдо, ол кюнде аруу бла тохтаусуз азап боллукьду.

¹² Ой! Кёп халкьланы кьутуруулары! Ала тенгиз кьутурганча кьутурадыла. Миллетлени гюрюлдеулер! Ала кьутурган суулача гюрюлдейдиле.

¹³ Миллетле гюрюлдейдиле, кьутурган суулача гюрюлдейдиле. Алай болганлыкьгы, Аллах аланы тыйганда, ала, таулада жел алып кетген кыуукьча, бурган жел алып кетген тёнгеруюк хансча, узакьга кьачып кетерикдиле.

¹⁴ Ингирде ма, улуу кьоркьуу болады; танг атардан алгьа уа, ала жокь боладыла. Бизни тонаучуланы кьадарлары, бизни чачычуланы да жазьулары алай боллукьду.

Раббий Кушну айыбына тюбетирикди

18 Кушну сууларыны ары жанындагы, (мача) кьанатлары бла дууулдаучу жерге палах!

² Ол жер келечилерин кыамиш кыайкьла бла Нилни сууларындан иеди. Барыгыз, терк барыгучу хапарчыла, кючлю эм зулмучу

^а Септуагинта: «хиуилени бла аморлуланы». Масорет текст: «агачны бла тау башыны».

^б ариу ёсюмлюкье эмда киши жерли жюзюм терекден чыбыкьла: башха миллетлени идоллары неда башха миллетле бла анлашуула.

миллетге, хар жанындагылары кьоркьу-туучу халкьга, аны жерин суула бёлген, узун бойлу, сыйдам терили миллетге!

³Дунияда жашаганла, жер башында турганла, сиз барыгыз да! Таулада байракь кётюрюлген заманда кьарагыз, сур быргы согьулган заманда тынгылагыз!

⁴Нек десегиз Раббий манга былай айтханды: «Мен кюнню жарыгында жана ёчюле турган иссиликча, оракьла заманны иссилингиде чыкь тюшгенча, мекаямдан ашыкьмай кьарап турама».

⁵Нек десегиз жюзюм жьардан алгьа, терекле чагып бошагьандан сора жюзюм чопалла бишип башлагьан заманда, Раббий бичакь бла бутакьларын кесип тюшюрлюкдю, жетеклерин да кесип атарыкьды.

⁶Сора аланы бары да таулада жьртхыч кьанатлылагьа бла аулакьдагы жаныуарлагьа кьююлукьдула; жайда жьртхыч кьанатлылагьа, кьышда аулакьдагы жаныуарлагьа аш боллукьдула.

⁷Ол заманда Кьудуретли Раббийге, кьюлю эм зулмух миллетден, хар жанындагылары кьоркьутуучу халкьдан, аны жерин суула бёлген, узун бойлу, сыйдам терили миллетден – Сион таугьа, Кьудуретли Раббийни аты айтылган жерге саугьа келтирилликди.

Раббий Мисирни айьбына тюбетирикди

19 Мисирни юсюнден билдириу: ма, Раббий терк барычу булут бла Мисирге келип жетеди. Сора Мисирни идоллары Раббийден кьоркьганларын титирерикдиге эмда Мисирни жюреги эрип кьаллыкьды.

²«Мен мисирлиени мисирлиге кьажакьозгьатыркьма; сора кьарындаш кьарындашха кьажакьау, шүёх да шүёхуна кьажакьау, шахар шахар бла, патчахлыкь патчахлыкь бла кьызауат этерикдиге.

³Сора Мисирни кёлю онгсуз болуп кьаллыкьды, аны оноун бузарыкьма. Ала идолладан, ёлгенлени ауаналарындан, ёлгенледен соруучуладан, таш салычуладан болушлукь излерикдиге.

⁴Сора Мисирлиени кюйсюз оноучуну кьолуна берликме, огьурсуз патчах алагьа бийлик этерикди», – дейди Бийибиз, Кьудуретли Раббий.

⁵Нилни суулары таркьайыркьдыла; тюбю да кьуруп, жарылып кьаллыкьды.

⁶Суу каналла аман ийис этерикдиге, Мисирни илипинлери таркьайып, кьуруп кьаллыкьдыла; кьамиш бла тростник да мууал боллукьдула.

⁷Нил сууну боюнунда бла ауузундагы ёсюмлюкле эмда сууну жагьасында себилген битету сабанла кьурурукьдула, жел алып кетип, жокь боллукьдула.

⁸Чабакьыла да жилияркьдыла, Нил суугьа ыргакь атычула барысы да сарнарыкьдыла, сууда чабакь ауларын салычула ауара боллукьдула.

⁹Таралган лён ишлеучюле эмда акь гетен кьумач согьуучула ишсиз кьалып жунчурукьдула.

¹⁰Кьумач согьуучула унугьурукьдула, битету жалчыла да мудах болуп кьаллыкьдыла.

¹¹Соанны бийлери акьылдан шашхандыла; фьргьаунну акьылман ёзюрлерини кенгешлери магьанасыз болуп кьалгьанды. Сиз фьргьауннга: «Мен акьылманланы туудукьларынданма, буруннугул патчахланы туудукьларынданма», – деп, кьалай айтырсыз?

¹²Сора кьайдадыла сени акьылманларын? Ала энди санга айтсынла: Кьудуретли Раббий Мисирни юсюнден не бегим этгенин билип айтсынла.

¹³Соанны бийлери акьылсыз болуп чыкьдыла; Мемфисни бийлери алдандыла; Мисирни тукьумларыны башчылары Мисирни терс жолгьа бургьандыла.

¹⁴Раббийни буйругьуна кёре ала жунчуп кьалгьандыла, эсирген адам кьусхананы ичинде айланып турганча, ала да Мисирни хар жаны бла тюз жолдан тайдырганьдыла.

¹⁵Мисирде башмы, кьуйрукьму, пальма бутакьмы, кьамишми болсун, бир адамны да этерик заты кьалмады.

Мисир Раббийге кьайтышыркьды

¹⁶Ол кюн мисирлиле тиширыулача кьоркьакь боллукьдула. Кьудуретли Раббий азап берирге кьолун кётюргенде, Аны кьолуну кьымылдауундан кьоркьуп титирерикдиге.

¹⁷Яхуданы жери Мисирге уллу кьоркьуу боллукьду, “Яхуда” деген сёзю эшитген хар адам, Кьудуретли Раббий Мисирге кьа-

жау бегим этген затны ойлап, кьоркьгъандан кьалтырарыкьды.

¹⁸ Ол кюн Мисирде беш шахар Кенан тилинде селеширикдиле эмда Кьудуретли Раббийге тюз кьалырбыз деп ант этерикдиле; аладан бирлерине Кюн шахар деп аталыкьды.

¹⁹ Ол кюн Мисирни ортасында Раббийге кьурман этилиучо жер боллукьду, аны чегинде да Раббийни сыйына эсгертме боллукьду.

²⁰ Ол эсгертме Мисирде Кьудуретли Раббий болгъанын кьргюзтген илишан эмда шагъат боллукьду; нек десегиз мисирлиле зулмучулары себебинден Раббийден тилек этерикдиле, Ол да алагъа кутхарыучу эмда жакълаучу адам ийип, аланы азат этерикди.

²¹ Алай бла Мисирде Раббий Кесин ачыкъ этерикди; мисирлиле да ол кюн Раббийни танырыкьдыла эмда Раббийге кьурманла бла саугъала келтирип табынырыкьдыла, Анга ант сёз берликдиле эмда берген сёзлерин толтурлукьдула.

²² Раббий Мисирни урлукьду; урса да сау этерикди. Ала Раббийге кьайтышырыкьдыла, Ол аланы тилеклерин кьабыл этерикди эмда аланы сау этерикди.

²³ Ол заманда Мисирден Ассириягъа уллу жол боллукьду, ассириялыла Мисирге келе турлукьдула, мисирлиле да Ассириягъа бара турлукьдула; мисирлиле ассириялыла бла бирге Раббийге табынырыкьдыла.

²⁴ Ол кюнде Мисир бла эм Ассирия бла бирге Израил ючюнчо боллукьду; алгыш жерни ортасында боллукьду.

²⁵ Кьудуретли Раббий алагъа алгыш этерикди эмда: «Мисир, сен Мени халкъымса, Ассирия, сени кьолум бла жаратханма, Израил, сен Мени ие болгъан жеримсе, сиз барыгъыз да алгышлысыз», — дерикди.

Мисирге бла Кушха боллукь затла

20 Ассирияны аскерини командири, Ассирияны патчахы Саргонну буйругъу бла келип, Азотха къажу къазауат этип, шахарны кьолгъа алгъан жылда,

² Раббий Амос улу Иешаягъа былай айтханды: «Бар, юсюнгден зыбыр чепкен кийиминги теш, аякъларынгдан чарыкъларынгы да теш», — дегенди. Иешая алай этгенди

эмда кьымыжа эм жалан аякъ болуп айланганды.

³ Ол заманда Раббий: «Мени кьолум Иешая Мисирге бла Кушха илишан эмда белги болур ючюн юч жылны кьалай кийимсиз эм жалан аякъ болуп жюрюген эсе,

⁴ Ассирияны патчахы да Мисирден жесирлени, Кушдан да кечюрюлгенлени, жаш адамлары да, кьартлары да кьымыжалай, жалан аякъ этип, уятлыкъларын ачыкъ этип сюрлюкдю эмда Мисирни бедишлик этерикди.

⁵ Ол заманда Кушха ышанганла да, Мисир бла махтанганла да жунчуп, уялыкьдыла.

⁶ Сора тенгиз боюнунда жашагъанла ол кюн: “Биз Ассирияны патчахындан кьутулур ючюн ол кьыралагъа ышана эдик эмда аладан болушлукь излей эдик. Кьаргъыз алагъа не болгъанына! Сора биз кьалай кьутуларыбыз?” — деп айтырыкьдыла.

Бабилни ахыры

21 Тенгиз боюнундагъы кьуу жерни юсюнден билдириу: Негевден боранла бир бири ызындан келгенча, кьум тюзден, кьоркьунчул жерден душман келеди.

² Кьоркьутхан кёрюнюу кёрюннгенди манга: сатхан сатады, чачыучу чачады. Элам, чабыуул эт, Медия, шахарлары кьуршала! Бабил себеп болгъан ынчаулары мен тохтатырыкьма.

³ Ол уллу кьоркьуудан мени санларым кьалтырайдыла; кьозлаудан ауругъан кьатынны кьыйналгъаныча, мени ауруу тутханды. Эшитген затларымдан абызырагъанма, кьрген затларымдан жунчуп кьалгъанма.

⁴ Жюрегим кьалтырайды, мени титиреу алгъанды; мен келиуюн бек суйген ингир да манга уллу кьоркьуу болуп кьалгъанды.

⁵ Стол кьурайдыла, кюйюз жаядыла; ашайдыла, ичедиле. Кьобугъуз, аскер таматала! Кьалкъанлары майлагъыз!

⁶ Нек десегиз Раббий манга: «Бар, кьалауур сал, ол не кёрсе да билдирип турсун», — дегенди.

⁷ Ол, тачанкалары эмда экеу-экеу болуп, атлагъа, эшеклеге, туюлеге минип келгенлени кьрген заманында, эс бёлсюн, уллу эс бёлсюн.

⁸ Сора кьалауур асланча кьычырып: «Жюй-

юсханым! Мен сау кюнню башняда суюелип турганма, сау кечелени да жеримден таймай турганма.

⁹ Ма, тачанкаланы да, атлы аскерни да экеу-экеу болуп келе турганларын кёреме», — дегенди. Андан сора ол дагыда: «Жоюлду, Бабил жоюлду! Аны тейрилери ни доллары да ууатылгандыла, дылгам болуп жерге тюшгендиле», — дегенди.

¹⁰ Эй халккым, ындырда будай башлача туююлген халккым! Мен Исраилни Аллахы Кьудуретли Раббийден эшитгеними сизге билдиргенме.

Эдомну бла Арабияны юсюнден билдириуле

¹¹ Думаны юсюнден билдириу: Сеирден манга: «Эй, кылауур! Кечеден не кылды? Эй, кылауур! Кечеден не кылды?» — деп кычырадыла.

¹² Кылауур да: «Танг атар заман жууукылашады, алай а энтта кече боллукьду. Жангыдан сорургьга суйсегиз, кыйтышып соругьуз», — деп жууап береди.

¹³ Арабияны юсюнден билдириу: деданлы керуанла, Арабияны кырларында кече кылыгыз!

¹⁴ Тейманы жеринде жашаганла! Суусап болганлагы сау элтип барыгыз; кычхынчыланы алларына ётмек бла чыгыгыз.

¹⁵ Нек десегиз ала кылычладан кычып келдиле, кынындан чыгырылган кылычдан, тартылган садакьдан, ачы урушдан кычып келдиле.

¹⁶ Раббий манга былай айтханды: «Жалчыны жыл санауу бла энтта бир жылдан Кедарны битеу махтанганы жокь боллукьду.

¹⁷ Кедар улуланы батыр садакчыларындан жаланда бир азы сау кыаллыкьды». Алай айтханды Исраилни Раббий Аллахы.

Иерусалимни юсюнден билдириу

22 Кёрюню Кёрюнюочу ёзенни юсюнден билдириу: сизге не болганды, барыгыз да юйлени башларына чыгарча?

² Дауурлу шахар, кьозгалыучу, кьууанч этиучу шахар! Сени кырылганларын кылыч бла ёлтюрюлмегендиле не да урушда ёлмегендиле.

³ Сени башчыларын барысы да бирге кычхандыла, садакчыларын жюрюталмай

жесир болгандыла; сенде табылганла барысы да, не узакьга кычхан эселе да, жесир болгандыла.

⁴ Ол себегден айтама: кьоюгуз мени, мен ачы жилярыкьма; мени жапсарыргьга кюрешмегиз, мени халккым чачылганды.

⁵ Бийибиз, Кьудуретли Раббийден, Кёрюню Кёрюнюочу ёзеннге кылабалыкь, хорлануу эмда кытышыкь кюн келеди, шахарны кыбыргьгалары оюллукудула, кычырыкь тауушла таулагьа жетерикдиле.

⁶ Эламдыла садакь орунлары юслерине тагып, тачанкалары бла атлылары бла келдиле, Кырны адамлары да кылкьанларын тутуп, хазыр турдула.

⁷ Сора ма, сени эм иги ёзенлеринг тачанкаладан толдула, атлы аскер да шахарны кыбакчылары алларында тизилип тохтады.

⁸ Раббий Яхуданы кьорууламай кьойду. Ол кюнде Агьач тоханада кылган запас сауутлагьа ышандыгыз.

⁹ Дауутну шахарыны кыбыргьгаларында оюлган жерле кёп болганын кёрдююз эмда тебённиг кёлде суу жыйдыгыз.

¹⁰ Сора Иерусалимде юйлени санап, шахарны кыбыргьгасын бек этер ючюн ол юйлени буздугьуз.

¹¹ Эмда эки кыбыргьганы арасында эски кёлню сууун сакьлар жер ишледигиз. Муну этген Аллахы уа ышанмадыгыз, муну эрттеден Буюргьаннга эс бёлмедигиз.

¹² Бийибиз, Кьудуретли Раббий ол кюнде сизни жилип сарнаргьга, чачларыгызны кыркып, зыбыр кийим киерге чакырды.

¹³ Алай болганлыкьга, жарыкьсыз эмда кьууанасы! Тууарла соясыз, кьойла кесесиз; эт ашайсыз, чагыр ичесиз эмда: «Ашайкь, ичейик, нек десегиз тамбла ёллюкьюз», — дейсиз.

¹⁴ Кьудуретли Раббий манга айтханды, мен да аны кьулакчыларым бла эшитгенме: «Бу терслигизиз сиз ёлгюнчю да кечиллик туююлду», — деп айтханды Бийибиз, Кьудуретли Раббий.

¹⁵ Бийибиз, Кьудуретли Раббий манга былай айтханды: «Патчахны ёзюрю, тохананы таматасы Себнагы бар да анга былай айт:

¹⁶ «Сени мында ненг барды эмда мында киминг асыралганды, сен мында кыяны тешип, кесинге кыбыр орун нек этесе? Сен

бийик жерде кесинге кыбыр орун этесе, кыяны тешип кесинге мекам ишлейсе”.

17 Эй, кючлю адам! Ма, Раббий сени сермеп, мындан бар кючю бла атарыкды.

18 Сени чулгбап туююмчек этерикди эмда сени кенг жерге атарыкды; сен анда ёл-люксе, сени алапат фйтонларын да анда кыаллыкдыла. Сен жойюсханынгы юйю-не бешилик келтиргенсе.

19 Тюртуп, сени кзуллугундан тайдырлыкма, сени даражангы тюшюрлюкме.

20 Сора ол кюнде Мен кзулуму, Хелкия улу Элякимни чакырып,

21 Сени кийимлеринги анга кийдирликме, сени бел баунгу анга кысарыкма, сени эркинлигинги да аны кюлуна берликме; сора ол, Иерусалимде жашаганлагга да, Яхуданы юйюрюне да аталык этерикди.

22 Дауутну юйюню ачыхчыларын да аны боюнуна тагарыкма; ол ача, бир киши да жабалмаз, ол жапса, бир киши да ачалмаз.

23 Мен аны кыаты кыангагга урулган чой кибик бек этерикме; эмда ол кесини атасыны юйюрюне уллу даражалы боллукды.

24 Аны атасыны юйюрюню битеу ауур-лугу – сабийлерини, туудукларыны ауур-луклары да – тазладан аякылагга дери, битеу гитче юй сауутла да анга тагылырыкдыла.

25 Ол кюнде, – дейди Кудуретли Раббий – Кыаты кыангагга урулган чой кымылдырыкды, сынып тюшерикди, битеу анга тагылган жок да жоюлукды». Раббий кыалай айтхан эсе, алай боллукды.

Тир шахарны ахыры

23 Тирни юсюнден билдириу: Таршишни кемчилери жилигыз, нек дегиз сизни гаваныгыз бузулганды, юйле жокдула. Киттимни жеринден сизге алай айтылып билдирилгенди.

2 Тенгиз жагда жашаганла, тенгизден ётгенле байыкдырган Сидонну саудиюгерлери, тынгылап туругуз!

3 Шихорну мирзеую, Нил сууну ёзенинде битен тирлик кемеле бла тенгизден ётуп, Тирге ача тапдыра эди эмда Тир миллетленни базары эди.

4 Уял, Сидон! Нек десенг эй, тенгиз боюнундагы кыла, тенгиз былай айтады: «Мен кюзлаудан аурумаганма, сабий тапма-

ганма, уланла асырамаганма, кызла ёсдюругемне».

5 Тирни юсюнден хапар Мисирге жетген заманда мисирлиле жунчурукдула.

6 Таршиште кёчююз, тенгиз жагда жашаганла, сарнагыз!

7 Бурун заманладан бери турган, уллу кзууанч этиучю шахарыгыз бумуду? Аны аякылары аны узак кыраллада жерлеширге элтип барадыла.

8 Тир тажла кийдиргенди, аны саудиюгерлери биле, аны алышчы-беришчилери да жерни белгили адамлары эдиле. Да сора Тирге кыажу бу затны ким хазырлаганды?

9 Муну Кудуретли Раббий хазырлаганды, Тирни ариулугу бла махтануун саулай ййлыкдырып ючюн эмда жерни битеу белгили адамларын чёкдюрю ючюн.

10 Таршишни халкы, жерингенд Нил суу кибик ёт, сизни бир киши да тыярык туююлду.

11 Раббий Кесини кюлун тенгизни юсюне узатып, патчахлыкылары тигиретгенди, Кенанны квалалары бузулсун деп, буйрук бергенди.

12 «Сидонну халкы, бешилик болган кыз, сен энди кзууанч этерик туююлсе! Тур, Киттимге бар, алай болганлыкыга санга анда да тынчылык боллук туююлду», – дегенди.

13 Халдеаны жерине кыарагыз! Ол халк энди жокду. Ассириялыла ол кыралны кийик жаныуарлагга бергендиле. Шахарны алыр ючюн башняла кыурагандыла, аны тоханаларын тонагандыла, шахарны оюп кыойгандыла.

14 Таршишни кемелериндегиле, сарнагыз! Сизни бек кылагыз Тир чачылганды.

15 Мындан сора Тир жетмиш жылга – бир патчакхны ёмюрюне – унутуллукды. Жетмиш жыл озгандан сора уа, Тирге, саяк кыатынга жырда айтылганча боллукды:

16 «Унутулган саяк кыатын! Кыыл кюбузунгу ал, шахарны тегерегине айлан, ариу сок, кёп жыр айт, сени эслерине тюшюрсюнле».

17 Жетмиш жыл озгандан сора, Раббий Тирге эс бёллюкдю; сора ол, саяк тиширчуца жангдан ача табып башларыкды эмда дуняаны битеу патчахлыклары бла саякылык этерикди.

¹⁸ Алай болганлыкыга, Тирни сатыу-алыу этип саякылыктан алган хайыры, Раббийни сыйына берилип турлукду. Аны гезенлеге жыйып, аллындан кирит салып турлук туйюлду; нек десеги аны сатыу-алыу этип алган хайыры Раббийни аллында күүлук этгенлеге берилип турлукду, ала тойгунчу ашарыкдыла эмда аланы ариу кийимлери боллукду.

Раббий дуняны айыбына тюбтирикти

24 Ма, Раббий жерни халек этеди эмда аны битимсиз этеди, аны сыфатын тюрлендиреди эмда анда жашаганланы жер-жерлеге чачады.

² Халкыга не болса, дин күүлукчуга да ол боллукду; кылга не болса, аны бийине да ол боллукду; кырауашха не болса, аны бийчесине да ол боллукду; алыучуга не болса, сатыучуга да ол боллукду; ёнгкюч алыучуга не болса, ёнгкюч бериучюге да ол боллукду; процентге алыучуга не болса, процентге беричюге да ол боллукду.

³ Жер саулай халек этилликти, саулай тоналып чачылкыды; нек десеги Раббий алай буюрганды.

⁴ Жер кырууп, кыу болады, дуня жарсып, бушман болады, дуняны халкындан ёрге кётюрюлгенле кырыуусуз боладыла.

⁵ Адамла жерни харам этгендиле; нек десеги ала Аллахны законларындан чыкыгандыла, жорукларын малтагандыла, ёмюрлок кесаматын бузгандыла.

⁶ Аны ючюн жер налат болуп жоюлганды эмда анда жашаганла азап чегедиле; аны ючюн жерде жашаганла кюйдюрюледиле эмда аз адам кылады.

⁷ Жангы чагыр тауусулады; жюзюм терек мууал болады; жюреклеринден кыуанычула барысы да ахтынадыла.

⁸ Даурбасланы жарык тауушлары тохтаганды; тойчу-оюнчуланы дауурлары тынганды, лираланы жарык тауушлары шош болганды.

⁹ Энди чагыр ичип жырламайдыла; ичгичилеги ичги ачы болуп кыалганды.

¹⁰ Оюлган сахар бош кылады, битеу юйлени эшиклери жабылыпдыла, кирирге амал жокду.

¹¹ Адамла базарлада чагыр излеп кычырадыла, кыуанчны белгиси кыалмаганды; жерни хар тюрлю жарыкылыгы узакыга кетгенди.

¹² Шахар хужу кыалганды, кыабаклары да бузулгандыла.

¹³ Зейтун терекни кыагып, битимлерин тюшюрген заманда тирликти жыйып бошагандан сора, аны бутакларында бир аз кёт кыалганы кибики, жерни ортасында, халкылары арасында да алай боллукду.

¹⁴ Сау кыалганла ауазларын кётюрюп, кыуанып кычырлыкдыла, кюн батхан жанында жашаганла Раббийни уллулугуна хайран болуп, кычырык этерикдиле.

¹⁵ Аны ючюн кюн чыкыган жанында жашаганла, Раббийге махтау салыгызы, тенгиз жагдада жашаганла, Исраилни Раббий Аллахыны атына махтау салыгызы.

¹⁶ Биз жерни этеклеринден: «Хакь Болганнга махтау болсун!» деген зикирле эшитебиз. Мен а: «Ой мен жарлы, ой мен жарлы! Башым палахха кыалды! Сатлык адамла (халкыбызны) сатадыла, тохтамай сатадыла.

¹⁷ Жерде жашаганла, сизни кыоркыу алады, сизге уру кыазылганды эмда тузак салыннганды!

¹⁸ Ол заманда палахны хапарындан кыоркуп кыачханла уруга жыгыллыкдыла, урудан чыкыганла да тузакыга тюшерикдиле; нек десеги кётке суу ырхы кыабакыла ачылыкдыла, жерни мурдорлары да титирерикдиле», — деп айтама.

¹⁹ Жер жарылып чачылады, жер кыаты тебеди!

²⁰ Жер эсирген адамча тентирейди, чыпы кыошча кымылдайды, аны законсузлугу боюнуна ауур жюк болуп турады; ол жыгыллыкды, энди кыобарык да туйюлду.

²¹ Ол кюнде Раббий кёткедеги кючлеге кётке, жерни патчахларына да жерде азап берликти.

²² Сора барысы да жыйылып, уруга атылган тутмакылача тюрге салынырыкдыла, кёт кюнледен сора уа барысы да азап чегерикдиле.

²³ Сора ай кызырып кыаллыкды, кюн да уялыкды; нек десеги Кыдуретли Раббий, Сион тауда бла Иерусалимде патчахлык

этерикди, Аны аламатлыгы халкыны таматарыны алларында кёрюнюрюкдю.

Раббийни жазыксыныууна махтау

25 Я Раббий! Мени Аллахым — Сенсе; Сени кётюрлюкме, атынга уллу махтау саллыкма; нек десенг Сен сейрилик иш этгенсе, бурундан буюрганларынгы саулай тюз ниет бла толтурганса.

² Сен шахарны таш төбө этгенсе, бек кяланы да оюп кёйюганса. Шахарда тоханала ёмюрге да жоюлгандыла^a; жангыдан кыраллык туйюлдуле.

³ Ол себепден, кырыулу халкыла Санга махтау саллыкдыла; кюйсюз миллетлени шахарлары Сенден кюрктурукдула.

⁴ Нек десенг жарлыны кирир жери, факырны такырлыкда заманында кысырлыр жери — Сенсе, борандан кыоруулаучу, исилликде салкынлык беричю — Сенсе; нек десенг зулмучулары чамланыулары кышкы^b боран кибикди,

⁵ Суусуз кыу жерде исиллик кибикди. Сен душманланы кытурууларын тохтатырыкса; булут салкынлыгы бла исилликден кытхарганча, Сен да ол кюйсюз адамланы жырауларын алай тохтатханса.

Раббийни хазырлаган тою

⁶ Сора Кыдуретли Раббий бу (Сион) тауда битеу миллетлеге эски, сайлама чагырладан эм татымлы ашарыкыладан уллу сыйлау этерикди.

⁷ Битеу халкылары жабып турган жабыуу, битеу миллетлени юслерине жабылган кисейни бу тауда жок этерикди.

⁸ Ёлум ёмюрге да жок этиллики. Раббий Аллах хар бетден жиямулкылары сюртюрюкдю эмда битеу жерни башында Кесини халкындан бедишни кетерликди, нек десегиз Раббий алай айтады.

⁹ Сора ол кюн былай айтыркыдыла: «Ма, Ол бизни Аллахыбызды! Биз Анга ышанганбыз, Ол бизни кытхарды! Ол — Раббийди, биз Анга ышанганбыз; Аны кытхарыууна кыуанып суйюнейик!»

^a Шахарда тоханала ёмюрге да жоюлгандыла: неда «Тыш кыраллылары тоханалары шахарда ёмюрге да болук туйюлдуле».

^b кышкы: неда «кыбыргы(гя урган)».

Раббий Моабны айыбына тубетирикди

¹⁰ Нек десегиз Раббийни кюлу бу тауну юсюнде кяаллыкды, Моаб а кесини жеринде, салам тууар бокыда малтангыча, малтанырыкды.

¹¹ Моаб кюлларын жюзюучю жюзерге жайганча бок уруда жайса да, Раббий аны ёхтемлигин аны кюлларыны хыйлачылыгы бла чёкдюрюкдю.

¹² Раббий шахарынгы бийик бегиген кыбыргыларын оюп, жер бла тенг этерикди, аланы жерге атып, топуракыга чачарыкды.

Кыуанчылик зикир

26 Ол кюн Яхуданы жеринде бу зикирни айтыркыдыла: «Бизни шахарыбыз кючлюдо, нек десегиз Раббий бизни кыбыргыча, кяалача кыоруулайды.

² Кыбакылары ачыгыз, хак кертини тутуучу тюзлюкю халк кирсин.

³ Раббий! Сен, таукел этип, Санга ышанып турган адамга толу ырахатлык бересе.

⁴ Ёмюрге да Раббийге ышанганлай туругуз; нек десегиз Раббий Аллах бизни ёмюрге да кыоруулаучу кяады.

⁵ Раббий бийикде жашаганланы чёкдюрюп, кючлю шахарларын жок этерикди; аны жерге атып, топуракыга чачарыкды.

⁶ Аны оюлганларын аякыла — жарлылары бла факырлары аяклары — малтарыкдыла.

⁷ Тюзлюкюлю жолу сыйдамды; эй, Хак болган! Сен тюзлюкюлю жол ызын тюзетесе.

⁸ Раббий, биз Сени хукмуларынгы жолунда барып, Санга ышанып турганбыз! Жаныбыз Сени атынга эмда Сени эсибизде тутарга итингенлей турады.

⁹ Мени жаным хар кече сайын Сени бла болурга сюеди, мени рухум да хар эрттен сайын Санга итинеди. Сени хукмуларынгы жерде толтурулган заманда, дуняда жашаганла тюзлюкге юйренедиле.

¹⁰ Огурсуз адамга мархамат этилсе, ол тюзлюк этерге юйренирик туйюлдо, тюзлюкюлени жерлеринде аманлык этип турлукду эмда Раббийни уллулугун аныгылык туйюлдо.

¹¹Раббий! Сени кьолунг азап берирге кетюрюлген эсе да, огьурсузла аны кёрмейдиде. Сени халкынг ючюн кьалай тырмашханыгы кёрюп айыплы болсунла; Сени душманларынгы от кюйдюрюп бошасын.

¹²Раббий! Сен бизге ырахатлыкь берликсе; нек десенг битеу ишлерибизни бизге кьурагьан – Сенесе.

¹³Раббий Аллахыбыз! Бизге Сенден башха бийле бийлик этип тургьандыла; алай болгьанлыкьга биз жаланда Сени атынгы таныйбыз.

¹⁴Ол бийле ёлгендиде, энди жашамайдыла; аунгыла кьобарыкь туююдюле. Сен аланы айыпларына тубетип, жокь этгенсе, эсертилуерин саулай тохтатханса.

¹⁵Раббий, Сен миллетибизни кёбейтгенсе, миллетибизни кёбейтип махтаулу болгьанса, хар жанында жерибизни чеклерин кенгертгенсе.

¹⁶Раббий! Кьыйынлыгьында миллетибиз Сени излегенди; Сени азабынг анга жетген заманда, ол кесин жуашдырып, Сенден тилек этип тургьанды.

¹⁷Бууаз кьатын кьозлаудан ауругьан заманында, кьыйналып кьалай кьычырыкь эте эсе, биз да Сени аллынгда алай болуп кьалгьан эдик, Раббий.

¹⁸Бууаз эдик, кьыйнала эдик, сабий орунуна жел таба эдик, биз жерге кьутхарыу келтиралмай эдик, дуняда жашарыкь биреуно да туудурмадыкь.

¹⁹Раббий, Сени ёлгенлеринг тирилликдиде, аланымыллыклары ёлюмден кьобарыкьдыла. Топуракьны тубюнде жатханла! Уяныгьыз эмда кьуанчдан жырлагьыз. Сени чыгьынг эрттенни чыкьга ушайды, жер да ёлгенлени туудурлукьду».

²⁰Эй халкьым, бар, мекамларынга кир, эшиклеринги кьылычын сал, Раббийни чамлануу озгьунчу бир аз кезиучюкге бугьун.

²¹Нек десегиз ма, Раббий жерде жашагьанлагьа законсузлукьлары ючюн азап берирге Кесини мекаямындан чыгьып келеди, жер да жутхан кьанын ачарыкьды эмда анда ёлтюрюлгенлени энди жашырып кьорыкь туююдю.

Исраилни кьутхарылыуу

27 Ол кюнде Раббий кесини кьатдырылгьан уллу, кючлю кьылычы бла кьа-

чычу левиатан жилинны, бююлюп кьынгыр жюрюучю левиатан жилинны урлукьду, тенгиздеги аждагьанны да ёлтюрлюкдю.

²Ол кюнде Раббий: «Мени суйген жүюзюм бахчамы юсюнден зикир айтыгьыз.

³Ол жүюзюм бахчаны сакьлаучу Раббий – Менме, аны тохтамай сугьарыучу – Менме; анга бир киши да заран этмез ючюн, Мен аны кече да, кюн да кьоруулап турама.

⁴Мени чамланууом озгьанды. Алай болгьанлыкьга, жүюзюм бахчам кёкенле бла шинжиле чыгьарса, Мен анга кьажу уруш бла барып, аны саулай кюйдюрюп кьоярыкьма.

⁵Огьесе Менден жакьчылыкь излесин, Мени бла жарашыулукь этсин, хау, Мени бла жарашыулукь этсин.

⁶Келир заманда Якьупну юйорю тамырланарыкьды, Исраил чагьып жетек иерикди; дуняны кесини битимлеринден толтурлукьду».

⁷Раббий Исраилни уруучулары ургьанычамы ургьанды аны? Аны ёлтюрюучюлени ёлтюрюлгенлеричамы ёлтюргенди аны?

⁸Анга хукму этгенди, жеринден кьуууп кёчюргенди; кюн чыгыш жел ургьан кюндеча аны кючлю жели бла кьыстагьанды.

⁹Аны ючюн Якьупну юйорюню законсузлукьду кечилликди. Аны гюняхыны кетерилиюню толу хайыры бу боллукьду: ол (мажюсю теирилеге) кьурман этилчю жерлени ташларын ууатылгьан тыгыр кибик этерикди; не Ашераны идоллары, не (Баалга) ладан ийис чыгьарылыучу жерле кьаллыкь туююдюле.

¹⁰Бегиген шахар адамсыз кьалгьанды, кьуу жерча бош, иесиз журт болгьанды. Анда бузоу отларыкьды, анда жатып, тереклени жетеклерин ашарыкьды.

¹¹Бутакьла кьуругьанда сындырыллыкьдыла, тишируула келип, ала бла от этерикдиде. Бу, оюмсуз халкь болгьаны себепли, аны Жаратхан (Аллах) анга мархамат этерик туююдю, аны Болдургьан (Аллах) анга шафауат кёргюзтюрюк туююдю.

¹²Эй, Исраил улулары! Ол кюн Раббий баргьан Евфрат суудан Мисирни суууна дери, ындыр басып будайны жыйгьанча, сизни бир-бир кьырыкьды.

¹³Сора ол кюн уллу жер биргьы согулукьду, Ассирияны суринде жоюлгьанла

да, Мисирни жерине кысталганла да Иерусалимге кыйтып, сыйлы тауда Раббийге сеждага барлыкдыла.

Эфраимге азап берилликти

28 Эфраимли эсиргенлени махтанган венотларына (Самария шаарга) пала! Аны алакат ариулугу мууал болуп турган гюлге ушайды. Чагыргы хорлатханланы битимли ёзенни башында орнатылган шахарларына палах!

² Ма, Раббийни кючлю эм батыр адамы барды. Сакъ жауун жаууп буз урганча, боран халек этгенча неда жерни басарга уллу ыркы келгенча ол Самарияны кюлу бла жерге атарыкды.

³ Эфраимли эсиргенлени махтанган венотлары аяк тюп болуп малтанырыкды.

⁴ Битимли ёзенни башында орнатылган шахарны алакат ариулугу мууал болуп турган хансха ушайды. Заманындан алга бишген инжир кёгетни кёрген адам аны юзюп алып ашаганча ол шаарга да алай боллукды.

⁵ Ол кюн Кудуретли Раббий Кесини халкыны сау кылганларына ариу венот эмда алакат таж боллукды.

⁶ Раббий хукму этерге орунунда олтурган сюдюге тюзюк сезим берликти, душманга кыжау шахарны кыбакъ аллында уруш этгенлеге да батырлык берликти.

Яхудага келлик палах

⁷ Алай болганлыкыга, ала да чагырдан эсирип, ичгиден ары-бери тентиредиле. Дин кзулукчу да, файгамбар да ичгиден эсиредиле, чагырдан сылхыр болуп, ичгиден ары-бери тентиредиле. Кёрюноу кёрюлеринде жангыладыла, хукму этиулеринде абынадыла.

⁸ Аланы битеу столлары кысулган жийиргенчи затладан толудула, таза жерлери жокды.

⁹ «Раббий кимни юретирге сюеди, билдириуон кимге ангылатады? Аналарыны сютлерин ичерге жангы кыйган, эмчеккен айырылган сабийлегем?»

¹⁰ Нек десегиз Аны битеу айтханы буйрук юсуне буйрук, буйрук юсуне буйрук, жорук юсуне жорук, жорук юсуне жо-

рук, бир аз андан, бир аз мындан^а», — дейдиле.

¹¹ Алай болсун. Раббий бу халкыга ангылашынмаган сёзле бла башха миллетлени тиллери бла сёлеширкиди.

¹² «Ма ырахат жер, арыганла ырахатлансынла!» эмда «Ма, солуу жер!» — деп айтханды. Алай болганлыкыга, ала тынгыларга суймегендиле.

¹³ Ол себепден, Аллахны алагы айтхан сёзю бую: «Буйрук юсуне буйрук, буйрук юсуне буйрук, жорук юсуне жорук, жорук юсуне жорук, бир аз андан, бир аз мындан^а». Алай бла ала барып, сыртларына жыгылып, жаралы боллукдыла, тузакыга тюшюп, жесир болуп кыаллыкдыла.

¹⁴ Аны ючюн, хыликке этиучюле, Иерусалимде болган бу халкыны оночулары, Раббийни сёзюне тынгылагыз!

¹⁵ Сиз: «Биз ажал бла келишиу этгенбиз, ахырат бла да кесамат этгенбиз. Ол себепли, уллу палах кыралдан ётгенде бизге жетерик туююлдо, нек дегенде алдаубуз бла ышык тапханбыз, ётюрююбюз бла кесибизни букдурганбыз», — дейсиз.

¹⁶ Ол себепден, Раббий Аллах былай айтады: «Ма, Мен Сионда кыты бегиген мурдорга ташны, сыналган ташны, багылы мюйюш ташны салама. Анга ийнанган адам айылы боллук туююлдо.

¹⁷ Сора тюз хукмуну мурдорга ёлчелеучю жип, тюзюкню да отвес этерикме. Келлик палах буз урганча ышыгыгызны жоярыкды, кытурган суу басханча бугунуучу жеригизни да жок этерикди».

¹⁸ Сизни ажал бла келишиуюгюз бузулукды, ахырат бла кесаматыгыз да чыдаялык туююлдо. Уллу палах кыралдан ётгенде, сиз аяк тюпде малтанырыксыз.

¹⁹ Ол ётген заманында, сизни тутарыкды, кюндюз да кече да келликти. Бу билдириуноу ангылаганни уллу кюркюу алыкды.

²⁰ Аякларыгызны узатырга жатхан жеригиз асыры кысых боллукды, чулганырга да жуургангызы асыры тар боллукды.

²¹ Нек десегиз Раббий Перасим тауда кы-

^а Бу аятлагагы хыликке сёзле чюйютча «Сав-ласав, сав-ласав, кав-лакав, кав-лакав, зээр-шам, зээр-шам» болуп, гитче сабийни жабы-жубуна ушайдыла.

жау турганыча кѡжау турлукѡду, Гибенон ѳзенинде чамланганыча чамланырыкѡды; Аны иши сейир болса да, ол ишни этерикди, Аны мураты таша болса да, ол муратны жашаугѡ саллыкѡды.

²² Энди хыликке этмегиз, алайсыз бугѡуларыгѡзыз андан да кѡаты кѡысарла; нек десегиз мен Бийибиз Кѡудуретли Раббийден, битеу жер башын кѡырып бошаргѡ бегим этилгенди деп эшитгенме.

²³ Кѡулагѡгѡзызны ийилтигиз да, мени ауазыма тынгылагыз; эсигизни бѳлюгюз да, мени сѳзююм эшитигиз.

²⁴ Жер ишлеучю адам урлукѡ себер ючюн жерин хар заманда да сюрюпмю, бараза этипми, тырнаууч этипми турады?

²⁵ Угѡай. Ол жерни сѡйдамлайды, андан сора гинни урлугѡун чачады, тминни урлугѡун себеди, будайны тизгин-тизгин себеди, арпаны анга жаралу жерде, полбаны уа сабанны кѡыйырында себеди.

²⁶ Аллай жорукѡгѡ аны Аллахы юйрете-ди; Ол анга акѡыл береди.

²⁷ Гинни каток бла тѡймейдиле, тминни да ындыр басычу чарх бла малтамайдыла, алай а гинни таяк бла кѡгадыла, тминни да чыбыкѡ бла.

²⁸ Мирзеуню ындыр этип суурадыла, алай а тохтамай кѡзыкѡ бла кѡакѡмайдыла; аны атла бла, ындыр басычу чархла бла малтайдыла, аны уугѡан а этмейдиле.

²⁹ Бу акѡылны да Кѡудуретли Раббий береди. Аны оноулары аламатдыла, Аны акѡылманлыгѡы уллуду.

Иерусалимге келлик палах

29 Аллах: «Ариелге, Дауут анда жашаган Ариел^а шахаргѡ палах! Жылына жыл кѡшугѡуз; байрамларыгѡзыз этигиз!

² Алай болганлыкѡгѡ, Мен Ариелге азап берликме, анда жияу бла тарыгѡу боллукѡду; ол Манга кѡурман этилиучю жерни ожагѡыча боллукѡду.

³ Мен аскерле бла сени тѳгерегинген аллыкѡма, топуракѡ жолла ишлеп, сени тѳгерегинден кѡысарыкѡма, санга кѡжау башняла саллыкѡма.

^а Ариел: Иерусалим. Ариел сѳзню магѡанасы – «Аллах-ха кѡурман этилиучю жерни ожагѡы».

⁴ Сен ылыкѡдырыллыкѡса, жер тѡбюнден сѳлешип, топуракѡ тѡбюнден тунакы таууш этериксе, ауазынг да ауангыны ауазыча жерден чыгарыкѡды, сен топуракѡ тѡбюнден шыбырлап сѳлешириксе.

⁵ Сени кѳп душманларынг ууакѡ букѡча, аланы кюйсюз аскерлери да жел учуруп чачхан кѡуукѡча боллукѡдула. Билмей турганлай, бек кѡысха заманчыкѡгѡ».

⁶ Кѡудуретли Раббий санга кѳкню кюкюретип эмда жерни тепдирип, кючлю ауазы бла, бораны бла, бурган жели бла эмда барын да кюйдюрюп бошаучю жанган оту бла азап берликди.

⁷ Сора Ариелге кѡжау уруш этген кѳп миллетле, анга эмда кѡаласына уруш этип кѡыйынлыкѡ бергенлени барысы да тѡшча, кече кѳрюннген кѳрюнюоча боллукѡдула.

⁸ Ач адамны тѡшюнде аш ашагѡанча кѳрюнюп, уяннганында уа ачлай кѡалгѡаны кибик, суусап адамны да тѡшюнде суу ичгенча кѳрюнюп, уяннганында уа суусапдан термилгенлей тургѡны кибик, Сион таугѡа кѡжау кѡазауат этген ол кѳп миллетлеге да тамам алай боллукѡду.

⁹ Жунчуп, сылхыр болугѡуз; кѳзюгюзню сокѡур этигиз, кѳрмесин; чагѡыр ичмей эсиригиз, ичги ичмей тентирегиз.

¹⁰ Нек десегиз файгѡамбарла, Раббий сизге жукѡлатыучю рух ийгенди, боллукѡну билучюле, сизни да башларыгѡзызны жапханды.

¹¹ Битеу бу кѳрюнюу сизге мухур салынган китапны сѳзлери кибик боллукѡду. Китапны окѡуй билген адамгѡа берип: «Муну окѡурмуса?» – деселе, ол: «Окѡуяллыкѡ тѡйюлме, нек десегиз анга мухур салыныпды», – дер.

¹² Сора китапны окѡуй билмеген адамгѡа берип: «Муну окѡурмуса?» – деселе, ол: «Окѡуй билмейме», – деп, жууап берип.

¹³ Раббий былай айтады: «Бу халкѡ Манга аузуу бла жууукѡлашады эмда Мени тили бла сыйлы кѳреди, аны жюреги уа Менден узакѡды, аланы Манга хурмет этиулеру да адамладан юйреннген фарызларындан келеди.

¹⁴ Ол себепден, Мен энтта бу халкѡгѡ, болмагѡанча сейир-тамаша иш этерикме, алай бла аны акѡылманларыны акѡылманлыкѡлары жоюлукѡду, аны ангылауу адамларыны да ангылаулары тас боллукѡду».

¹⁵ Ниетлерин Раббийден жашырыргъа кю-решгенлеге, ишлерин къарангыда этгенлеге эмда: «Бизни ким кёрлюкдю? Бизни ким танырыкды?» – деп айтханлагъа палах!

¹⁶ Къалай оюмсузлукъду! Къошунчу топуракъ бла тенгнге саналырма? Ишленнген зат аны ишленнгенге: «Мени ол ишлемегенди», – деп айтырма? Сураг да аны ишлеген устагъа: «Ол бир зат англамайды», – деп айтырма?

¹⁷ Энтта бир аз, бек аз замандан сора Ливанни агъачы битимли жер боллукъду, битимли жер да энтта агъача айланырыкды.

¹⁸ Сора ол кюнде сангыраула китапны сёзлерин эшитирикдиле, сокъурланы кёзлери да мутхузлукъну бла къарангылыкъны ичинден кёрюп башларыкдыла.

¹⁹ Термилгенле да Раббийге бекден бек сүйюнюрюкдюле, жарлы адамла да Исраилни Сыйлысына къуанч этерикдиле.

²⁰ Нек десегиз зулмучу адам жоюлукъду, хыликке этиучю да тас боллукъду, аманлыкъны жакълаучула барысы да къурутулукъдула.

²¹ Ала бир сёз айтып, адамны кесини ишинде терс кёрюзтедиле, шахарны сюдюнде сюдоге тузакъ къурайдыла, ётюрюк айтып, терслиги болмагъан адамны эркинлигинден къуру этедиле.

²² Ол себепден, Ибрахимни жулгъан Раббий, Якъупну юйорюню юсюнден былай айтады: «Энди Якъуп айыплы боллукъ туююлдо, энди аны бети да уялырык туююлдо.

²³ Кесини сабийлерин, Мен къолум бла жаратханланы кёргенде, Мени атымы сыйлы кёрлюкдюле, хау, Якъупну Сыйлысын сыйлы кёрлюкдюле эмда Исраилни Аллахына хурмет этерикдиле.

²⁴ Ол заманда рухлары бла ажашып айланганла хакъ кертини билликдиле, тарыгып тургъанла да юйретиуюме бойсунурукъдула».

Мисирден болушлукъ излемегиз

30 Раббий былай айтады: «Бойсунмаучу уланла! Сизге палах! Мени ниетлерими туююл, кеси ниетлеригизни къурайсыз, Рухум ыразы болмагъан келишиуле этип, гоняхларыгъызны юсюне гонях къошасыз.

² Манга сормай Мисирге барасыз, фыргъаунну къоруулаун излеп, Мисирни ауанасыны туююнде ышыкъ жер табаргъа умут этесиз.

³ Алай болгъанлыкъгъа, фыргъаунну къоруулау сизге бедеш келтирликди, Мисирни ауанасыны туююнде къысылыр жеригиз да ыспасызлыкъ келтирликди.

⁴ Нек десегиз оючуларыгъыз Соанда болуп, келечилеригиз да Ханесте баргъан эселе да,

⁵ Ала барысы да айыплы боллукъдула, нек десегиз алагъа болушалмазлыкъ халкъгъа жалынчакъдыла. Мисирден не болушлукъ, не хайыр боллукъ туююлдо, жаланда айып бла бедеш боллукъду.

⁶ Негевдеги улоу хайыуанланы юсюнден билдириу: Яхуданы келечилери Негевден – асланла, уу жилянла эмда учуучу жилянла жашагъан къыйын, азаплы жерден – ётедиле. Байлыкъларын эшкелени сыртларына, хазналарын туюелени гуппурларына жюклейдиле эмда алагъа болушалмазлыкъ халкъгъа элтедиле.

⁷ Нек десегиз Мисирни болушлугъу бош эмда файдасыз боллукъду; ол себепден Мен Мисирге “Эринчек Рахаб^а” – деп атагъан эдим.

⁸ Энди бар, муну аланы алларында къангагъа сызлыкъ этип, китапха жаз, ол келлик заманда ёмюрлюк шагъат болсун.

⁹ Нек десегиз бу халкъ – бойсунмаучу халкъды, ала ётюрюкчю сабийледиле, Раббийни законуна тынгыларгъа суюмеучю сабийледиле.

¹⁰ Ала кёрюнюю кёрюочюлеге: “Кёрюнюю кёрюнюю къоюгъуз”, – дейдиле, файгъамбарлагъа да: “Бизге файгъамбарлыкъ этип кертини айтмагъыз, бизге кёзбау сёзле айтыгъыз, ётюрюк айтыгъыз;

¹¹ Жолдан кетигиз, жол ыздан тайыгъыз, Исраилни Сыйлы Аллахын кёз аллыбыздан кетеригиз”, – дейдиле.

¹² Ол себепден, Исраилни Сыйлы Аллахы былай айтады: «Сиз бу сёзню къабыл этмей, зорлукъгъа бла ётюрюкге ышанып таянасыз.

¹³ Бу терслигигиз сизге бийик къабыргъаны жарылгъаны киби боллукъду. Аллай къабыргъа, билмей тургъанлай, кёзню жумуп ачхынчы оюлукъду,

¹⁴ Сындырылып ууакъ сыныкыла болуп

^а Рахаб: Мисирге символ ат. Магъанасы: «Боран» неда «Махтанчакъ».

кьалгъан топуракъ сауут кибик боллукъду, аны ууалгъанларында не от жагдадан от алыргъа, неда суу орундан суу алыргъа жаралуу кьошун сыныкъ табыллыкъ тьююлдо».

¹⁵ Нек десегиз Исраилни Сыйлы Аллахы Бийибиз Раббий былай айтады: «Сиз Манга кьайтышып, ырахат болуп турсагъыз эди, кьутхарыллыкъ эдигиз. Сизни кючюгюз, тынч туруп, Манга ышаныуугъуздады; алай болгъанлыкъгъа сиз унамай кьойдугъуз.

¹⁶ Сиз: “Угъай, биз атлагъа минип кьачарбыз”, – дегенсиз, алай бла сиз кьачарсыз: “Биз атланы чапдырып, кьачып кетербиз”, – дегенсиз, алай бла ызыгъыздан кьуугъанла сизден да терк болурла!

¹⁷ Биреулени кьоркьутуундан мингигиз кьачар, бешеулени кьоркьутуундан барыгъыз да кьачарсыз. Сау кьалгъанларыгъыз, тау башында белги кьазыкъ кибик эмда дуппур башында байракъ кибик аз болурла».

¹⁸ Алай болгъанлыкъгъа, Раббий сизге шафауат этер ючюн мычып турады эмда ол себепден сизге жазыкъсыныр ючюн тѳзюп турады; нек десегиз Раббий тюзлюкю Аллахды; Анга ышанганла барысы да насылдыдыла!

¹⁹ Эй, Иерусалимде жашагъан Сионну халкъы! Энди жилярыкъ тьююлсюз. Раббий сизни жилягъан ауазыгъызны эшитгенинлей сизге мархамат этерикди эмда сизге болушурукъду.

²⁰ Раббий сизге ѳгмек берирча кьыйынлыкъ берликди, суу берирча жарлылыкъ берликди. Алай болгъанлыкъгъа Ол, сизни Устазыгъыз, энди сизден бугъунорукъ тьююлдо, сиз Аны кѳзлеригиз бла кѳрюп турлукъсыз.

²¹ Сен онг жанына неда сол жанына тайсанг, сени ызынгдан: «Тюз жол буду, бу жол бла бар», – деген ауазны эшитириксе.

²² Ол заманда сиз кюмош бла тышланган идолларыгъызны эмда алтын бла кьапланган статуяларыгъызны харамгъа санарыкъсыз; сиз аланы кирли затны атханча атып: «Кьорап кет мындан!» – дериксиз.

²³ Раббий сени сабанынга сепген уругъунга жауун берир эмда Ол жерден санга чыгаргъан мирзеу кѳп эмда элпек болур; ол кюнде сени сюрюулеринг эркин жайлыкълада отларыкъдыдыла.

²⁴ Сабан сюрюучо ѳгюзле бла эшекле ындыр кюрек бла суурулуп, тазаланган тузлу аш ашарыкъдыдыла.

²⁵ Кьалала оюлуп кѳпле да кьырылгъан кюнде, хар бийик таудан эм хар кѳтюрюлген дуппурдан баргъан суула агъарыкъдыдыла.

²⁶ Айны жарыгъы кюнню жарыгъыча боллукъду, кюнню жарыгъы уа жарытханындан жети кере жарыкъ боллукъду. Бир кюнню жарыгъы жети кюнню жарыгъына тенг боллукъду. Раббий Кесини халкъыны сынган жерлерин байлагъан эмда Кеси анга салгъан жараладан аны сау этген кюнюнде алай боллукъду.

²⁷ Ма, Раббий Кеси узакъдан келеди, Аны чамланыууну оту жанады, тютюнню кьалынды, Аны ауузу ачыулануудан толуду, Аны тили да кюйдюрюп бошаучу от кибикди.

²⁸ Раббийни тылпыуу тамакъгъа дери окъуна жетген, кьутургъан суу кибикди; миллетлени элекден ѳтдюрюп, хайырсызланы айырлыкъды, халкъланы ауузларына аланы ажащдырыучу жюген тагъарыкъды.

²⁹ Сиз а сыйлы байрам кечедеча зикир айтырыкъсыз. Исраилни кьоруулаучу кьаяны – Раббийни – тауна сыбызгы согъуп баргъанча, жюрегигизде кьууанч боллукъду.

³⁰ Раббий уллу ауазын эшитдирликди эмда ачы чамланыуу бла, барын да кюйдюрюп бошаучу отну жаннганы бла, сакъ жауун бла, боран бла эм буз жаугъан бла кьолуну Кьудуретин кѳргѳзтюрюкю.

³¹ Ассирия Раббийни ауазын эшитип, кьоркьуудан титирерикди. Раббий Ассирияны таягъы бла урлукъду.

³² Раббий Ассирияны Кесини таягъы бла кьачан уруп азап берсе, Аны халкъы даурбасланы бла лираланы согъарыкъды. Раббий сауутларын кѳтюрюп, ассириялылагъа кьажау уруш этерикди.

³³ Тофет^а кѳнден бери хазырды, патчахха хазырланып турады. Ол кенгди эм теренди; аны жанарыкъ жеринде отунла да, от да кѳпдоле. Раббийни юфгюрюю аны жанган кукурт ырхыча кюйдюрюп бошарыкъды.

^а Тофет: мажюсю теири Молекте адам кьурман этилип тургъан жер.

Мисирге туююл, Раббийге ышаныгыз

31 Болушлукъ излеп Мисирге баргъан-лагъа палах! Ала Мисирни атларына ышанадыла, тачанкаларыны кѣплюгоне бла атлы аскерлерини кючюне умут этедиле. Израилни Сыйлы Аллахына ышанмайдыла эмда Раббийден болушлукъ тилемейдиле.

²Раббий а терен акъыллыды. Ол аланы башларына палах келтирликди, берген сѣзонден таярыкъ туююлдо; огъурсуз адам-лагъа бла терслик этючюлени болушлукъчуларына къажу турлукъду.

³Мисирлиле Аллах туююлдоле, адамладыла; аланы атлары да рух туююлдоле, эт бла суюкдиле. Раббий Кесини къолун узатырыкъды, болушуучу да абынырыкъды, болушлукъ алгъанла да жыгыллыкъдыла. Ала барысы да бирге жоюлукъдула.

⁴Раббий манга былай айтханды: «Аслан, жаш аслан тутхан кийигини юсюнде туруп, хырылдап тургъанда, бир къауум сюрюучю да бирге чакъырылса, къычырыкълары аны къоркутурукъ туююлдо, аланы хахайларындан ол къачарыкъ туююлдо. Къудуретли Раббий Сион таугъа алай келликди эмда ол дуппурну къоруулар ючюн, алай къазауат этерикди.

⁵Къанатлы балаларын къанатлары бла жапханча, Къудуретли Раббий Иерусалимни юсюн алай жабарыкъды, аны къоруулап къутултурукъду, жазыкъсынып къутхарлыкъды».

⁶Сиз, Израил улулары, Аллахдан алай бир тайып тургъансыз, Анга къайтышыгыз!

⁷Ол кюн барыгыз да алтын эмда кюмош идолларыгызны ташларыкъсыз, ол идолланы къолларыгыз бла этип гюнях этгенсиз.

⁸«Ассирияны хорларыкъ адамны къылычы туююлдо, аны жокъ этерик да адамны къылычы туююлдо. Ол къылычдан къачаргъа кюрешсе да, аны жаш адамлары жесирликге тюшюп къул боллукъдула.

⁹Аланы къачып къутулур жерлери жокъ этилликди, ала асыры къоркъгъанларын-дан кеслерини башчыларыны байрагын артларында къоюп къачарыкъдыла», — дейди оту Сионда, мыдыхы да Иерусалимде болгъан Раббий.

Тюзлюкю патчах

32 Ма, патчах тюзлюк бла патчахлыкъ этерикди, бийле да адиллик бла башчылыкъ этерикдиле.

²Аланы хар бириси желден сакъланыргъа ышыкъ киби, борандан сакъланыргъа жер киби, къуу жерде баргъан суула киби, исси эм суусуз жерде бийик къаяны салкъыны киби боллукъду.

³Кѣрючюлени кѣзлери жабылырыкъ туююлдоле, эшитючюлени къулакълары да эшитирикдиле.

⁴Оюмсузланы акъыллары иги ойлашыргъа билликдиле, тилкъаулары тиллери да ачыкъ-кесгин сѣлеширикдиле.

⁵Акълысызгъа энди асыл адам дерик туююлдоле, харам ниетлиге да, ол хурметли адамды деп айтырыкъ туююлдоле.

⁶Нек десегиз акълысыз адам магъанасыз затны сѣлешеди, аны жюреги да аманлыкъны ойлайды, ол законсузлукъ этип, Раббийни юсюнден жангълыч айтыргъа, ач адамны ѳтмексиз къалдырыргъа, суусап адамны да суусунун сыйырыргъа ойлашады.

⁷Харам ниетли адамны амаллары амандыла, жарлы адамны сюд иши тюз болса да, ол ѳтюрюк айтып аны жокъ этер ючюн аман акъл этеди.

⁸Тюз оноучу уа тюзлюк этерге кюрешеди эм этген тюзлюкю ишлери бла къаты туррады.

⁹Къайгысыз тишируула! Туругъуз, мени ауазыма тынгылагъыз. Сагъышсыз къызла! Мени сѣзлериме къулакъ салыгыз.

¹⁰Артыгы бла бир жылдан сора жунчрукъсуз, эй къайгысыз къызла; нек десегиз жюзюмню жыйыу тохтады, къыаргъа кѣгет боллукъ туююлдо.

¹¹Титирегиз, къайгысыз тишируула! Къоркъугъуз, сагъышсызла! Кийимлеригизни тешип, кесигизни кымыжа этигиз, беллеригизге зыбыр кийим къысыгыз.

¹²Ариу сабанла бла битимли жюзюм терекле къаран къалгъанларына,

¹³Халкъымы жеринде кѣкенле бла шинжиле ѳсгенлерине, къууанчылы шахарны биттеу жарыкълануучу юйлері да оюлгъанларына кѣкюркеригизни туююп жиялагъыз.

¹⁴Нек десегиз тохана бош къаллыкъды;

даурлу шахарда адам къаллыкъ туююлдо; Офел район бла къалауур къала да ёмюрге дери дорбунла болуп къаллыкъдыла. Алада кийик эшекле суююп айланырыкъдыла, мал сюрюуле да отларыкъдыла.

¹⁵ Раббий бизге огъартындан Рухун къуй-гъунчу алай болуп турлукъду. Сора къуу жер терек бахча болуп къаллыкъды, терек бахчаны уа къалын агъачча санарыкъдыла.

¹⁶ Ол заманда бу къуу жерде тюзлюк бегирикди, битимли аулакда да тюз хукму бардырылып турлукъду.

¹⁷ Тюзлюк мамырлыкъ келтирликди, тюз хукмуну ахыры да ёмюрлеге да ырахатлыкъ эмда къоркъуусузлукъ боллукъду.

¹⁸ Ол заманда Мени халкъым ырахат мекямада, къоркъуусуз элдеде, мамыр юйледе жашарыкъды.

¹⁹ Агъачны буз уруп аудурса да, сахар да жер бла тенг болса да,

²⁰ Насыплысыз сиз, суу болгъан жерледе урлукъ себиучюле эмда жайлыкъгъа ёгюзю-гюзню бла эшегигизни эркин ийиучюле.

Аллахдан болушлукъ изленеди

33 Кесинг чачылып халек этилмеген чачычу санга палах, кесинг сатылмагъан сатхыч санга палах! Чачып халек этиуюнго бошагъан заманында, кесинг да чачылып халек этилликсе; сатхычлыгъынгы тохтатхан заманында, сен да сатыллыкъса.

² Я Раббий! Бизге жазыкъсын, Санга ышанып турабыз биз; танг аласындан башлап бизге кюч берип тур, палах заманда да бизни къутхарып тур.

³ Сени кючлю ауазындан халкъла къачып тебиредиле; къажан тургъан заманында миллетле чачылып кетедиле.

⁴ Эй, миллетле! Урушда сыйырып алгъан хазнагъыз тели кючюк ашап кетгенча жокъ болады, хазнагъызны юсуне мача юйюрча атыладыла.

⁵ Бийикледе жашаучу Раббий уллуду; Ол Сионну адилликден бла тюзлюкден толтурлукъду.

⁶ Эй, Сион! Раббий ёмюрюнге къоркъуусулукъ, хар жаны бла къутхарылыу, акъылманлыкъ эмда билим келтирликди; Раббийден къоркъмакылыкъ сени хазнагъ боллукъду.

⁷ Тынгыла! Миллетлени жигит адамлары орамлада къалай къычырадыла, жарашыу-лукъну келчилери къалай ачы жиляйдыла!

⁸ Жолла боппа-бошдула, алада жолоучу къалмады. Душман кесаматын бузгъанды, шагъатланы сансыз этгенди, адамлагъа хурмет этмейди.

⁹ Жер тарыгъады, къуруйду; Ливан айып-лы болгъанды, мууалланганды; Шарон ёзен къуу жерге ушаш болуп къалгъанды; Башан тийреде бла Кармел тауда да тереклени чапырактары акъгъандыла.

Раббийни миллетлеге билдириую

¹⁰ «Энди Мен турлукъма, энди къобарыкъма, энди кётюрюллокме, – дейди Раббий.

¹¹ – Сиз биченден къарынлы болгъансыз, салам табарыкъсыз; тылпыуугъуз отча сизни кюйдюрюп бошарыкъды.

¹² Сора халкъла кюйген тытырча, кесилип отха атылгъан кёкен терекча кюйдюрюл-люкдюле.

¹³ Узакъ къыралладагъыла, Мени не этеригиме тынгылагъыз; жууукъдагъыла, сиз да Мени Къудуретими билигиз».

¹⁴ Сионда гоняхлылагъа къоркъуу киргенди; аллахсызланы къалтырау алгъанды, ала: «Кюйдюрюп бошаучу отда бизден кимибиз жашаяллыкъды? Ёмюрлюкге жанып турлукъ отда бизден кимибиз жашаяллыкъды», – дейдиле.

¹⁵ Тюз жолда жюрюуючу, хакъ кертини айтыучу, зулмулукъ этип кесине хайыр алыргъа унамаучу, къолун улутхадан тыйыучу, къан тёкгенлени сёзлерине къулакъ салмаучу, аманлыкъ этилгенин кёргенинде чыда-ялмаучу адам а

¹⁶ Бийик жерледе жашарыкъды; аны сакъланыр жери, киши къагына баралмазлыкъ чынгыл къаяда боллукъду; анга ётмек берилип турлукъду; аны ичер суу тауусулукъ туююлдо.

Патчах Сионда

¹⁷ Патчахны битеу ариулугъу бла кёрлюк-се, аны хар жанына да жайылгъан къыралына кварарыкъса.

¹⁸ Озгъан къоркъуулану эсинге туюшюрюп: «Халкъны санап, жасакъ жыйыучу къайдады? Къалаланы санаучу къайдады?» – деп ойлашырыкъса.

¹⁹ Мындан арысында кюйсюз халкыны, иги эшитдирмей тунакы сёлешиучю, ангылашынмагъан кэужур тилли халкыны кёрлюк туююлсе.

²⁰ Сионнга кыра, ол бизни байрам этерге жыйылыучу шахарыбызды. Сени кёзлеринг, Иерусалимни – ырахатлыкны мекамын, тепмезлик чатырны кёрлюкдоле; аны чойлери бир заманда да чыгъарык туююлдоле, аны бир жиби да юзюллок туююлдо.

²¹ Уллу Раббий анда бизни бла боллукъду. Ол жерде уллу суула, кенг каналла боллукъдула; ары кыалакы кыйык да кирлик туююлдо, уллу кеме да ётерик туююлдо.

²² Нек десегиз хукмучубуз – Раббийди, бизге закон беричю – Раббийди, патчахыбыз – Раббийди. Ол бизни кутхарлыкды.

²³ Кемелеринг жыжымлары бош болгандыла, мачталарыны топлерин кыаты туталмайдыла эмда парусланы тартдыралмайдыла. Ол заманда душмандан кыалган уллу хазнаны юлешиу боллукъду, алай бла ахаскыла окыуна жаудан кыалган хазнадан юлош аллыкдыла.

²⁴ Анда жашагъанладан бир адам да: «Мен ауруйма», – деп айтырык туююлдо. Анда жашагъан халкыны гоняхлары кечилликдиле.

Раббий миллетлени азапларыкды

34 Эй миллетле, тынгыларга жууук келигиз, эй халкыла, кыулак салыгыз! Жер да эм жерни башындагыланы барысы да, дуня да эм дуняда туугъанланы барысы да эшитсинле!

² Нек десегиз Раббийни битеу миллетлеге ачыу чыгады эмда аланы битеу аскерлерине чамланады. Ол аланы барысын да жок этерикди, Ол аланы кырылыргыа буюрганды.

³ Аланы ёлоклери жер-жерледе атылып кыаллыкдыла, мыллыктарындан аман ийис чыгъарыкды, кыанларындан таула жибирикдиле.

⁴ Кёкдеги затланы барысы да бузулукъдула, кёк китап чулгамча чулганырыкды, битеу жулдула да жюзюм терекни неда инжир терекни чапыракларыча кырууп агарыкдыла.

⁵ «Мени кылычым кёкдеде кыандан кыанганды. Ма, ол кылыч Эдомгъа, Мен аны

жоюлургыа буюргъан халкыгъа сюд этерге энишге тюшерикди».

⁶ Раббийни кылычы кыандан тойгъанды, кыозуланы бла текелени жауларындан бла кыанларындан эмда кыочхарланы бюйрек жауларындан семиргенди. Нек десегиз Раббийни Босрада кыурманы барды, Эдомну жеринде кёп адам кырыллыкды.

⁷ Гаммешле да, бугъала бла ёгюзле да ала бла бирге союлукъдула, жер да аланы кыанларын ичип тоярыкды, топуракъ да аланы жаулары бла семирликди.

⁸ Нек десегиз Раббий Сион ючюн дерт жетдирлик кюнюн эмда душманнга азап берлик жылын белгилегенди.

⁹ Эдомну суулары чайыр болуп, топурагы да кукурт болуп кыаллыкдыла, сора аны жери жанган чайыр болуп кыаллыкды.

¹⁰ Чайыр не кюндюз, не кече ёчюллок туююлдо; аны тютюню ёмюрге да чыкыгъанлай турлукъду; тукъумдан тукъумгъа да бош кыалганлай турлукъду; ёмюрледен ёмюрлеге да ол жерни юсю бла бир адам да ётерик туююлдо.

¹¹ Пеликан бла кирпи ол жерге ие боллукъдула; анда уку бла кыузгун жашарыкдыла. Раббий Эдомну юсюне кыалабалык жипни эмда бошлукъ отвесни саллыкды.

¹² Анда ала патчах деп атаялыкъ бир асыл адам да кыаллык туююлдо, оночуларыны барысы да думп боллукъдула.

¹³ Эдомну тоханаларын чыгъана басарыкды, аны бек кыалаларын да мурса бла мант хансла басарыкдыла; сора ол чакъанланы мекамылары, страусланы кысылыр жерлери болуп кыаллыкды.

¹⁴ Гиенала чакъанла бла тюбеше турлукъдула, кийик текеле да бир-бирлерине макъырышырыкдыла. Анда кече жаныуар солуп турлукъду эмда кесине тынчайыр жер табарыкды.

¹⁵ Анда учуучу жилиан кесине уя этип, жумуртхала табарыкды, гурт жатып, балала чыгъарлыкды эмда аланы кесини тюбюне жыярыкды. Анда кыыртчыгъала да бир-бирине жыйылыша турлукъдула.

¹⁶ Раббийни китабын тинтип окыугъуз. Ол жаныуарладан бири да кем боллукъ туююлдо, барысы да хар бири тукъумна кёре бир-бирлерине кошулурукъдула. Раббий алай буюрганды, Аны Руху да аланы жыярыкды.

¹⁷Раббий алагъа не этеригин белгилер ючюн чѐп атханды, сызлык тартып, кыларны аланы араларында юлешгенди, ала ол жерлеге ёмюрлеге да ие болуп, анда тумдан тукьумгъа жашарыкдыла.

Раббийни патчахлыгы

35 Кьум тюз эмда кьуругъан жер кьууанч этерикди, аулак суююнуп нарчисча чагъарыкды.

²Хар жаны да голледен толлукьду эмда кьууанганындан байрам этип кычырыкды. Аулак Ливанни агъачыча ариу, Кармел таууча эмда Шарон ёзенича аламат боллукьду. Адамла Раббийни аламатлыгын, Аллахыбызны уллудугун кёрлюкдюле.

³Къарыусуз болуп къалгъан къолланы кюлендиригди, къалтырагъан тобукъланы да къарыулу этигиз.

⁴Жунчуп къалганлагъа: «Кючлю болугьуз, къоркъмагъыз! Ма, Аллахыгъыз келеди. Ол душманнга дерт жетдирип, азап берирге келеди, сизни уа къутхарлыкды», — деп айтыгъыз.

⁵Ол заманда сокьурланы кёзлери ачылыкдыла, сангыраулары къулакълары да эшитип башларыкдыла.

⁶Ол заманда ахсакъ адамла буулача чабышырыкдыла, тилсизле да кьууанып жырларыкдыла; нек десегиз кьуу жерде шаудан суула, аулакда да баргъан суула чыгъарыкдыла.

⁷Къызгъан кьум — кёл, суусуз жер да — суу чыкьгъан жер, чакъанла жашауч жер — мырды, ханс да къамиш бла тростник болуп къаллыкды.

⁸Ол заманда аны юсю бла жол, уллу жол барлыкды, анга сыйлы жол деп аталлыкды. Харам адамла ол жол бла жюрюрюк туююдюле. Ол жол бла (жаланда тюзлюкюле адамла) жюрюрюкдюле. Ала сынамсыз болсала да, ажашырык туююдюле.

⁹Ол жолда аслан боллук туююдю, жьртхыч жаныуар да ары ёрлерик туююдю, ол анда табылгъан да этерик туююдю. Ол жол бла, жаланда башлары жулунган адамла жюрюрюкдюле.

¹⁰Сора Раббий къутхаргъанла къайтырыкдыла, кьууанып кычыргъан ауазла бла Сионнга келликдиле, ёмюрлюк зауукьлук да аланы башларына таж болгъанлай

турлукьду. Ала кьууанчылык эмда жарыкьлыкь табарыкдыла, бушуула бла жарсыула уа аладан узакь боллукьдула.

Санхериб Яхудагъа къажу уруш этеди

36 Яхуданы патчахы Хизкияны патчахлыкь этиуюню онтёртгюнчю жылында, Ассирияны патчахы Санхериб, Яхуданы бек къалаларына къажу уруш бла барып, ол къалаланы алгъанды.

²Сора баш командирин уллу аскер бла бирге Лакишден Иерусалимге, Хизкия патчахха ийгенди. Баш командир суу баргъан кырыкь огъаргъы кёлге акьгъан жерде, быстыр жуууучуланы жерлерине баргъан жолда тохтагъанды.

³Аны бла сёлеширге тохананы таматасы Хилкия улу Эляким, патчахны къагьытчысы Шебна, архив кьуллукьчусу Асаф улу Йоах чыкьгъандыла.

⁴Сора баш командир алагъа былай айтханды: «Хизкиягъа былай айтыгъыз: уллу патчах, Ассирияны патчахы былай айтады: “Сен, болушур деп, кимге ышанып тураса?”

⁵Уруш планларынг эмда кючюнг бош сёзледен башха зат туююдю деп ойлайма. Алай бла, сен манга кажау кьозгъалырча, кимге ышанаса?”

⁶Сен Мисирге, ол сыннган къамиш таякьгъа таяныргъа умут этесе, анга уа ким таянса да аны къолуна кирир эмда къолун жаралы этер. Мисирни патчахы фыргъаууннга, анга ышангъанланы барысына да алайды.

⁷Манга: “Раббий Аллахыбызгъа ышанабиз биз” дей эсенг а, сора Хизкия буздургъан кьурман этилиучю жерле бла табыныучу дуппурла Аныкъыла туююлмо эдиле да? Яхудагъа бла Иерусалимге: “Жаланда Иерусалимдеги кьурман этилиучю жерде табыныгъыз деп айтмагъанмы эди да?”

⁸Алай эсе, мени жюйюсханым бла, Ассирияны патчахы бла келишу эт. Мен санга эки минг ат берирме, сен алагъа минерге анча атлы табармыса?

⁹Сен мени аскер башчыларымдан бирин да хорлаялыкь туююл эсенг, сора Мисирни ат аскерине бла тачанкаларына ышанып турургъа къалай болалыкьса?

¹⁰Мен бу жерни чаргъа Раббийни буйругьу болмаймы келгенге да? Раббий ма-

нга: “Ол жерге чабыуул этип, аны чач деп айтханды”», — деп сөлөшди.

¹¹ Сора Элияким да, Шебна да, Йоах да баш командирге: «Биз кьулларынга арамей тилде сөлөш, нек десенг биз ангылайбыз, бизге чойют тилде сөлөшмө, алайсыз шахарны кьабыргьаларында тургъан халкъ сени айтханларынгы ангылап кьоярыкъды», — дегендиле.

¹² Баш командир а: «Мени жюйюсханым бу сёзлени жаланда сизни жюйюсханыгьызга бла сизге айтыргьамы ийгенди да? Угъай, шахарны кьабыргьаларында олтургъан адамлагъа да айтыргъа ийгенди, ала да сизни бла бирге кеслерини тезгеклерин ашарыкъдыла эмда сийдиклерин ичерикдиле», — дегенди.

¹³ Сора баш командир туруп, чойют тилде утлу ауаз бла былай айтханды: «Улуу патчахны, Ассирияны патчахыны сёзюне тынгылагъыз!»

¹⁴ Патчах былай айтады: “Хизкия сизни алдамасын, нек десегиз ол сизни кьутхараллыкъ туйюлдо.

¹⁵ Хизкияны: ‘Раббийге ышанып туругъуз, Раббий бизни кьутхарлыкъды, бу шахар Ассирияны патчахыны кьолуна бериллик туйюлдо’», — деп айтханына ийнанмагъыз.

¹⁶ Хизкиягъа тынгыламагъыз; нек десегиз, Ассирияны патчахы былай айтады: “Мени бла жарашыгъыз, шахардан мени аллыма чыгыгъыз, сора бир заманнга хар биригиз да кесигизни жюзюм бахчаларыгъызны жюзюмлерин, инжир тереклеригизни инжирлерин ашап турурсуз эмда кесигизни суу орунугъздан ичип турурсуз.

¹⁷ Ахырында мен келип, сизни, сизни жеригизча жерге, мирзеулю эмда жангы чыгырлы жерге, мирзеулю эмда жюзюм бахчалы жерге кёчюрюмө”.

¹⁸ “Раббий бизни кьутхарлыкъды”, — деп, Хизкия сизни алдамасын. Башха миллетлени тейрилени бири кесини жерин Ассирияны патчахыны кьолундан кьутхарганмыды?

¹⁹ Хаматны бла Арпадны тейрилери кьайдадыла? Сефарвайимни тейрилери кьайдадыла? (Хорлангандыла!) Самарияны тейрилери аны мени кьолумдан кьутхарганмыдыла?

²⁰ Ол халкъланы тейрилеринден, кеси жерин мени кьолумдан кьайсы тейри кьут-

харганды? Да сора Раббий Иерусалимни мени кьолумдан кьалай кьутхарыр?» — деп сөлөшгенди.

²¹ Иерусалимни адамлары уа тынгылап, бир сёз да айтмай тургъандыла, нек десегиз Хизкия: «Анга жууап бермегиз», — деп алагъа буйрукъ этген эди.

²² Сора тохананы таматасы, Хилкия улу Элияким, патчахны кьагъытчысы Шебна, архив кьуллукъчусу Асаф улу Йоах бушуудан кийимлерин жыртып Хизкиягъа баргъандыла эмда баш командирни айтхан сёзлерин анга айтып бергендиле.

Хизкия Иешая фйгъамбарны болушлугъун излейди

37 Хизкия патчах, муну эшиттенинде, бушуудан кесини кийимлерин жыртып, сора юсюне зыбыр кийим кийип, Раббийни юйюне барганды.

² Сора тохананы таматасы Элиякимни да, патчахны кьагъытчысы Шебнаны да, тамата дин кьуллукъчуланы да, барысыны да юслеринде зыбыр кийимлери бла, Амос улу Иешая фйгъамбарга ийгенди.

³ Ала келип Иешаягъа: «Хизкия былай айтады: “Бу кюн бизге бушуу, азап эмда бе-дишлик кюндю; нек десенг тууарыкъ сабийле аналарыны кьарынларындан чыгъар жерлерине жетгендиле, кьозлаудан кьутулурга уа аналаны кючлери жокъду.

⁴ Раббий Аллахынг баш командирни айтхан сёзлерин эшитир эсе уа. Аны иеси, Ассирияны патчахы аны жашау бериучю Аллахны хыликке этерге ийгенди. Раббий Аллахынг ол эшитген сёзле ючюн чамланыр эсе уа. Энди сау кьалгъанларыбыз ючюн тилек эт’», — деп айтхандыла.

⁵ Алай бла Хизкия патчахны жумушчулары Иешаягъа келгендиле.

⁶ Иешая да алагъа: «Жюйюсханыгъызга былай айтыгъыз: — Раббий былай айтады: “Ол сен эшитген сёзледен, Ассирияны патчахыны кьуллукъчуларыны Манга айтхан аман сёзлеринден кьоркъма.

⁷ Ма, Мен Ассирияны патчахына жарсытыучу рух иерикме, ол (кьоркъуу) хапар эшитирикди эмда кесини кьыралына кьайтырыкъды. Сора Мен аны ёз кьыралында кьылыч бла ёлтюртюрокме”, — деп айтады», — дегенди.

⁸ Сора баш командир кьайтып, Ассирияны патчахын Либнагъа кьажу уруш эте тургъанлай тапханды; нек десегиз аны Лахшден кетгенин эшитген эди.

⁹ Ассирияны патчахы, Кушну патчахы Тирхакъа анга кьажу уруш башлагъанды деп хапар эшитген эди. Андан сора ол Хизкиягъа былай айтдырыгъа келечиле ийген эди:

¹⁰ «Яхуданы патчахы Хизкиягъа былай айттыгъыз: “Сен Анга ышанып тургъан Аллахынг сени алдамасын. ‘Иерусалим Ассирияны патчахыны кьолуна берилмез’, – деп ойлама.

¹¹ Ассирияны патчахлары битеу кьыралагъа не этгенлерин, аланы кыалай чачханларын сен эшитгенсе. Сен кьутулулма деп мени ойлайса?

¹² Мени аталарым чачхан халкъланы тейрилери аланы кьутхаргъанмыдыла? Гозан, Харан, Ресеф шахарланы, Телассарда жашагъан Эден улуланы кьутхаргъанмыдыла?

¹³ Хаматны бла Арпадны патчахлары кьайдадыла? Сефарвайим шахарны патчахы кьайдады? Хенаны бла Иууаны патчахлары кьайдадыла?”»

Хизкия патчахны тилеги

¹⁴ Сора Хизкия келечилени кьолларындан кьагъытны алып, аны окъугъанды, андан сора Раббийни юйуне баргъанды эмда ол кьагъыт чулгъамны ачып, Раббийни аллына салгъанды.

¹⁵ Сора Хизкия Раббийден тилек этип, былай айтханды:

¹⁶ «Израилни Аллахы, Кьудуретли Раббий, Сен керубланы^а юсюнде олтураса! Сен бирсе, жерни битеу патчахлыкъларыны Аллахы – Сенсе. Кёкню да, жерни да Сен жартханса.

¹⁷ Я Раббий, кьулак сал, тилегими кьабыл эт; Раббий, кёзлеринги ачып кьара эмда Санхерибни сёзлерин эшит. Ол Санга – жашау беричю Аллахха – аман айтдырыгъа адамла ийгенди.

¹⁸ Я Раббий! Кертиси бла да Ассирияны патчахлары битеу ол кьыралланы эмда аланы жерлерин чачхандыла.

¹⁹ Аланы тейрилерин отда кюйдюргенди-

ле; алай а ала Аллах туююл эдиле, адамны кьоллары ишлеген таш бла агъач затла эдиле, ол себепден аланы жокь этгендиле.

²⁰ Я Раббий Аллахыбыз, энди бизни Ассирияны патчахыны кьолундан кьутхар; сора жерни битеу патчахлыкълары, Раббий, Сен – бир Аллах болгъанынгы билирле», – деп, тилек этгенди.

Раббий Иешая фйгъамбарны ауузу бла жууап этеди

²¹ Сора Амос улу Иешая Хизкиягъа хапар ийип, былай айтханды: «Сен Израилни Раббий Аллахындан Санхерибден келген хапар ючюн тилек этгенсе.

²² “Ма, аны юсюнден Раббий айтхан сёз: – эй, Ассирияны патчахы! Сионну таза кьызы^б сени сансыз этерикди, сени хыликке этерикди, Иерусалимни кьызы^б сени ызындан башын булгъап кюлюкдю.

²³ Сен кимни ыспассыз этип, кимге аман айтханса? Кимге ауазынгы кётюргенсе, ёхтемленип кёзлеринги алай бийикге кимге кётюргенсе? Израилни Сыйлы Аллахына алай этгенсе!

²⁴ Сен кьулларынгы ауузлары бла Раббийге кьажу сёлешип: ‘Мен кёп тачанкаларым бла тауланы башына, Ливанны кьабыргъаларына чыкьганма, аны уллу кедр тереклерин, аны сайлама кипарис тереклерин кесгенме, аны эм бийик тауну башына чыкьганма, аны эм кьалын агъачына киргенме.

²⁵ Кьуюла кьызып, суу ичгенме; Мисирни битеу сууларына киргенме, ала мени аякь ызларымдан кьуруп кьалгъандыла деп айтаса’.

²⁶ Сен эшитмегенмисе Мен муну эрттеден этгеними? Бурун заманладан жоралагъан затымы энди толтурама: кюлю шахарланы бузуп, таш тёбеле этип кьойгъаным бла толтурама.

²⁷ Ол шахарланы адамлары кьарыусуз болуп кьалгъандыла, титирейдиле эмда ыйлыгъып кьалгъандыла. Ала аулакда ёсген жаш кырдыкча, чорбатлада ёсген, баш кьусхунчу кюйюп кьалгъан хансча болуп кьалгъандыла.

^б Сионну таза кьызы, Иерусалимни кьызы: Иерусалимни халкьы.

^а Керубла: уллу мёлекле.

²⁸ Мен сени кьайда олтуруп тургьанынгы, кьайры кирип чыкьгьанынгы, Манга кьажу болуп кьутургьанынгы да билеме.

²⁹ Манга кьажу болуп кьутургьанынг эмда кесинге асыры бек базгьанынг Мени кьулагьыма жетгенди. Аны ючюн Мен сени бурунунга ыргьагымы саллыкьма, сени аузунга да жоюеними саллыкьма эмда сени бери келген жолунг бла артха кьайтарлыкьма.

³⁰ Хизкия, ма санга илишан: быйыл, блытырдан кьалган мирзеуно ашарыкьсыз, экинчи жыл а кеси аллына битген мирзеуно ашарыкьсыз; ючюнчю жылда уа урлукь себериксиз эмда тирлик жьяркьсыз, жоюзом бахчала орнатыркьсыз эмда аланы кьётлерин ашарыкьсыз.

³¹ Ол заманда Яхуданы юйорюнден сау кьалганлары энгта тюбюне тамыр иерикдиле эмда башында битим келтирикдиле.

³² Нек десегиз сау кьалганла Иерусалимден, кьутхарылганла да Сион таудан чыгарыкьдыла”. Кьудуретли Раббий муну этерге кьаты бегим этгенди.

³³ Ол себепден, Раббий Ассирияны патчахыны юсюнден былай айтады: “Ол бу шахаргьа кирлик туююлдо, ары садакь окь атарыкь туююлдо, уруш сауутла бла анга жууукьлашырыкь туююлдо, шахарны кьабыргьаларыны тьегерегинде кьалау ишлерик туююлдо.

³⁴ Бери келген жолу бла ызына кьайтырыкьды, бу шахаргьа уа кирлик туююлдо — дейди Раббий.

³⁵ — Мен Кесим ючюн эмда кьулум Дауут ючюн бу шахарны кьорууларыкьма эмда кьутхарлыкьма”.

³⁶ Сора Раббийни мьелеги туюшуп, Ассирияны ыстауатында жоюз сексен беш минг адамны кьыргьанды. Эрттенликде кьопханла ёлгенлени мыллыкларын кььргендиле.

³⁷ Алай бла Ассирияны патчахы Санхериб кетип Нинебагьа кьайтханды эмда анда кьалгьанды.

³⁸ Бир жолда Санхериб кесини тейрис Нисрохну юйюнде табынган заманда, аны эки жашы Адраммелех бла Шаресер аны кьылыч бла ёлтюргендиле, кеслери уа Арапат жерине кьачып кетгендиле. Сора аны ючюнчю жашы Ёсархаддон аны орунуна патчах болгьанды.

Хизкияны ауруу

38 Ол кюнледе Хизкия ёлор ауруудан ауругьан эди. Амоз улу Иешая файгьамбар аны кьере келгенди эмда: «Раббий былай айтады: “Юйорюнге осуят эт, нек десенг сен сау боллукь туююлсе, ёллоукьсе”», — дегенди.

² Ол заманда Хизкия (жатхан жеринде) кьабыргьагьа бурулуп, Раббийден:

³ «Я Раббий! Тилейме, мен Сени бетинги аллында тюз эмда таза жюрегим бла жюрюеними, Сени ыразы этген затланы этип тургьанымы, энди эсинге туюшор», — деп, тилек этгенди. Сора ачы жиялп башлагьанды.

⁴ Ол заманда Иешаягьа Раббийни сьезю берилип, былай айтылгьанды:

⁵ «Бар, Хизкиягьа айт: сени атанг Дауутну Раббий Аллахы былай айтады: “Мен сени тилегини эшитгенме, сени жиялмукьларынгы кььргенме, ма, Мен сени жашауунга онбеш жыл кьошарыкьма.

⁶ Сени да, бу шахарны да Ассирияны патчахыны кьолундан кьутхарлыкьма эмда бу шахарны кьорууларыкьма.

⁷ Раббий айтхан сьезю толтурлугьуна ма, санга Раббийден илишан.

⁸ Ма, мен кюнню озгьан ауанасын, Ахазны атлауучларындан он атлаууч артха кьайтарама”». Сора кюнню ауанасы озгьан атлауучларындан он атлаууч артха кьайтханды.

⁹ Яхуданы патчахы Хизкия ауруп сау болгьандан сора быланы жазгьанды:

¹⁰ «Мен кесиме: мен жашаууму жарымында ахыратны кьабакьларындан ётерге керекме; мени жашуу жылларымы кьалгьаны сыйырылады деген эдим.

¹¹ Мен Раббийни, сау жашагьанланы жеринде Раббийни кььрлукь туююлме; дуняда жашагьанланы арасында энди адам да кььрлукь туююлме.

¹² Мени мекьамым суюючюню кьошуча жеринден кетерилип, менден алынды. Мен жашаууму чепкен согьуучу кибик чулгьадым, Раббий мени чепкенден кесип алгьанча этди. Сен мени дуниядан кетересе деп, мен кече да, кюн да сакьлай эдим.

¹³ Мен сау кечени танга дери сакьлай эдим; Раббий мени битеу суюкьлери аслан кибик сындыра эди. Сен мени дуниядан кетересе деп, мен кече да, кюн да сакьлай эдим.

¹⁴ Мен зурнук кибик, къарылгъач кибик жююлдей эдим, кёгюрчюн кибик ынчай эдим. Мени кёзлерим мудах болуп кёкте къарай эдиле. “Я Раббий! Мен такъырлыкь-дама; мени къутхар”.

¹⁵ Мен не айтайым? Раббий манга айтханды, Ол айтханыча да этгенди. Жаным сынаган къыйынлыкьны эсимде тутуп, ёмюрюм битеу къалгъан жылларын бойсунуп ашырлыкьма.

¹⁶ Раббий! Адамла бу затла бла жашайдыла, мени рухум да былада жашау табары. Сен мени сау этгенсе, манга жашау бергенсе.

¹⁷ Ма, уллу къыйынлыкь кёргеним манга игиликте болду. Сен мени жанымы жоюлуу урудан къутхардын, мени битеу гюняхларымы узакьгъа атханса.

¹⁸ Нек десенг Санга шукъур этиучю ахырат туююлдо, Санга махтау салычуу да ёлюм туююлдо, Сени хакь кертинге ышанып туруучула къабыргъа тюшгенле туююлдо.

¹⁹ Бююн мен этгенимча саула, жаланда саула шукъур этдиле Санга. Сени хакь кертини ата сабийлерине билдирип турлукьду.

²⁰ Раббий мени къутхарлыкьды; сора биз битеу жашау кюнлерибизде Раббийни юйюнде къыл къобуз таууш бла махтау зикирле айтып турлукьбуз».

²¹ Иешая Хизкиягъа: «Инжирлени сыгъып, мырзайын жарангы юсюне салсынла. Сора сау боллукьса», — деген эди.

²² Хизкия уа: «Мен (сау болуп,) Раббийни юйюне жюрюрююме не илишан берилликди?» — деген эди.

Хизкияны акъылсызлыгъы

39 Ол заманда Бабилни патчахы, Баладан улу Меродак-Баладан Хизкиягъа салам къагъыт да, саугъала да ийгенди; нек десегиз Хизкияны ауруп сау болгъанын эшитген эди.

² Хизкия ол саугъалагъа къуаннганды эмда Меродах ийген адамлагъа кесини патчахлыгъыны хазналарын кёргюзтгенди: кюмюшюн, алтынын, ариу ийисли затларын, ариу ийисли багъалы майларын, кесини битеу сауут-саба сакъланган юйюн эмда аны битеу хазналары жыйылычуу жерледе болган затларын кёргюзтгенди. Хизкия кесини юйюнде да, кесини битеу патчах-

лыгъында да алагъа кёргюзтмеген бир заты да къалмагъанды.

³ Сора Иешая файгъамбар Хизкия патчахха келгенди эмда анга: «Ол адамла санга не айта эдиле? Ала къайдан келген эдиле?» — деп соргъанды. Хизкия уа: «Ала манга узакь жерден, Бабилден келген эдиле», — дегенди.

⁴ Сора Иешая : «Ала сени тоханангда не зат кёрген эдиле?» — деп соргъанды. Хизкия да: «Мени битеу тоханамда болгъан затлары кёргендиле; мени битеу хазналарым жыйылычуу жерледе, мен алагъа кёргюзтмеген бир зат да къалмагъанды», — дегенди.

⁵ Иешая Хизкиягъа: «Къудуретли Раббийни сёзюне тынгыла:

⁶ “Ма, аллай кюнле келликдиле, ол кюнледе сени тоханангда битеу ненг бар эсе да, сени ата-бабаларынг бююннге деричи не жыйган эселе да, барысын да Бабилге алып кетерикдиле, бир зат да къаллыкь туююлдо — дейди Раббий.

⁷ — Сенден туугъан, сен туудургъан уландарынгы бир къауумларын да алып кетерикдиле, ала Бабилни патчахыны тоханасында евнухла боллукьдула”», — дегенди.

⁸ Сора Хизкия Иешаягъа: «Сен Раббийден алгъан бу сёз манга хайырды», — дегенди; нек десегиз ол: «Мени патчахлыкь этген кезиуомде ырахатлыкь бла къоркъуусулукь боллукьду», — деп ойлагъанды.

Жапсарычуу сёзле

40 «Жапсарыгъыз, Мени халкъымы жапсарыгъыз, — дейди бизни Аллахыбыз.

² — Иерусалимни жюрегине жараулу айттыгъыз эмда анга кюреш заманы бошалгъанды деп, ол терликлерини азабын чекгенди, кесини битеу гюняхлары ючюн Раббийни къолундан эки кере артыкъ азап алгъанды деп билдиригиз».

³ Къычыргъанны ауазы: «Къум тюзде Раббийге жол хазырлагъыз, бизни Аллахыбызгъа къырлада тюз ызла этигиз;

⁴ Хар алаша жер толсун эм хар тау бла дуппур алаша болсунла, къынгырлыкьла тюзелсинле, чунгурлу жолла сыйдам болсунла.

⁵ Сора Раббийни аламатлыгъы кёрюнюрюкдю эмда хар адам Аллахны къутхарыуун

кёрлюкдю; нек десегиз Раббий Кеси алай айтханды», – дейди.

⁶Ауаз: «Билдир!» – дейди. «Мен нени билдирейим?» – деп сорама. Ауаз да: «Адамла барысы да ханс кибикдиле, аланы битеу ариулукълары да аулакда ёсген гюл кибикдиле.

⁷Анга Раббийни тылпыуу ургъан заманда ханс кьуруйду, гюлю да мууал болады. Халкъ да алай – хансы.

⁸Ханс кьуруйду, гюл мууал болады, бизни Аллахыбызны сёзю уа ёмюрге да турлукьду», – дейди.

⁹Хайыр хапар билдириучю Сион, бийик тауна башына чык! Уллу кьычырып айт, хайыр хапар билдириучю Иерусалим! Ауазынгы кётюрт, кьоркъма; Яхуданы шахарларына: «Ма, сизни Аллахыгьыз!» – деп айт.

¹⁰Ма, Бийибиз Раббий кючю бла келеди, Кьудурети бла башчылыкь этеди. Ма, Аны саугьасы Аны биргесинеди, Аны берлиги да Аны аллында келеди.

¹¹Раббий сюрюучюча Кесини сюрюуюн кютерикди; кьозуланы кьолуна аллыкьды эмда кьоюнунда жюрютюрюкдю, ана кьойлагда да аяп, жол кёргюзтюрюкдю.

¹²Тенгизни сууларын уучу бла ким кьотарып бошагьанды? Кёклени кьарысы бла ким ёлчелегенди? Жерни топурагьын ёлчеуге ким сыйындыргьанды? Тауланы базманда ким чекгенди, дуппурланы да базман табакьга ким салгьанды?

¹³Раббийни Рухуна Аны не этеригин ким ангылатханды, Анга ким ой берип юйретгенди?

¹⁴Раббий ким бла кенгешгенди эмда Анга ким акьыл юйретгенди, тюзлюкню жолуна Аны ким тюзетгенди, Аны билимге ким юйретгенди эмда Анга акьылманлыкьны жолун ким кёргюзтгенди?

¹⁵Ма, миллетле челекден тамгьан тамычы кибикдиле эмда базманда букьучукьга саналадыла. Ма, Раббий айрыкамланы кьумну бюрпюкчююнча кётюреди.

¹⁶Кьурман от этерге Ливанны кедр агьачы да жетерик туююлдо, битеу хайыуанлары да саулай кюйдюрюлюучю кьурман этерге жетерик туююлдоле.

¹⁷Раббийни аллында битеу миллетле бир зат да болмагьанча, Аны аллында бир кьыйматлары да жокьду.

¹⁸Алай бла Аллахны кимге ушатырыкьсыз сиз? Аны не зат бла тенгешдирликьсиз?

¹⁹Санагьатчы эритип кьуюп идол этеди, алтынчы да анга алтын суу ичиреди эмда аны юсюне кюмюш сынжырчыкьла этип тагьады.

²⁰Алай этерге кьолундан келмеген адам а, чиримеучю агьач сайлайды, бек туруучю идол этдирюу чююн кесине уста санагьатчы излейди.

²¹Билмеймисиз да? Эшитмегенмисиз да? Ауалдан сизге айтылмагьанмыды да? Жерни мурдорлары салыннгандан бери ангыламагьанмысыз да?

²²Бийикледе, жерни тегерегинде олтуруп тургьан – Раббийди, жерде жашагьанла уа Анга мача кибикдиле. Ол кёклени жабыунуча жайгьанды, мекам этерге чагыр кергенча кергенди.

²³Олду – бийлени жукьга саналмагьан адамла этип кьойгьан, жерни сюдиолерин да бош магьанасызла этип кьойгьан.

²⁴Ала ёсюмлюкьла жерге орнатылгьанлай, себилгенлей, тёммеклери жерде тамырланганлай, Аллах алагьа уф деп юфгюреди; сора ала кьуруп кьыладыла, жел да аланы саламны элтгенча алып кетгенди.

²⁵«Сиз Мени кимге ушаталлыкьсыз, ким бла тенгешдираллыкьсыз?» – дейди Сыйлы (Аллах).

²⁶Кёзлеригизни кёклени бийиклигине кётюрюпоз да кьарагьыз, аланы ким жаратханды? Жулдузланы санлары-санаулары бла чыгьаргьан (Аллах) аланы хар бирине да ат береди. Аны уллу Кьудуретине эмда кючлю кьарыууна кёре аланы бири да тас болмайды.

²⁷Эй, Якуп! Эй, Исраил! Сен: «Мени жолум Раббийден жашырылыпды, мени ишиме да эс бёлмейди», – деп нек айтаса?

²⁸Билмеймисе да? Эшитмегенмисе да? Жерни этеклерин жаратхан ёмюрлюк Раббий Аллах арымайды эмда онгьуз болмайды. Аны акьылын тинтип кьараргьа амал жокьду.

²⁹Ол арыгьаннга кюч береди, онгьуз болгьанга да кьарыу береди.

³⁰Жашла да арыйдыла эм кьарыууз болуп кьыладыла, жигитле да абынып жыгьыладыла,

³¹Раббийге ышаннганланы уа кючлери жангырып турлукъду; кыушлача кьанатларын кётюрюпучарыкьдыла. Чабарыкьдыла – кьарыусуз боллукъ туююлдюле, юрюрюкдюле – арырукъ туююлдюле.

Раббий Исраилге болушур

41 (Раббий былай айтады:) «Мени алымда, тенгиз жагдада жашаганла, тынып кьалыгъыз, халкыла да кеслерини кючлерин жангыртсынла; ала жууукълашсынла эмда: “Барыбыз да бирге сюдно алына турайыкъ”, – деп айтсынла.

²Кючыгышдан тюзлоклю кишини^а ким аякъландырып кьуллукъга чакьыргьанды? Миллетлени аны эркинлигине ким бергенди, патчахланы анга ким бойсундургьанды? Ол аланы кьылычы бла букву этип кьояды, садагы бла жел алып айланган салам этип кьояды.

³Ол аланы ызларындан кьууады, бир заманда да аягы басмаган жоллада ырахат барады.

⁴Муну алай ким этип толтургьанды? Ауалдан башлап тукьумланы ким чакьыргьанды? Быланы барысын да этген Раббий – Менме. Ауалда биринчи да – Менме, ахыргы да – Менме».

⁵Тенгиз жагдада жашаганла кёрюп кьоркьдула, жерни этеклери титиредиле. Ала жууукълашып, келдиле.

⁶Хар ким кесини нёгерине болушады эмда кьарындашына: «Хайт де!» – дейди.

⁷Темирчи маггадан эритиучюге кёл этдиреди, маггаданни чёгюч бла сыйдамлаучу да: «Тутурукъ иги этилгенди», – деп, тёшге уруучыга кёл этдиреди эмда идолну бек турурча чюйле бла бегитеди.

⁸(Раббий былай айтады:) «Исраил, сен а Мени кьулумса, Якьуп, сени Мен сайлагьанма, сен Мени шуёхум Ибрахимни урлугьса.

⁹Мен сени жерни этеклеринден келтиргенме, аны кьыйырларындан чакьыргьанма эмда санга: сен Мени кьулумса, Мен сени сайлагьанма, сени атып кьоярыкъ туююлме дегенме.

¹⁰Кьоркьма, нек десенг Мен сени блама; жунчума, нек десенг Мен сени Аллахынг-

^а Тюзлоклю киши: Персияны патшахы Кореш (45:1-ге кьарагыз).

ма. Мен сени кючлендирликме, ишексиз санга болушурукьма эмда онг кьолум бла сени жакьлап, хорлаучу этерикме.

¹¹Ма, санга ачыуланнганла барысы да айыплы эм бедиллик болуп кьаллыкьдыла, сени бла даулашханла жоюлуп, жокъ болгьанча болуп кьаллыкьдыла.

¹²Санга кьажау болгьан душманларынгы излеп да табарыкъ туююлсе; сени бла кюрешгенле жокъ болуп, саулай жокъ болуп кьаллыкьдыла.

¹³Нек десенг Сени Раббий Аллахынг – Менме; сени онг кьолунгдан тутуп турама, санга: кьоркьма, Мен санга болушама, дейме.

¹⁴Кьурт Якьуп, Исраилни халкы, кьоркьма, Мен санга болушама, – дейди Раббий, сени Жулуучу, Исраилни Сыйлысы.

¹⁵– Ма, Мен сени жангы, жотю, тишли, ындыр басыучу сауут этгенме; сен тауланы ындыр басханча басып ууарыкьса, дуппурланы да кьууукъ кирик этип кьоярыкьса.

¹⁶Сен аланы сууурлукьса, жел да аланы алып кетерикди, бургьан жел аланы чачарыкьды; сен а Раббийни хакьындан кьууанырыкьса, Исраилни Сыйлы Аллахы бла махтанырыкьса.

¹⁷Унукьганла бла жарлыла суу излейдиле, алай а табалмайдыла; аланы тиллери суусапдан кьуруйдула. Мен Раббий, аланы тилеклерин кьабыл этерикме, Мен Исраилни Аллахы, аланы атып кьоярыкъ туююлме.

¹⁸Жалан таулада баргьан суула, ёзенлени арасында да шаудан суула чыгарлыкьма; кьум тюзно кёл, кьургьакъ жерни да шаудан суула чыкьгьан жер этип кьоярыкьма.

¹⁹Кьум тюзде кедр, акация, мирт, зейтун терекле орнатырыкьма; аулакьда нарат, чинар бла кипарис терекле ёсдюрюкме.

²⁰Адамла муну кёрюп, муну Раббийни кючу этгенин эслерикдиле эмда ойлап муну Исраилни Сыйлы Аллахы болдургьанын ангыларыкьдыла.

Раббий идоллагьа кьажауду

²¹Сизни ишигизни кёргюзтюгюз, – дейди Раббий, – сизни шагьатлыкьларыгызны келтиригиз, – дейди Якьупну Патчачы.

²²Идолларыгыз келсинде да не боллугьун бизге айтсынла. Ауалда болгьан затла-

ны билдирсинле, биз эс берип тынгылайык эмда ахырлары не боллугун билейик, неда келлик затланы бизге хапарласынла.

²³ Идолла! Келлик заманда не боллугун айтыгыз, сора биз сизни тейри болганыгызны билирбиз. Барыбыз да жунчуп кьоркьурча, не бир игилик, неда бир аманлык этигиз.

²⁴ Алай болганлыкыга, сиз бир зат да туююлсюз, бир зат да аталмайсыз. Сизге табыныргы суйген адам жийиргенчлиди.

²⁵ Мен шималдан бир адам кьозгыганма, ол келеди; кюн чыкыган жанындан Мени атымы айтып тилек этеди. Оночуланы балчыкны малтаганча малтарыкыды эмда кьошунчу топуракны ийлегенча ийлерикди.

²⁶ Биз билирча, ауалдан башлап аны кьайсыгыз билдиргенди эмда ол болурдан алга биз: ол кертиди дерча бизге ким айтханды? Алай а бир киши да айтмаганды, бир киши да билдирмегенди, бир киши да сизни сёлзеригимизни эшитмегенди.

²⁷ Мен биринчи болуп Сионнга: “Ма, келдиле!” — дегенме эмда Иерусалимге хайыр хапарчы бергенме.

²⁸ Мен сизни жалган тейрилеригизге кьарганма; араларында аккыл берип, Мени сорууларыма жууап бераллык бири да жокьуд.

²⁹ Ма, ала барысы да магьанасыздыла, бир зат да аталмайдыла; аланы истуканлары желдиле эм бош затладыла.

Раббийни кьулу

42 Ма, Мени Кьулум! Мен Аны жаклап турама, Мен Аны сайлаганма, Мени жаным Анга ырадыды. Аны юсюне Мен Рухуму саллыкьма, Ол миллетлеге тюз хукмуну келтирликди.

² Кьычырык этерик туююлдо, ауазын кётюрюк туююлдо эмда ауазын орамлада эшитдирлик туююлдо.

³ Эзилген кьамишни сындырык туююлдо, тютюн этген кендирни ёчюлтюрюк туююлдо; тюзюк бла хукму этерикди.

⁴ Жер башында тюз хукмуну бегиттинчиге дери, Ол таукелсиз эмда онгсуз боллук туююлдо. Тенгиз жагдаа жашаганла да Аны юретиюне ышанырыкьдыла.

⁵ — Кёлени жаратып кergen, жерни эм

битеу андан чыкыган затланы жайган, жерни башындагы адамлага жашау берген эмда аны юсюнде жюрюгенлеге жан тыпызу берген Раббий Аллах былай айтады:

⁶ — Мен, Раббий, Сени тюзюк бла чыкырганма, Сени кьолунгдан тутуп турлукьма эмда Сени сакьларыкьма, Сени халкьга кесаматха, миллетлеге жарыкьлыкьга салганма.

⁷ Сокьурланы кёлзлерин ачарыкьса, тутмакьланы тутмакьдан чыгарлыкьса, кьарангыда олтурганланы да тюремеден чыгарлыкьса.

⁸ Раббий Менме, Яхве — Мени атымды, Мени аламатыгьмы башхага, Мени махтаууму да идоллага берлик туююлме.

⁹ Ма, ауалдан не айтхан эсем да алай болганды, Мен энди жангы затланы да билдирликме; ала болурдан алга, Мен сизге билдирликме».

Махтау зикир

¹⁰ Сиз, тенгизде жюзюучюле да, тенгизледеги хар зат да, тенгиз жагала эмда алада жашаганла да Раббийге жангы зикир айтыгыз. Жерни төрт кьыйырындан Анга жырла бла махтау салыгыз.

¹¹ Кьум тюз да, андагы сахарла да, Кедарны эллеринде жашаганла да ауазларын кётюрюсюнле; Села сахарда жашаганла да кьууанчдан жырласынла эмда тауланы башларындан кьууанып кьычырынла.

¹² Раббийге шукур этсинле эмда тенгиз жагдаа жашаганла Аны махтауун билдирсинле.

¹³ Раббий пелиуанча чыгарыкьды, кьазуатчы кишича эришип кьычырыкьды, уруш кьычырыгын этип Кесини душманларын хорларыкьды.

Раббийни болушурга сёз бергени

¹⁴ «Мен кёп заманны тынгылап, тёзюп, Кесими тыйып турганма; энди уа кьозлаган кьатынча кьычырык этерикме, солуу кьыйналып, тыйылырга жетерикди.

¹⁵ Тауланы да, дуппурланы да халек этерикме, битеу алада ёсген затланы да кьурутурукьма; барган сууланы да айрыкамлага тюлендирликме, кёллени да кьурутуп кьоярыкьма.

¹⁶ Сора сокъурланы ала танымагъан жол бла элтирикме, аланы белгисиз жолла бла жюрютюрюкме; къарангыны аланы алларында жарыкъ этерикме, чунгурлу жерлени сыйдам этерикме. Мен ма былай этерикме, бу затланы этмей къоярыкъ туйюлме.

¹⁷ Идоллагъа ышанганла, истуканлагъа: “Сиз – бизни теирлирибизсиз”, – деп айтучула ол заманда артларына айланырыкъдыла эмда уллу бедешлик болуп къалыкъдыла.

Сокъур, сангырау Израил

¹⁸ Сангыраула, тынгылагъыз: Сокъурла, къа-рагъыз, кёрюсюз!

¹⁹ Мени къулумча аллай сокъур ким барды? Мен ийген хапарчымча аллай сангырау да ким барды? Манга берилген халкъча аллай сокъур, Раббийни къулуча аллай сокъур ким барды?

²⁰ Сен кёпню кёрген эсенг да, эслемейсе; къулакъларынг ачылгъан эселе да, бир зат да эшитмейсе».

²¹ Кесини тюзлюго ючюн Раббий Тауратны сыйын кёторюрге эмда махтаулу этерге иги кёргенди.

²² Алай болгъанлыкъгъа бу халкъ, чачылгъан эмда тоналгъан халкъды; ала барысы да жер тюплеринде байланыпдыла эмда зинданлада букъдурлудула. Душманнга аш болуп къалгъандыла, къутхарычулары жокъду. Тоналгъандыла, бир киши да: «Артха къайтарыгъыз», – деп айтмайды.

²³ Къайсыгъыз бу затха къулакъ саллыкъды? Келлик заманда ким тынгылап эслеркиди?

²⁴ Якъупну чачаргъа ким эркинлик бергенди? Израилни тонаучулагъа ким бергенди? Эркинлик берген Раббий туйюлмюдо? Биз Анга къажу гюнях этгенбиз. Израилни халкъы Аны жолунда жюрюрге суймегенди эмда Ол берген Тауратха тынгыламагъанды.

²⁵ Ол себепден, Раббий аланы юслерине къызгъан чамлануун, урушну зорлугъун жаудургъанды. От аланы тегереклеринден алгъанды, алай болгъанлыкъгъа ангыламагъандыла; от аланы кюйдюре эди, ала уа эс бёлмегендиле.

Израилни Къутхарычусу – Раббий

43 Якъуп, сени жаратхан, Израил, сени къурагъан Раббий энди былай айтады: «Къоркъма, нек десенг Мен сени жулгъанма, сени атынгы айтып чакъыргъанма; сен – Меникисе.

² Сууладан ётген заманыгда да Мен сени блама, черекледен ётсенг да ала сени батырлыкъ туйюлдюле. Отну ичи бла жюрюсенг да, кюерик туйюлсе, жангнан от да сени кюйдюрлюк туйюлдо.

³ Нек десенг сени Раббий Аллахынг – Менме, Израилни Сыйлысы, сени Къутхарычунг – Менме. Сени ючюн тёлуге Мисирни бергенме, Кушну бла Себаны да сени ючюн бергенме.

⁴ Сен Манга багъалы эмда къыйматлыса, Мен сени суйгенме, ол себепден башха адамланы сени ючюн, башха халкъланы да сени жанынг ючюн берликме.

⁵ Къоркъма, нек десенг Мен сени блама; сени тукъумунгу кюнчыгъышдан келтирликме, сени кюнбатышдан да жыярыкъма.

⁶ Шималгъа: “Халкъымы къайтар”, къыбылагъа да: “Тыйма” дерикме; Мени уланларымы узакъдан келтир, къызларымы да жерни этеклеринден келтир.

⁷ Мени атымы жюрютгенлени хар бирин да Мен Кесими махтауума жаратханма, болдургъанма эмда къурагъанма дерикме.

Раббийни шагъаты – Израил

⁸ Кёзлери болгъанлай да сокъур халкъны, къулакълары болгъанлай да сангырау халкъны чыгъар.

⁹ Битеу миллетле бирге жыйылсынла, битеу халкъла бирге къошулсунла. Аладан биреу муну алгъадан билип айталармы, ауалда не болгъанын айтып билдиралармы? Ала шагъатларын чакъырып, тюзлюклю болгъанларын кёрюлтсюнле. Къалгъанла да эшитип: “Ол кертиди”, – деп айтсынла.

¹⁰ Раббий былай айтады: – Мени шагъатларым а сизсиз эмда Мен сайлап алгъан къулларымсыз. Сиз Мени билигиз эмда Манга ийнаныгъыз, (хакъ керти Аллах) Мен болгъанымы ангылагъыз деп сайлагъанма сизни. Менден алгъа Аллах болмагъанды, Менден сора да боллукъ туйюлдо.

¹¹ Менме, Раббий – Менме, Менден башха Къутхарыучу жокъду.

¹² Сизге алгандан айтхан, сизни къутхарып турган, сизге барын да билдирген – Менме, арагыздагы башха тейриле туйюл. Анга сиз Мени шагъатларымсыз”, – дейди Раббий.

¹³ Хар заманда да Аллах – Менме, Мени къолумдан адамны бир киши да къутхаралыкъ туйюлдо, Мен этген затны тюрлендирирге ким болаллыкды?»

Бабилден къутхарылыу

¹⁴ Сизни Жулуучу, Израилни Сыйлы Аллахы Раббий былай айтады: «Мен сизни ючюн Бабилге (аскерле) иерикме эмда шахарны битеу эшик къылычларын сындырып тыюшлюкме, сора битеу халдейлиени къычыркылары жилаугъа айланырыкъды.

¹⁵ Сизни Сыйлы Аллахыгъыз, Раббий – Менме, Израилни Мен жаратханма, сизни Патчахыгъыз – Менме».

¹⁶ Тенгизни юсю бла жол ачхан, къутурган сууланы юслери бла жол ыз этген,

¹⁷ Атланы бла тачанкаланы, аскерлени бла жигит къазауатчыланы чыгъарган Раббий былай айтады: «Ала барысы ёлгендиле, къобарыкъ да туйюлдоле, кендир ёчюлгенча ёчюлюп къалгандыла.

¹⁸ Алгъын болганны эсигизге тюшюрмегиз, бурун заманда болганны юсюнден да ойлашмагъыз.

¹⁹ Ма, Мен жангысын этеме; ол энди окъуна болуп башлаганды; сиз аны билмеймисиз? Мен аулакда жол саллыкъма, къум тюзде черек суула бардырлыкъма.

²⁰ Аулакдагы жаныуарла, чакъанла бла страусла Манга махтау салыкъдыла, нек десегиз Мен сайлагъан халкъыма ичирир ючюн къуу жерледе суу, къум тюзде черек суула берликме.

²¹ Бу халкъны Мен Кесим ючюн болдурганма; ол Мени алапатлыкымы билдирип турдукъду.

²² Якъуп, сен а Менден тилек этмегенсе; Израил, сен менден безгенсе.

²³ Сен Манга саулай кюйдюрюу къурманлагы къозуларынгы келтирмегенсе, къурманларынг бла да Мени сыйымы кётюрмегенсе. Мен сени Манга мирзеу келтириуюнг

бла къуллукъ эт деп къысмагъанма, сени фимиам келтир деп да къыйнамагъанма.

²⁴ Сен Манга ариу ийисли къамиш сатып алмагъанса, къурманларынгы жауу бла Мени тойдурмагъанса; гюняхларынг бла Мени къыйнагъанса, законсузлукъларынг бла Манга ауурлукъ салгъанса.

²⁵ Мен, Мен Кесим сени гюняхларынгы къурутама, Мен аны Ёз-Ёзюм ючюн этеме, сени гюняхларынгы эсеме келтирлик туйюлме.

²⁶ Мени эсеме тюшюр; сюдге кирейик; сен кесинги ариуларгъа сёлеш.

²⁷ Сени тукъум атанг гюнях этгенди, сени ёкюллеринг да Менден тайгандыла.

²⁸ Аны ючюн Мен сыйлы жерде къуллукъ этиучюлени харам болургъа къойганма, Якъупну да саулай жоюлургъа, Израилни да бедешлик этерге берип къойганма.

Раббийден башха аллах жокъду

44 Энди уа Мени къурум Якъуп, Мен сайлагъан Израил, тынгыла.

² – Сени жаратхан эмда сени къурагъан, анангы къарынында заманындан берисинде санга болушуп турган Раббий былай айтады: Мени къурум Якъуп, Мен сайлагъан Ешурун^а, къоркъма!

³ Нек десегиз Мен суусап болуп термилгеннге суула, къургъакъ жерге да черекле иерикме; Мен сени тукъумунга Рухуму, сени тудукъларынга да алгъышымы баргъан сууча иерикме.

⁴ Ала баргъан сууну къатында хансла арасында ёсген тал тереклеча ёсерикдиле.

⁵ Бири: “Мен Раббийникиме”, – дерикди, бири да Якъупну атын жюрютюрюкдю, бири уа кесини къолу бла: “Раббийники”, – деп жазарыкъды эмда Израилни атын жюрютюрюкдю».

⁶ Израилни Патчахы эмда аны Къутхарыучусу Раббий, Къудуретли Раббий былай айтады: «Биринчи да, ахыргы да – Менме, Менден башха аллах жокъду.

⁷ Нек десегиз Мени кибик ким барды? Бар эсе уа ол Мен бурунгу халкъымы къурагъан замандан берисинде битеу болгъан затланы бир-бири ызындан айтып билдир-

^а Ешурун:Израил. Ешурун сёзно магъанасы «тюзлюк»-дю.

син эмда Манга кёргюзтсюн, неда келе тургъан заманда бла боллукъ заманда не боллугъун билдирсин.

⁸ Къоркъмагъыз эмда жунчумагъыз; Мен сизге бурундан боллукъ затланы билдирип, ачыкылап тургъанма. Сиз Мени шагъатларымысыз. Менден башха аллах бармыды? Угъай, Менден башха къая жокъду; Мен бир башхасын билмейме».

Идоллагъа табынуучула уяллырыкъдыла

⁹ Идолла этиучюле керексизге урунуп къорешедиле, ала багъалы кёрген идолла бир тюрлю хайыр келтирмейдиле. Идолланы жакълауучула бир зат да кёрмейдиле, бир зат да ангыламайдыла, ахырында уятлы болуп къаллыкъдыла.

¹⁰ Бир тюрлю хайыр келтирмеучю жалгъан теирилени, ол идолланы ким этгенди?

¹¹ Къарагъыз, бу идоллагъа къатышханла барысы да айыплы боллукъдула; нек десегиз аланы этген устала да адамладыла; ала барысы да жыйылып сюдге келсинле; анда къоркъуудан титирерикдиле, барысы да айыплы болуп къаллыкъдыла.

¹² Темирчи темирден балта этеди, аны кёмиор мыдыхда къыздырып салтала бла ишлейди, ол ишге къаруун берип алай бек уруннганындан ач болуп онгсуз болады, суу ичмейди, арып къалады.

¹³ Агъач уста агъачны алып аны юсю бла сызлыкъ тартады, жютю сауут бла анга белги салады, андан сора кесгич бла жонуп анга циркуль бла белги салады, сора аны юйонде салыр ючюн андан ариу кёрюмдюлю адам сыфат ишлеп чыгъарады.

¹⁴ Ол кесине кедр терекле кеседи, неда кипарис, неда эмен терек сайлап агъачдагы терекле арасында ёсдюреди, неда койрюч терек орнатады, жауун а аны ёсдюреди.

¹⁵ Агъач адамгагъа отун болады, сора агъачны бир кесегин, кесине жылы болур ючюн жюрютеди эмда от этип, ётмек биширеди. Ол бир агъачны кесегинден теири ишлейди эмда анга табынады, ишлеген идолуну алында беттёбен къапланады.

¹⁶ Агъачны жартысындан от этеди, эт биширип, жаркой этеди эмда тойгунчу ашайды, жылыннган да этип: «Игиди, мен жылндым; отну жарыгъын кёрдюм», — дейди.

¹⁷ Ол агъачны къалгъанындан а кесине

идол этип анга аллах атайды, аны алында беттёбен къапланып анга табынады, андан тилек этип: «Сен мени аллахымса, мени къутхар!» — дейди.

¹⁸ Ала не этгенлерин билмейдиле, ангыламайдыла, нек десегиз аланы кёзлери кёрмезча, жюреклери да ангыламазча жабылыпдыла.

¹⁹ Ала муну жюреклерине алмайдыла эмда: «Агъачны жартысын отда кюйдюрюп, аны мыдыхында ётмек биширгенме, шишлик этип ашагъанма; ол агъачны къалгъанындан а мен жийиргенчли затны къалай этерме? Агъач кесекге уа къалай табынырма?» — деп айтыргъа аланы билимлери эм акъыллары жетмейди.

²⁰ Аллай адамны этген затны кюл ашагъанча акъылсызлыкъды. Аны алданнган жюрёги аны ашакъдыргъанды, ол кесин азат этерге эмда: «Бу онг къолумдагы идол жалгъан теири туююмдю?» — деп айтыргъа болалмайды.

Раббий Исраилни кечип жуллукъду

²¹ (Раббий былай айтады): «Муну эсингде тут, Якъуп! Эсингде тут, Исраил, нек десенг сен Мени къулумса. Мен сени къурагъанма, сен Мени къулумса. Исраил, Мен сени унутурукъ туююлме.

²² Сени законсузлукъларынгы булутнуча, гюняхларынгы да туманныча къурутханма; Манга къайтыш, нек десенг Мен сени жулгъанма».

²³ Кёкле, къууанч этигиз, нек десегиз муну Раббий этгенди. Жерни теренликлери, къууанып къычыргъыз; таула да, агъач да, агъачдагы битеу терекле да къууаннгандан шууулдагъыз; нек десегиз Раббий Якъупну жулгъанды, Исраилде алапатлыгъын кёргюзтюрюкдю.

²⁴ Сени жулгъан эмда анангы къарынында сени болдургъан Раббий былай айтады: «Барын да жаратхан Раббий — Менме, кёклене мен Кесим салгъанма, жерни да Кесими Къудуретим бла жайгъанма.

²⁵ Жалгъан файгъамбарланы илишанлары сансыз этип къоюучу, билгичлени шашхынлыкъларын ачыкъ этиучю, акъылманланы артха къыстап ийиучю, аланы билимлерин да акъылсызлыкъ этип къоюучу Раббий — Менме.

²⁶Кесини кьулуну сёзон бегитиучю эмда Кесини келечилерини айтханларын толтуруучу, Иерусалимге: “Сенде халк жангыдан жашарыкды”, Яхуданы шахарларына да: “Сиз жангыдан ишленириксиз”, аны оюлганларына да: “Мен сизни жангыдан кьуарыкьма”, – деген Раббий – Менме.

²⁷Тюпсюз тенгизге: “Кьуруп кьал! Сени сууларынгы Мен кьурутуп кьоярыкьма”, – деген Раббий – Менме.

²⁸Кореш патчахны юсюнден: “Ол Мени сюрюучюмдо, ол мени буйругьуму толтурлукьду, Иерусалимни юсюнден: ‘Ол жангыдан ишленирикди’, табынуучу юйню юсюнден да: ‘Аны мурдору салынырыкьды’, – деп алгьындан билдирген Раббий – Менме ‘”.

Раббий Персияны патчахы Корешни сайлайды

45 Раббий Кеси майлагьан Кореш патчахха былай айтады: «Санга миллетлени бойсундурур ючюн Мен сени онг кьолундан тутуп турама, патчахланы сауутсуздандырыкьма. Шахарланы кьабакь эшиклери санга ачыллыкьдыла, жабыллыкь туйюлдоле.

²Мен сени аллында барлыкьма эмда тауланы тюз жер этип кьоярыкьма, шахарланы багьыр кьабакь эшиклерин ууатырыкьма, темир кьылычларын да сындырыкьма.

³Мен сени атынгы айтып чакьыргьан Исраилни Раббий Аллахы болгьанымы сен билир ючюн, санга кьарангыда кьалгьан хазналаны, жашыртын жерледе сакьланган байлыкьланы берликме.

⁴Мени кьулум Якьуп ючюн, Мен сайлагьан Исраил ючюн, сен Мени таньмагьанынга да кьарамай, Мен сени атынгы айтып чакьыргьанма, санга сый бергенме.

⁵Раббий – Менме, жангыз Менме; Менден башха алах жокьду. Сен Мени таньмагьанынга да кьарамай, Мен сени кьючлендирликме.

⁶Менден башха аллах болмагьанын, Раббий Мен, бир Мен болгьанымы кьюнчыгьышдан кьюнбатышха деричи да адамла билир ючюн алай этерикме.

⁷Жарыкьны жаратхан да, кьарангыны болдургьан да – Менме, ырахатлыкь бе-

риучю да, палахла келтириучю да – Менме; быланы барысын да этиучю Раббий – Менме.

⁸Кёкле, бийикден тамдырыгьыз, булутла да тюзлок жаудурсунла; жер ачылсын эмда кьутхарыу келтирсин! Ала бла бирге тюзлок да ёссюн. Муну этген Раббий – Менме».

⁹Аны Жаратхан (Аллах) бла даулашхан адамгьа палах! Ол топуракь кьошунну сыныгы кибикди. Топуракь кьошун ишлеучюге: «Сен не этесе?» – деп айтырмы? Сени этген затынг да сени юсюнден: «Аны кьоллары жокьду деп айтырмы?»

¹⁰Атасына: «Сен мени нек туудургьан эдинг?», анасына да: «Сен мени нек тапхан эдинг?» – деп айтхан адамгьа палах!

¹¹Исраилни Сыйлы Аллахы болуп, аны жаратхан Раббий былай айтады: «Сиз келик заманда Мени уланларыма не боллугьунму сорасыз, неда Мен жаратхан затланы юсюнден Манга буйрукьму бересиз?»

¹²Жерни болдургьан эмда жер башында адамны жаратхан – Менме. Менме кёкленни кьолларым бла жайган, битеу кёкленни затларына буйрукь берген да – Менме.

¹³Мен Корешни тюзлок бла оноучу этгенме эмда аны битеу жолларын тюзетерикме. Ол Мени шахарымы жангыдан ишлерикди эмда Мени жесирдегилерими тёлесюз, улутхасыз азат этерикди», – дейди Кьудуретли Раббий.

¹⁴Раббий былай айтады: «Мисирлилени байлыкьлары да, кушлуланы сатыу бла алгьан хайырлары да, узун бойлу себалы адамла да санга кёчерикдиле эмда сеникеле боллукьдула. Ала сени ызынгдан барлыкьдыла, сынжырла бла келип, сени аллында баш уруп: Аллах сени блады, жаланда Ол барды, Андан башха аллах жокьду деп санга жалбарлыкьдыла».

¹⁵Сен хакь керти, кёрюнмеген Аллахса, Исраилни Аллахыса, Кьутхарыучу – Сенсе.

¹⁶Идолла этиучюле барысы да айыплы эм бедешлик боллукьдула; ала айыплы болуп бирге кетерикдиле.

¹⁷Исраилни уа Раббий ёмюрлок кьутхарыуу бла кьутхарлыкьды; сиз ёмюрледен ёмюрлеге да айып, бедеш сынарыкь туйюлсюз.

¹⁸Нек десегиз кёкленни жаратхан Раббий – Аллахды. Ол жерни болдуруп кьурагьанды, аны бегитгенди эмда аны керексизге жа-

ратмагъанды, аны юсюнде жашаганла бол-
сунла деп болдургъанды. Ол былай айтады:
«Раббий – Менме, башха Аллах жокъду.

¹⁹ Мен жашыргын, дунияны кырангы же-
ринде айтмаганма. Мен Якъупну туудукъ-
ларына: “Мени бошуна излейсиз” – деп
айтмаганма. Тюзюн айтыучу, хакъ кертини
ачыучу Раббий – Менме.

Хакъ керти Аллах эмда Бабилни доллары

²⁰ Миллетледен кыачып кытулганла,
жыйылып келигиз, бирге жуууклашыгъыз.
Кеслерини агъач долларын жюрютюю-
чуле эмда кытхармаучу жалган теириден
тилек этиучуле – жакылледиле.

²¹ Бир-биригиз бла кенгешип, айтып бил-
диригиз: бурун заманладан бу затланы бил-
дирген, бек алгындан айтхан кимди? Мен
Раббий туйюлмеми? Менден башха аллах
жокъду, тюзлюкю эмда кытхарыучу Ал-
лах – Менме, жаланда Менме.

²² Жерни битеу этеклери, Манга кыайты-
шыгъыз, кытхарыллыкъсыз, нек десеги
Аллах – Менме, башха жокъду.

²³ Кесим бла ант этеме: Мени аузумдан
чыкыган сёз кертиди, антымы бузарыкъ
туйюлме, Мени аллымда хар тобукъ сеж-
дагъа ийилликди, хар тил Манга тюз болур-
га ант этерикди.

²⁴ Сора ала Мени юсюмден: “Тюзлюк бла
Кудурет жаланда Раббийдеди”, – деп ай-
тырыкыдыла. Адамла Манга келикдиле эм-
да Манга ачыуланып турганла барысы да
айыплы болуп кыаллыкыдыла.

²⁵ Битеу Исраилни тукъмун Мен Раббий
ариуларыкыма эмда махтаулу этерикме.

Хакъ керти Аллах

46 «Бел теири аугъанды, Небо теири
дылгам болгъанды. Аланы истукан-
лары малланы, жюк ташыучу хайуанланы
сыртларындадыла; сизни кётюртгенигиз
арыган хайуанлагъа ауур жюк болуп
кыалгъандыла.

² Дылгам болгъандыла, бирге аугъанды-
ла, кётюрюп элтген истуканларын кытха-
ралмагъандыла, кеслери да жесир болуп
кетгендиле.

³ Тынгылагъыз Манга, Якъупну юйюрю
эмда Исраилни юйюрюню битеу сау кыал-
ганлары, кыарында заманыгъыздан бери

Мен кётюргенле, анагъыздан туугъан зама-
ныгъыздан бери Мен жюрютгенле:

⁴ Кыартайгъаныгъызда да Мен алай эте-
рикме, чал болгъаныгъызда да Мен сизни
жюрютюп турлукъма, Мен жаратханма сиз-
ни эмда кётюрюп турлукъма, жюрютюрюк-
ме эмда кытхарлыкъма сизни.

⁵ Сиз Мени кимге ушагып, ким бла тенг
кёрлюксюз? Бир-биригизге ушайбыз деп,
Мени ким бла тенгледирликсиз?

⁶ Адамла бохчаларындан тёткен алтынла-
рындан эмда базманда таргхан кююшле-
ринден, алагъа теири ишлер ючюн кююш-
чюню жалгъа аладыла; сора ол идолну ал-
лында жерге кыапланып, анга табынадыла.

⁷ Аны инбашларына кётюредиле эмда
аны элтип барып, ёз жеринде сюеп салады-
ла. Ол сюелип турады, жеринден тепмейди;
анга кычырсала да, ол жууап бермейди,
палахдан кытхармайды.

⁸ Тюняхлыла, муну эсигизге тюшюрюгюз
эмда адам болугъуз, муну жюреклеригизге
алыгъыз.

⁹ Алгын болган затланы, ёмюрден бола
келген затланы эсигизге тюшюрюгюз, нек
десеги Аллах – Менме, башха жокъду, Ал-
лах – Менме, Манга ушаган да жокъду.

¹⁰ Мен ахырында не боллугъун ауалдан
билдиреме, алыкъа болмагъанны бурун за-
манладан билдирип турама эмда: Мени эт-
ген муратым толлукъду, Мен битеу этерге
суйген затларымы этерикме деп айтама.

¹¹ Мен кюнчыгышдан кышну, узакъ
кыралдан Мени буйругъуму толтурлукъ
адамны чакыргъанма. Мен айтханма – айт-
ханымы толтурлукъма; жоралаганма – жо-
ралагъанымча да этерикме.

¹² Терсакылла, тюзлюкден^а узакъ бол-
гъанла! Манга тынгылагъыз:

¹³ Мен тюзлюкоюм^а жуууклашдыргъан-
ма, ол узакъ туйюлдо. Мени кытхарыуум
мычымай келикди; сора Сионнга кытха-
рыууму, Исраилге махтаууму берликме.

Бабилни жоюлуу

47 Эр сынамагъан кыыз, Бабил! Тюш да
топуракъга олтур. Халдей кызы^б,

^а «Тюзлюк» деп кётюрюлген сёз «хорлау» деген магъа-
наны да туталы.

^б Халдей кызы: Бабил халкы.

жерде олтур, санга олтургъа тахта жокъду, мындан арысында санга ариу, алапат къыз деп айтырыкъ туююлдуле.

²Тирмен ташла ал да ун тарт; юсюнге жапхан жаулугунгу теш, этеклеринги ёрге кётюрюп бутларынги ач, сууладан ёт.

³Сени кымыжалыгынг ачылыккъды, сени уятлыгынг окъуна кёрюнюрюкдю. Дерт жетдирикме, бир кишини да аяп кыоярыкъ туююлме».

⁴Бизни жулуучу – Аллахды, Аны аты Къудуретли Раббиди, Израилни Сыйлы Аллахыды.

⁵«Халдей кызы, сёлешмей олтур, къарангыга кет, нек десенг мындан арысында санга патчахлыкъланы бийчеси деп айтырыкъ туююлдуле.

⁶Мен халкъыма чамланып, энчи жерими харам болурга кбойгъан эдим, аланы сени къолунга берген эдим; сен алагъа жан аурумакылыкъ этмей эдинг, къартлагъа окъуна ауур жоюпюню сала эдинг.

⁷Сен а: “Ёмюрде да бийче болгъанлай турлукъма”, – дей эдинг, бу затланы уа акылынга келтирмей эдинг эмда артда не болур деп сагъыш этмей эдинг.

⁸Энди уа къайгысыз жашагъан хауле къатын, тынгыла! Сен жоюрегингде: “Мен жангызма, мени кибик жокъду; бир заманда да башсыз къатын болуп къаллыкъ туююлме, сабийлерими ёлюмлерин да сынарыкъ туююлме”, – дейсе.

⁹Билмей тургъанлай, бир кюнню ичинде санга экиси да келликдиле: сабийлерингден да бошарыкъса, башсыз да къаллыкъса. Сени кёп хыйнычылыгынга да, сени билгичлигинги уллу кючюне да къарамай бу палахла толусунлай сени башынга келликдиле.

¹⁰Сен аманлыкъэтиулеринге ышанып: мени бир киши да кёрмейди дей эдинг. Акъылманлыкъгынг бла билминг сени жоддан ажащдыргъандыла. Сен жоюрегингде: “Мен жангызма, мени кибик жокъду”, – дей эдинг.

¹¹Алай болгъанлыкыгъа, сени башынга къыйынлыкъ келликди, аны тохтатырыкъ хыйны жокъду, санга палах тошерикди, аны тыяргъа сени къолунгдан келлик туююлду, сени башынга билмей тургъанлай, сен аны акылынга да келтирмеген жоюлуу келликди.

¹²Сен жаш заманынгдан бери билгичлик этип эм хыйнычылыкъ этип кюершенсе. Энтта да алай эт, ол затладан хайыр алып эсенг а, бир къауумланы кюркутуп титиретир эсенг а.

¹³Санга акыыл юиретиучюлени кёплюгонден сен эрикгенсе. Кёклеге сынап къараучула, жулдуз билгичле, жангы айгъа къарап жоралаучула туруп, санга келлик палахладан сени къутхарсынла.

¹⁴Ма, ала – салам кибикдиле; аланы от кюйдюрлюкдю, жангдан отдан кеслерини жанларын къутхараллыкъ туююлдуле; жылыныргъа мыдых да къаллыкъ туююлду, от жагъада олтурурча от да къаллыкъ туююлду.

¹⁵Сен ала бла бирге урунган адамла, жаш заманынгдан бери сени бла сатыу-алуу этгенле, санга алайла болуп къалгъандыла. Хар бири кесини журтуна кетгенди, бир киши да сени къутхарлыкъ туююлду».

Израилни терсакъыллылыгы

48 Мынга тынгылагъыз, Якъупну юйюрю, Израилни атын жоюрегтенле эмда Яхуданы туудукълары, Раббийни аты бла ант этесиз эмда Израилни Аллахына табынабыз деп айтасыз, алай болгъанлыкыгъа сиз муну хакъ кертилик бла эм тюзлюк бла этмейсиз.

²Нек десегииз сиз кесигизни сыйлы шахарны адамларына санайсыз эмда Манга – Израилни Аллахына, аты Къудуретли Раббий болгъаннга – таянасыз.

³«Не боллугун Мен сизге эрттеден билдирип тургъанма. Мен сизге алгъындан айтып, ачыкълап тургъанма. Сора билмей тургъанлай этгенме, бары да Мен айтханча болуп къалгъанды.

⁴Мен сени терсакъыллылыгынгы биле эдим, сени боюн сингирлеринг темирден, мангылайынг да жезден болгъанын биле эдим.

⁵Ол себепден, бу затланы алгъындан сизге билдиргенме, ала келирден алгъа санга эрттеден хапар берип тургъанма. Алайсыз сен: “Муну мени идолум этгенди, мени истуканым, мени статуям мынга болурга буюргъанды”, – деп айтыр эдинг.

⁶Быланы эшитгенсе, барысын да тинтип къара. Тюзюн айтхананы къабыл этерик

туйюлмюсе? Энди уа санга жангы затла, сен алыкъа билмеген жашыртын затла айттайым.

⁷ Бу затла бурун заманда туйюл, бусагъатда боладыла, бюгюннге дери аланы эшитмегенсе. Алайсыз сен: “Ма, мен быланы биле эдим”, – деп, айтыр эдинг.

⁸ Сен эшитген да, билген да этмей эдинг, бурун замандан да къулагъын ачылып туйюл эди, нек десенг Мени сатарыгъынгы биле эдим, сен анангы къарынында заманынгдан бери бойсунмаучу деп аталганса.

⁹ Кесими атым ючюн чамланыууму артха созуп турганма эмда Кесими махтауум ючюн сени жокъ этип къоймай тэзюп турганма.

¹⁰ Ма, Мен кюмюшно тазалаганча болмаса да, сени тазалаганма. Сени азап чекдириучю отда сынаганма.

¹¹ Кесим ючюн, Ёз-Ёзюм ючюн этеме Мен муну, нек десегиз Мени атым къалай сансыз этилир эди! Мен махтаууму башхагъа берлик туйюлме.

Исраил къутхарыллыкъды

¹² Манга тынгыла, Якъуп! Мен чакъырган Исраил, Манга тынгыла! Мен тюрленмейме, биринчи да Менме, ахыргы да Менме.

¹³ Жерни Мени къолум къурагъанды, кёкленни да Мени онг къолум жайгъанды; аланы чакъырсам, ала келип, Мени аллымда бирге турлукъдула.

¹⁴ Барыгъыз да жыйылып тынгылагъыз: аладан бири да муну алгъындан билип айтханмыды? Раббий сюйген адам^а Бабилге Раббий буюргъанны толтурлукъду эмда халдейлилеге Раббийни кючюн кёргозтюрюкдю.

¹⁵ «Мен Ёзюм айтханма, аны Мен чакъырганма, аны келтиргенме, аны жолу жетишимли боллукъду.

¹⁶ Келигиз да Манга тынгылагъыз. Мен алгъын да жашыртын айтмаганма; Бабил къуралып башлагъан заманда да, Мен анда эдим». Энди уа мени, Бийибиз Раббий эмда Аны Руху ийгенди.

¹⁷ Сени Жулуучу, Исраилни Сыйлы Алла-

хы Раббий былай айтады: «Сени хайырлы затлагъа юйретиючю, сен барыргъа керек жол бла сени жүрютюючю Раббий Алла-хынг – Менме.

¹⁸ Ой, сен Мени фарызларыма тынгыла-санг эди уа! Сора санга ырахатлыкъ – баргъан сууча, тюзлюк^б да санга тенгиз толкъунлача келир эдиле.

¹⁹ Сени урлугъунг да юзmez кибик, сени белингден жаратылганла да юзmez бюртюкле кибик эсепсиз кёп болур эдиле; Мени аллымдан, атлары кетерилmez эди эмда жокъ этилmez эди».

²⁰ Бабилден чыгъыгъыз, халдейлиледен къачыгъыз, муну къууанч ауаз бла билдиригиз эмда хапар жайыгъыз, бу хапарны жерни этеклерине дери ийигиз. «Раббий Ёз къулу Якъупну жулгъанды», – деп айтыгъыз.

²¹ Раббий аланы къуу жерлени юслери бла элтген заманда, ала суусаплыкъ сынамагъандыла, нек десегиз Ол алагъа ташдан суу чыгаргъанды, къаяны жарып, суула саркъдыргъанды.

²² «Аман адамлагъа уа ырахатлыкъ жокъду», – дейди Раббий.

Раббийни къулуна чакъырылыуу

49 «Тенгиз жагъада жашаганла, Манга тынгылагъыз, узакъ жерледеги халкъла да эшитигиз: Раббий мени къарында заманымдан чакъыргъанды, анамы къарынында заманымдан Манга ат атагъанды.

² Раббий Мени тилими жүтю къылыч кибик этгенди; Кесини къолуну ауанасы бла Мени жашырып тургъанды эмда Мени жүтю садакъ окъ этгенди; Мени Кесини садакъ орунунда асырап тургъанды.

³ Сора Манга: “Исраил, Сен Мени къулумса, Мен сени юсюнг бла махтаулу боллукъма”, – дегенди.

⁴ Мен а: “Мен керексизге урунуп кюрешгенме, къарыууму бошуна таууханма; алай болгъанлыкъгъа, мени эркинлигими Раббий къорууларыкъды, мени саугъам да Аллахымы къолундады”, – дегенме.

⁵ Раббий Мени анамы къарынында Мен Аны къулу болур ючюн жаратханды эмда Якъупну Анга къайтарып ючюн, Исраилни

^а Раббий сюйген адам: Персияны патчахы Кореш.

^б Тюзлюк: неда «хорлау».

Анга жыяр ючюн жаратханды. Бу сыйны манга Раббий бергенди, Мени кючюм да – Аллахымды.

⁶Ол: “Сен жаланда Якьупну тукумларынын жангыдан кьуарарыкь эмда Исраилни сау кьалгьанларын кьайтарлыкь кьулум болуп кьаллыкь туйюлсе, алай а Мени кьутхарыуум жерни этеклерине дери жайылыр ючюн, Мен Сени миллетлеге жарыкь этерикме”», – дегенди.

⁷Исраилни Жулуючу, аны Сыйлы Аллахы Раббий, адамла сан этмей кьойгьан, миллет кьорюп болмагьан, патчахланы кьулуна былай айтады: «Патчахла сени кьорюп ёрге турлукьдула; сени сайлагьан, Исраилни Сыйлы Аллахы ышангылы Раббий ючюн бийле жерге кьапланырыкьдыла».

Исраилни Раббийге кьайтышыуу

⁸Раббий былай айтады: «Жараулу заманда Мен санга жууап этгенме эм кьутхарылыу кюнде санга болушханма. Сени кьорууларыкьма, сени халкьга кесамат этип берликме. Алай бла чачылгьан кьыралны сен жангыдан кьуарарыкьса эмда сыйырылгьан жерни иелерине кьайтарып берликсе.

⁹Сен тутмакьлагьа: “Тутмакьдан чыгыгыз”, – дериксе, кьарангыда тургьанлагьа да: “Жарыкьга чыгыгыз” – деп айтырыкьса. Ала жол жанларында кьотерикдиле, битеу жалан дуппурлада аланы отлаулары боллукьду.

¹⁰Ала не ачылыкь, не суусаплыкь сынарыкь туйюлдюле, не иссилик, не кюн алагьа заран этерик туйюлдю; нек десегиз алагьа мархамат этиучю Аллах аланы юрюпюрюкдю эмда аланы шаудан суулагьа келтирикди.

¹¹Мен битеу тауларымы тюз этип, жолла этерикме эмда Мени уллу жолларым кьютюрлюкдюле.

¹²Ма, халкьым узакьдан келликди; ма, бир кьауумлары шималдан бла кюнбатхандан, бир кьауумлары уа Синимни жеринден келликдиле».

¹³Кьекле, кьууанып кьычырыгыз! Жер да кьууанч этсин! Таула, суйюнюп кьычырыкь этигиз; нек десегиз Раббий Кесини халкьын жапсарлыкьды эмда Кесини термилгенлерине мархамат этерикди.

¹⁴Сион а: «Раббий мени атып кьойгьан-

ды, Аллахым мени унутуп кьойгьанды!» – дей эди.

¹⁵Раббий былай айтады: «Тиширыу кесини эмчек ичген сабийин унутуп кьоярмы, кесини кьарын баласына жазыкьсынмай кьоярмы? Ол окуна унутса да, Мен а сени унутурукь туйюлме.

¹⁶(Иерусалим!) Ма, Мен сени кьол аязларыма жазгьанма; сени кьабыргьаларынг хар заманда да Мени аллымдадыла.

¹⁷Сени кьуарачула^а санга кьайтып келликдиле, сени тонап чачанла уа сени жерингден кетерикдиле.

¹⁸Кьезлеринги кьетюр да тегеринге кьара, барысы да бирге жыйылып санга келдиле. Мен жашауум бла ант этеме, сен сабийлеринг бла, багьалы ташла бла айбатланганча айбатланырыкьса эмда ала бла жангы келинча омакьланырыкьса.

¹⁹Нек десенг сени оюлгьан, бош кьалгьан, чачылгьан жеринг энди кьайтып келген халкьынга асыры тар боллукьду, сени ашагьанла уа сенден кьорап кетерикдиле.

²⁰Сени бушуулу заманда^б туугьан сабийлеринг: “Бу жер манга тарды, мен жашаргьа болалырча манга энтта жер бер”, – деп айтханларын эшитириксе.

²¹Сен да жюрегингде: “Бу сабийлени манга ким туудургьанды? Мен сабийсиз болуп, кьаратон эдим, мени жесир этип узакьгьа алып кетген эдиле. Быланы ким ёсдюргенди? Ма, мен жангыз кьалып тура эдим. Была манга кьайдан келдиле?”» – деп айтырыкьса.

²²Раббий Аллах былай айтады: «Ма, Мен миллетлеге кьол булгьарыкьма эмда халкьлагьа байрагьымы кьетюрлюкме, сора сени уланларынгы кьолларына кьетюрюп, кьызларынгы да имбашларына кьетюрюп келтирикдиле.

²³Патчахла сени асырап ёсдюрюкдюле, патчахланы кьызлары да дигизаларынг боллукьдула, жерге кьапланып санга баш урлукьдула эмда аякьларынгы букьусун жаларыкьдыла. Раббий Мен болгьанны сен ол заманда билirse. Манга ышанганла айыплы боллукь туйюлдюле».

²⁴Кьючлюню сыйырып алгьан хазнасы

^а кьуарачула: неда «уланларынг».

^б бушуулу заман: чьойютлюле Бабилде жесир болуп жашагьан заман.

сыйырылыргга боллукъмуду? Зулмучуну^а жесирлери андан кытхарылыргга боллукъмудула?

²⁵Раббий былай айтады: «Боллукъдула. Ключюню жесирлери да сыйырыллыкъдыла, зулмучуну алгъан хазнасы да андан кытхарыллыкъды, нек десенг Мен сени душманларынг бла кюреширикме, сени уланларынгы Мен кытхарлыкъма.

²⁶Санга зулму этичюлеге кеслерини этлерин ашатырыкъма эмда ала жангы чагырдан эсиргенча, кеслерини кванларын ичип эсирликдиле; сора сени кытхаруучунг эмда жулуучунг Якъупну Ключю Аллахы Раббий Мен болгъанымы хар адам да билир».

Исраилни гюняхы

50 Раббий былай айтады: «Мен сизни анагъызны кюйгъанмы сунасыз сиз, алай эсе къайдады аны айырылган кыгъыты? Неда Мен биреуге борчлу болуп, борчуму тёлер ючюн сизни сатыпмы кюйгъанма? Угъай, сиз гюняхларыгъыз ючюн сатылгансыз эмда аманлыкларыгъыз ючюн анагъыз кююлгъанды.

²Мен келген заманында адам нек тапмагъанма эмда Мен чакыргъан заманда бир киши жууап нек этмегенди? Сизни жулурга Мени кючюм жетмейми кыалгъанды, неда сизни кытхарыргга Мени кыарыуум жокъмуду? Ма, Мен буйругъум бла тенгизни кыругуп кыояма, барган сууланы кыуу жер этип кыояма; алада сууну кытылгъындан чабакъла сууаппдан кырылададыла эмда чирийдиле.

³Мен кёлени кыара булутла бла жабама, зыбыр кийим кийдиргенча кыап-кыара этеме».

Раббийни кыулуну бойсунуу

⁴«Мен онгсуз болгъанланы сёз бла кючлендилералар ючюн, Раббий Аллах Манга уста тил бергенди. Ол мени хар эрттен сайын уятады, мен сохтача тынгылар ючюн, мени кыулагъымы сагъайтады.

⁵Бийибиз Раббий Мени кыулагъымы ачханды, Мен кыажу болмагъанма, артха турмагъанма.

⁶Мен аркъамы Мени тюйгенлеге, жа-

якларымы да сакъалымы жулкыгъанлагга берип кюйгъанма; Мени ыспассыз этип, бетиме тюкюргенледен Мен бетими жапмагъанма.

⁷Бийибиз Раббий Манга болушады, ол себепли Мен уялмайма, ол себепли Мен бетими отлукъ ташча тутама, айыплы болмазлыгъымы да билеме.

⁸Мени ариулачу Раббий жууукъду. Мени бла даулашыргга суюген адам бармыды? Бирге суюлейик. Мени бла сюдге кирирге суюген адам бармыды? Мени кыатыма келсин.

⁹Ма, Бийибиз Раббий Манга болушады. Мени ким терслеяллыкъды? Ма, ала барысы да кюе ашагъан эски кийимча болуп кыаллыкъдыла.

¹⁰Раббийден кыоркъгъан, Аны Кыулуну айтханына тынгылагъан сизден кимди? Жарыкъсыз, кыарангыда жюрюген адам Раббийни атына ышансын эмда кесини Аллахына таянсын.

¹¹Ма, от жандыргъанла, жаннган окъла бла сауутланнганла, сиз барыгъыз да кесигиз жандыргъан отну эмда кесигиз кыыздыргъан окъланы жарыгъында жюрюгюз! Мен муну сизге этерикме: азаплыкъда ёллюксюз.

Раббий Сионну жапсарады

51 Тюзлюкге итиничюле, Раббийни излеучюле, Манга тынгылагъыз! Сиз андан жарылып тюшген кыаягга, сиз андан чыгъарылган терен уругга кыарагъыз.

²Атагъыз Ибрахимге, сизни тапхан Саарагга кыарагъыз. Нек десегиз Мен аны чакыргъанда жангыз бир адам эди, Мен а анга алгыш бергенме эмда аны туудукъларын кёп этгенме».

³Раббий Сионну да алай жапсарлыкъды, аны битеу оюлганларына жазыкъсынырыкъды эмда аны кыум тюзлерин Эденча, кыуу жерин да Раббийни бахчасыча этерикди. Анда кыуанчылыкъ эм жарыклыкъ, шукур эмда зикир айтыу боллукъдула.

⁴(Раббий былай айтады:) «Мени халкъым, Манга тынгылагъыз! Мени миллетим, Мени айтханыма кыулакъ салыгъыз! Нек десегиз Менден закон чыгъарыкъды эмда Мен тюз хукмуну халкълагга жарыкъ берирге саллыкъма.

⁵Мени тюзлюгом жууукъду, Мени кыут-

^а Къумран, Пешитта, Вулгата: Зулмучуну (49:25-ге кыарагъыз). Масорет текст: «Тюзлюкюню».

харыуум жетип келеди, халкылаага кючюм бла хукму этерикме. Тенгиз жаагада жашаганла Менден умут этип турлукыдула эмда Мени кючюме ышанырыкыдыла.

⁶Кёзлеригизни кёклеге кётюрююз эмда эниште, жер башына кыраагыз; нек десегиз кёкле тютюнча думп боллукыдула, жер да кийимча эски боллукыду, анда жашаганла да чибинлеча кырыллыкыдыла. Мени кытхарыуум а ёмюрде да турлукыду, Мени тюзлюгом да тауусуллук туююлдо.

⁷Тюзлюкно билгенле, Мени законум аны жорегинде болган халкы, Манга тынгылаагыз! Адамланы бешиш этиулеринден кыркымаагыз эмда аланы аман сёзлеринден жунчуп турмаагыз.

⁸Нек десегиз ала кюе ашаган кийимча, кырт ашаган жюнча жоюлукыдула; Мени тюзлюгом а ёмюрледен ёмюрлеге, Мени кытхарыуум да тукумладан тукумлаага турлукыду».

⁹Уян, Раббийни кыолу, уян, кючюнго кий! Бурунгу кюлледеча, эрттегили тукумланы заманларынча уян! Рахабны^а туурап кыойган, аждааганы чанчып ётдурген сен туююлмо эдинг?

¹⁰Тенгизни, улуу тюзсюз тереникни сууларын кыуртуп кыойган, жулунганла ётер ючюн тенгизни теренигин жол этип кыойган сен туююлмо эдинг?

¹¹Сора Раббий кытхаргаанла кыайтырыкыдыла эм Сионнга зикир айтып келликдиле. Ёмюрлюк кыуанч – аланы башларыны тажлары боллукыду. Ала кыуанчылык эм жарыкылык табарыкыдыла, мудахлык бла ахтыныула кетерикдиле.

¹²(Раббий былай айтады:) «Сизни Жапсарыучу – Менме, Мен Кесимме. Ёллюк адамдан, ханс кибик кыурурук адам улундан кыоркыурча сен кимсе?»

¹³Кёклени жайган, жерни мурдорларын салган, сени жаратган Раббийни нек унутаса? Сени кырып бошарга хазырланган зулмучуну чамланыундан тохтаусуз, хар кюн сайын кыоркыуп нек тураса? Кыайдады зулмучуну чамланыуу?

¹⁴Кысыха заманда жесир азатланырыкыды, зинданда ёллюк туююлдо эмда ётмек керекли боллук туююлдо.

¹⁵Сени Раббий Аллаахынг – Менме. Тенгизни толкыунландырама, алай бла аны толкыунлары гюрюлдейдиле. Мени атым – Кыудуретли Раббийди.

¹⁶(Жангы) кёклени кыурап ючюн, (жангы) жерни салыр ючюн эмда Сионнга: “Сен Мени халкымса”, – деп айтыр ючюн, Мен сени ауузунга сёзлерими салганма эмда Мени кыолуму ауанасы бла сени кыоруулааганма».

Раббийни чамланыу аягы

¹⁷Уян, Иерусалим, уян, тур! Сен Раббийни кыолундан Аны чамланыу аягын ичгенсе, эсиртген гоппаны бошаагыны чип таууханса.

¹⁸Битеу сенден тууган уланладан санга жол кёргозтюрюк бир киши да жокыду, битеу сен ёсдюрген уланладан сени кыолтутундан тутарга бир адам да табылмааганды.

¹⁹Башынга эки палах келгенди, санга ким жазыкысыныр? Тонау бла кырыу, ачык бла кылыч келгенди. Сени кыалай жапсарайым мен?

²⁰Сени уланларын кыарыусуз болгаандыла, тузакыга тышген кийикча битеу орамланы мююшлеринде, Раббийни чамланыундан, сени Аллаахынгы ачыулануундан онгуз болуп жатадыла.

²¹Ол себегли, эй кыыйнылы (Иерусалим), мынга тынгыла! Сен эсирипсе, алай а эсиргенинг чаагырдан туююлдо, (Раббийни чамланыу аягынданды).

²²Кесини халкы ючюн дерт жетдириучу, сени Бийинг, Раббий Аллаахынг былай айтады: «Ма, Мен сени эсиртген аякыны, Мени чамланыу гоппанымы сени кыолундан алама, сен энди аны ичерик туююлсе.

²³Мен аны санга азап чекдиргенлени, санга: “Жерге кыапан, биз сени юсюнг бла ётейик”, – деп, юсюнгден озуп баргаанлаага аркаангы жер кибик, орам кибик этгенлени кыолларына берликме».

Аллаахны патчахлыгы

52 Тур, Сион, тур! Кючюнго юсюнге кий! Сыйлы шахар Иерусалим, ала-мат кийимлеринги кий! Нек десенг сюннетсиз эмда харам адам мындан арысында сени ичинге кирлик туююлдо.

^а Рахаб: Мисир.

² Юсюнгден букьуну кьагып тюшюр! Тур, жесир Иерусалим! Сионну жесир кызы, боюнунгдан сынжырланы тешип ат!

³ Нек десег Раббий былай айтады: «Сиз хакьсыз сатылган эдигиз, ахча берилмей да жулунурукьсуз».

⁴ Нек десегиз Бийибиз Раббий былай айтады: «Алгын Мени халкьым Мисирде жашарга барган эди. Артда уа Ассирия аны бошуна унукьдурган эди.

⁵ Энди уа мында не ишим барды? — дейди Раббий. — Нек десегиз Мени халкьымы бошуна жесир этип алгандыла, — дейди Раббий, — Алагьа бийлик этгенле азапдан ынчайдыла эмда дайым, хар кюн сайын Мени атым ыспассыз этиледи.

⁶ Ол себепли, Мени халкьым Мени атымы билликиди, ол себепли Ол, Ма Менме! деп айтхан Мен болганымы ол кюн билликиди».

⁷ Мамырлыкь келгенин билдириучю, кьууанч хапар келтириучю, кьутхарылыуну хапарын жайыучю, Сионнга: «Сени Аллахынг патчахлыкь этеди!» — деп айтыучю хайыр хапарчыны таулада аякьлары кьалай аламатыла.

⁸ Тынгыла! Сени кьалауурларынг ауазларын кетюредиле, ала барысы да бирге кьууанып кьычырадыла, нек десегиз Раббийни Сионнга кьайтып келе турганын ёз кёзлери бла кёредиле.

⁹ Иерусалимни оюлганлары, кьууанч этигиз, барыгьыз да бирге зикир айтыгьыз, нек десегиз Раббий Ёз халкьын жапсарганды, Иерусалимни жулганды.

¹⁰ Раббий Кесини сыйлы кючюн битеу миллетлеге ачыкь этгенди, алай бла жерни битеу этеклери бизни Аллахыбызны кьутхарыуун кёрлюкдюле.

¹¹ Кетигиз, кетигиз, андан чыгьыгьыз! Харам затха тиймегиз! Аны ичинден чыгьыгьыз, Раббийни сауутларын жюрютюучюле, кесигизни тазалагьыз!

¹² Сиз ашыкьмай чыгьарыкьсыз, кьачмай барлыкьсыз, нек десегиз Раббий сизни аллыгьызда барлыкьды, Израилни Аллахы сизни ызыгьыздан кьоруулап барлыкьды.

¹³ «Ма, Мени Кьулум жетишимли болдукьду, кетюрюлоп махтаулу болдукьду, уллу сый аллыкьды.

¹⁴ Аны кёргенлеринде кьалай кёпле сей-

ирсине эдиле, Аны сыфаты адамгьа ушамазча, Аны бети да адам улулагьа ушамазча алай бузулган эди.

¹⁵ Кёп миллетлени Ол алай сейирсиндирликиди, патчахла Аны аллында бир сёз да айталмай кьаллыкьдыла, нек десегиз ала, аны хапары алагьа айтылмагьанны кёрлюкдюле эмда эшитмеген затларын ангылап кьоярыкьдыла».

Раббийни Кьулуну азап чегиуу эмда махтаулу болуу

53 Биз берген хапаргьа ким ийнанды? Раббийни кючю кимге ачыкь болду?

² Нек десегиз Ол Раббийни аллында жетекча, кургьакь жердеги тамырча ёстенди. Биз Анга эс бёлюрча Аны не ариулугьу, не уллулугьу жокь эди. Бизни Кесине тартырча Аны сюйдюмлю сыфаты жокь эди.

³ Адамла Аны ыспассыз эте эдиле, Аны атып кьойган эдиле, Ол жарсыула сынагьан эмда ауруу не болганын билген киши эди. Адамла андан бетлерин бир жанына буруп, Аны ыспассыз эте эдиле, биз да Аны сыйсыз эте эдик.

⁴ Алай болганлыкьгьа, Ол бизни аурууларыбызны Кесини боюнуна алганды эмда бизни жарсыуларыбызны кетюргенди. Биз а Аллах Аны уруп, азапландыргьан эмда унукьдурган суна эдик.

⁵ Алай болганлыкьгьа, Ол бизни гюняхларыбыз ючюн жаралы болганды, бизни законсуздукьларыбыз ючюн азап чекгенди. Бизге ырахатлыкь келтирген азапны Ол кетюргенди эмда биз Аны жаралары бла сау этилгенбиз.

⁶ Биз барыбыз да кьойла кибик ажашып айлана эдик, хар бирибиз да тюз жолдан кесини жолуна тайган эди. Раббий а бизни барыбызны да терсликлерибизни Аны боюнуна салганды.

⁷ Ол унукьдурулуп, азап чекген эсе да, аузуун ачмагьанды. Союлургьа элтиген кьозуча эм кьыркьычуланы алларында тауушсуз болган кьойча, Ол да алай аузуун ачмагьанды.

⁸ Анга зулму бла ёлюмге сюд этилгенди. Мени азапланыргьа тийишли болган халкьымы аманлыкьлары ючюн Ол жашагьаны жеринден кьысталганды. Аны тукьундан муну ким акьылына келтиргенди?

⁹Ол гюнях этмеген эм Аны ауузундан жалгъан сёз чыкъмагъан эсе да, Анга аманлыкъчыны жанында къабыр берилген эди, алай а Ол ёлгенинде бай адамны жанында эди.

¹⁰Алай болгъанлыкъгъа, Раббий Аны азапланып унукъдурулуна ыразы эди. Ол Кесин гюняхланы кечдирген къурман этгенден сора уа, Ол туудукъларын кёрюп турлукъду, жашаууну ахыры боллукъ туююлдо. Раббийни мураты Аны къолу бла жетишимли толтурулуп турлукъду.

¹¹Ол, Кеси сынагъан къыйынлыкъланы хайырларын кёрюп, ыразы боллукъду. «Мени Тюзлюкю Къулум Кесини билиуу бла кёплени ариуларкъды, нек десегиз аланы гюняхларын Кесини боюнуна аллыкъды.

¹²Ол себепли, Мен Анга уллу адамланы арасында юлош берликме. Ол хорлагъанындан тапхан хазаны кючлюле бла юлеширкиди. Нек десегиз Ол Кесин къурманнга бергенди эмда аманлыкъчыла бла бирге саналгъанды. Алай болгъанлыкъгъа, Ол кёплени гюняхларын Кесини боюнуна алгъанды эмда аманлыкъчыла ючюн ёкюл болуп турады».

Исраилни къутхарылуу

54 «Къууанч эт, сабий тапмагъан къаратон къатын! Къууанып зикир айт, къыгъыр, къозлаудан къыйналмагъан! Нек десенг эри болгъандан эсе, къююлгъанны кёпдю сабийи», – дейди Раббий.

²Чатырынгы жерин кенг эт, мекамларынгы жабыуларын ач, ыйлыкъма, жыжымларынгы узунуракъ жибер эмда къазыкъларынгы бегит.

³Нек десенг сен онг жанына да, сол жанына да жайыллыкъса, сени туудукъларынг да миллетлеге ие боллукъдула эмда бош къалган шахарлада орналырыкъдыла.

⁴Къоркъма, нек десенг айыплы боллукъ туююлсе; жунчума, нек десенг бедешлик боллукъ туююлсе. Сен жашлыгъынгда ыйлыкъдырылгъанынгы унутурукъса эмда эрсиз къалып, айыплы болгъан заманынгы эсинге тюшюрлюк туююлсе.

⁵Нек десенг сени Жаратхан – сени эрингди, Аны аты Къудуретли Раббийди, сени Жулуучунг да – Исраилни Сыйлы Аллахыды, Аны битеу жерни Аллахы деп аталады.

⁶Нек десенг сен эри къойгъан мугур кёллю къатын кибик, жашлай эрге чыгъып къююлган къатын кибик эдинг, алай болгъанлыкъгъа Раббий сени чакъырады, – дейди Аллахынг.

⁷«Мен сени бир аз заманнга атып къойгъан эдим, алай а уллу мархаматлыкъ бла сени артха къайтарлыкъма.

⁸Ачыуум чыкъгъанда бир аз кезиуге Мен сенден бетими жашыргъан эдим, алай болгъанлыкъгъа ёмюрлюк суюмеклик бла санга мархамат этерикме, – дейди сени жулуучу Раббий.

⁹– Бу Манга Нухну заманындагъы суу къыяма кибикди. Жер башына суу къыяма энгта келлик туююлдо деп Нухха ант этгеним кибик, санга чамланмазгъа эм гурушха этмезге алай ант этгенме.

¹⁰Таула жерлеринден тайсала да, дуппурла титиреседе да, Мени суюмеклигим сенден таярыкъ туююлдо, Мени сени бла жарашулукукъ этген кесаматым да торленирик туююлдо, – дейди санга мархамат этиучо Раббий.

¹¹– Ой, боран басхан жарлы шахар! Сени жапсарыргъа киши жокъду. Ма, Мен сени фейруз ташла бла жангыдан къуараркъма, мурдорларынгы да сапфир ташладан этерикме.

¹²Къалаларынгы къызыл накъут ташладан, къабакъ эшиклеринги да гранат ташладан этерикме.

¹³Мен Раббий битеу уланларынгы юйретирикме эмда уланларынгда уллу ырахатлыкъ боллукъду.

¹⁴Сен тюзлюк бла кючлю боллукъса, зулму сенден узакъ къаллыкъды, къоркъурукъ туююлсе. Палах сенден узакъ боллукъду, санга жууукълашырыкъ туююлдо.

¹⁵Санга чабыуул этиучо болса, ол Менден болмагъанын бил. Санга чабыуул этиучо ким болса да аны хорларыкъса.

¹⁶Ма, ммирчини Мен жаратханма; ол кёмюрлени юфгюрюп жандырады, андан сора ишине тийишли сауутну ишлеп чыгъарады. Мен да алай, къырып бошатыргъа жоюучуну болдурама.

¹⁷Санга къажанг этилген бир сауут да сени хорлаялыкъ туююлдо. Сюдде сени бла даулашхан ким болса да, аны сен терслериксе. Бу Раббийни къулларыны мюлк юлош-

лериди, аланы ариуланулары Менденди», – дейди Раббий.

Раббийни чакъырыуу

55 «Суусап болуп термилгенле! Барыгъыз да суулагъа келигиз! Сиз, ахчалары болмагъанла окъуна, келигиз, алыгъыз да ашагъыз! Келигиз, чагъырыны бла сютно ахчасыз эмда хакъсыз алыгъыз.

² Сиз ахчагъызны ётмек болмагъан затха, кыйыныгъызны да тойдурмагъан затха нек жоасыз? Эсигизни берип Манга тынгылагъыз, сора ахшы зат ашарыкъсыз, жаныгъыз да татымлы ашдан токъ боллукъду.

³ Къулакъ салыгъыз да Манга келигиз! Тынгылагъыз, сора сау жашарсыз. Мен ёмюрлюк кесаматны – Дауут бла этилген, ышангылы соймеклигиме таянган кесаматымы – сизни бла этеме.

⁴ Ма, Мен Дауутну миллетлеге шагъатлыкъгъа бергенме. Аны миллетлеге башчы эмда оноучу этгенме.

⁵ Ма, сен танымагъан миллетлени чакъырлыкъса, сени танымагъан миллетле да сени Раббий Аллахынги, Исраилни Сыйлы Аллахыны хатеринден санга ашыгып келдикиле, нек десенг Ол сени махтаулу этгенди».

⁶ Раббийни табаргъа амал бар заманда Раббийни излеги. Ол жууукъда болгъан заманда Андан тилек этигиз.

⁷ Огъурсуз адам кесини жолун къойсун, аманлыкъ этиучю да фикирлерин къойсун эмда Раббийге къайтышсын, сора Ол анга мархамат этер, бизни Аллахыбызгъа къайтышсын, нек десегиз Ол аны дайым кечер.

⁸ «Мени фикирлерим – сизни фикирлеригиз туююлдо, сизни жолларыгъыз да Мени жолларым туююлдоле, – дейди Раббий. –

⁹ Кёк жерден къалай бийик эсе да, Мени жолларым да сизни жолларыгъыздан алай бийикдиле, Мени фикирлерим да сизни фикирлеригизден алай бийикдиле.

¹⁰ Кёкден жауун эм къар жаууп эмда ары къайтмай, алай а жерни мылы этип эмда аны тирик бералырча эм ёсюмлюкле ёсдюрюрча этип, сора жер урлукъ сепген адамгъа тирик берип эмда ашаргъа мирзеу берип тургъаны кибик,

¹¹ Мени ауузумдан чыкъгъан сёз да алай-

ды. Ол Манга файдасыз къайтмайды, алай а муратымы толтурады эмда Мен аны не иш этерге деп ийген эсем, ол иште жетишимли болады.

¹² Сиз къууанч бла чыгъарыкъсыз эмда ырахатлыкъ бла ашырыллыкъгъыз. Таула бла дуппура сизни аллыгъызда къууанып зикир айтырыкъдыла, аулакъдагы тереклени барысы да сизге къарс урлукъдула.

¹³ Кёкен терекни орунуна кипарис терек ёсерикди, мурса хансны орунуна мирт ёсерикди. Была Раббийге махтау келтирген, бузулмазлыкъ, ёмюрлюк илишан боллукъдула».

Раббий битен миллетлени къабыл этерикди

56 Раббий былай айтады: «Тюз хукмуну тутугъуз эмда тюзлукъ этигиз, нек десегиз къысха заманда Мени къутхарыуум келликди эмда Мени тюзлюгом ачылыкъды».

² Алай этиучю киши насыплды, тюзлюкню къаты тутучу, шабат кюнню харам этмей сакълаучу, хар тюрлю аманлыкъ этиуден къолун тыйыучю адам улу насыплды.

³ Раббийге къошулгъан башха миллетли: «Раббий мени Кесини халкъындан айырып къоярыкъды», – демесин, евнух^а да: «Ма, мен кзуругъан терекме», – демесин.

⁴ Нек десегиз Раббий былай айтады: «Мени шабат кюнлерими тутхан, Мен ыразы болгъан затланы сайлагъан эмда Мени кесаматымы къаты тутхан евнухлагъа

⁵ Мен юйюмде, Ёз юйюмю къабыргъаларыны арасында эсертме берликме эмда уланларыма бла къызларыма берген атларымдан эсе алагъа иги ат берликме; алагъа жокъ этилмезлик ёмюрлюк ат берликме.

⁶ Раббийге къуллукъ этер ючюн эмда Раббийни атын сюер ючюн, Аны къуллары болур ючюн Раббийге къошулгъан башха миллетлилени, шабат кюнню харам этмей тутучу эмда Мени кесаматымы къаты тутучу ким болса да,

⁷ Мен аланы сыйлы тауума келтирип тилек юйюмде къууандырлыкъма. Манга къурман этилиучю жерде аланы саулай кюйдюрю-

^а Евнух: бичилген жумушчу.

люочю кьурманлары да, башха кьурманлары да кьабыл этилликдиле, нек десегиз Мени юйюме битеу миллетлеге да тилек юй деп аталлыкды».

⁸Исраилни чачылып айланган халкьын жыйыучу Бийибиз Раббий былай айтады: «Мен жыйгъанларымы юслерине энтта кьалгъанларын да жьырыкьма».

Раббий аман башчылагъа азап берликди

⁹Битеу аулакдагъы жаныуарла, битеу агъачдагъы жаныуарла, келигиз ашагъыз!

¹⁰(Исраилни) сакълауурлары барысы да сокъурладыла эм бир зат да билмейдиле; ала барысы да юре билмеген тилсиз итледиле, жатханлай сандыракъ этип туруучуладыла, жукъларгъа суююучюледиле.

¹¹Ала тоя билмеген жут итледиле. Ала жукъ ангыламагъан суююучюледиле, барысы да ёз жолларына тайгъандыла, бири кьалмай, барысы да тюзлюксюз хайыр табаргъа излейдиле.

¹²Ала: «Келигиз, чагъыр табайыкъ, кёп ичги ичейик. Бююн болгъан тамбла да болур, андан да кёп болур», – дейдиле.

Мажюсюлюкню айгъакълау

57 Тюзлюклю адам ёледи, анга бир киши да эс бёлмейди. Аллахны жолунда жоруочю кишиле жерден алынадыла; тюзлюклю адам аманлыкъдан кери алынады деб'а бир киши да ойламайды.

²Тюзлюклю адам ырахатлыкъгъа жетеди. Тюз жолда жоруочюле кеслерини жатхан жерлеринде тынчаадыла.

³(Раббий былай айтады:) «Алай а сиз, хыйнычы тиширыуну уланлары, зийначыны бла саякъ кьатынны урлугъу, бери жуукълашыгъыз!

⁴Сиз кимни хыликке этесиз? Кимге кьажу болуп ауузугъузну ачасыз, тилигизни чыгарасыз? Сиз бойсунмаучуну сабийлери, жалгъанчыны урлугъу туююлюксюз?

⁵Сиз эмен тереклени арасында, хар бутакълы терекни туююнде тыйгъысызлыкъ этип идолагъа табынасыз, ёзенледе, кьая жарылгъанлада сабийлеригизни кьурман этип кесесиз.

⁶(Исраил!) Юлюшонг баргъан суучукъланы сыйдам ташларыны арасындагъы (идоллады), ала пайынгдыла; сен аланы

юслерине чагъыр кьуяса эмда алагъа мирзеу саугъа келтиресе. Бу затла ючюн Мен ырыз болгъанмы сунаса сен?

⁷Улуу бийик тауну башында сен жатхан жеринги саласа эмда кьурман этерге ары ёрлеп чыгъаса.

⁸Эшик артында эмда эшик жанларында мажюсю белгилеринги саласа; нек десенг сен Менден тайып, кьымыжа боласа; ёрге чыгып, жатхан жеринги кенг этгенсе эмда тосларынг бла келишип бирге жатаргъа сюесе, аланы уят жерлерине кьарагъанса.

⁹Сора кёп ариу ийисли балхам жагъып Молек тейриге жау элте эдинг; келечилеринги узакъгъа ие эдинг, ахыратха да тюзюре эдинг.

¹⁰Жолунгу узакълыгындан ары эдинг, алай болгъанлыкъгъа: «Умутум юзюлгенди!» – демей эдинг, кючюнюг жангыртып турганса. Ол себепден онгсуз болмай эдинг.

¹¹Сен Манга тюз кьалмазча, Мени эсингде тутуп жюрегингде Манга жер бермезча, кимден кьоркуп элгенгенсе? Мен кёпден бери окьуна зат айтмай тургъаным ючюню сен Менден кьоркьмай тохтагъанса?

¹²Мен сени «тюзлюк» деген затынгы эмда этген ишлеринги ачыкъ этерикме, аладан санга хайыр боллукъ туююлду.

¹³Сен болушлукъ излеп кьычырыкъ этген заманында, сени жыйымдыкъ идолларынг сени кьутхарырламы? Аланы барысын да жел алып кетерикди, бир юфгюрюю жоярыкъшы. Манга ышанган адам а жерден юлюшлю боллукъду эмда Мени сыйлы тауума ие боллукъду».

Раббий жууашланы жапсарады

¹⁴Сора Раббий былай айтханды: «Топуракъ жыйыгъыз, жыйыгъыз, жол тюзетигиз, Мени халкьымы жолундан чырмауаланы кетеригиз».

¹⁵Бийик эмда кётюрюлген, ёмюрге да жашаучу, аты сыйлы болгъан Аллах былай айтады: «Мен бийик эмда сыйлы жерде жашайма эмда унукъгъан эм жууаш кёллю адамла бла жашайма, алай бла жууашланы кёллерин тирилтеме эмда унукъгъанланы жюреклерин тирилтеме».

¹⁶Нек десегиз Мен сюдлюк иш бла ёмюрге кюрешип турлукъ туююлме эмда дайым

чамланып турлукъ туююлме, алайсыз Мен жаратхан жанла эмда солуу алганла Мени аллымда онгсуз болуп кыалырла.

¹⁷ Халкъ тюзлюксюз хайыр излеп гюнях этгени ючюн Мен чамланып аны ургъанма, андан бетими жашырып, анга ачыуланганма; алай болгъанлыкъга ол Мени кыюп, кесини жюреги тархан жол бла кетгенди.

¹⁸ Мен аны баргъан жолларын кёрюп тургъанма, алай а аны сау этерикме; аны юрюютюп турлукъма, аны да, аны жарсыгъан адамларын да жапсарлыкъма.

¹⁹ Адамланы ауузларындан махтау чыгъарлыкъма. “Брахатлыкъ, узакъдагъылаага да, жууукъдагъылаага да ырахатлыкъ болсун, Мен да аланы сау этерикме”, – дейди Раббий.

²⁰ Аман адамла уа шошайлмагъан эмда аны суулары балчыкъ бла кир атычуу, толкунланган тенгиз кибикдиле.

²¹ Аман адамлаага ырахатлыкъ жокъду», – дейди мени Аллахым.

Керти ораза

58 «Улду кычыр, кесинги тыйып турма! Сур быргъыча ауазынгы кётюр эмда Мени халкъыма законсузлукъларын, Якъупну юйюрюне гюняхларын кёрпюзт.

² Ала тюзлюк этиучю эмда Аллахларыны буйругун кыймаучу халкъча, хар кюн сайын Мени излейдиле эмда Мени жолларымы билерге сюедиле. Менден тюз хукму тилейдиле, Аллахха жууукълашыргъа сюедиле эмда:

³ “Биз сени ючюн ораза тутабыз, Сен а бизни нек кёрмейсе? Кесибизни кысып жашайбыз, Сен а бизни нек эслемейсе?” – дейдиле. Ма, сиз ораза тутхан кюнгоюзде кесигиз суйгенни этесиз эмда битеу ишчилеригизни кыйынларын ашайсыз.

⁴ Ма, ораза тутуугъуз урушуу, даулашыу эмда жумдурукъ туююш бла бошалады; сиз бюгюн этгенча, ораза тутуугъуз бла ауазыгъызны бийикде эшитдирирге болалмайсыз.

⁵ Мен суйген ораза – адам кесин кысып жашарга тийишли кюн – быллаймы сунасыз? Адам кесини башын къамишча ийилтип, кесини юсюне зыбыр кийим кийип, кюлге олтурургъа тийишли кюнмюдю?

Мынгамы айтырыкъса ораза деп эмда Раббийни ыразы этген кюн деп?

⁶ Ма, Мен суйген ораза: терсликсиз бугъоуланганланы азат эт, боюнсаларыны туююмчеклерин теш, унукъдурулганланы эркинликге бошла эмда хар тюрлю боюнаны сындыр;

⁷ Ётмегинден ач адамгъа бёлюп бер, мекямлары болмагъан жарлыланы да юйюнге кийир; жалангач адамны кёрген заманында аны кийиндир, сени бла бир тукъумлудан букъма».

⁸ Алай этсенг, сени жарыгъынг тангча агъарыр, жараларынг кысыха заманда сау этилирле, сени тюзлюгонг^а аллында барыр, Раббийни алапатлыкъга да артында турур.

⁹ Ол заманда сен Раббийни чакъырып тилек этерсе, Ол да сени тилегинги къабыл этер, кычырып чакъырырса, Ол да: «Мен мындама!» – деп, жууап берир. Сен башхаланы унукъдуруунгу, аланы терслеп аман сёзле айтыуунгу кыйсанг,

¹⁰ Ач адамгъа кесинги берсенг эмда термилгенни къарынын тойдурсанг, ол заманда сени жарыгъынг къарангыда жарытыр, къарангылыкъынг кетип, кюнортадача болуп кыалыр.

¹¹ Сора Раббий хар заманда да санга жол кёрпюзтюп турлукъду, къургъакъ жерледе сени къарынынгы тойдуруп, сюеклеринги кючлендирип турлукъду. Сен суудан къанган терек бахчача эмда аны суу бир заманда да таркыймаучу шауданча боллукъса.

¹² Сени туудукъларынг бурундан бери оюлуп тургъан жерлени жангыдан къуарарыкъдыла. Сен кёп тукъумладан къалгъан мурдорланы жангыдан саллыкъса. Санга оюлгъан къабыргъаланы къалаучу, халкъны жашарыкъ орамларын жангыдан ишлеучо деп атарыкъдыла.

Шабат кюнню тутханлаага сауага

¹³ «Сен шабат кюнню хатеринден, Мени сыйлы кюнюмде аягъынгы кесинг кюсеген затны этерге барыудан тыйсанг, шабат кюнню къууанч кюннге, багъалы кёрюлген, Раббийни сыйлы кюнюне санасанг эмда ол

^а сени тюзлюгонг: неда «сени Ариулаучу».

¹⁹ Алай бла кюнбатыш жанында Раббийни атындан, кюнчыгыш жанында да Аны ала-матлыгындан кьоркьурукьдула. Душман кьутургьан сууча келсе да, Раббийни юфгю-рююу^а аны кьуууп кьыстар.

²⁰ «Сора Жулуучу Сионнга, аманлыкларындан кьайтышхан Якьупну уланларына келликди, — дейди Раббий.

²¹ — Сора ма, Мен ала бла бу кесаматны этерикме, — дейди Раббий. — Сени юсюнгде болган Рухум да, Мен сени ауузунга салган сёзлерим да, сени ауузундан да, туудукьларынгы ауузларындан да, туудукьларынгы туудукьларыны ауузларындан да кетерик тьойюлдо, эндиден ёмюрлюкге деричи да, — дейди Раббий.

Иерусалимни келлик алааматлыгы

60 Тур, Иерусалим, жарып тур, нек десе сени жарыгьынг келгенди, Раббийни алааматлыгы да сени юсюнгде тангча агьаргьанды.

² Нек десенг ма, жерни кьарангьлыкь, миллетлени да кьаппа- кьарангьлыкь басарыкьды; сени юсюнгде уа Раббийни жарыгы тангча жарытырыкьды, Аны алааматлыгы да сени башынгда кёрюнюрюкдю.

³ Сора миллетле сени жарыгьынга, патчахла да сени юсюнгде агьаргьан тангча келликдиле.

⁴ Кёзлеринги кётюр да тегерегинге кьара: ала барысы да жьыйылып санга келедиле, уланларынг узакьдан келедиле, кьызларыны да кьолларында келтиредиле.

⁵ Ол заманда кёрюп, кьуанырыкьса, юзрегинг кьалтырап, кенгерилликди, нек десенг тенгизни байлыгы санга айланырыкьды, халкьланы хазналары санга келликди.

⁶ Кёп тьоеле, Мидияндан бла Эфадан тизилип келген тьое сюрюуле сени жеринги толтурлукьдула; шебальла барысы да келликдиле, алтын бла ладан келтирилдикле эмда Раббийни алааматлыгьын билдирликдиле.

⁷ Кедарны битеу сюрюулерин санга жьырыкьдыла, Небайотну кьочхарлары санга жарарыкьдыла: Манга кьурман этилиучю жерге кьабыл кьурман болуп салынырыкьдыла, сора Мен алаамат юйюю махтаулу этерикме.

⁸ Кимледиле была? Ала булутлача, кеслерини уяларына учуп келген кёгюрюнлеча учуп келедиле.

⁹ Тенгиз жагьада жашагьанла Манга ышанадыла; саудиогерлени кемелери биринчи болуп, сени уланларынгы узакьдан келтиредиле, аланы биргелерине Раббий Аллахынгы аты ючюн, Исраилни Сьыйлы Аллахы ючюн аланы кюмюшлерин бла алтынларын келтиредиле, нек десенг Ол сени махтаулу этгенди.

¹⁰ Ол заманда башха миллетлеле сени кьабыргьаларынгы жангьдан ишлерикдиле, аланы патчахлары да санга кьуллукь этерикдиле. Нек десенг Мен чамланыуумда сени ургьан эсем да, ьызылыгьым бла санга мархамат этерикме.

¹¹ Сени кьабакь эшиклеринг хар заманда да ачылганлай турлукьдула, кече да, кюндюз да жабьылыкь тьойюлдоле, алай бла халкьланы хазналарын санга алып келликдиле эмда хорланган патчахларын кеслерини ьзыларындан келтирилдикдиле.

¹² Нек десенг санга кьуллукь этерге сьюмеген миллетле бла патчахлыкьла жоюлукьдула, алай миллетле саулай кьырылып бошаллыкьдыла.

¹³ Ливанны алаамат тереклери — нарат, чинар, кипарис терекле — Мени сьыйлы жерими жасар ючюн санга келтирилдикдиле, сора Мен аякь басхан жерими махтаулу этерикме.

¹⁴ Сени унукьдургьанланы уланлары санга келип баш ийилтирикдиле, сени кёрюп болмаучула барысы да сени аякь тьобюнге ауарыкьдыла, сора санга Раббийни шахары, Исраилни Сьыйлы Аллахыны Сиону дерикдиле.

¹⁵ Алгьын сен атылып кьалган эдинг эмда сени кёрюп болмай эдиле, алай бла сен адам ичи бла ётмеген шахар болуп кьалган эдинг, энди уа Мен сени ёмюрлеге да махтаулу, тукьумдан тукьумга да кьууанчлы этерикме.

¹⁶ Сен миллетлени сьютлеринден токь болуп турлукьса, патчахланы эмчеклерин да эмип турлукьса, сора Якьупну кючлю Аллахы болган Кьутхарыучунг эмда Жулуучунг Раббий Мен болгьанымь билдирсе.

¹⁷ Жезни орунуна санга алтын, темирни

^а юфгюрюую: неда «жели», неда «Руху».

орунуна кюмюш, агъачны орунуна жез, ташланы орунуна да темир келтиртип турлукъма. Санга башчылыкъ этиучю этип ырахатлыкъны, санга къалауур этип да тюзлюкню саллыкъма.

¹⁸ Мындан арысында сени жерингде зорлукъ этиуноу хапары, сени чеклеринги ичинде чачылууну эмда тоналыууну хапары эшитиллик туйюлдо; сен шахар къабыргаларынга къутхарылуу деп, къабакъ эшиклеринге да махтау деп атарыкъса.

¹⁹ Энди санга кюндюзю кюнде жарыкъ бериучю – кюн боллукъ туйюлдо, кечегиде жарытыучу да ай боллукъ туйюлдо; нек десенг Раббий сени ёмюрлюк жарыгын боллукъду, Аллахын да сени аламатлыкын боллукъду.

²⁰ Энди сени кюнюнг батарыкъ туйюлдо, айын да ызына айланырыкъ туйюлдо, нек десенг Раббий сени ёмюрлюк жарыгын боллукъду, сора сени бушуу кюнлеринг бошаллыкъдыла.

²¹ Сени халкъынгы барысы да тюзлюкю боллукъду, ол ёмюрлеге да жерге ие боллукъду; ол – Мен орнатхан ёсюмлюкю, Мен махтаулу болур ючюн къолларым болдурган халкъды.

²² Эм гитче юйюрюнгден мингле тууарла, эм къарысуздан да кючлю миллет чыгъар. Раббий Менме, кезиуонде муну терк этип бошарыкъма.

Раббийни адамлагъа ыразылыкъ берлик жылы

61 Раббий Аллахны Нюрю Мени юсюмдеди, нек десегиз Раббий Мени жарлылагъа хайыр хапар берирге майлагъанды эмда Мени жюреклери сынганланы сау этерге, жесирлеге азатлыкъны, тутмакълагъа эркин этилликлерин билдирирге ийгенди.

² Раббийни адамлагъа ыразылыкъ берлик жылы келгенин айтыргъа эмда Аллахыбызны дерт жетдирик кюнюн билдирирге, битеу жарсыгъанланы жапсарыргъа ийгенди.

³ Раббий Мени Сионда жарсып турган адамлагъа болушургъа ийгенди, кюлню орунуна венюк, бушууну орунуна къуанчылыкъ жау, мугур кёллюкню орунуна махтаууну кийимин берирге ийгенди. Сора Раб-

бий махтаулу болур ючюн алагъа Раббийни орнатхан тюзлюк тереклери деп атарыкъдыла».

⁴ Сора бурундан бери оюлгъанланы жаныгдан къуарыкъдыла, кёпден бери чачылып къалган жерлени тюзетирикдиле эмда эрттегили тукъумланы заманындан бери бош къалып турган шахарланы жангыртырыкъдыла.

⁵ Тыш адамла келип сюрюулеригизни кютерикдиле; башха къыраллыла жер ишлеучюлеригиз бла жюзюм ёсдюрюучюлеригиз боллукъдула.

⁶ Сиз а Раббийни дин къуллукъчулары деген атны жюрютюрюксюз, Аллахыбызгъа къуллукъ этиучюле деп атарыкъдыла сизге; миллетлени байлыкъларындан хайырларыкъсыз эмда аланы хазналары бла махтанырыкъсыз.

⁷ Ыйлыкдырылууну орунуна халкъыма эки кере кёп къайтарылыккъды, ыспассыз этилиуюню орунуна ала кеслерини юлюшлерине къуанырыкъдыла, алай бла кеслерини жерлеринде эки кере кёп аллыккъдыла; алада ёмюрлюк къууанч боллукъду.

⁸ «Нек десегиз Мен, – дейди Раббий, – тюз хукмуну сюеме, тонаучулукъну бла зорлукъ этиуноу кёрюп болмайма, сёзюме тюз къалып, алагъа тийишли саугъаларын берликме эмда ала бла ёмюрлюк кесамат саллыкъма.

⁹ Сора аланы урлукълары миллетлени арасында, туудукълары да халкъланы арасында белгили боллукъдула; битеу аланы кёрген адамла ала Раббий алгыш берген урлукъ болгъанларын билликдиле».

¹⁰ Раббийни хакъындан уллу къууанч этерикме, Аллахымы хакъындан мени жаным къууанырыкъды; нек десегиз киеу башына венюк кийгенча эмда келин асыгъ ташлары бла кесин айбагъланча, Ол манга къутхарылууну кийимлерин кийдиргенди, мени юсюме тюзлюкню къапталын кийдиргенди.

¹¹ Нек десегиз жер кесини ёсюмлюклерин къалай ёсдюре эсе эмда бахча атылган урлукъну къалай битдире эсе, Раббий Аллах да битеу миллетлени алларында кесине тюзлюк бла махтау алай чыгъарыкъды.

Сионну жангы аты

62 Сион ючон тынгылап кьаллык тьюй-юлме, Иерусалимни ариулануу жаркьча, кьутхарылуу да жанган чыракьча чыкьгынчы аны юсюнден айтыууму тохтатырык тьюйюлме.

² (Иерусалим!) Миллетле сени ариуланууну, битеу патчахла да аламатыгынын керлюкдюле. Санга жангы ат аталлыкды, ол атны уа Раббий кеси берликди.

³ Сора сен Раббийни кьолунда алапат таж, Аллахынгы кьол аязында патчах сарыхы боллукьса.

⁴ Энди санга «кьююлган» дерик тьюйюлдюле, мындан арысында сени жеринге да «бош кьалган жер» деп айтырык тьюйюлдюле, алай а санга: «Аллахны зауукьландырган» деген атны, сени жеринге да «Эри болган»^b деген атны берликдиге, нек десенг Раббий сенде зауукьлукь табады, сени жеринг да эри болганча боллукьду.

⁵ Жаш, юйленген кьызы бла кьалай байламлы бола эсе да, сени Кьураучу^c да сени бла алай байламлы боллукьду; киеу келинге кьалай кьууана эсе да, Аллахынг да санга алай кьууанарыкьды.

⁶ (Раббий былай айтады:) «Иерусалим, сени кьабыргьаларынгда Мен кьалауурла салганма, ала кече да, кюндюз да тынгылап турлукь тьюйюлдюле». Эй сиз, Раббийни эсерттип туруучула, тохтап кьалмагьыз!

⁷ Раббий Иерусалимни жангыдан кьурагьынчы эмда аны жер башында махтаулу этгинчи, Раббийден тилек этиуно тохтатмагьыз.

⁸ Раббий Кесини онг кьолун, кючлю билегин кетюрюп, ант этип: «Мындан арысында сени мирзеуонго душманларынга ашха берлик тьюйюлме, сен урунуп этген чагырыны да тыш адамла ичерик тьюйюлдюле.

⁹ Мирзеуно жыйганла аны кеслери ашарыкьдыла эмда Раббийге шукур этерикдиге, жюзюм жыйыучула да аны чагырын Мени сыйлы жерими арбазларында ичерикдиге».

¹⁰ Ётююз, кьабакьладан ётююз, халкьгьа

жол хазырагьыз! Тюзетигиз, уллу жолну тюзетигиз, ташланы кетеригиз, халкьлагьа байракь кетюрююз!

¹¹ Тынгылагьыз, Раббий жерни этеклерине дери билдиреди: «Сионну кьызына^d: “Сени Кьутхарыучунг келе турады; Аны саугьасы Аны биргесинеди, Аны берлиги да Аны аллындады”, – деп айтыгьыз», – дейди.

¹² Сора алагьа «Раббий жулган сыйлы халкь» деп атарыкьдыла. (Иерусалим!) Санга уа «Кюселген, кьююлмаган шахар» деп атарыкьдыла.

Раббийни миллетге берлик азабы

63 Кьызгьылдым кийимлери бла Эдомдан, Босрадан^e келе турган, юсюндеги кьапталы бла аллай алапат болган, Кесини демениги кючю бла жюрию^f турган ол кимди? «Менме, тюзлюкно айтыучу, кьутхарыгьга кючю болган – Менме», – (дейди Раббий).

² Кьапталынг кьызыл некди, кийимлеринг да жюзюм сыгыучуда жюзюмлени малтаган адамны кийимлерича некдиге?

³ «Жюзюм сыгыучуда жюзюмлени Мен жангыз Кесим малтаганма, Мени биргеме халкьладан бир киши да болмагьанды. Мен аланы ачууланууум бла малтаганма эмда чамланууум бла теплегенме; аланы кьанлары Мени кийимлериме чачылгьандыла, Мен битеу кьапталымы кьан жугьу этгенме.

⁴ Нек десегиз дерт жетдирик кюнюм Мени жюрегимде эди, халкьымы жулурукь жылым да жетген эди.

⁵ Мен кьараганма, болушлукьчу жокь эди, бир киши да Мени жакьламагьанына сейирсингенме; алай бла Мени кючюм Манга кьутхарыу тапдыргьанды, Мени чамланууум да Мени жакьлагьанды.

⁶ Сора Мен халкьланы ачууланууум бла малтаганма эмда аланы чамланууум бла эсиртгенме, аланы кьанларын да жерге текьгенме», – (дейди Раббий).

Раббийни ахшылыгьы

⁷ Мен Раббийни ахшылыкьларын эмда Аны махтау тийишли ишлерин эсерттирик-

^a Аллахны зауукьландырган: чюйотча “Хефцибах”.

^b Эри болган: чюйотча “Беула”.

^c Кьураучу: неда «уланларынг».

^d Сионну кьызы: Иерусалимни халкьы.

^e Эдом чюйотча «кьызгьылдым», Босра да «жюзюмню жыйну» деген сёзлеге ушайдыла.

^f Вулгата: «жюрию». Масорет текст: «ийиле».

ме, Раббийни битеу бизге берген затлары ючюн, Исраилни юйорюне кёрюзтген уллу игилиги ючюн, анга Кесини мархаматлыгы бла эмда уллу суймеклиги бла этген ахшылыклары ючюн Анга махтау саллыкьма.

⁸Раббий: «Кертиси бла да ала Мени халкьымдыла, ала жалган айтмазлыкь сабий-ледиле», – дегенди, сора аланы Кьутхарычулары болуп турганды.

⁹Аланы хар тюрлю кьыйынлыкьлары бла Раббий да кьыйналганды эмда Аны аллындан чыкьган мёлек аланы кьутхарып турганды, Кесини суймеклиги бла эм жумушакь жюреклилиги бла Ол аланы жулганды, битеу бурунгу кюнледе аланы алып, жюрютюп турганды.

¹⁰Ала уа кьозгалган эдиле эмда Аны Сыйлы Рухун жарсытхан эдиле, ол себепден Ол алагь жау болуп, алагьа кьжау кьзауат эте эди.

¹¹Ол заманда Аны халкьы бурунгу кюнлени, Мусаны заманын эсине тюшюргенди. Кесини сюрюуюню сюрюуюсю бла аланы тенгизден чыгарьган, Кесини Сыйлы Рухун араларына салган,

¹²Кесини аламат кючу бла Мусаны онг кьолундан тутуп жюрютген, Кесини аты ёмюрледе да айтылып турурча аланы алларында тенгизни сууларын экиге бёлген,

¹³Ат абынмай аулакдан озьганча аланы тюпсюз теренликлени ичи бла жюрютген Раббий энди кьайдады?

¹⁴Ёзеннге мал сюрюуюню элтгенча, Раббийни Руху аланы ырахатлыкьга элтгенди. (Раббий!) Сен халкьынгы алай жюрютюп атынгы махтаулу этгенсе.

Раббий – мархаматлы Ата

¹⁵Я Раббий, кёкледен, сыйлы эмда аламат мекаямындан ийилип энишке кьара. Сени эришюунг бла Кьудуретли ишлеринг кьайдадыла? Жюрегинги тырмашууун эмда жумушакь жюреклилигинги манга кёрюзтюуюню тохтатханса.

¹⁶Атабыз – Сенсе. Ибрахим бизни танымаса да, Исраил да бизни кьабыл этмесе да, Раббий, Сенсе Атабыз, ёмюрден бери да Атынг – «Жулуучубуза».

¹⁷Раббий, Сен бизни Сени жолларынгдан таяргьа, Сенден кьоркьмай, терсакьыл бо-

лурьга бошлап нек кьойдунг? Кьуларынг ючюн, сеникиле болган тукьумла ючюн ызынга кьайт.

¹⁸Сени сыйлы халкьынг сыйлы жеринге аз заманга ие болуп турганды, бизни душманларыбыз ол жерни малтагьандыла.

¹⁹Сен бир заманда да алагьа иелик этмегенлеча эмда Сени атынгы жюрютмегенлеча болуп кьалганбыз биз.

Мархамат эм болушуу ючюн тилек

64 Ой Сен кёклени жыртып айырып жерге тюшсенг эди уа! Сени аллынгда таула эрип кьалсала эди уа!

²Келиюунг от чырпыланы кюйдюргенине, суу кьайнатханына ушаса эди уа! Сора Сени атынг Сени душманларынга белгили болур эди, Сени аллынгда миллетле кьалтырар эдиле.

³Биз билмей турганлай Сен сейрилик ишле этип, энишке тюшген заманда, Сени аллынгда таула титирей эдиле.

⁴Нек десенг ёмюрден бери да, Санга ушагьан алах барды деп бир киши да эшитмегенди, бир кишини кьулагьына да жетмегенди, Сенден башха аллахны бир кёз да кёрмегенди. Санга ышанганлагьа аллай бир ишле этген – бир Сенсе.

⁵Сен, тюзлюк этип кьууанганлагьа, Сени жолларынгда барып Сени эслеринде тууучулагьа болушаса. Ма, Сен чамланганса, нек десенг биз бурундан бери гюнях этип турганбыз. Сора биз кьалай кьутхарылырбыз?

⁶Биз барыбыз да харам болганча болуп кьалганбыз, бизни битеу тюзлюкю ишлерибиз да кир болган кийим кибикдиле. Биз барыбыз да чапыракьча саргьалып кьалганбыз, бизни законсузлукьларыбыз да бизни, жел элтгенча, элтип барадыла.

⁷Сени атынгы айтып тилек этген, Санга кьаты байланыргьа кюрешген адам да жокьду; нек десенг Сен бизден бир жанына бурулганса эмда бизни ёз законсузлукьларыбыздан жоюлурьга бошлап кьойганса.

⁸Алай болганлыкьга, энди Раббий, бизни Атабыз – Сенсе; биз сары топуракьбыз, бизни этген кьошун Этиуюу уа – Сенсе, биз барыбыз да Сени кьолунгу ишибиз.

⁹Раббий, мардасыз ачыуланьп турма, законсузлукьларыбызны ёмюрге да эсинге

тутуп турма. Бизге кыра, тилейбиз, биз барыбыз да Сени халккынгыбыз.

¹⁰ Сени сыйлы шахарларынг бош кыалгандыла; Сион адамсыз жер болуп кыалганды, Иерусалим оюлганды.

¹¹ Анда аталарыбыз Санга махтау салып туруучу юйюбюз отда кюйгенди, бизни битеу багыалы затларыбыз бузулгандыла.

¹² Былай болгандан сора да, Раббий, энтта Кесинги тыйыпмы турлукса? Тынгылап, бизге мардасыз азап берипми турлукса?

Терслеу эмда кутхаруу

65 «Мени юсюмден сормагъанлагъа, Мени ачык болганма, Мени излемегенле, Мени тапхандыла. Мени атымы айтып, тилек этмеген миллетте: “Ма, Мен! Ма, Мен!” — деп турганма.

² Бойсунмаучу, кеслерини фикирлери бла огурусуз жолда жоруюучу халккыга Мен хар кюн сайын кыолуму узатып турганма.

³ Бу халк Мени кез аллымда тохтаусуз Мени чамландырады, бахчаларында курман этеди, кирпичлени юсюнде фимиам кюйдюреди,

⁴ Кыабырлада олтурады, таша жерледе кече кыалады; тонгуз эт ашайды, юй сауутларында да харам аш турады.

⁵ Ол башхалагъа: “Узакда тур, мени кытыма келме, нек десенг мен сенден сыйлыма”, — дейди. Ала Мени бурунума тютюн кибикдиле, хар кюн сайын жанып турган от кибикдиле.

⁶ Мени аллымда ма былай жазылыпды: айтмай кыоярык туююлма, алай а дерт жетдирликме, алагъа тийишлисин жетишдирмей кыоярык туююлма.

⁷ (Халккым!) Сизни законсузлукларыгыз ючюн да, аталарыгызны законсузлуклары ючюн да (дерт жетдирликме). Нек десегиз ала таулада фимиам ийис чыгаргандыла, дуппурада Мени сансыз этгендила. Алай бла алгыннгы этген ишлерин эсеплеп, тийишлисин берликме», — дейди Раббий.

⁸ Раббий былай айтады: «Жюзюм чопалны суу болган заманда: “Анга заран этме, нек десенг анда берекет барды”, — дейдиле. Мени кыууларымы хатеринден Мен да алай этерикме, аланы барысын жоярык туююлма.

⁹ Сора Мен Якъупдан урлукъ, Яхуудадан да тауларыма ие боллуккыну чыгарлыкыма; Мен сайлагъанла ол жерни иелери боллуккыдула, Мени кыууларым да анда жашап турлуккыдула.

¹⁰ Сора Мени излеп тапхан халккыма, Шарон — сюрюулери кютюллюк жайлык боллуккыду, Ахор ёзени да тууарлары тынчайырык жер боллуккыду.

¹¹ Алай а сизни — Мени кыойгъанланы, Мени сыйлы таууму унутханланы, насыпны тейрисине стол кбурачуланы, кыадарны тейрисине чагыр кыатышдырып, аякъланы толтуруп беричюлени уа,

¹² Мен, Раббий, сизни кылычха буюргъанма, сиз барыгыз да кесилирге башларыгызны энишге тутарыккысыз; нек десегиз Мен сизни чаккыра эдим, сиз а жууап бермей эдигиз; сизге айта эдим, сиз а тынгыламай эдигиз, алай а Мени кез аллымда аманлык эте эдигиз эмда Мен ыразы болмагъан затланы сайлай эдигиз».

¹³ Ол себепден, Раббий Аллах былай айтады: «Ма, Мени кыууларым ашарыккыдыла, сиз а ачык сынарыккысыз. Мени кыууларым ичерикдиле, сиз а суусапдан термилликсиз. Мени кыууларым кыууанч этерикдиле, сиз а айыплы боллуккысуз.

¹⁴ Мени кыууларым жюрек кыууанчдан зикир айтырыккыдыла, сиз а жюрек бушуудан кычырык этериксиз эмда сыннган келден сарнап жилярыккысыз.

¹⁵ Мени сайлагъан адамларыма сизни атларыгыз наталча болуп кыаллыккыдыла. Раббий Аллах сени ёлтюрлюккю, Кесини кыууларына уа жангы атла атарыккыды.

¹⁶ Жерде ким берекет тилесе, хакъ керти Аллахдан тилерикди; жерде ким ант этсе, хакъ керти Аллах бла ант этерикди. Нек десегиз алгыннгы кыйынлыккыла унутулуп Мени кез аллымдан тас боллуккыдула.

Жангы жер бла жангы кёк

¹⁷ Нек десегиз ма, Мен жангы кёк бла жангы жер жаратама. Алгыннгы затла энди адамланы эслерине да тошерик туююлдоле, аккылланына да келлик туююлдоле.

¹⁸ Сиз а Мен жаратхан затха ёмюрледе да сюйюнюп эмда кыууанч этип турлуккысуз. Нек десегиз ма, Мен Иерусалимни кыууанчха, аны халккын да сюйюнюрге жаратама.

¹⁹ Сора Мен Иерусалим ючюн кыуанырыкыма, Мени халкыым ючюн сююнюрюкме; энди аны ичинде жиялган ауаз бла кычырык этген таууш эшитилик туююлдо.

²⁰ Энди ол шахарда гитчелей ёлген сабий неда ёмюрюню толулугуна жетмей ёлген кыарт боллук туююлдо, нек десегиз жюз жылында ёлген адам жашлай ёлгенге, жюз жылына жетмеген адам да налатха саналлыкды.

²¹ Межамла ишлерикдиле эмда алада жашап турлукдула, жюзюм бахчала орнатырыкдыла эмда аланы битимлерин ашарыкдыла.

²² Юйлерин башхала жашар ючюн ишлерик туююлдоле, жюзюм бахчаларын да башхала ашар ючюн орнатырык туююлдоле; нек десегиз Мени халкымы ёмюрю терекни ёмюрюча узак боллукду, сайлаган адамларым кеслерини кюл кыйынларын дан кёп заманнга хайырланып турлукдула.

²³ Керексизге урунуп кюрешерик туююлдоле, туудурган сабийлери да палахха тюшерик туююлдоле; нек десегиз кеслери да, туудуклары да Раббий алгыш берген урлук боллукдула.

²⁴ Ала Менден тилек этерден алгя, Мен алагя жууап берликме; ала айтып бошагынычы окуна Мен аланы тилеклерин кыбыл этерикме.

²⁵ Бёрю бла кызу бирге отлап турлукдула, аслан да тууар кибик салам ашарыкды, жиялганга уа жерни топурагы аш боллукду. Мени сыйлы таууму бир жеринде да ала аманлык эмда заран этерик туююлдоле», — дейди Раббий.

Раббий излеген табыныу

66 Раббий былай айтады: «Кёк — Мени тахтамды, жер а — Мени аякларымы туююдо. Сиз Манга юй кыйда ишлеялыксыз эмда Манга тынчайыр жер кыйда табаллыксыз?»

² Нек десегиз быланы барысын да Мени кюлум жаратханды, была барысы да Мен болдурганым себепли бар болуп турадыла, — дейди Раббий. Мен кыйгысыын этерик адам а, жууаш эм сынган кёллю эмда Мени сезюмден титиреучю адамды.

³ Тууар кесиючу — адам ёлтюрген кибик-

ди; кюрманнга кызу келтириуючу — итни боюнун бууган кибикди; мирзеу келтириуючу — тонгузну кыанын келтирген кибикди; сауыгагы фимиам ийис чыгарыуючу да — идолгы табыныуючу кибикди. Ала ёз жолларын сайлагандыла, аланы жанлары жийиргенчли затларын да заууклук табалдыла.

⁴ Ол себеиден, Мен алагя азапны сайларыкыма, аланы кюркыганларына тубетирикме. Нек дегенде Мен чакыра эдим, жууап берген а жок эди; айта эдим, ала уа тынгыламай эдиле. Мени кёз аллымда аманлык эте эдиле эмда Мени кёллюм чыгарган затланы сайлай эдиле».

Раббий Сионну аруулайды

⁵ Раббийни сезюне титиреп тынгылауючула, Раббийни сезюне тынгылагыз: «Мени атым ючюн сизни кёрюп болмаучу эмда сизни атып кыуючу кыарындашларыгыз сизге: “Раббий Кесини аламатлыгын кёрюптсюн, сора биз сизни кыуанчыгызны кёрюбюз” — дейдиле. Алай а ала айыплы боллукдула».

⁶ Ма, шахардан дауур, табыныуючу юйден таууш, Раббийни ауазы эшитиледи, Раббий Кесини душманларына дерт жетдиргени эшитиледи.

⁷ (Сион) алыкыа кыозлаудан ауругунчу, кыозлап кылды; аны кюченнгиси келгинчи, улан табып кыутулду.

⁸ Быллай затны ким эшитгенди? Мынга ушаган затны ким кёргенди? Бир кюнню ичинде кырал жаратылганмыды? Бир саягыны ичинде миллет тууармы? Сион кыозлаудан ауруп башлаганынлай, уланларын туудуруп бошаганды.

⁹ «Кыозлар заманына жетдирип, кыозлатмай кыоярмамы? — дейди Раббий. — Неда сабий табаргыа кюч берип, кыаратон этермеми?» — дейди Аллахынг.

Иерусалимни келлик кыуанчы

¹⁰ Битеу Иерусалимни сюйгенле, аны бла бирге кыуанч этигиз эмда аны ючюн сюиююгюз! Битеу анга жарсыганла, аны бла бирге уллу кыуанч этигиз!

¹¹ Алай бла сиз аны жапсарыуючу эмчеклерин ичип тоярыксыз, эмип аны аламат ёшюнюнде заууклук табарыксыз.

¹² Нек десегиз Раббий былай айтады: «Ма,

Мен анга ырахатлыкны баргъан сууча, халкъланы байлыкъларын да ырхы келгенча жибереме, сиз аны эмчеклеринден асыраллыксыз. Ол сизни къолларында жүютюрюкдю эмда тобукъларында эркелетиркиди.

¹³ Ана сабийин къалай жапсара эсе да, Мен сизни алай жапсарлыкма, сиз Иерусалимде жапсарылып турлукъсуз.

¹⁴ Муну кёрлюксюз, жүреклеригиз да къууанырыкъдыла, сюеклеригиз да жаш ёсюмлюкчеча чагъарыкъдыла». Раббийни къолу Кесини къуллерына ачыллыкды, Кесини душманларына уа Ол чамланырыкъды.

¹⁵ Нек десегиз ма, Раббий от бла келликди, Аны тачанкалары да боран кибикдиле. Ол душманлагъа Кесини чамланыуун тегерикди эмда жангдан отда азап берликди.

¹⁶ Нек десегиз Раббий от бла эм Кесини къылычы бла хар адамгъа да сюд этерикди, Раббий къырлыкъ адамла да кёп боллукъдула.

¹⁷ «Жуунуп, кеслерин тазалап терек бахчалагъа барыучула, тонгузланы, чычханланы эм башха жийиргенчли затланы этлерин ашаучуланы ортасында турганны ызындан барыучула барысы да жоюлдукъдула, — дейди Раббий.

¹⁸ — Нек десегиз Мен аланы этген ишлерин да, фикирлерин да билеме. Битеу миллетлени да, битеу тиллени да бирге жыярыкъ заманым келеди. Ала келип Мени аламатлыгъымы кёрлюкдюле.

¹⁹ Мен аланы араларына илишан саллыкма эмда аланы къутхарылгъан адамларындан бир къауумларын миллетлеге: Таршиш-

ге, Пулгъа, садакъчыланы жерлери Лудха, Тубалгъа, Яуаннга эмда Мени юсюмден эшитмеген эм аламатлыгъымы кёрмеген узакъ тенгиз жагъа халкъларына иерикме. Ала аламатлыгъымы миллетлеге билдирликдиле.

²⁰ Сора битеу миллетледен къарындашларыгъызны барысын да Раббийге саугъагъа келтирликдиле. Аланы атла бла, фойтонла бла, носилкала бла, къадырла бла, тюеле бла Мени сыйлы тауума, Иерусалимге келтирликдиле, — дейди Раббий. Исраил уллары Раббийни юйюне таза сауут бла саугъа къалай келтириучю эселе да, ала къарындашларыгъызны да алай келтирликдиле.

²¹ Мен аладан дадин къуллукъчулукъ этерге эмда табыныучю юйде болушлукъчу^а болургъа бир къауумларын сайларыкъма, — дейди Раббий.

²² Нек десегиз Мен жаратырыкъ жангы кёк бла жангы жер хар заманда да Мени аллымда болуп турлукълары кибик, сизни урлугъугъуз да, сизни атыгъыз да хар заманда да алай болуп турлукъду.

²³ Ол заманда битеу адамла хар жангы ай сайын, хар шабат кюн сайын Мени аллыма сежда этерге келип турлукъдула, — дейди Раббий.

²⁴ Ала шахардан чыгып келе туруб'а, Манга къажар болгъан адамланы мыллыкъларын кёрлюкдюле, нек десегиз ол адамланы ашаучу къуртла ёллок туююлдюле, аланы кюйдюрюучю от да ёчюллок туююлдю; ала хар адамгъа да жийиргенчли затла болуп къаллыкдыла».

^а табыныучю юйде болушлукъчу; чюйютча «леуийли».

ИЕРЕМИЯ ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

Раббий Иеремия файгъамбарны чакъырады

1 Была Хилкия улу Иеремияны сёзлери-диле. Иеремия Беняминни жеринде, Анатот шахарда жашагъан дин къуллукъчулары юйюрлеринден эди.

² Яхуданы патчахы Амон улу Иошияны заманында, патчахлыгыны онючюнчю жылында, Раббий сёзюн Иеремиягъа билдиргенди.

³ Бу, Иошия улу Иоякъым Яхуданы патчахы болгъан замандан Яхуданы патчахы Иошия улу Сидкияны патчахлыгыны онбиринчи жылыны бешинчи айына дери болуп тургъанды. Ол айда Иерусалимни халкы [Бабилге] кёчюрюлген эди.

⁴ Раббий сёзюн манга билдирди:

⁵ «Мен сени анангы къарынында жаратырымдан алгъа сайлагъанма, сен анангдан туугъунчу сени сыйлы этип, миллетлеге файгъамбаргъа салгъанма».

⁶ Мен а: «Я Раббий Ием! Мен сёлеше билмейме, мен алыкъын жашма», — дедим.

⁷ Раббий а манга былай айтды: «Мен жашма», — деме, нек десенг Мен сени кимлеге ийсем да, барырса эмда Мен санга битеу айтыргъа буюргъан затланы айтырса.

⁸ Аладан къоркъма; нек десенг Мен сени блама, сени аладан къутхарып турлукъма», — дегенди Раббий.

⁹ Сора Раббий къолун узатып мени аузуума тийди эмда манга былай айтды: «Ма, Мен сёзлерими аузуунга салама.

¹⁰ Къара, бюгюн Мен сени миллетле эм патчахлыкъла ючюн жууаплы этип салама. Сен къурутурукъса эм чачарыкъса, бузарыкъса эм оярыкъса, къуарыкъса эм орна-тырыкъса».

¹¹ Сора Раббий манга сёзюн билдирди: «Иеремия, сен не зат кёреме?» Мен да: «Миндал терекден кесилген бутакъны кёреме», — дедим.

¹² Раббий манга: «Сен тюз кёреме, нек де-

сенг Мен сёзюмю толтурур ючюн сакъ болуп къарайма^а», — деди.

¹³ Сора экинчи кере да Раббий сёзюн манга билдирди: «Сен не зат кёреме?» — деди. Мен да: «Къайнай тургъан къазанны кёреме, ол шималдан бизни таба ийилипди», — дедим.

¹⁴ Раббий манга: «Бу жерде жашагъанлары барысына да шималдан палах келликди^б».

¹⁵ Нек десенг ма, Мен шимал патчахлыкъланы битеу тайпаларын чакъырып келтирликме, — дейди Раббий. — Ала келликдиле эмда Иерусалимни къабакъларыны аллында эм аны битеу къабыргъларыны тегерегинде эмда Яхуданы битеу шахарларында хар бири да кесини тахтасын саллыкды.

¹⁶ Ала аманлыкъ этип Мени къойгъанлары ючюн эмда кеслерини къоллары этген идолагъа къурман этип, алагъа табыннганлары ючюн Мен алагъа къажу хукмуларымы билдирликме.

¹⁷ Сен а белинги къаты къыс да туруп, битеу Мен санга буюрлукъ затланы алагъа айт; аладан къоркъма, алайсыз Мен сени аланы алларында андан да кёп къоркъууга салырма.

¹⁸ Сора ма, Мен битеу бу жерге къажу, Яхуданы патчахларына къажу, аны бийлерине къажу, аны дин къуллукъчуларына къажу эмда бу жерни халкъына къажу бюгюн сени бегиген шахар этип, темир чигинжи эмда жез къабыргъа этип салгъанма.

¹⁹ Ала санга къажу турлукъдула, алай болгъанлыкъгъа сени хорлаялыкъ туююлдюле; нек десенг Мен сени блама, — дейди Раббий — сени къутхарлыкъма».

^а Чюйютча “миндал” эмда “сакъ болуп къаруу” деген сёзле бир-бирлерине ушайдыла.

^б Чюйютча “Къайнай тургъан” эмда “палах келликди” деген сёзле бир-бирлерине ушайдыла.

Аллах Исраилге хукму этеди

2 Сора Раббий манга сёзюн билдириди:
 2 «Бар да Иерусалимни халкына былай айт: Раббий былай айтады: “Сиз жаш миллет болгъан заманыгъыз Мени эсимдеди. Ол заманда сиз Манга тюз эдигиз, жаш келинча Мени сие эдигиз, Мени ызымдан кюм тюзге, битимсиз жерге атланган эдигиз.

3 Исраил Раббийни сыйлы халкы, Аны тирлигини биринчи битими болгъан эди; аны ашаучулары барысы да терсге санала эдиле, башларына палах келе эди”», — дейди Раббий.

4 Якъупну юйюрю, Исраилни юйюрюню битеу тудукълары, Раббийни сёзюн эшитгиз!

5 Раббий былай айтады: «Сизни аталарыгъыз Менде не терслик тапхан эдиле, ала Менден узайып, фана заглагъа табынчыра эм кеслери да фана болуп къалычыра?»

6 Эмда ала: “Бизни Мисирни жеринден чыгъаргъан, кюм тюзде, адам жашамагъан бош жерде жюрютген, терен къарангъылыкъ да къалгъан кюу жерде, андан бир киши да ётмеген, анда инсан жашамагъан жерде жюрютген Раббий къайдады?” — демегендиле.

7 Сиз аны битимлеринден эм аны беретинден ашап туруп ючюн Мен сизни битимли жерге келтирген эдим. Сиз а келип, Мени жерими харам этген эдигиз, мюлкюмю жийиргенчи этген эдигиз.

8 Дин къуллукъчула: “Раббий къайдады?”, — деп сормай эдиле. Таурат устазла Мени танымай эдиле, Исраилни таматарлары Манга къажау тургъан эдиле, файгъамбарла Баалны аты бла файгъамбарлыкъ эте эдиле эмда фана идоллагъа табына эдиле.

9 Ол себепден, Мен энгта да сизни бла сюдге кирликме, — дейди Раббий, — сизни уланларыгъызны уланлары бла да сюдге кирликме.

10 Нек десеги Киттимни^а жагъаларына барып къарагъыз, Кедаргъа^б да адам ийип, къадалып излеги: сизде болгъанча анда аллай зат болгъанмыды?

11 Бир тюрлю миллет кесини теирилерин

^а Киттим: Кипрни эм Исраилни кюн батхан жанында болгъан башха къаралла.

^б Кедар: Исраилни кюн чыкъгъан жанында болгъан кюм тюзле.

атханмыды, ала аллах туйюл эселе да? Мени халкъым а кесини махтаулу Аллахын инкяр этип, фана идоллагъа табынып башлагъанды.

12 Кёкле, мынга сейирсинип къарагъыз эмда къоркъуп титирегиз, — дейди Раббий.

13 — Мени халкъым эки уллу аманлыкъ этгенди: Мени, жашау бериучу шауданны къойгъандыла эмда кеслерине суу туталмазлыкъ, бузулгъан суу орунла ишленгендиле.

14 Исраил къулмуду да? Ол къул болупму туугъанды? Алай эсе аны байлыгъын нек чачадыла?

15 Анга жаш асланла мёнгюрдейдиле эмда хырылдайдыла, аны жерин кюу жер этип къойгъандыла; аны шахарлары кюйдюрюлгендиле, адамсыз къалгъандыла.

16 Нофну бла Тахпанхесни халкы сени тёппени уутхандыла.

17 Сизни тюз жолда жюрютген Раббий Аллахыгъызны къоюп, бу палахны башыгъызга кесигиз келтирмегенмисиз?

18 Энди санга Мисирге барып Нилни суудан ичерге неге керекди? Санга Ассириягъа барып Евфратны суудан ичерге да неге керекди?

19 Аманлыгъын санга азап берликди, Менден тайгъанын да сени айгъакъларыкыды; алай бла ангыла эмда ойлаш, сен Раббий Аллахынгы къойгъанын къалай аман эм ачы болгъанын бил, сенде Менден къоркъуу да жокъду, — дейди толу Къудуретли Иенг Раббий.

20 — Нек десенг сен эртте замандан бери боюсангы сындыргъан эдинг, бугъоуларынгы да ууатхан эдинг, “Санга къуллукъ этерик туйюлме!” — деген эдинг. Сен хар бийик дуппурда эм хар бутаклы терекни тюрбюнде саякылыкъ этип турганса.

21 Мен сени асыл жюзюм терекнича эм таза урлукъча орнатхан эдим; сен а кийик жюзюм берген, башха жюзюм терек болуп къалай къалдынг?

22 Ол себепден, сен силти суу бла жууунсанг да, эм тазаланыр ючюн сапын бла кёп хайырлансанг да, сени терслигини тамгъасы Мени аллымдады, — дейди Иенг Раббий.

23 — Сен: “Мен кесими харам этмегенме, мен Баалны идолларына табылмагъанма”, — деп, къалай айталлыкъса? Сен ёзенде кесинги къалай жюрютгенинге къара, не эт-

генинги эсинге тышор. Сен бир жерден бир жерге чабып айланыучу тиши туюе кибиксе.

²⁴ Къум тюзде жашаргъа юйренген кийик тиши эшексе. Ол бурун тешиклери бла хауаны ичип, кюсеген заманында аны ким тыялыкды? Аны излегенле арымазла, къошулур заманында аны тынч табарла.

²⁵ Аякъларынга сакъ бол — чарыкъсыз къалмазча, тамагынг да — къургъакъсымазча. Сен а: “Умут тутма, угъай! Нек десенг башха тейрилини сюеме эмда аланы ызларындан барлыкма”, — дейсе.

²⁶ Гудучуну тутсала ол къалай айыплы бола эсе да, Исраилни халкъы да кесин алай айыплы этгенди. Ала да, аланы патчахлары да, аланы бийлери да, аланы дин къулдукчулары да, аланы файгъамбарлары да алай этгендиле.

²⁷ — Ала агъач сыныкъгъа: “Сен мени атамса”, ташха да: “Мени сен туудурганса”, — дейдиле. Нек десегиз ала манга бетлерин угъай, сыртларын бургъандыла, къыйынылыкъгъа тышген заманларында уа: “Тур да бизни къутхар!” — деп айтадыла.

²⁸ Сен кесинге этген тейрилеринг къайдадыла да? Сени къыйынылыкъ заманында ала сени къутхараллыкъ эселе турсулда да къутхарсылла; нек десенг Яхуда, сени ненча шахарынг бар эсе да, анча тейринг барды.

²⁹ Сиз Мени бла нек даулашасыз? Сиз барыгыз да Манга къажуа къозгалгансыз, — дейди Раббий.

³⁰ — Мен халкъыгызгъа азап салганым алагъа болушмады: ала къайтышмадыла. Файгъамбарларыгызны, огъурсуз аслан ёлтюргенча сиз къылычларыгыз бла ёлтюргенсиз.

³¹ Бу сагъатда жашагъан тёлю, Раббийни сёзюн эшитигиз. Мен Исраилге къум тюз болганмамы да? Мен алагъа къаппа-къарангы жер болганмамы да? Мени халкъым: “Биз кесибиз-кесибизге бийлебиз; биз энди Санга къайтырыкъ туююлюбюз”, — деп нек айтадыла?

³² Къыз кесин айбатландыргъан затларын унутамыды? Жаш келин да кесини омакъ кийимин унутамыды? Мени халкъым Мени нутухан кюлени уа саны да жокъду.

³³ Сен тосларынга (идоллагъа) кесинги къалай сюйдюрюрге бек уста билесе, саякъ

къатынла да сенден юйренюрге болалыкъдыла.

³⁴ Сени кийимлеринги этеклеринде окъуна жарлы адамланы, терсликлери болмагъан адамланы къанлары жагъылып турадыла, сен аланы, ала юйюнгю тонай турганлай тутмагъан эдинг.

³⁵ Алай болганлыкъгъа, сен: “Мени терлигим жокъду, Аллах манга чамланмаз”, — дейсе. Ма сен: “Мен гюняхсызма”, — дегенинг ючюн сени бла сюдге кирликме.

³⁶ Сен жолларынг тюрлендирип, алай кёп къыдырып нек айланаса? Сен Ассирия бла къалай ыйлыкъдырылган эсенг да, Мисир бла да алай ыйлыкъдырыллыкъса.

³⁷ Сен андан да къолларынгы башынга салып чыгарса: нек десенг Мен Раббий сени ышанып умут этген адамларынгы къабыл этмей къыйганма, ала санга болушурук туююлдюле.

Тюз болмагъан Исраил

3 “Эр къатынын къойса, ол къатын да башха эрге барса, сора ол къатынны биринчи эри аны жангыдан алырмы? Алай этсе, аны жери саулай харам болмазми?” Сен а кёп тосла бла саякълыкъ этгенсе. Энди уа Манга къайтыргъамы излейсе? — дейди Раббий.

² — Кёзлеринги бийикликкеге кётюрюп къара, сен саякълыкъ этмеген жер къайда барды? Сен, араплы къум тюзде жолоучулары тонаргъа сакълагъанча, тосларынгы сакълап жол жанында олтурганса эмда сен саякълыкъгынг бла эм аманлыкъгынг бла жерни харам этгенсе.

³ Сени алай гюнях этиуюнгден жауунла да жаумадыла, жаз башында жауучу жауунла окъуна жаумадыла. Алай болганлыкъгъа, сен ол заманда да уялмай эдинг; сени бетинг, уяла билмеген саякъ къатынны бетича эди.

⁴ Энди уа сен Манга: “Атам!” — деп къычыраса. Сен манга: “Сен мени жаш заманымдан бери шуёхум болуп турганса!

⁵ Аллах манга ёмюрге да чамланыпмы турур? Ачуулануун бир заманда да къоймазми?” — деп, сен ма былай айтаса, аманлыкъ этиуден а таймай, амандан аман болуп бараса».

⁶ Иошия патчахны заманында Раббий ма-

нга былай айтханды: «Исраил берген сёзон бузуп, не этгенин сен кёргенмисе? Ол, хар бийик таугъа эм хар жашил терек тюбюне барып, анда [идолла бла] саякълыкъ этип тургъанды.

⁷ Исраил ол затланы барын да этип тургъандан сора да Манга къайтышыр деп, ойлагъан эдим. Алай болгъанлыкъга, ол къайтышмады; бу затланы Исраилни эгечи, антын бузгъан Яхуда да кёрген эди.

⁸ Исраил берген сёзон бузуп, саякълыкъ этгени ючюн Мен аны кьоюп, анга айырылгъан кыагыт бергенимде, антын бузгъан эгечи Яхуда да кюркъмагъанлай, барып, кеси да саякълыкъ этгенин кёргенме.

⁹ Ол уялмай саякълыкъ этгую бла жерни харам этгенди, таш эм агъач идолла бла саякълыкъ этгенди.

¹⁰ Алай болуп тургъанлай да Исраилни эгечи, антын бузгъан Яхуданы Манга къайтышханы таза жүрекден туююл, жаланда кёзбаугъа эди», – дейди Раббий.

¹¹ Сора Раббий манга былай айтды: «Берген сёзон бузгъан Исраил, антын бузгъан Яхудадан эсе тюзюрек болуп чыкыгъанды.

¹² Бар да Шимал халкъга бу сёзлени айт: “Сёзон бузгъан Исраил, Манга къайтыш”, – дейди Раббий. – Мен чамлануууму сизни башыгызга куймам; нек десегиз Мен мархаматлыма – дейди Раббий – сизге ёмюрге да ачыуум чыгып турмаз.

¹³ Жаланда терслигинге мюкюл бол, нек десенг сен Раббий Аллахынгдан артха тургъанса эмда хар жашил терек тюбюнде башха миллетлени идоллары бла хауле айланып тургъанса, Мени сёзюме уа тынгыламагъансыз, – дейди Раббий.

¹⁴ – Менден артха тургъан сабийле, къайтышыгыз, – дейди Раббий. Нек десегиз сизни Бийигиз Менме, хар шахардан биришер адам, хар тайпадан да экишер адам алып, сизни Сионнга келтирликме.

¹⁵ Эмда сизге Мени жүрегим жаратхан таматала берликме, ала уа сизни билим бла эм оюмдулукъ бла кютюп жүрютюрюкдюле.

¹⁶ Сора сиз жер башында жайылып кёп туудукълу болгъан заманда – дейди Раббий, – мындан арысында “Раббийни кесамат кюрчегеги” деп айтырыкъ туююлдуле. Ол акъылларына да келлик туююлду, эслери-

не да туюшюрлюк туююлдуле, анга термиллик туююлдуле, башхасы да этиллик туююлду.

¹⁷ Ол заманда Иерусалимге Раббийни Тхатасы деп атарыкъдыла. Раббийни атын сыйлар ючюн битеу миллетле Иерусалимге жыйыллыкъдыла эмда мындан арысында кеслерини къажыкъмагъан, огурсуз жүректери суюгенни этерик туююлдуле.

¹⁸ Ол кюнледе Яхуданы халкъы Исраилни халкъына кьошулдукъду, сора ала экиси да бирге шимал жерден, Мен аланы аталарына юлюшге берген жерге барлыкъдыла.

¹⁹ Сора Мен: “Сени кьюуанып сабийлерими санына алырма, кёп миллетле кюсеген аламагъан жер юлюшлерин санга берирме”, – деп ойлагъан эдим. “Сен Манга Атам дерсе эмда Менден артха турмазса”, – деп, ойлагъан эдим.

²⁰ Алай болгъанлыкъга, кертиси да, антын бузуп эрине тюз болмагъан къатын къалай эте эсе да, Исраилни халкъы, сиз да антыгъызын бузуп Манга алай этгенсиз – дейди Раббий.

²¹ – Дуппурладан ауаз эшитиледи, Исраил улулары таралып жилиулары эшитиледи. Ала кеслерини Раббий Аллахларын унутуп, терс жолга тайгъанлары ючюн жилийддыла.

²² Эй, Манга къажу кюзгалгъан сабийле, къайтышыгыз: Мен сизни бойсунмаулугъугъузну кетерирме». – Жаланда: «Ма, биз Санга барабыз, нек десенг Раббий Аллахыбыз – Сенсе, – деп айтыгыз анса.

²³ – Кертиси да, дуппурлада эмда таулада идоллагъа табыннганыбызны дауурлары магъанасыз эди; кертиси бла да, Исраилни кютхарылуу Раббий Аллахыбыздан келеди.

²⁴ Бизни жаш заманыбыздан бери ол жийиргенчли идолла аталарыбызны кыйыларын, аланы кюйларын бла тууарларын, аланы жашларын бла кызларын ашап тургъандыла.

²⁵ Биз айыбыбызда жатып турабыз, бизни бедишлигибиз да юсюбюзню жабып туралды, нек дегенде биз Раббий Аллахыбызны аллында гюнях этип тургъанбыз, биз да, аталарыбыз да, жаш заманыбыздан бюгюннге деричи да гюнях этип тургъанбыз эмда Раббий Аллахыбызны айтханына тынгыламагъанбыз».

Шималдан палах келеди

4 Раббий былай айтады: «Исраил, сен Манга кыайтышырга сие эсенг, кыайтыш. Жийиргенчли идолларынгы Мени алымдан кетерсенг, дагыда жолдан таймансанг,

2 Хакь керти бла, тюзлюк бла эм дурус-лукь бла, “Раббий манга шагъат болсун”, — деп ант этсенг», — ол заманда миллетле Раббийни алгышышн аллыкдыла эмда Раббий бла махтанырыкдыла.

3 Нек десегиз Раббий Яхуданы адамларына бла Иерусалимде жашагъанлагъа былай айтады: «Кесигизге жангы сабанла сюрюгюз эмда чыгъана ичине урлукь сепмегиз.

4 Яхуданы адамлары бла Иерусалимде жашагъанла, кесигизни Раббийге беригиз, жүреклеригизни тюрлендиргиз. Хакь керти сюннет буду. Алайсыз Мени чамланыуум отча жанарыкды эмда сизни кюйдюрлюкдю. Сизни аманлыкыгъа тартыныуугъузну себебинден ол отну бир киши да ёчюлталлыкь туйюлдю.

5 Яхудада хапар беригиз эмда Иерусалимде билдиргиз, битеу кыралда сур быргызы согъуп билдиргиз! Улуу кычырып: “Жыйылыгыз, бегиген шахарлагъа кыачып бугайыкь”, — деп айтыгыз.

6 Сионнга байракъ салып белги беригиз! Кыачыгыз, тохтамагыз! Нек десегиз шималдан Мен сизге палах эм улуу халеклик келтирликме».

7 Аслан кесини куркасындан чыгып келе турганча, халкъланы кырып бошаучу да жортуулгъа чыкыгъанды. Ол сени жеринги кыу жер этип кыояр ючюн, кесини жеринден чыгып келе турады. Сени шахарларынг чачыллыкдыла, алада адам кыаллыкь туйюлдю.

8 Ол себепден къара кийигиз, жиялыгыз эмда сарнагыз, нек десегиз бизге Раббийни улуу чамланыуу тыйылыкь туйюлдю.

9 Раббий былай айтады: «Ол кюнде патчахны да, бийлени да кыоркыгъандан жүреклери кыалтырарыкдыла; дин кыулукчула да улуу кыоркыуугъа тюшерикдиле, фыйгамбарла да сейрсинирикдиле».

10 Сора мен: «Я Раббий Аллахым! Сен Яхуданы бла Иерусалимни халкын алдап: “Сизде мамырылыкь боллукъду”, — деп нек айт-

ханса? Кесинг а аланы боюнларына кылычны жетдиргенсе», — дедим.

11 Ол заманда Яхуданы бла Иерусалимни халкына: «Мени халкыма кыуу жерни дуппурларындан кюйдюрюучю жел урады, ол а ындырда мирзеу суууртуучу шош аяз туйюлдю.

12 Ол кюйдюрюучю жел андан кючлюдю, Менден келеди, — Мен энди Яхуданы халкына хукмуу билдирликме», — [дейди Раббий.]

13 Ма, душман булутлача кётюрюлюп келеди, аны тачанкалары — шайтан жел кибикдиле, аны атлары кыушладан женгилдиле. Бизге палах! Биз чачылдыкь!

14 Эй Иерусалим, сен кыутхарылыр ючюн жүрегингден аманлыкьны жуууп кетер. Сенде харам ниетле кыачаннга дери кыайнап турлукъдула?

15 Нек десенг Данны жеринден ауаз эшитиледи, Эфраимни тауундан да аман хапар келеди.

16 «Халкылагъа билдиргиз, Иерусалимге хапар беригиз: душманла узакь кыралдан Яхуданы шахарларын кыуршалап алыргъа аскер кычырыуу бла келедиле.

17 «Кыоруучу сабанны тегерегине айланып сакылагъанча, ала Иерусалимни тегерегинден алгъандыла, нек десегиз ол Манга кыажуу болуп кызгалгъанды, — дейди Раббий.

18 — Бу палахланы сени башынга келтиргенле — сени терс жолларынг эм этген ишлерингдиле. Бу — сен чегерик ачы азапды; ол сени жүрегинги теренине жетеди».

19 Ой, мен харип! Ой, мен харип! Жюрегим теренинден бушуу этеме, жүрегим ичимде кыалтырайды, тынгылап туралмайма; нек десегиз урушха чакыргъан сур быргыны кыуугъун тауушун эшитеме.

20 Палах ызындан палах келеди, битеу жер халек этиледи. Билмей турганлай чатырларым чачылгъандыла, кёзню жумуп ачынчы да жабыуларым пара-чара болгъандыла.

21 [Раббий,] мен кыачаннга дери уруш байракъланы кёрюп, аскер сур быргылануу тауушларын эшитип турлукъма?

22 [Раббий а былай айтады:] «Мени халкым акылысызды, ол Мени билмейди; ала тели сабийледиле, алада акыл жокъду. Ала аманлыкь этерге устадыла, ахшылыкь этеуа билмейдиле».

²³ Жерге къарайма — ол бош кьалгъанды эм анда сау жан кьалмагъанды, кёклеге къарайма — алада да жарык жокуду.

²⁴ Таулагъа къарайма — ала кьалтырайдыла, битеу дуппура да титирейдиле.

²⁵ Тёгерекге къарайма — бир жерде да адам жокуду, битеу кьанатлыла да кёкге учуп кетгендиле.

²⁶ Къарайма, битимли жер — кьуу жер болуп кьалгъанды, аны битеу шахарлары да Раббийни аллында, Ол алагъа кьаты чамланнганы ючюн, чачылгъандыла.

²⁷ Нек десегиз Раббий былай айтханды: «Битеу жер чачыллыкъды, алай болгъанлыкъгъа, толусунлай кьурутуб^а кьоярыкъ туйюлма.

²⁸ Битеу жер анга жиляу этерикди, кёк да кьарангы болуп кьаллыкъды, нек десегиз Мен айтханма, Мен буюргъанма, анга со кьуранырыкъ туйюлма эмда андан артха турлукъ туйюлма.

²⁹ Ат аскерни бла садакьчыланы дауурларындан хар шахарны халкьы кьачарыкъды. Ала кьалын агъачлагъа кетерикдиле эмда кьаялагъа ёрлерикдиле. Битеу шахарла бош кьаллыкъдыла, алада бир адам да кьаллыкъ туйюлду.

³⁰ Эй чачылгъан [Яхуда], энди сен не этесе? Сен кьызыл кийим кие эсенг да, кесинги алтын затла бла омакь эте эсенг да, кёзлеринги төгеректин бояула бла бояй эсенг да, кесинги керексизге омакь этесе; тосларынг сени кёрюп болмай кьалгъандыла, сени жанынги алыргъа излейдиле.

³¹ Нек десегиз Мен кьозлай тургъан кьатынны ауазыча, биринчи кере кьозлагъан кьатынны кьычырыгыча кьычырыкъ эшитеме, ол кьычырыкъ этип жилягъан — Сионну кьызыды^а; ол жиляйды, кьолларын ёрге кётюрюп: «Ой, манга палах! Мурдарланы аллында жаным термиледи», — деп тилек этеди».

Иерусалимни гюняхы

5 Раббий былай айтханды: «Иерусалимни орамларында жюрюп къарагъыз эмда аны майданларында кьадалып излегимиз, тюзлюкню тутхан, хакъ кертини излеген адам табармысыз? Тапсагъыз, Мен Иерусалимни кечер эдим.

² Ала: «Бар Болуп Тургъан Раббий», — дей эселе да, жалгъан айтып ант этедиле».

³ Я Раббий! Адамла Санга тюз болурларын сюесе. Сен аланы ураса, ала уа ачыгъанларын сезмейдиле; Сен алагъа азап саласа, ала уа ангыларгъа суймейдиле. Ала кеслерин ташдан да кьаты этгендиле, тобагъа кьайтышыргъа суймейдиле.

⁴ Мен кесим-кесиме: «Баям ала жарлы адамла болура, ала Раббийни жолун, Аллахларыны законун билмегенлери себепли ангылаусуздула.

⁵ Оноучулагъа барайым да ала бла сёлешейим. Ишексиз ала Раббийни жолун, Аллахларыны законун биледиле», — деген эдим. Алай болгъанлыкъгъа, ала барысы да боюнсаларын сындыргъан эдиле эм бугъоуларын да ууатхан эдиле^б.

⁶ Аслан агъачдан чыгып аланы юслерине атылыкъды, аулакдагы бёрю аланы таларыкъды. Барс шахарланы кьатларында аланы марап турлукъду; андан чыкьгъан хар адамны пара-чара этерикди. Аланы аманлыкъ этиулери кёпден-кёп болуп барып, Раббийден узакъ кетгенлери ючюн алай боллукъду.

⁷ «Аны ючюн Мен сени кьалай кечейим? Сени уланларынг Мени кьоюп кетгендиле эмда аллах болмагъан тейриле бла ант этедиле. Аланы Мен тойдуруп тургъанма, ала уа зийна этип тургъандыла эмда саякъ кьатынланы юйлерине жыйын болуп жюрюгендиле.

⁸ Ала — багьылгъан тыйгысыз ажирледиле, аланы хар бири да башханы кьатынына кишнейди.

⁹ Аны ючюн Мен азап бермей кьалай кьоярма? Алай этген халкьгъа дерт жетдирмей кьоярмамы? — дейди Раббий.

¹⁰ — Аны жюзюм бахчаларына ёрлеп чыгьгьгыз эмда жюзюм тереклерин чачыгьгыз, ахырына дери уа чачмагьгыз; аланы бутакьларын кесип атыгьгыз, нек десегиз ала Раббийникиле туйюлдуле.

¹¹ Нек десегиз Исраилни халкьы да, Яхуданы халкьы да антларын бузуп, бир жаны бла да Манга тюз болмагъандыла, — дейди Раббий.

¹² — Ала Раббийни юсюнден ётюрюк ай-

^а Сионну кьызы: (поэзияда) Иерусалимни халкьы.

^б 2:20-гъа кьарагьгыз.

тып: “Раббий бизге бир зат да этерик туйюлдо, бизге палах да келлик туйюлдо, биз не душман кылыч, не ачык кёрлюк туйюлбюз.

¹³ Файгъамбарла да магъанасыз сёлешедиле, алада Раббийни сёзю жокъду; ол затла аланы кеслерини башларына келсинле!” — дегендиле.

¹⁴ Ол себепден, толу Къудуретли Раббий Аллах былай айтады: «Аллай сёзле айтханлары ючюн, ма, Иеремия, Мен санга берген сёзлени сени аузунда отча этерикме, бу халкны уа отунча этерикме, ол от да аланы кюйдюрюп бошарыкъды.

¹⁵ Исраилни халкны, ма, Мен сизни башыгызга узакдан миллет келтирикме, — дейди Раббий, — ол миллет кючлю миллетди, бурунгулу миллетди, сен ол миллетни тилин да билмейсе, аны не айтханын да англарыкъ туйюлсе.

¹⁶ Аланы садакъ орунлары — ачык къабырла кибикидиле; ала барысы да батыр кишиледиле.

¹⁷ Ала сени тирлигини да, мирзеюнгю да ашап бошарыкъдыла; сени жашларынгы да, къызларынгы да жокъ этерикдиле, къойларынгы да, жууарларынгы да ашап бошарыкъдыла; жузюмюнгю да, инжиринги да ашап бошарыкъдыла; сен ышанып турган, бегиген шахарларынгы да кылыч бла оюп чачарыкъдыла.

¹⁸ Алай болганлыкыга, ол кюнледе да сизни ахырына дери жокъ этип къоярыкъ туйюлме, — дейди Раббий.

¹⁹ “Раббий Аллахыбыз бизге бу затланы барын да не ючюн этгенди?” — деселе уа, Иеремия, сен былай жууап эт: “Сиз Мени къоюп, кеси жеригизде башха теирилеге къулукъ этгенигиз ючюн, киши жеринде тыш къыраллылага къулукъ этериксиз”.

²⁰ Якъупну юйюрюнде муну билдиргиз, Яхудада да хапар берип былай айтыгыз:

²¹ “Эй кёзлери болуп, кёрген а этмеген, къулаклары болуп эшитген а этмеген, акъылсыз эм оюмсуз халкъ, мынга тынгыла”.

²² Сиз Мендендамы къоркъмайсыз, Мени аллымдадамы титиремейсиз? — дейди Раббий, — Мен ёмюрлюк буйрукъ бла тенгизге юзмезни чек этип салганма, ол андан ётерик туйюлдо; аны толкунлары жагъагы атыла эселе да, онглу болаллыкъ туйюлдою-

ле; ала къутура эселе да, андан ёталлыкъ туйюлдоюле.

²³ Бу халкны уа жүреги къажыкъмагъан эм бойсунмагъан жүрекди; ала Менден артах туруп кетгендиле.

²⁴ Эмда жүреклеринде: “Раббий Аллахыбыздан къоркъайыкъ, Ол бизге керекли заманда — кюз артында да, жаз башында да жауун береди эмда кезиюнде тирлигибизни жыргыга онг береди”, — деп айтмайдыла.

²⁵ Сизни этген аманлыкларыгыз бу ахшылыкъланы сизден тыйгандыла эмда гоняларыгыз аланы сизден кетергендиле.

²⁶ Нек десегиз Мени халкымы арасында аман адамла бардыла; ала, къанатлы тутуучулача, жерге къапланып, сакълайдыла, тузакъ салып, адамланы тутадыла.

²⁷ Къанатлыладан толган уя киби аланы юйleri ётюрюкден толудула; ётюрюк алагыа кюч эм байлыкъ келтиргенди.

²⁸ Ала ауур эм семиз болгандыла, аланы этген аманлыкларыны чеги жокъду; ала сюде тюзлюк этмейдиле, ёксюзлеге болушмайдыла; кеслери зауукъ этип жашайдыла, жарлылагыа сюде тюз хукму этмейдиле.

²⁹ Бу затла ючюн Мен азап салмай къалай къоярма? — дейди Раббий. — Быллай халкыга Мени жаным дерт жетдирмей къоярма?

³⁰ Бу жерде бек сейирлик, къоркъунчул иш этиледиле:

³¹ Файгъамбарла жалган файгъамбарлыкъ этедиле, аланы хайырындан дин къулукъчула бийлик этедиле, Мени халкъым да бу затланы сюеди. Эй, адамла, бу затла ючюн ахырында [сизге азап келгенде] сиз не этерсиз?

Иерусалимни къуршаланыуу

6 Эй Бениаминни сабийлери, Иерусалимден къачып къутулугъыз, Текоада къазуат сур быргыны таушун эшитдиргиз, Бетхаккеремде от бла белги берип билдиргиз, нек десегиз шималдан салам эм уллу халеклик келеди.

² Сионну къызын, ол ариу эм назик къызыны Мен жоярыкъма».

³ Сюрюючюле кеслерини сюрююлери бла Иерусалимни юсюне келликдиле, аны тегерегинде кеслерини чатырларын керликдиле; хар бири кесини сюрюююн кютерикди, — [дейди Раббий].

⁴ Иерусалимге кыжау уруш этерге хазыр-ланыгыз; туругуз, кюнортада барайык. Бизге палах! Ингир болуп башлаганды, ашхам кырангылык басады.

⁵ Туругуз, кечегиде да барайык эмда аны тоханаларын чайайык!

⁶ Нек десегиз толу Кыдуретли Раббий былай айтады: «Тереклени кесигиз, Иерусалимни кыршаларга төгерегинде төбеле ишлегиз, бу шахарга азап берилерге керекди, анда унукдуруудан башха зат жокду.

⁷ Шаудандан суу кыалай чыгып тура эсе да, Иерусалимни ичинден да аманлык алай чыгады. Аны ичинде зулмулук бла тонаучулук эшитиледи. Мен хар заманда да анда аруу бла жарала кёреме.

⁸ Эй Иерусалим, бу затла санга дерс болсунла, алайсыз Мен сенден артха турурма эмда сени кьюу жер этип, адам жашамагъан жер этип кюярма».

⁹ Толу Кыдуретли Раббий былай айтады: «Исраилни сау кьалгъанларын, жюзюмню кьалгъанын жыйганча жыярыкдыла; жюзюм жыйычу кибик кюлунгу энгда жюзюм тереклени бутакларына узат».

¹⁰ Ала тынгылар ючюн мен кимге айтайым, кимге хапар берейим? Ма, аланы кыулакларына буштук этилгенди, ала тынгыалаймайдыла; ма, ала Раббийни сёзюн хыликке этедиле, ала аны эшитирге да суймейдиле.

¹¹ Ол себепден, Мен Раббийни чамланыуундан толума, аны ичимде тыйып туралмайма. Чамланыууму орамда ойнагъан сабийлеге да, жыйылгъан жашлагъа да куй; эр да кьатыны бла бирге, ёмюрю ахырына келген кьарт да жесирге алынырыкдыла.

¹² Ол заманда аланы юйлери да, сабанлары да, кьатынлары да башхалагъа берилликдиле, нек десегиз кюлуму кётюрюп Мен бу жерни халкына азап салыкма, — дейди Раббий.

¹³ — Нек десенг аланы хар бири гитчесинден уллусуна дери да кеслерине энчи файда тюшюрюрге кюрешедиле, фыйгамбарла да, дин кюлукъчула да, барысы да халкыны алдайдыла.

¹⁴ Мени халкымы жараларына ала терен ойлашмай багдадыла: «Ырахатлык! Ырахатлык!» — дейдиле, ырахатлыгъа жокду.

¹⁵ Жийргенчли затла этгенлери ючюн ала уялдыламы? Угъай, не аз да уялмайдыла

эм кызармайдыла. Аны ючюн ала кырылгъанла бла кырыллыкдыла, алагъа азап берирге келген заманымда Мен аланы жоярыкма», — дейди Раббий.

¹⁶ Раббий былай айтады: «Жолла айырылгъан жерледе тохташыгыз, эслеп кырагыз эмда бурунну жолланы соруп билигиз, ахшы жол кьайда эсе да, ол жол бла барыгыз, сора жанларыгызга ырахатлык табарсыз. Ала уа: «Барлык туюлюбюз!» — дегендиле.

¹⁷ Мен сизге: «Сур быргы таууша тынгылагыз», — деп, сакылаула салгъан эдим. Сиз а: «Тынгыларык туюлюбюз», — деген эдигиз.

¹⁸ Алай бла эй миллетге, тынгылагыз! Эй жамауат, алагъа не боллугун билип кьал!

¹⁹ Жерде жашагъанла, тынгылагыз: ма, Мен бу халкыга палах келтирилке. Бу — аланы аман ниетлерини ахырыды; нек десегиз ала Мени сёзлериме тынгыламагъандыла, Мени законум Тауратны да кьабыл этмей кюйгъандыла.

²⁰ Сабадан келтирилген ладан Манга неге керекди? Узак кыралдан келтирилген ариу ийисли кьамиш да неге керекди? Сизни саулай кюйдюрюлген кюрманларыгызга ыразы туюлюме, башха кюрманларыгызны да кьабыл кёрмейме».

²¹ Ол себепден, Раббий былай айтады: «Ма, Мен бу халкыны аллында абындырыучу затла салама, атала да сабийлери да, кьоншула да шуёхла да алагъа абынып жыггылыкдыла эмда жоюлукъдула».

²² Раббий былай айтады: «Ма, шимал кыралдан аскер келеди, жерни этегинден да уллу миллет кюбуп келеди.

²³ Ала кюлларында садакъ жаяла бла кылычла алып келедиле; ала кюйсюзледиле эм мархаматсызладыла, аланы ауазлары тенгизча гюрюлдейди, атлагъа минип атылып келедиле, Сионну кызы! Ала барысы да сени бла кызауат этерге келедиле».

²⁴ Биз аланы юсюнден хапар эшитгенбиз, кюлларыбыз тюшюп кьалгъандыла, бизни, кюзлагъан кьатынны кыйналгъаныча, кыйынлык төгерегизден алгъанды.

²⁵ Аулакыга бармагыз, жолгъа чыкмагыз, нек десегиз сауутланган душман төгерекни алып турады, уллу кюркюу келтиреди.

²⁶ Мени зауаллы халкъым! Белинге зыбыр чепкен чулгъа эмда башынга кюл къуй; бушуу эт, жангыз жашынг ёлгенча ачы жила; нек десегиз билмей турганыбызлай юсюбюзге жоюучу келлики.

²⁷ «[Иеремия,] Мен сени магдадан тазалаучуча, ёз халкъымы сынаргъа эм не этгенлерине къараргъа салганма.

²⁸ Ала барысы да къажыкъмай Менден арха тургандыла, бир-бирлеринден тил этдиле; ала багъыр бла темир кибик къатыдыла, барысы да бузулгандыла».

²⁹ Порбежиде кёрюк кюйгенди, къоргашин отдан кюйюп бошаганды, магдадан эритиучю керексизге эритип кюрешгенди; аман адамла айырылып кетмегендиле.

³⁰ Алагъа кюмюшно атылып къалганы дерикдиле, нек десегиз Раббий аланы атып кюйганды.

Жалгъан динни жарасузулгъу

7 Была Раббийден Иеремиягъа келген сёздедиле:

² «Тур, Раббийни юйюню къабакъларыны аллында сюелип, анда бу сёзню халкъгъа билдир: Раббийге табыныргъа бу къабакъладан кириучю битеу Яхудайыла, Раббийни сёзюне тынгылагъыз.

³ Израилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: “Жолларыгъызны эм этген ишлеригизни тюзетигиз, алай этсегиз Мен сизни бу жерде жашаргъа къоярма.

⁴ Ма, Раббийни табыныучу юйю, Раббийни табыныучу юйю, Раббийни табыныучу юйю!” – деген алдауукъчу сёзлеге ышанмагъыз.

⁵ Жолларыгъызны эмда этген ишлеригизни кертиден тюзетсегиз, адам даучусу бла сюдге киргенде алагъа тюз хукму этсегиз,

⁶ Башха миллетлиге, ёксюзге эмда башсыз къатыннга зулму этмесеиз, бу жерде терслиги болмаган адамны къанын текмесеиз эмда кесигизге палахха башха тейрилеге къуллукъ этмесеиз,

⁷ Сора Мен сизни ата-бабаларыгъызгъа ёмюрге да берген, бу жерде сизни жашатып туурма.

⁸ Ма, сиз файда келтирмезлик алдауукъчу сёзлеге ышанып турасыз.

⁹ Сиз урлайсыз, адам ёлюресиз эмда зийна этесиз, ётюрюкте ант этесиз, Баалгъа ла-

дан ийис чыгъарасыз эмда сиз билмеген башха тейрилеге табынасыз.

¹⁰ Андан сора уа, Мени атым аталгъан бу юйге келесиз да Мени аллымда сюелип: ‘Биз къутхарылгъанбыз’, – деп, жангъдан къайтарып бу жийиргенчли затланы барын да этер ючюнню айтасыз?

¹¹ Мени атым аталгъан бу юйню тонаучуланы уясынамы санайсыз? Ма, Мен муну кёргенме, – дейди Раббий.

¹² – Шилода Мен алгъын Мени атым турургъа белгилеген жерге барыгъыз, Кеси халкъым Израилни аманлыгъы ючюн Мен анга не этгениме къараргъыз.

¹³ Энди да сиз битеу ол аманлыкъланы этесиз, – дейди Раббий. – Мен сизге кёп кере айтып турганма, сиз а тынгыламагъансыз, сизни чакъырып турганма, сиз а жууап бермегенсиз.

¹⁴ Ол себепден, сиз анга ышанып турган, анга Мени атым аталгъан бу табыныучу юйге да, Мен сизге эм сизни ата-бабаларыгъызгъа берген бу жерге да Шилогъа этгенимча этерикме.

¹⁵ Сизни да, битеу къарындашларыгъызны, Эфраимни битеу урлугъун атып кюйганымча кёз аллымдан атып къоярыкъма”.

¹⁶ Иеремия, сен а бу халкъ ючюн тилек этме, ала ючюн жалынып-жалбарып турма, жакъчы болма эмда Мени аллымда ёкюлюк этме, нек десенг сени тилегинги къабыл этме.

¹⁷ Яхуданы шахарларында бла Иерусалимни орамларында аланы не этгенлерин кёрмеймисе?

¹⁸ Сабийле отунла жыядыла, аталары уа от этдиле, тиширула да тылы басып, Кёкню Бийчеси деген тейриге бёрекле этдиле. Ала мени чамландырыр ючюн башха тейрилеге къурманга чагъыр къуядыла.

¹⁹ Алай болгъанлыкъгъа, ала Мангамы заран этдиле? – дейди Раббий. – Ала кеслери-кеслери заран эмда бедиш келтиредиле.

²⁰ Ол себепден, Иебиз Раббий былай айтады: “Ма, бу жерге Мени ачыуум эм чамланыуум келеди, Мен адамлагъа да, маллагъа да, аулакдагъы тереклеге да, жерни битимлерине да жаннган от бла азап берликме, аны уа бир киши да ёчюлтлыкъ туюлдо”.

²¹ Израилни Аллахы, толу Къудуретли Раб-

бий былай айтады: “Саулай кюйдюрюлген кьурманларыгызны башха кьурманларыгызга кьошугуз да этлерин ашагыз.

²² Нек десегиз Мен сизни ата-бабаларыгызны Мисирни жеринден чыгарган кюннөмде алагы саулай кюйдюрюлген кьурманланы эм башха кьурманланы юсюнден айтмаган эдим эмда фарыз этмеген эдим.

²³ Алай а алагы быллай фарыз берген эдим: Мени айтханыма тынгылагыз. Мен сизни Аллахыгыз болурма, сиз а Мени халкымы болурсуз. Битеу Мен сизге фарыз этген жоллада жорююгуз, сора сизге игилик болур, — деген эдим.

²⁴ Ала уа тынгыламаган эдиле, айтханларыма эс бурмаган эдиле, кеслерини кыжкырмаган, огурсуз жореклерине келгенни этип жашай эдиле эмда Манга бетлерин бурмай, сыртларын бурган эдиле.

²⁵ Сизни ата-бабаларыгыз Мисирни жеринден чыккан кюннен башлап бююнне деричи да Мен хар кюн сайын кеп кере сизге кьуллаарымы — файгамбарланы ийип турганма.

²⁶ Алай болганлыкыга, [Иеремия,] ала Манга тынгыламай эдиле, боюнларын кытаты этип, ата-бабалары этгенден да аман эте эдиле”.

²⁷ Сен алагы битеу бу сёзлени айтсанг да, ала санга тынгыларык туююлдюле; аланы чакырсанг да ала санга жууап берлик туююлдюле.

²⁸ Ол себепден алагы былай айт: “Бу халк кесини Раббий Аллахыны айтханына тынгыламайды эмда Аны юйретуюн кыбыл этмейди! Алада хак керт кылмаганды, ол аланы ауузларын кетгенди”.

²⁹ Чачынгы кыркып аны атып кьой, дуппурада кычырык этип жили, нек десенг Раббий бу тёлуге чамланып, аны атып кьойганды.

Адамла Кырылган Ёзен

³⁰ Нек десенг Яхудалыла Мени кез аллымда аманлык этедиле, — дейди Раббий. — Мени атым аталган табынуучу юйде жийиргенчи долларын салып, Мени юйюмю харам этгендиле!

³¹ Эмда уланларын бла кызларын кьурман этип, отда кюйдюрю ююн, Бен-Хинном ёзеніндеги Тофетде доллары табын-

ган жерлерин этгендиле. Мен алай этерге буюрмаганма, аллай зат Мени акылымда да болмаганды.

³² Ол себепден, Мен санга билдирип кьояма: аллай кюнле келедиле, ол заманда бу жерге энди Тофет неда Бен-Хинном ёзени дерик туююлдюле; бу жерге Адамла Кырылган Ёзен деп атарыкдыла, нек десегиз Тофетде асырар жер кылмагынчыгы дери ёлгенлерин асырарыкдыла.

³³ Бу халкыны мыллылары кёкде учкан кынатлыгыга бла жерни жаныуарларына аш боллукдыла, аланы кыстаргы адам да табыллык туююлдю.

³⁴ Яхуданы шахарларын эмда Иерусалимни орамларын байрам этген таушну эм кьууанч таушну, киеу ауазны эм келин ауазны тохтатырыкыма; бу жер кьуу жер болуп кыаллыкды.

Гонях ююн азап

8 Ол заманда — дейди Раббий — Яхуданы патчахларыны сюеклерин да, бийлерини сюеклерин да, дин кьуллукчуларыны сюеклерин да, файгамбарларыны сюеклерин да, Иерусалимде жашаган адамланы сюеклерин да кыбырларын чыгарып атарыкдыла,

² Эмда ол сюеклени кюнню тюбюнде, айны тюбюнде, жулдузланы тюбюнде жер башында чачарыкдыла. Ала уа кюнню, айны, жулдузланы сюйгендиле, алагы кьуллук этгендиле, ызларын баргандыла, аладан акыл соргандыла эм алагы табыннгандыла. Ол сюеклени бир киши да жыйып жаныдан асырарык туююлдю, ол сюекле жерге мешхут болуп кыаллыкдыла.

³ Мен аланы кеси жерлеринден башха кыраллагы кыстатырыкыма, бу огурсуз миллетден ёлмей сау кыалганлары да жашаудан эсе ёлюмю мажалгы санарыкдыла, — дейди Тогу Кьудуретли Раббий.

⁴ — Алагы Раббий былай айтады де: “Адам жыгылса кьопмаймыды, терс жол бла барса, бурулуп артха кьайтмаймыды?”

⁵ Иерусалимни халкы уа терс жолдан таяргы унамай нек турады? Ала ётюрюкню кыты тутуп турадыла эмда тюз жолгы кьайтырга сюймейдиле.

⁶ Мен алагы кьарап не айтханларын эшитгенме, ала кертти айтмайдыла, бир киши да

гюняхларындан тобагга кыайтышмайды: ‘Мен алай нек этдим?’ – демейди. Урушха кесин атхан ат кибик, хар ким кесини терс жолуна айланады.

⁷Чиллеаякь да кёкню тюбюнде кесине белгиленнген заманланы биледи, кумру да, кыарылгач да, зурнук да учуп келир заманларына кыарайдыла, Мени халкыым а Раббийни бегимлерин билмейди.

⁸Сиз: ‘Раббийни закону Таурат биздеди, биз акылманлабыз’, – деп кыалай айтасыз? Дин алимлени жалгъанчы кыаламлары уа аны да ётюрюкге бурадыла.

⁹Акылманла бедишлик болгъандыла, жунчугъандыла эмда тузакъгъа тюшгендиле; ма, ала Раббийни сёзюн кыабыл этмей кыойгъандыла. Сора аланы акылманлыкълары кыайдады да?

¹⁰Ол себепден, аланы кыатынларын башхалагъа берликме, сабанларын да башха иелеге берликме. Нек дегенде ала барысы да гитчсинден уллусуна деричи да малкёзлюкге берилгендиле. Файгъамбардан дин кыулулукъчугъа дери да барысы да ётюрюк айтадыла.

¹¹Мени халкыымы жараларына ала терен ойлашмай багададыла: ‘Брахатлыкь! Бра-хатлыкь!’ – дейдиле, брахатлыгъ’а жокьду.

¹²Жийиргенчи затла этгенлери ючюн ала уялдыламы? Угъай, не аз да уялмайдыла эм кызармайдыла. Аны ючюн ала кыырылгъанла бла кыырыллыкьдыла, адамла-гъа азап берирге келген заманымда аланы жоярыкьма.

¹³Мен аланы битеу тирликлерин артха аллыкьма, жюзюм терекледе бир жюзюм бюрюк да, инжир терекледе бир инжир да квалдырлыкь туююлме, чапыракълары да агъарыкьдыла, Мен битеу алагъа берген затларымы артха аллыкьма”, – дейди Раббий.

¹⁴Биз олтуруп нек турабыз? Туругъуз, бегиген шахарлагъа кыачайыкь, анда ёлорбиз, нек десегиз бизни Раббий Аллахыбыз бизни ёлтюрюрге жоралагъанды эмда Раббийге кыажу гюнях этгенибиз ючюн бизге ичерге ёлор от береди.

¹⁵Брахатлыкь келир деп сакълайбыз, алай а бир игилик да жокьду, Раббий бизни кечер деп сакълайбыз, алай а палах келеди.

¹⁶Данны жеринден аланы атларыны пырхылдагъан таушлары эшитиледи, аланы ажирлерини уллу кишнеулеринден битеу

жер титирейди; ала келип бизни жерибизде не бар эсе да, шахарланы да, алада жашагъанланы да жокь этерикдиле.

¹⁷«Ма, Мен сизни юсююгъге жиянланы, уу жиянланы жиберликме, алагъа кыажу хыйны дууа да жокьду, ала сизни урлукьдула», – дейди Раббий.

¹⁸Мен бушуумдан кыачан жапсарыллыкьма? Мени жюрегим ичимде кыыйналып турады.

¹⁹«Ма, узакь кыыралдан мени зауаллы халкыымы ачы кычырыкъларын эшитеме, ала: “Раббий Сионда туююлмюдю? Аны Патчахы [Аллах] анда туююлмюдю?” – дейдиле. Ала кеслерини тыш кыыраллы бош идолларына табынып, Мени ачыууму нек чыгъаргъандыла?»

²⁰Оракьла заманы озду, жай бошалды, биз а кыутхарылмадыкь.

²¹Мени халкыым эзилгени ючюн мен да эзилгеними сеземе, мудах болуп жюрюйме, мени кюркьбуу алгъанды.

²²Гилеадда дарман жокьмуду? Анда дохтур жокьмуду? Зауаллы халкыым нек сау этилмейди?

Бойсунмагъан халкь

9Ой, мени башыма суу, кёзлериме да жиялукь акъгъан шаудан ким берир! Халкыымы жоюлгъанларына мен кече да, кюн да жиялуп туруп эдим.

²Ой, манга кьум тюзде жолоучуланы кече кыалыучу жерлерин ким берир! Халкыымы кыояр эдим да аладан узакь кетер эдим, нек десегиз ала барысы да зийначыладыла эмда Аллахдан тайгъанланы жыйымдыгьыдыла.

³«Ала ётюрюк айтыргъа тиллерин садакь тартханча тартадыла, жер башында хакь керти бла туююл, ётюрюк бла хорлайдыла; бир гюняхдан бир гюняхха ётедиле, Мени билмейдиле, – дейди Раббий.

⁴– Хар ким кесини шуёхундан кесин сакъласын, кыарындашларыгъыздан бирине да ышанмагъыз; нек десегиз хар кыарындаш Якъуп кибик кыарындашына чырмау салады, хар шуёх да шуёхундан тил этеди,

⁵Хар ким кесини шуёхун алдаиды, керти айтмайдыла, тиллерин ётюрюк айтыргъа юйретгендиле, арыгъынчыгъа дери гюнях этип турадыла.

⁶ Сен, [Иеремия,] харам ниетлилени ара-сында жашайса, ала харам ниетлери бла Мени билирге суймейдиле», – дейди Раббий.

⁷ Ол себепден, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: «Ма, Мен аланы эритип сы-нарыкъма; нек десегиз башха амал жокьду, Мени халкъым гоняхлыды.

⁸ Аланы тиллери – ёлтюрюучю окьлады-ла, хыйла сёлешедиле; жууукьларына ауз-лары бла ариу айтадыла, жюреклеринде уа алагьа уру къазадыла.

⁹ Аны ючюн Мен алагьа азап бермей къа-лай къоярма? Алай этген халкъьга дерт жетдирмей къоярмамы?» – дейди Раббий.

¹⁰ Таулагьа къычырыкъ этип жилирыкъма, аулакьдагы жайлыкьлагьа да сарнарыкъ-ма, нек дегенде ала юйгендиле, андан бир адам да ётмейди, мал ёкюрген ауаз эшитил-мейди, битеу къанатлыла, жаньуарла да къачьп кетгендиле.

¹¹ «Иерусалимни оюлгьан таш къалау этип къоярыкъма, анда чаканла жашарыкъдыла, Яхуданы шахарларын да бузуп, адам жаша-магьан жер этерикме».

¹² Муну ангыларыкъ аллай акьылман адам бармыды? Раббий юйретген адам бармы-ды? Раббий бу жерни андан бир адам да ёт-меген, битимсиз кьуу жер этип не ючюн кьой-гьанын ангылаталыкъ адам бармыды?

¹³ Раббий былай жууап бергенди: «Ала, Мен алагьа бегим этген законуму, Тауратны толтурмагьандыла, Мени сёзюме тынгыла-магьандыла эм Мен айтханны этмегендиле, аны ючюн алагьа былай болгьанды.

¹⁴ Ала ата-бабалары юйретгенча къажыкъ-магьан жюреклери бла Баалны доллары-ны ызларындан жюрюгендиле.

¹⁵ Ол себепден Израилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: “Ма, Мен бу халкъьга лыбыта ханс ашатырыкъ-ма эмда алагьа ёлюр от ичирликме.

¹⁶ Аланы не ала, не аланы ата-бабалары танымагьан миллетлени араларына чача-рыкъма эмда аланы ызларындан къылыч ийип, аланы къырдырыкъма”».

¹⁷ Толу Кьудуретли Раббий былай айтады: «Ойлашыгьыз, сарнаучу къатынланы ча-къырыгьыз, ала келсинле, адамла ийип, сарнаргьа уста къатынланы чакьыртыгьыз, ала келсинле».

¹⁸ Ала ашыгьып келсинле эмда бизге сар-нап жилисынла, кёзлерибизден жилимукъ-ла тётюлсюнле, кирпиклерибизден да кёз жашла акьсынла.

¹⁹ Нек десегиз Сиондан жилиу-сыйьыт ауаз эшитиледи: «Ой, биз къалай кьуруп къал-дыкь! Биз къалай бедешлик болуп къал-дыкь! Жерибизни кьуюп кетебиз, мекям-ларыбызны бузгьандыла».

²⁰ Эй къатынла, Раббийни сёзюне тынгы-лагьыз, Аны айтханына кьулакь салыгьыз! Кьызларыгьызын бушуу этерге юйретигиз, бир-биригизни да сарнап жилиргьа юйре-тигиз.

²¹ Ёлюм терезелерибизден кирип келеди, тоханаларыбызгьа уруп киреди, орамлада сабийлени, майданлада жетген жашланы кьырып бошайды.

²² [Иеремия,] былай айт: «Раббий былай айтады: “Адамланы ёлюклери сабанда меш-хут кирик эмда оракьчыны артында гысты-ла кирик атылып къаллыкьдыла, аланы жыаргьа адам да табылыкь туююлду”».

²³ – Раббий былай айтады: “Акьылман адам акьылманлыгьы бла махтанмасын, кючлю адам кючю бла махтанмасын, бай адам бай-лыгьы бла махтанмасын.

²⁴ Махтанган адам а, Раббий – Мен бол-гьанымы билгени бла, эм Мени таныгьаны бла, эмда жер башында игилик этиучю, тюз-люк эм тюз хукму этиучю Мен болгьанымы билгени бла махтансын; нек десегиз была-дан зауукьланама”, – дейди Раббий.

²⁵ – Раббий былай айтады: “Ма, аллай кюн-ле келликдиле, Мен ол заманда жюреклери туююл, жаланда чархлары сюннетли бол-гьанланы барысына да азап берликме.

²⁶ Мисирге да, Яхудагьа да, Эдомгьа да, Аммон уулагьа да, Моабха да, кьулакь жанларында чачларын кьыркьыучу, кьум тюзде жашагьанланы барысына да азап берликме; нек десегиз битеу ол миллетге кертиси бла сюннет этилмегенди; битеу Ис-раилни юйюрюне уа жюреклерине сюннет этилмегенди”».

Аллах идолла бла тенгшешдириледи

10 Эй Израилни халкъы, Раббийни сиз-ге айтхан сёзюне тынгылагьыз.

² Раббий былай айтады: «Мажюсюлене жолларына юйренмегиз эмда мажюсюле

кьоркьсала да, кёкдеги сейир илишанладан кьоркьмагьыз.

³ Нек десегиз мажюсюлени адетлери — бош магьанасызды. Агъач ичинде терекни кеседиле, агъач уста аны төгерегин ютюргю бла ишлейди.

⁴ Идолну алтын бла эм кюмюш бла тышлайдыла, ол кьымылдамаз ючюн чёгюч бла чуйле уруп бегитедиле.

⁵ Идолла бахчада бодуркьу кибикидиле, сёлешмейдиле; аланы кётюрюп жюриютедиле, кеслери жюриюлмайдыла. Аладан кьоркьмагьыз, ала аманлыкь эталлыкь туююлдюле, ахшылыкь этерге да болаллыкь туююлдюле».

⁶ Я Раббий! Санга ушагъан жокьду! Сен уллуса, Сени атынг да Кьудуретинг бла уллуду.

⁷ Миллетлени Патчахы — Сенсе, Сенден кьоркьмазлыкь ким барды? Сый тийишли бир Сенсе; битеу кьыраллада мажюсюлени акьылманларыны арасында Санга ушагъан жокьду.

⁸ Мажюсюлени барысы да акьылсыз эм ангылаусуздула. Магьанасыз идолладан неге юйренирикдиле? Идол жаланда агъач кесекди!

⁹ Кюмюшню Таршишден, алтынны да Уфаздан келтиредиле, статуяланы жасайдыла. Ол идолланы агъач уста бла магьадан эритиучю ишлегендиле. Алагъа кёк эм порфира кийимле кийдиредиле. Ала барысы да кьолдан уста адамланы ишлеридиле.

¹⁰ Раббий Аллах а хакь керти бир Аллахды. Бар Болуп Тургъан Аллах — Олду, ёмюрлюк Патчах — Олду. Аны ачыуу чыкьса — жер титирейди, миллетле да Аны чамланыуна чыдаймайдыла.

¹¹ Алагъа былай айтыгьыз: «Кёкню бла жерни болдургъан ол идолла туююлдюле, ала барысы да жокь этилликидиле эмда жер жюзюнден тас-думп боллукьдула».

¹² Раббий жерни Кесини Кьудурети бла жаратханды, дунияны да Кесини акьылманлыгьы бла салгъанды, Кесини акьылы бла жерни башында кёклени жайгъанды.

¹³ Раббий кёкню кюкюретеди эмда жауун береди, жерни этегинден булутланы кётюртюп келтиредиле, жауун заманда шыбыла этеди, Кесини асыраучу жерлеринден жел чыгъарады.

¹⁴ Хар адам кесини билими бла акьылсызлыкь этеди. Магьадан эритиучю ишлеген статуясы бла кесин бедишлик этеди, нек дегенде ол эритип этген зат — жалгъан затды, аны солууу жокьду.

¹⁵ Ала жараусуз затладыла, ажашмакьлыкьны ишлеридиле, сюдден сора ала жокь боллукьдула.

¹⁶ Якьупну юлюшю уа аллай туююлдю. Хар затны да жаратхан — Олду, Израил да Ол сайлагъан юйюрдю. Аны аты — толу Кьудуретли Раббийди.

Халеклик келеди

¹⁷ Битеу болгъан затынгы жый [да, кетерге хазырлан, эй Яхуда], сен душман кьуршалагъан шахарда тутулгъанса.

¹⁸ Нек десегиз Раббий былай айтады: «Ма, Мен бу кьыралны адамларын бу жерден кьыстарыкьма эмда аланы ырбыннга тыярыкьма, аланы тутарыкьдыла».

¹⁹ Манга палах! Жаным кьыйналады, бу жарадан мен сау болмам. Мен кесим-кесиме: «Бу — мени ачыуумду, мен муну сынаргъа керекме.

²⁰ Мени чатырым жоюлгъанды, битеу жьымларым юзюлгендиле. Сабийлерим менден кетгендиле, ала энди жокьдула. Чатырымы кьурургъа эмда чатырымы жабыуларын тагъаргъа адамым жокьду.

²¹ Сюриючюле^а жукь ангыламагъанла болуп кьалгъандыла, Раббийни излемегендиле, ол себепден а ала оюмсузлукь этгендиле, аланы битеу сюриюлери^а чачылып кетгендиле» — дегенме.

²² Эшитигиз! Шимал кьыралдан уллу даур таууш жуукьлашып келеди, ол Яхуданы шахарларын кьурутуп, адам жашамагъан жер, чакъанла туруучу жер этип кьюарыкьды.

Иеремия файгъамбарны тилеги

²³ Билеме, Раббий, адамны жашауу аны кесини эркинлигинде туююлдю, адамла барлыкь жолларына кеслери оноу эталмайдыла.

²⁴ Я Раббий, манга чамланыуунг бла угъай, тюзлюгонг бла азап сал, мен чёкдюрюлюп кьалмайым.

^а Сюриючюле: Яхуданы таматарлары. Битеу сюриюлери: Яхуданы халкьы.

²⁵ Сен ачыуунгу Сени билмеген миллетлеге чыггар эмда Сени атынгы чакырып тилек этмеген халкылага тѣк; нек десегиз ала Яхьуну ашап бошагандыла, аны жутуп кьойгандыла, журтун да чачхандыла.

Кесамат бузулады

11 Раббийден Иеремиягга бу сѣз келгенди:

² «Бу кесаматны сѣзлерине тынгылагыз эмда аны Яхуданы адамларына бла Иерусалимде жашагганлага айтыгыз.

³ Исраилни Аллахы Раббий былай айтады: “Бу кесаматны сѣзлерине тынгыламагган адам налатды.

⁴ Ол кесаматны уа Мен сизни ата-бабаларыгызгааланы Мисирни жеринден, кызыгган темир печни ичинден чыггарган заманымда фарыз этген эдим. Алагга: ‘Мени айтханыма тынгылагыз эмда битеу Мен сизге фарыз этгенлерими толтуруггуз, сора сиз Мени халкым болурсуз, Мен да сизни Аллахыгыз болурма, – деген эдим.

⁵ Алай бла сизни ата-бабаларыгызга этген антымы толтурурма. Мен алагга сют бла бал чыкыган битимли жерни берирге айтхан эдим. Энди уа сиз ол жерде жашап турасыз”». Мен [Иеремия]: «Амин, Раббий!» – деп жууап бердим.

⁶ Сора Раббий манга былай айтды: «Бу сѣзлени барын да Яхуданы шахарларында бла Иерусалимни орамларында халкыгга билдир: “Бу кесамат сѣзлеге тынгылагыз эмда аланы толтуруггуз.

⁷ Нек десегиз Мен сизни ата-бабаларыгызны Мисирни жеринден чыггарган кюнюмден башлап бююннге деричи да алагга айтып, юйретип турганма, алагга кѣп кер: ‘Манга бойсунуггуз’, – деп юйретип турганма.

⁸ Алай болгганлыкыгга, ала тынгыламагган эдиле, айтханларыма кьулак салмагган эдиле. Хар бири да кьажыкьмай кесини огьурсуз жюреги сюйгенни этип тура эди. Ол себепден Мен алагга фарыз этген кесаматда айтылганланы барысын да аланы башларына келтиргенме. Мен алагга кесаматны толтурургга фарыз этген эдим, ала уа толтурмай эдиле”».

⁹ Сора Раббий манга былай айтды: «Яхуданы адамларыны бла Иерусалимде жаша-

гганланы жашыртын аман ниетлери барды.

¹⁰ Ала Мени сѣзлериме тынгыларгга унамай кьойгган ата-бабаларыны этген гоняхларына кьайтдыла. Башха тейрилени ызларындан барып алагга табындыла. Исраилни халкы бла Яхуданы халкы Мен аланы ата-бабалары бла этген кесаматымы бузгандыла».

¹¹ Ол себепден, Раббий былай айтады: «Ма, Мен алагга палах келтирликме, андан а ала кьутулаллык тьойюлдюле, ала кьычырыкь этип Менден тилек этерикдиле, Мен а аланы тилеклерин кьабыл этерик тьойюлме.

¹² Ол заманда Яхуданы шахарларыны адамлары бла Иерусалимде жашагганла барып, ладан ийис чыггарган идолларындан болушлукь излеп, тилек этерикдиле. Алай болгганлыкыгга, палах келген заманда идолла алагга не аз да болушаллык тьойюлдюле.

¹³ Яхуда, сени ненча шахарынг бар эсе да анча тейринг барды! Иерусалимни ненча орамы бар эсе да, сиз ол жийиргенчли тейриге, Баалгга ладан ийис чыггарыргга анча кьурман этилиучю жер салггансыз.

¹⁴ Сен а бу халкь ючюн тилек этме, жалбарма эмда аны ючюн ѳкюллюк этме. Нек десегиз ала кьыйынлыкларында кьычырыкь этип Менден тилек этген заманында, Мен аланы тилеклерин кьабыл этерик тьойюлме.

¹⁵ Мени сюйюлюннгеним аман ниетле кьуррады. Алай бла Мени юйюмде турургга аны не эркинлиги барды? Кьурман этле сени палахдан кьутхарырла депми ойлайса, сен аманлыкь эте турганыглай да кьууанаса?

¹⁶ Раббий санга ариу кѳгетлери бла айбатланган жашил зейтун терек атаганды. Энди уа уллу боранны тауушу бла Раббий аны жандырып кьоярыкьды, аны бутаклары да сынарыкьдыла.

¹⁷ Сени орнатхан толу Кьудуретли Раббий Исраилни халкы бла Яхуданы халкы аманлыкь этгенлери ючюн сени башынга палах келтирликди. Ала Баалгга ладан ийис чыггарып, Мени чамландыргандыла».

Иеремиягга кьажу аман ниет

¹⁸ Раббий аланы аман ниетлерин манга ачханды, Мен биле эдим. [Я Раббий.] Сен аланы этген ишлерин манга кѳргюзтгенсе.

¹⁹ Мен а союлургга элтилген жууаш кьозу

кибик эдим. Ала манга кѡжау аман ниет этгенлерин билмей эдим, ала: «Келигиз, терекни кѣгетлери бла бирге жокъ этейик, аны ѓлтюрейик, энди аны аты да айтылмазча этип кѡояйыкъ», — дей эдиле.

²⁰ Алай болганлыкыгъа, я толу Къудуретли Раббий, Сен тюзлюкю Сюдусе! Сен адамланы жюреклерин эм ичлериндегин сынап билесе! Сен алагъа дерт жетдиргеннинги кѣргюзт манга, нек десенг мен ишими Санга ышанып аманат этеме.

²¹ Ол себепден, Анатотну адамларыны юсюнден Раббий былай айтады: «Ала сени ѓлтюрюрге излейдиле эмда: Раббийни аты бла файгъамбарлыкъ этме, алай болмаса сени ѓлтюрюрюз, — дейдиле».

²² Ол себепден, толу Къудуретли Раббий былай айтады: «Ма, Мен алагъа азап чекдирикме. Жаш адамлары кѡзауатда ѓллюкдюле, аланы жашлары бла кѡзлары да ачдан ѓллюкдюле.

²³ Аладан бир киши да сау кѡаллыкъ туюлюдю; нек десегиз алагъа азап чекдирик жылымда Анатотну адамларыны башларына Мен палах келтирикме».

Иеремия файгъамбарны тарыгыуу

12 Я Раббий, мен Сени бла сюдге кирсем да Сен тюз болуп чыгырыкъса; алай болса да тюзлюкю юсюнден Санга сорургъа сюеме. Огъурсуз адамланы ишлери алай жетишимли некдиле? Антларын бузуучулары да жашаулары зауукъу некди?

² Аланы Сен орнатханса, ала тамырлангандыла, ѓгендиле эмда битим келтиредиле. Аланы айтханларына кѣре Сен алагъа жууукъса, аланы жюреклери уа Сенден узакъдыла.

³ Мени уа, Раббий, Сен таныйса, мени кѣресе эмда мени жюрегими сынап Санга тюз болганын билесе. Огъурсузланы кѡйланы сояргъа айыргъанча айыр эмда аланы ѓлтюрюллюк кюнлерине хазырла.

⁴ Жер кѡачаннга дери тарыгып турлукъду? Битеу аулакълада кырдык да кѡачаннга дери кѡруп турлукъду? Жерде жашагъанланы огъурсузлукълары ючюн жаныуарла да, кѡнатлыла да кѡырыладыла. Огъурсузла уа: «Бизге не боллугъун Раббий кѣрлюк туюлюдю», — дейдиле.

Аллахны жуабы

⁵ [Раббий былай айтды: «Иеремия,] сен адамла бла эришип чабышханында арыгъан эсенг, атла бла эришиб'а кѡалай чабаллыкъса? Сен кѡоркѡусуз жерде абынып жыгълсанг, Иордан сууну жанындагы кѡалын агъачда не этериксе?

⁶ Нек десенг сени кѡарындашларын, сени атангы юйюрю окуна сени сатхандыла, ала да ызынгдан кѡычырып сени айыплайдыла. Санга ариу айтсала да алагъа ышанма.

⁷ Мен юйюрю кѡойганма, юлюшюрю кѡюп кетгенме; Мен эм бек сюйгеними аны душманларыны кѡолларына берип кѡойганма.

⁸ Мени халкъым Манга агъач ичинде аслан кибик болуп кѡалганды, Манга аузын кѣтюргенди, аны ючюн Мен аны кѣрюп болмай кѡалганма.

⁹ Мени халкъым анга хар жанындан башха жыртхыч кѡанатлыла чапхан кѡолан кѡанатлыча болуп кѡалганды. Барыгъыз, битеу аулакълагы жаныуарланы жыйыгъыз, аны ашаргъа келтиригиз.

¹⁰ Кѣп сюрюучоле Мени жююзюм бахчамы бузгандыла, жер юлюшюрю аякълары бла малтагандыла; Мен сюйюучю жер юлюшюрю адам жашамагъан жер этип кѡойгандыла.

¹¹ Аны кѡуу жер этип кѡойгандыла, ол халек болуп, Мени аллымда жилийды. Битеу жер бош кѡалганды, бир адам да аны кѡайгысын этмейди».

¹² Кѡуу жерде битеу таулагъа халеклеучю аскерле келгендиле. Раббийни кѡылычы жерни бир кѡыйырындан бирси кѡыйырына деричи кѡырады. Бир адамгъа да ырадатлыкъ жокъду.

¹³ Ала будай сепген эдиле, органлары уа шинжиле эдиле; ырмах болган эдиле, бир файда да алмагъандыла. Аллай тирлигигизге уялыгъыз, Раббийни ачыуу чыкыгъаны себепли алай болганды.

¹⁴ Раббий былай айтады: «Исраилни битеу кѡоншуларына не этеригими санга билдирейим. Ала бек огъурсузладыла, Мен Кеси халкъым Исраилге берген жер юлюшге чабыуул этедиле. Ма, Мен аланы кеси жерлеринден чыгырып атарыкъма, Яхуданы хал-

кзын да аланы араларындан чыгырып ата-рыкъма.

¹⁵ Ол халкъланы чыгырып атханымдан сора уа, алагъа дагыда мархамат этерикме эм хар бирин да кесини жер юлюшюне, кеси жерине кыайтарлыкъма.

¹⁶ Ала Мени халккъымы Баалны аты бла ант этерге юйретгендиле. Аны киби халккъымы жолунда жюрюрге эмда “Раббийни барлыгъыны хакъы ючюн”, — деп, Мени атым бла ант этерге юйретселе, сора Мени халккъымы арасында орналып жашарыкъдыла.

¹⁷ Мени сёзлериме тынгыламаса уа, аланы тамырлары бла чыгырып атып, жокъ этерикме», — дейди Раббий.

Гетен белибау

13 Раббий манга: «Бар, кесинге бир гетен белибау сатып алып аны белинге кысы, аны сууга уа сукъма», — деди.

² Мен Раббий манга буюргъанча гетен белибау сатып алып, аны белиме кысыдым.

³ Сора Раббий экинчи кере манга сёзюн билдирди:

⁴ «Сен сатып алгъан белингедеги белибау-ну ал да, бусагъатда Перат^а элге бар. Белибау-ну анда бир къая жарылгъанда букъдур-руп къой», — деди.

⁵ Раббий манга буюргъанча барып, Ператха жууукъ бир жерде белибау-ну букъдурдум.

⁶ Кёп кюнле озгъандан сора Раббий манга: «Тур, Ператха бар, Мен санга анда букъдур деп буюргъан белибау-ну ал», — деди.

⁷ Сора мен Ператха бардым, букъдургъан жерими къазып, белибау-ну алдым. Алай болгъанлыкъгъа, белибау чирип, бир затха да жарамазча болуп тура эди.

⁸ Дагыда манга Раббийден сёз келди .

⁹ Раббий былай айтады: «Яхуданы ёхтемлигин да, Иерусалимни уллу ёхтемлигин да ма былай чиритерикме.

¹⁰ Мени сёзлериме тынгыларгъа сюймеген, къажыкъмагъан жюреклери сюйгенни этип жашагъан, башха теирилени излеп, алагъа къуллукъ этген бу огуурсуз халкъ да, бир затха да жарамай къалгъан бу белибауча болуп къаллыкъды.

¹¹ Белибау адамны белине къалай къаты кысылып эсе да, Мен да Исраилни халкъын бла Яхуданы халкъын Кесими тегерегиме алай къаты кысыханма, — дейди Раббий. — Ала Мени халккъым болсунла, Мени уллулугъуму, махтаууму, алапатлыгъымы кёрюзтсюнле деп алай этген эдим. Ала уа тынгыламадыла.

¹² Алагъа былай айт: Исраилни Раббий Аллахы: “Хар чагыр гыбыт чагырдан толургъа керекди”, — дейди. Ала санга: “Хар чагыр гыбыт чагырдан толургъа керек болгъанын билмеген кимди да?” — дегенде,

¹³ Сен алагъа: “Бу жерде жашагъанланы барысын да — Дауутну тахтасында олтургъан патчаланы да, дин къуллукъчуланы да, фыйгамбарланы да, битеу Иерусалимде жашагъанланы да эсиртгинчиге дери чагырдан толтурлукъма, — дейди Раббий, — деп айт.

¹⁴ — Аланы аталарын бла уланларын бир-бирлерине уруп ёлтюрлюкме; алагъа жазыксынырыкъ туйюлме эм мархамат этерик туйюлме, барысын да жокъ этерикме”, — дейди Раббий.

Яхуданы халкъы жесир болуп кетерикди

¹⁵ Тынгылагъыз, къулакъ салыгъыз; ёхтем болмагъыз, нек десеги Раббий айтады.

¹⁶ Сизни къарангылыкъ басхынчы, къарангы таулада аякларыгъыз абыннгынчы Раббий Аллахыгъызгъа махтау салыгъыз. Сиз жарыкны сакълайсыз, Раббий а аны ёлом ауанасы эмда къарангылыкъ этип къоярыкъды.

¹⁷ Сиз Раббийге тынгыламасагъыз а мен жашыртын жерледе бугъуп, сизни ёхтемлигизге жилиу этерикме, ачы жилирыкъма, кёзлеримден кёз жашла тегюлюкдоле, нек десеги Раббийни сюрююу жесир болуп кетерикди.

¹⁸ «Патчаха бла патчакхны анасына: “Тахталарыгъыздан тюшюгюз, нек десеги махтаулу тажларыгъыз башыгъыздан тюшгенди”, — деп айт.

¹⁹ Негебдеги шахарла жабылгъандыла, аланы бир киши да ачалмайды; битеу Яхуданы халкъы жесир болуп кетеди, толусунлай жесир болуп кетеди.

²⁰ Кёзлеригизни кётюрюп къарагъыз, шималдан келе тургъанланы кёрюгюз. Кыай-

^а Перат Иерусалимге жууукъ бир эл болуп, Эфрат сууну символду.

дады санга аманатха берилген сюрюу, сени өхтемленген халкынг?

²¹ Раббий сен ышанган миллетлени санга башчы этип кьойса, не айтыркьса? Къозлаган кьатынны кьыйналганы кибик сени ауруу тутмазмы?

²² Сен кесинг-кесинге: “Бу затла мени башыма не ючюн келдиле?” – десенг, гюняхларынгы кёплюгюнден сени этеклеринг кётюрюлгендиле эм санга зорлукъ этилгенди.

²³ Эфиопиялы терисини бетин, барс да тамгьаларын тюрлендиралырма? Сиз да алай, аманлыкъ этерге юйреннгенигизлей ахшылыкъ этерге болалмазсыз.

²⁴ Ол себепден, кьюу жерден келген жел, букьуну суууруп чачханы кибик, сени [эй Иерусалим,] алай чачарыкьма.

²⁵ Бу сени кьадарынгы, Мен санга ёлчелеп берген юлюшюн бир кесеги, нек десенг сен Мени унутханса эмда башха тейрилеге ышанганса, – дейди Раббий.

²⁶ Сени уятлыгынг кёрюнсюн деп, этеклеринги бетинге дери кётюртюрюкме.

²⁷ Аулакдагы дуппурада сени этген кемсиз тыйгысызлыкьларынгы – зийналарынгы, бетсизлигинги, жийиргенчли ишлеринги Мен кёргенме. Башынга палах келликди, эй Иерусалим! Тазаланмай не заманга дери былай кьалып турлукьса?»

Уллу кьургьакьлыкь

14 Кьургьакьлыкь кьысхан заманда Раббий Иеремиягьа бу сёзю билдирди:

² «Яхуданы халкы ёлгенлерине жияуу этеди, шахарлада адамла кьарьусузлукьдан жерде жатадыла, Иерусалимде адамла кьычырыкь этип, Аллахдан болушлукъ тилейдиле.

³ Оночула кьуларын суу алыргьа иедиле; ала кьуюлагьа келип суу тапмайдыла; бош челеклени алып кьайтадыла, абызырап, уялгьандан башларын жабадыла.

⁴ Кёкден жауун болмай, жер чартлагьанды-жарылгьанды, сабанчыла да жунчуп башларын жабадыла.

⁵ Аулакдагы марал да жангы туугьан баласын атып кетеди, нек дегенде кырдык жокьду.

⁶ Кийик эшекле да дуппурада турадыла, чакьан кибик солуйдула; аланы кёзлери мутхуз болуп кьалгьандыла, нек дегенде отлау жокьду».

⁷ Бизни аманлыкьларыбыз бизге кьажау шагьатлыкь эте эселе да, Сен Кесинги атынгы хатеринден бизге болуш, Я Раббий! Сенден кёп кере артха тургьанбыз, Санга кьажау гюнях этгенбиз.

⁸ Эй Израилни Умуту, кьыйынлыкъ заманда аны Кьутхарычусу! Сен – тыш адам кибик, бу жерде кече кьалыргьа тохтагьан жолоучу кибик нек тураса?

⁹ Сен – шашхан адам кибик, кьутхарыргьа кючу жетмеген аскерчи кибик нек тураса? Алай болса да Сен арабыздаса, я Раббий, Сеникилебиз; бизни атып кьойма.

¹⁰ Яхуданы халкыны юсюнден Раббий былай айтады: «Ала тюз жолдан тайып айланыргьа сюедиле, терс жолдан аякьларын тыймайдыла. Аны ючюн Раббий алагьа ыразы туююлду, аланы аманлыкьларын унутмаз, аланы гюняхлары ючюн энди алагьа азап берир».

¹¹ Сора Раббий манга: «Сен бу халкьга игилик болсун деп тилек этме.

¹² Ала ораза тутуп тилек этселе да, Мен тилеклерин кьабыл этерик туююлме. Саулай кюйдюрюлген кьурман этселе да, кьабыл этерик туююлме. Аланы кьылыч бла, ачлыкъ бла, ёлет бла жокь этерикме», – дегенди.

¹³ Ол заманда мен: «Я Раббий Ием! Ма, файгьамбарла бу халкьга: “Душманны кьылычын кёрлюк туююлсюз, ачлыкъ сынарыкь туююлсюз, Раббий сизге бу жерде ырахатлыкь берликди, – дейдиле”», – дедим.

¹⁴ Сора Раббий манга былай айтды: «Файгьамбарла Мени атым бла жалгьан айтадыла; аланы Мен иймегенме, не алагьа буйрукь бермегенме, не сёз айтмагьанма; ала сизге жалгьан кёрюнюле кёргенлеринден, таш салыуларындан, бош сёзледен, акьыларына келген затладан айтадыла».

¹⁵ Ол себепден Мен Раббий, Мени атым бла файгьамбарлыкь этгенлени юслеринден айтама, аланы Мен иймегенме. Ала: “Бу жерде не кьылыч, не ачлыкь боллукъ туююлду”, – дейдиле. Ала кеслери кьылычдан бла ачлыкьдан ёллюкдюле.

¹⁶ Ала файгьамбарлыкь этген халкь да, ачлыкьдан бла кьылычдан кьырылып Иерусалимни орамларына атылып кьалыкьдыла. Аланы да, аланы кьатынларын да,

жашларын да, кызыларын да асыраргъа адам табыллыкъ туююлдо. Аланы этген аманлыкъларын аланы башларына келтирликме.

¹⁷ Алагъа бу сёзю айт». Кёзлерим кече да, кюндюз да тохтамай жилимукъла тёгюп турсунла; нек десенг зауаллы халкъым ауур жаралы болганды, уллу кыйынлыкъга тюшгенди.

¹⁸ Аулакъга чыкъсам – кылычдан ёлтюрюлгенлени кёреме, шахаргъа кирсем – ачдан кырылганланы кёреме; файгъамбарла бла дин кыулукъчула окъуна жерде хайран болуп айланадыла.

¹⁹ [Я Раббий!] Яхуданы Сен чыртда кыбыл этмейми кьойдунг? Кертиси бла да Сионну кёрюп болмаймы кьалдынг? Бизге сау болмазлыкъ жарала нек салдынг? Ырахатлыкъ сакълайбыз, бир игилик да келмеди. Жараларыбыздан сау болур заманыбызны сакълайбыз, алай болганлыкъга, жаланда кьорккюу барды.

²⁰ Этген аманлыкъларыбызны, ата-бабаларыбызны этген терсликлерин ангылайбыз, я Раббий; кертиси бла да Санга кьажау этгенбиз.

²¹ Кесинги атынгы хатеринден бизни бир жанына тюртүп кьойма; Сени аламат тахтангы сыйын тюшюрме; бизни бла этген кесаматынгы эсинге ал, аны бузма.

²² Мажюслени идолларындан бирлери да жауун жаудуралырма? Кёк да [Сенсиз] кеси-кесинден сакъ жауун жаудуралырма? Муну жангыз Сен эталлыкъса, я Раббий Аллахыбыз. Ышаннганыбыз Сенсе. Нек десенг битеу быланы этген Сенсе.

Яхудагъа азап беруу

15 Раббий манга былай айтды: «Муса бла Шамайыл окъуна аллымда туруп жалбарсала да, бу халкъгъа жаным аурурукъ туююлдо; Мени аллымдан кыстап жибер аланы, кетип кьалсынла!

² Санга: “Къайры кетейик?” – деп сорсала, алагъа: Раббий былай айтады де: “Ёлюмге буюрулганла – ёлюмге, кылычха буюрулганла – кылычха, ачдан ёлюрге буюрулганла – ачдан ёлюрге, жесирге кетерге буюрулганла – жесирге кетсинле”.

³ Аланы башларына тёрт торлю азап келтирликме, – дейди Раббий – аланы ёлтюрю

ючюн – кылычны, аланы талар ючюн – итлени, аланы мыллыкларын ашап бошар ючюн да кёкде учан кьанатлыланы бла аулакъдагы жануарланы келтирликме.

⁴ Яхуданы патчахы Хизкия улу Манашени Иерусалимде этгенлери ючюн, аланы жер башындагы битеу патчахлыкъланы кьорккютургъа юлгоге берликме.

⁵ Ким жазыкъсынырыкъды санга, эй Иерусалим? Кимни жаны аурурукъду санга? Кылайса деп сени халынгы сорургъа ким келликди?

⁶ Сен мени кьойганса, – дейди Раббий, – узакъдан узакъ кетип бараса; ол себепден, Мен кьолуму санга кьажау кётюрюп, сени жокъ этерикме. Мен мархамат эте-эте безгенме.

⁷ Жерни шахар кьабакъларында халкъымы ындыр сууруучу кюрек бла сууурурма, аланы сабийсиз кьалдырырма, жокъ этерме. Нек десенг ала кеслерини жолларындан кьайтышмайдыла.

⁸ Башсыз кьатынланы санын тенгизни юзмезинден кёп этерикме. Кюн ортада аланы башларына аналарын да, жашларын да жокъ этиучюню иерикме; билмей турганлай аланы башларына абызырау эм кьорккюу саллыкъма.

⁹ Жети сабий тапхан кьатын онгсуз болуп жатарыкъды; жан тылпыуун берликди. Кюндюз окъуна аны кюню кьарангы болуп кьаллыкъды; ол айыплы болуп, бедишлик болуп кьаллыкъды. Сау кьалганларын душманларыны аллында кылыч бла ёлтюртюрюкме», – дейди Раббий.

¹⁰ Палах башыма! Хар ким бла даулашайым эм урушайым деп туудургъанса сен мени, эй анам! Биреуден ёнгкюч алмагъанма, не биреуге ёнгкюч бермегенме, алай а хар ким манга кьаргъыш этеди.

¹¹ Раббий былай айтды: «Ишексиз санга ахшылыкъ болур ючюн сени кьутхарлыкъма, палах эм кыйынлыкъ заманда душманынгы санга жалбартырыкъма.

¹² Темирни, шималдан келтирилген, жез бла кьатышдырылган темирни ким сындыралыкъды?

¹³ Сени жеринги хар жанында этген гюняхларынг ючюн байлыгынгы эм хазналарынг жакъсыз, башхалагъа чачдырып берликме.

¹⁴ Сен танымагъан жерге душманларынга къул этип иерикме сени, нек десегиз сизге къажар чамланыуум от кибик жанарыкъды эмда сизни кюйдюрлюкдю».

¹⁵ Я Раббий! Сен билесе. Мени эсинге ал эмда мени къоруула, манга зулму этгенлеге мени ючюн дерт жетдир, Сени кѣп тѣзумлюлогюнго хатеринден мени жоюп къойма. Сени ючюн ыйлыкдырылганымы унутма.

¹⁶ Сени сѣзлеринги тапханда жутуп къойганма; Сени сѣзлеринг манга суююнч эмда жюрегиме къууанч келтирдиле. Нек десенг Сеникиме мен, я Раббий, толу Къудуретли Аллах!

¹⁷ Мен кюлкючюлени араларында олтурмаганма эмда ала бла безиремегенме; Сени къолунг мени юсюмде болганы ючюн жангызлай олтуруп турганма, нек десенг Сен мени, [тѣгеримде этилген аманлыкъланы кѣргенимде,] чамланыудан толтурганса.

¹⁸ Мени аурууум нек кетмейди? Жарам да сау этерге дарман табылмазча алай ауур некди? Сен манга алдаучу ѳзен суу кибикми, къуруй турган шаудан кибикми болуп къалганма?

¹⁹ Мынга Раббий былай айтды: «Сен къайтышып Манга келсенг, сени жангыдан орунунга салырма эмда Манга къуллукъ этип турурса. Жараусуз сѣзле туююл, хайырлы сѣзле айтсанг, Мени сѣзчюм болурса. Ала санга кеслери келликдиле, сен барлыкъ туююлсе алагъа.

²⁰ Бу халкъга къажар сени кючлю жез къабыргъа этерикме; ала санга къажар турлукъдула, алай а сени хорлаялыкъ туююлдюле, нек десенг санга болушур ючюн эм сени къутхарыр ючюн Мен сени блама, — дейди Раббий.

²¹ — Сени аман адамланы къолларындан къутхарлыкъма эмда сени зулмучуланы къолларындан къутултурукъма».

Яхудагъа палах келген кюн

16 Сора Раббий манга бу сѣзню билдирди:

² «Кесинге къатын алма, бу жерде уланларынг, къызларынг болмасынла».

³ Нек десенг бу жерде туугъан уланланы бла къызланы эм аланы аналарыны бла аталарыны юслеринден Раббий былай айтады:

⁴ «Ала къыйын аурууладан ѳллюкдюле. Алагъа жилиу этиллик туююлдю, асыраллыкъ туююлдюле; жерни юсюнде мешхут болуп къаллыкъдыла; къылычдан бла ачлыкъдан къырыллыкъдыла, аланы мыллыклары кѣкде учхан къанатлылагъа бла жерни жаныуарларына аш болуп къаллыкъдыла».

⁵ Ол себепден, Раббий былай айтады: «Жилиу этгенлени юйлерине кирме, ала бла жилиргъа эм къайгы сѣз берирге барма; нек десенг Мен бу халкъдан ырахатлыгъымы, мархаматымы, жазыкъсынуууму сыйырганма, — дейди Раббий.

⁶ — Бу жерде уллула да, гитчеле да ѳллюкдюле; асыраллыкъ туююлдюле, алагъа жилиу этерик туююлдюле, ала ючюн кеслерин кесерик туююлдюле, башларын жюлюрюк туююлдюле.

⁷ Ёлген адам ючюн алагъа бир киши да къайгы аш келтирлик туююлдю, ёлген аталары неда аналары ючюн алагъа жапсарыу аякъ берлик туююлдюле.

⁸ Той-оюн этген юйге да барма, ала бла олтуруп, ашама-ичме».

⁹ Нек десенг Израилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: «Ма, Мен бу жерде суююнч эм къууанч ауазны; келин-киеу ауазны сени кюнлерингде, сени кѣз аллынгда тохтатып къоярыкъма.

¹⁰ Сен битеу бу сѣзлени халкъга айтып билдирсенг, ала санга: “Раббий бизни башыбызгъа бу уллу палахны келтирирге нек айтады? Терслигиз неди? Раббий Аллахыбызны аллында не гюня эдик?” — деп сорурла.

¹¹ Ол заманда алагъа: “Аталарыгъыз Мени къойгандыла, — дейди Раббий. — Ала башха тейрилени ызларындан кетгендиле, алагъа къуллукъ этип, табыннгандыла, Мени уа къойгандыла, Мен буюргъан Тауратны толтурмагандыла.

¹² Сиз а аталарыгъыздан да кѣп аманлыкъ этесиз, Манга тынгыламайсыз, хар биригиз кесини огъурсуз, къажыкъмагъан жюреги суюгенни этип жашайсыз.

¹³ Аны ючюн сизни бу жерден, сиз да, аталарыгъыз да танымагъан бир жерге къыстарыкъма. Анда кече да, кюн да башха тейрилеге къуллукъ этериксиз, нек десегиз Мен сизге мархамат этерик туююлме”.

¹⁴Энди адамла: “Исраил улуланы Мисирден чыгъаргъан Раббийни барлыгыны хакы ючюн”, – демезлик кюнле келедиле, – дейди Раббий.

¹⁵Аны орунуна: “Исраил улуланы шимал кыралдан эмда кысталгъан битеу башха жерлеринден кыйтарып келтирген Раббийни барлыгыны хакы ючюн”, – дерикдиле. Нек десегиз Мен аталарына берген жериме аланы кыйтарып келтирликме.

¹⁶Ма, Мен кѣп чабакчыла иерикме, – дейди Раббий. – Аланы тутарыкчыла. Андан сора кѣп уучула иерикме. Хар таудан, хар дуппурдан эмда кыя жарылгъанладан аланы кыууп кыстарыкчыла.

¹⁷Аланы битеу этгенлерин кѣреме, бири да Менден жашырын туйюлдо. Пюняхлары да Менден букъдуралмазла.

¹⁸Аланы этген аманлыклары эм гюняхлары ючюн алагъа эки кере кыйтарып жетиширликме. Нек десенг ала кеслерини жийиргенчли жансыз тейрилери бла Мени жерими харам этгендиле эмда мюлкюмю жийиргенчли идолладан толтургъандыла.

¹⁹Я Раббий! Сен мени кючюмсе, кыаламса, кыйынлык кючюмде ышыгымса! Дунияны тѣрт жанындан миллетле Санга келип: «Аталарыбыз жаланда жалгъан затланы, аладан кеслерине бир тюрлю файда болмагъан идолланы жюрютгендиле», – дерикдиле.

²⁰Адам кесине тейриле эталырмы? Угъай, ала этген затла тейриле туйюлдоле.

²¹«Ол себепден, энди алагъа кючюмю, Къудуретими кѣргюзтюрюкме. Ол заманда Мени атым Раббий болгъанын ангыларыкчыла.

Яхуданы гюняхы

17 Яхуданы халкыны гюняхы темир кыалам бла жазылыпды; жюреклерини гыйларына, кърман этилиучю жерлерини мийозлерине жютю алмаз бла кесилип жазылгъандыла.

²Жашил чапыракчылы хар терекни кыатында, хар бийик дуппурну башында, аулакдагы таулада Ашера идоллагъа кърман этилиучю жерлени, аланы сабийлери окуна эслеринде тутадыла.

³Сени мюлкюню, эм битеу хазналарынгы, эмда сен табыныучу бийик жерлери-

нги, сен жерни хар жанында этген гюняхларынг ючюн тонатып чачдырлыкма.

⁴Кесинги терслингден Мен санга берген мюлк юлюшден кърму кыаллыкса. Душманларынга сени кърм этерге берип кыоярыкма. Танымагъан жеринге сени алып кетерикдиле, нек десегиз сиз Мени чамланууму отун жандыргъансыз, ол ъмюрге да жанып турлукчыла.

⁵Раббий былай айтады: «Инсаннга ышанган, инсанни кючюне таянган, жюреги Раббийден узаклашхан адам налатды.

⁶Ол кърму жерде ъсген кѣкен кибикди, игилик келген заманни кѣрлюк туйюлдо, кърму тюзде исси жерледе, адам жашамагъан битимсиз жерде жерлеширикди.

⁷Раббийге умут тутуп тургъан эмда аны ышанганы Раббий болгъан адам кыалай алгышылды!

⁸Аллай адам сууну кыатында орнатылган, тамырларын баргъан суугъа жиберген, иссилик келгенде къркмагъан, чапыракчылары жап-жашилле тургъан, кърмгакъ жылда да кыйгы этмеген, кѣтет беренин да тохтамгъан терекге ушарыкчы.

⁹Адамны жюреги хар затдан да бек хыйлачыды эмда бек бузукчы, аны ким ангылаялыр?

¹⁰Мен, Раббий, жюрекни теренине кырайма, адамны ичиндегин сынап билеме, хар кимни жолларына кѣре эм этген ишлерине кѣре тийишлисин береме.

¹¹Кеси тапмагъан жумуртхалагъа гурт жатхан жаз тауукъ кыалай эсе, тюзсюзлюк бла байлыкъ жыйган адам да алайды; жашаууну ортасында байлыгы аны ташлар, жашаууну ахырында да акылсызлыгы кѣрюнюр».

¹²Табыныучу юйюбюз алгындан башлап сыйлы жерди, Аллахны алапат тахтасыды.

¹³Я Раббий, Сен Исраилни умутса. Сени кыйгъанла барысы да бешилик боллукчыдула, Сенден тайгъанла топуракчыла жазылыкчыдыла; нек дегенде Раббийни – тирисуу шауданны кыйгъандыла».

¹⁴Сау эт мени, я Раббий, сора сау боллукма; кърмхар мени, сора кърмхарылыкма! Нек десенг, мен махтау салгъан Сенсе!

¹⁵Ала манга: «Раббийни сѣзю кыйдады? Аны толгъанын кѣргюзт бизге!» – деп турадыла.

¹⁶Сюрюючу болуп Санга кьуллукъ этиуден кьачмагъанма, палах кюн келирин да сьюмегенле, ауузумдан чыккыган хар сёзюню Сен билесе, [я Раббий,] битеу бола турган затланы Сен кёресе.

¹⁷Абызыратма мени, я Раббий. Палах кюнде ышаннганым – Сенсе.

¹⁸Манга зулму этгенле айыплы болсунла, мени уа айыплы этме. Аланы кьорккуугъа тышюр, мени уа кьорккуугъа тышюрме. Алагъа палах кюн келтир эмда аланы саулай ууатып кьой.

Шабат кюнню сыйлы тутугъуз

¹⁹Раббий манга былай айтды: «Яхуданы патчахлары кириучю-чыгыгъучу Халкъ кьабакъларына эм Иерусалимни башха кьабакъларына бар да, ол кьабакъланы алларында сюел.

²⁰Сора халкъгъа былай айт: “Эй Яхуданы патчахлары, Яхуданы халкъы, Иерусалимде жашап бу кьабакъладан киргенле, Раббийни сёзюне тынгылагъыз!”

²¹Раббий былай айтады: ‘Шабат кюнде жюк ташымазгъа, Иерусалимни кьабакъларындан ичине бир зат кийирмеzegе сакъ болугъуз.

²²Шабат кюнде юйлеригизден жюк чыгъармагъыз, бир тюрлю иш этмегиз. Атала рыгъызгъа фарыз этгеним кибик Шабат кюнню сыйлы тутугъуз.

²³Ала уа сёзюме тынгыламадыла, кьулакъ салмадыла, кьаты боюнлукъ этип, Манга тынгыламадыла, Мени юйретиююмю кьабыл этмедиле.

²⁴Манга иги тынгыласагъыз, – дейди Раббий, – шабат кюнде бу шахарны кьабакълары бла жюк ташымай, бир тюрлю иш этмей, шабат кюнню сыйлы тутсагъыз,

²⁵Дауутну тахтасында олтурган патчахла бла оноучула фйтонлагъа бла атлагъа минип, Яхуданы халкъы бла Иерусалимде жашагъанла бла бирге бу шахарны кьабакъларындан кирликдиле. Бу шахарда ёмюрде да адамла жашап турлукъдула.

²⁶Яхуданы шахарларындан, Иерусалимни тийресинден, Бениаминни жерлеринден, Шефеладан, таулу жерледен, Негебден келип, саулай кюйдюрюлген кьурманла, башха кьурманла, мирзеу саугъала, аруу ийис чыгъарган затла эмда шукур кьурманла

келтирип Раббийни юйюне жюрюп турлукъдула.

²⁷Алай а Манга тынгыламай шабат кюнде Иерусалимни кьабакълары бла жюк ташыргъа кирип, ол кюнню сыйлы тутмай турсагъыз а, шахарны кьабакъларын отха берликме, Иерусалимни тоханаларын кюйдюрюп бошарыкды, от ёчуллок да тхойолдо ”».

Кьошунчуну юйюнде

18 Раббийден Иеремиягъа бу сёз келди: ²«Тур, кьошунчуну юйюне бар, анда Мен санга сёзлерими билдирим».

³Андан сора мен кьошунчуну юйюне бардым. Ол, кьошун этиучю саууту бла ишлей тура эди.

⁴Эте турган топуракъдан кьошун аны кьолунда бузулгъанда, кьошунчу ол топуракъдан кеси суйгенча башха кьошун ишледи.

⁵Сора Раббийден манга сёз келди:

⁶«Бу кьошунчу этгенча Мен да сизге эталмаммы, эй Израилни халкъы? – дейди Раббий. – Кьошунчуну кьолунда топуракъ кьалай эсе, сиз да Мени кьолумда алайсыз, эй Израилни халкъы.

⁷Бир миллетни неда бир кьыралны юсюнден бир-бирде Мен аны тамыры бла кьурутурма, ууатырма, жоарма десем;

⁸Алай болгъанлыкъгъа, Мен анга алай айтхан ол миллет кесини аман ишлеринден тобагъа кьайтышса, Мен анга этерге айтхан палахны этмей кьоярма.

⁹Бир-бирде уа бир миллетни неда кьыралны юсюнден аны кьурутурма, бегимли этерме десем;

¹⁰Алай болгъанлыкъгъа, ол миллет Мени сёзюме тынгыламай аманлыкъ эте эсе уа, Мен анга ахшылыкъ этерме деген сёзюмю бузарма.

¹¹Ол себепден, Яхуданы адамларына бла Иерусалимде жашагъанлагъа былай айт: Раббий былай айтады: “Ма, Мен сизге бир палах хазырлайма, сизге кьажу аман ниет этеме. Ол себепден, хар биригиз да аман жолугъуздан кьайгышыгъыз, жолларыгъызны, этген ишлеригизни тюзетигиз”.

¹²Ала уа: “Кьой, биз кесибиз ойлагъанча жашарыкбыз, хар биригиз да кесини огьурсуз, кьажыкмагъан жюреги суйгенча этерикбиз”», – дерикдиле.

¹³ Ол себепден Раббий былай айтады: «Миллетлени арасында соругуз: быллай затны ким эшитгенди? Израилни халкы бек жийиргенчли ишле этгенди.

¹⁴ Ливанны кыялы тауларындан кыар кемиди? Узакъдан келген сууук суулары кыруймуду?

¹⁵ Мени халкым а Мени унутханды; ала фана идоллагга ладан ийис чыгарадыла. Бу идолла аланы барлык жолларындан, бурунгу жолладан тайдыргандыла, чунгурлу, кынгыр жоллада жюрютгендиле.

¹⁶ Кыраллары кыу жер болуп кыаллыкды, хар заманда хыликкелик болукды. Ол жер бла ёгюп баргъан хар адам асыры сейрсингенден башын булгъарыкды.

¹⁷ Аланы душманларыны алларында кюнчыгыш жели алып кетгенча чачарыкма, алагга палах келген кюнде алагга бетими туюл, сыртымы бурлукма».

¹⁸ Ала уа: «Келигиз, Иеремиягга кыжау аман ниет этейик, нек десегиз Тауратны юйретиучю дин кыулукчула, оноу беруучю акылманла эмда Аллахны сёзон билдириучю файгъамбарла тас болмазла. Келигиз, аны сёз бла хорлайык, аны айтханларына да тынгыламайык», — дегендиле.

¹⁹ Я Раббий, мени тилегими кыабыл эт, мени терслегенлени айтханларын эшит!

²⁰ Игиликке кыжау аманлыкмы этерге керекди? Ала уа манга уру кызаддыла. Алагга игилик тьер ючюн, Сени чамланыуунгу аладан тьер ючюн, Сени аллынгда турганымы эсинге ал.

²¹ Ол себепли аланы сабийлерин ачлыкга бер, кылычны аузуна ат, кыатынлары сабийсиз, башсыз квалсынла, аланы эрлерин ажал алып кетсин, жашлары урушда кылычдан ёлсюнле.

²² Сен, ала билмей турганлай аланы тонарга юслерине душманланы келтиргенде, юйлеринден кычырык-сыйыт эшитилсин; нек десенг ала мени тутар ючюн уру кызаддыла, аякларыма жашыртын тузак салгандыла.

²³ Мени ёлтюрюр ючюн аланы этген аман ниетлерин барын да Сен билесе, я Раббий. Аланы терсликлерин кечме, поняхларын да аллынгдан кетерме. Ала жыгъылып квалсынла Сени аллынгда. Чамланыуунгу заманында алагга жетишдир.

Сынган кышун

19 Раббий манга былай айтды: «Бар, кышунчудан бир кышун сатып ал. Халкны таматарын бла дин кыулукчуланы таматарын да биргенге алып,

² Харсит^а кыабагына жууук Бен-Хинном ёзенине бар. Санга айтырык сёлзлери-ми анда билдир.

³ Эмда былай ат: «Раббийни сёзюне тынгылагыз, эй Яхуданы патчахлары эмда Иерусалимде жашаганла! Израилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий былай айтады: ‘Тынгылагыз! Бу жерге, хар эшитген адамны абызырагандан кыулаклары дууларча, алай палах келтирликме.

⁴ Нек десегиз ала Менден тайгандыла, бу жерни киши жерича этип кыойгандыла. Кеслери да, ата-бабалары да, Яхуданы патчахлары да танымагъан башха тейрилеге ладан ийис чыгаргандыла, бу жерни терсликleri болмагъан сабийлени кыанларын-дан толтургандыла.

⁵ Сабийлерин Баалгга кыурман этип, отда кюйдюрюр ючюн табыныучу жерле кыурагандыла. Быллай затны Мен не буюрмаганма, не айтмаганма, не акылыма да келмегенди.

⁶ Мындан арысында бу жерге энди Тофет неда Бен-Хинном ёзени туюл, ёлтюрюу ёзени деп атар кюнде келедиле, — дейди Раббий.

⁷ Яхуданы бла Иерусалимни оноуларын бу жерде бузарыкма^б. Аланы жанларын излегенлени кыолларына аланы берликме, душманларыны алларында кылыч бла кырдыртырыкма. Мыллыкларын жыртыч кыанатлылагга бла жерни жаныуарларына ашха берликме.

⁸ Бу шахарны саулай бузуп хыликкелик этерикме, алайдан ётген хар адам, аны башына келген палахны кёргенинде сейирсинип, алайдан сызгыра-сызгыра озарыкды.

⁹ Алагга жашларыны, кызларыны этлерин ашатырыкма, аланы жанларын излеген душманла аланы кыуршалагъанда такырыкыдан бир-бирлерин ашарыкдыла’ «.

^а “Харсит” — чюйотча “сынган кышун кесекле” деген магананы тутады.

^б “Бузарыкма” деп кёчюрюлген сёз чюйотча “кышун” деген сёзге ушайды.

¹⁰Ол заманда сени бла келген кишилини кёз алларында кышонуну ууатып кый.

¹¹Эмда алагы былай айт: толу Къудуретли Раббий былай айтады: “Кышонуну кышонуну жангыдан жабышдырылмазча кылай ууатылган эсе, Мен да бу халкыны бла бу шахарны алай ууатырыкыма. Ёлюкени, жер кыалмагынычыгы дери, Тофетде кёмерикдиле.

¹²Бу шахарга да, аны ичинде жашаганыла да алай этерикме, — дейди Раббий. — Бу шахарны Тофет кибик этерикме.

¹³Иерусалимни юйлери да, Яхуданы патчахларыны тоханалары да Тофет кибик харамга саналлыкдыла. Нек дегенде бу юйлени башларында кёкдеги жулдузлагы ладан ийис чыгаргандыла, башха тейрилеге кюрманнга чагыр куйгандыла”.

¹⁴Файгъамбарлык этер ючюн Раббий аны Тофетге ийген Иереми андан кыйтып келди эмда Раббийни табынычу юйюню арбазында сюелип битеу халкыга:

¹⁵«Израилини Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: “Ма, Мен бу шахарга бла аны тегерегиндеги элlege, Мен алагы келтирирге айтхан битеу палахланы келтирикме. Нек дегенде ала кыажыкмагандыла, Мени сёзлериме тынгыламайдыла”, — деп сёлешди.

Иеремиа бла Пашхур

20Раббийни табынычу юйюню кылаууларыны башчысы Иммер улу дин кыулукчу Пашхур, Иеремианы былай файгъамбарлык этгенин эшитгенинде,

²Иеремиа файгъамбарны туюдюрюп, Раббийни табынычу юйюню Бениаминни огъаргы кыбагында аны аякыларын да кыолларын да агъач келге урдурду.

³Экинчи кюн Пашхур Иеремианы кепден бошлатханда, Иеремиа анга: «Раббий санга “Пашхур” туюлю, “Магор-Миссабиб”^а атны бергенди», — деди.

⁴Нек десенг Раббий былай айтады: “Сени да, шуёхларынгы да уллу кюркыууга саллыкыма, шуёхларынг душманны кылычындан кырылганларын кёзлеринг бла кёрлюксе. Битеу Яхуданы Бабилини патча-

хыны кыолуна берликме; аланы Бабилге сюрюп элтдирикди неда кылыч бла кырыдырылкъды.

⁵Бу шахарны битеу байлыгын, битеу жыйганын эм битеу багылы затларын, Яхуданы патчахларыны битеу хазналарын душманларыны кыолларына берликме, аланы тонап чачарыкдыла эмда Бабилге алып кетерикдиле.

⁶Эй Пашхур, сен да, юйюнгде жашаганылары барысы да жесирликге кетериксиз; сен да, сен алагы жалган файгъамбарлык этген битеу шуёхларынг да анда ёлюп, анда кёмюллокюз”.

Иеремиа Раббийге тарыгады

⁷Сен мени алдадынг, я Раббий, мен да алдандым. Сен менден кючлюсе эмда хорладынг. Хар кюнден мени хыликке этедиле, хар ким мени инжетеди.

⁸Сёлеше башлаганымлай мен кычырама, зулмулукчу эм чачылыну юсюнден хахай этеме. Раббийни сёзюн билдиргеним хар кюн сайын манга бедиште эм мени хыликке этиуге айланганды.

⁹Сора мен: «Раббийни эсгертмейим, энди Аны аты бла сёлешмейим», — деп ойлалдым. Алай болганлыкыга, Аны сёзю мени сюеклерими ичинде бегитилген отча жанып, жюрегими кюйдюреди. Аны ичимде тутханымдан онгуз болдум, сора тыялмадым.

¹⁰Кёплени шыбырдашып: «Хар жанында кюркыуу барды. Тил этип Иеремианы тутдурайыкъ», — деп айтханларын эшитгенме. Битеу ышанган адамларым мени абынырымы марап турадыла: «Ол алданырга болур. Ол заманда биз аны хорлап, дерт жетдирибиз», — дейдиле.

¹¹Алай болганлыкыга, Раббий кючлю кызауатчы кибик мени жанымдады; ол себепден манга зулму этгенле абынырыкдыла, мени хорлаялык туююлдоле. Аланы мурастары толлук туююлдо, кеслери унутулмазык ёмюрлюк айыпха тюшерикдиле.

¹²Эй, толу Къудуретли Раббий! Сен тюзлюкюню сынайса, ичиндегин, жюрегиндегин кёресе. Сени алагы дерт жетдиргенинги кёрейим! Мен ишими Санга ышанып, Санга аманат этгенме.

¹³Раббийге зикир айтыгыз, Раббийни

^а “Магор-Миссабиб” чюйютча “хар жанында кюркыуу” деген магнананы тутады.

махтагыз, нек десегиз Ол жарлыны жанын аманлыкчыланы кьолларындан кьутхарады.

¹⁴ Налат болсун мени туугъан кюнюме! Алгышылы болмасын анам мени тапхан кюн!

¹⁵ «Санга улан туугъанды!» — деп атама суююнчюлюк айтып, аны кьууандыргъан адамга налат болсун.

¹⁶ Раббий чамланыуунда жазыксынмай жер бла тенг этген шахарлача болсун ол адам! Эртгенликде жилия кычырыгыын, кюнортода уруш кычырыгыын эшитсин!

¹⁷ Нек десенг ол мени анамы кьарынында ёлтюрмегенди. Алай этсе, анам мени кьабырым болур эди, мен бир заманда да туумай кьалыр эдим.

¹⁸ Не ючюн анамы кьарынындан чыкьдым? Кьайгыыланы, палахланы кёрюр ючюнмю, ёмюрюмю бедишлик болуп ётдюрюм ючюнмю?

Аллах Сидкияны тилегин кьабыл этмейди

21 Сидкия патчах, Малкия улу Пашхур бла Маасея улу дин кьулулкьчу Сефанияны Иеремиагы ийгенде, Раббийден Иеремиагы сёз келди. Пашхур бла Сефания Иеремиагы бла сёлөшип:

² «Бизни ючюн Раббийден тилек эт, нек десенг Бабилни патчахы Набуходоносор бизге кьажуу уруш этеди. Раббий бизге сейирлик ишлеринден бирин этип, Набуходоносор артха кетер эсе уа», — деген эдиле.

³ Сора Иеремиагы алагьа былай жууап берди: «Сидкиягы былай айтыгыз:

⁴ Израилни Раббий Аллахы былай айтады: «Шахарны кьабыргьасыны тышында сизни кьуршалап тургъан Бабилни патчахы бла эм Халдеялыла бла урушургьа хазырлагъан сауутларыгызны сизге кьажуу юсюгюзге айландырлыкьма; ол аскерлени Иерусалимни ортасына келтирликме.

⁵ Мен Кесим да кьолуму сизге кьажуу кётюрлюкме; Кьудуретим бла, ачыуум бла, чамланыуум бла эмда уллу тебиуум бла сизге кьажуу кьазауат этерикме.

⁶ Бу шахарда жашаганланы жокь этерикме; адамла да, хайуанла да уллу кьыргъан ауруудан ёллюкдюле.

⁷ Андан сора уа — дейди Раббий, — Яхуданы патчахы Сидкияны бла аны кьулулкьчуларын эмда бу шахарда кьыргъан ауруудан,

кьылычдан, ачлыкьдан ёлмей сау кьалгъан халкьны, Бабилни патчахы Набуходоносорну эмда аланы жанларын алыргьа излеген душманларыны кьолларына берликме. Ол аланы кьылыч бла кьырдырлыкьды, аярыкь туююлду, жазыкьсынырыкь туююлду, мархамат этерик туююлду».

Андан сора да халкьга былай айт: Раббий былай айтады: «Ма, жашатырыкь жолну да, ёлюмге элтирик жолну да аллыгызга салама.

⁸ Бу шахарда кьалгъан адам кьылычдан, ачлыкьдан, кьыргъан ауруудан ёллюкдю; тышына чыгып шахарны кьуршалагъан Халдеялылагы кесин берген адам а сау кьаллыкьды, алай этсе жанын кьутхарлыкьды.

⁹ Бу шахарга игилик туююл, аманлыкь этерге буюргъанма, — дейди Раббий. — Бу шахарны Бабилни патчахыны кьолуна берликме, ол а аны от салып кюйдюрлюкдю».

¹⁰ Яхуданы патчахыны юйюрюне да былай айт: «Раббийни сёзюне тынгылагыз:

¹¹ Эй Дауутну юйюрю! Раббий былай айтады: «Танг аласындан башлап тюз хукму этигиз, тоналгъан адамны зулмучуну кьолундан кьутхарыгыз. Алайсыз этген аманлыкьларыгыз ючюн Мени чамланыуум от кибик жанар, аны бир киши да ёчюлталмаз.

¹² Эй ёзеннге кьарап, дуппурну юсюнде, кьаялы жерде олтургъан Иерусалим, санга кьажуума, — дейди Раббий, сиз: «Бизни юсюбюзге ким келалыр, бизни бегиген шахарыбызга ким киралыр?» — дейсиз.

¹³ Этген ишлеригизге кёре сизге азап чекдирликме, — дейди Раббий. — Сизни тоханагызда битеу тегерекни кюйдюрюп, жокь этерик от жандырлыкьма»».

Огьурсуз патчахлагьа хукму

22 Раббий манга былай айтды: «Яхуданы патчахыны тоханасына барып, бу сёзю билдир:

² «Раббийни сёзюне тынгылагыз, эй Дауутну тахтасында олтургъан Яхуданы патчахы бла кьулулкьчулары эмда бу кьабакьладан кириучю халкь!

³ Раббий былай айтады: «Тюз хукму эм тюзлюк этгиз, тоналгъан адамны зулмучуну кьолундан кьутхарыгыз, киргинчиге,

ёксюзге, башсыз кьатыннга зорлукъ эм зулму этмегиз, бу жерде терслиги болмагъан адамны кьанын тѣкмегиз.

⁴ Бу буйрукъланы толтурсагъыз, Дауутну тахтасында олтургъан патчахларыгъыз файтонлары бла, атлары бла бу тохананы кьабакъларындан кирип-чыгъып турлукъдула; кьуллукъчулары бла халкълары да ала бла жюриуп турлукъдула.

⁵ Бу буйрукълагъа тынгыла масагъыз а, – дейди Раббий, – Кесим бла ант этеме, бу тохана оюлуп, бош кьаллыкъды*.

⁶ Нек десегиз Яхуданы патчахыны тоханасыны юсюнден Раббий былай айтады: ‘Сен манга Гилад кибиксе, Ливан таулары кибик бийиксе; алай болгъанлыкъгъа, Мен сени адам жашамагъан шахарча кьуу жер этип кьоярыкъма.

⁷ Санга кьажану жокъ этип кьююучу аскерле иерикме. Аланы барысыны кьолунда сауут боллукъду. Сени эм иги кедр тереклеринги кесерикдиле, отха атарыкъдыла.

⁸ Бу шахарны ичи бла кѣп миллетле ётерикдиле эмда бир-бирлерине: ‘Раббий бу уллу шахаргъа былай этип нек кьойду?’ – деп сорлукъдула.

⁹ Алагъа жуапха: ‘Ала кеслерини Раббий Аллахларыны кесаматын кьойгъанлары эмда башха тейрилеге табынып, алагъа кьуллукъ этгенлери ючюн, – дерикдиле’ ”».

¹⁰ Ёлген [Иошия патчах] ючюн жиямагъыз эмда анга жарсымагъыз; алай а жесирге кетген [Иошия улу Иоякъым] ючюн ачы жиягъыз, нек десегиз ол энди кьайтырыкъ туйюлдо эмда кесини ата журтун кѣрлюк туйюлдо.

¹¹ Атасы Иошияны орунуна Яхуданы патчахы болгъан эм бу жерден чыгъып кетген Иошия улу Саллуну юсюнден Раббий былай айтады: «Ол энди бери кьайтып келик туйюлдо.

¹² Жесирге кетген жеринде ёллокдо, энди бу жерни кѣрлюк туйюлдо».

¹³ Кесини тоханасын тюзсюзлюк бла, огъаргъы отоуларын да законсузлукъ бла ишлеген, кесини жууугун хакъсыз ишлетген эмда аны хакъын бермеген адамны башына палах!

¹⁴ «Кесиме уллу тохана, эркин огъаргъы отоула ишлетейим», – дегенни башына палах! Ол тоханасына уллу терезеле этдиреди,

тѣгерегине кедр кьангала урдурады, кьызыл бояу бла боятады.

¹⁵ Кедр агъач бла тышланган тоханада жашагъанынг ючюн, уллу патчах боллукъма депми ойлайса? Сени атанг ашы бла сууу болгъанда ыразы болуп тургъанды. Тюз хукму эм тюзлюк этгени ючюн анга игилик болгъанды.

¹⁶ Ол жарлылагъа бла факъырлагъа болушханды, ол себепден анга ахшылыкъ болгъанды. «Мени танымакълукъ бу туйюлмюдо?» – дейди Раббий.

¹⁷ Сени уа кѣзлеринг да, жюрегинг да жалан кесинге хайырны излерге, терслиги болмагъан адамланы кьанларын тѣгерге, зулмулукъ эм артыкълукъ этерге кьарайдыла.

¹⁸ Ол себепден Раббий, Яхуданы патчахи Иошия улу Иоякъымны юсюнден былай айтады: «Анга бир киши да: “Ах кьарындашым!”, “Ой эгечим!” – деп сарнарыкъ туйюлдо. Анга бир киши да: “Ах бийибиз!”, “Ой аны уллулугъу!” – деп жиярыкъ туйюлдо.

¹⁹ Аны сюйреп Иерусалимни кьабакъларындан да тышына атарыкъдыла, эшекни кѣмген кибик кѣмерикдиле.

²⁰ «[Эй Яхуда,] Ливан тауну башына чыкъ да андан кычыр, аузынг Башан таулада эшитилсин, Абарим тауладан хахай эт, нек десенг битеу ышанып тургъан миллетлеринг ууатылгъандыла.

²¹ Зауукъ этип жашагъан заманынгда Мен санга айтхан эдим, сен а: “Тынгыларыкъ туйюлме”, – деген эдинг. Жаш заманынгдан бери окъуна сени кьылыгынг алай эди, сен Мени айтханыма тынгыламай эдинг.

²² Сени битеу таматарынгы жел алып кетерикди, ышанган миллетлеринг да жесирге кетерикдиле. Сора ол заманда сен битеу этген аманлыкъларынг ючюн уяллыкъса эм бедешлик боллукъса.

²³ Эй Ливан тоханада жашагъан, уянгы кедр терекледе салгъан адам! Кьозлагъан кьатынны кьыйналгъаныча сени ауруу тутса кьалай жазыкъ боллукъса!

²⁴ Бар Болуп тургъанымы хакъы ючюн айтама, – дейди Раббий, – Эй, Яхуданы патчахи Иоякъым улу Иекония, онг кьолумдагы мухур жюзюгом окъуна болсанг эди, андан да чыгъарып атар эдим сени.

²⁵ Сени жаныңгы алыргга излеген душманларынгы кьолларына, сен аладан кьоркьоган Бабилни патчахы Набуходоносор бло Халдеялыланы кьолларына берликме сени.

²⁶ Сени да, сени тапхан анангы да сиз туумагьан жерге кыстарыкьма; анда ёллоукюз.

²⁷ Кьайтыргга жаныгьыз термилген жерге уа кьайтырыкь тьойюлсюз.

²⁸ Иекония бир кишиге да керек болмагьан, сынып атылгьан кьошун кибикмиди? Аны да, туудукьларын да ала танымагьан жерге не ючюн кыстагьандыла?

²⁹ Жер, эй жер, Раббийни сёзюне тынгыла, эй жер!

³⁰ Раббий былай айтады: «Бу адамны юсюнден сабийсиз, ёмюрюнде онгмай кетген адам деп жазыгьыз, нек десегиз аны туудукьларындан бир киши да Яхудагга патчаклыкь этерге Дауутну тахтасында олтурлукь тьойюлдо.

Тюзлюкю Бутакь (Масих)

23 Мени сюрюуюмо кьойларын жойгьан эм сюрюп чачхан сюрюуючюлени башларына палах!» — дейди Раббий.

² Мени халкьымы кьютген сюрюуючюлеге [таматалагга] Израилни Раббий Аллахы былай айтады: «Сиз Мени кьойларымы сюрюп чачхансыз, алагга кьарамагьансыз; энди Мен сизге кьарап, этген аманлыкьларыгьыз ючюн азап берликме, — дейди Раббий.

³ — Мен аланы кьуууп кыстагьан битеу кьыраладан сюрюуюмо сау кьалгьанларын жыйып, отлауларына кьайтарып келтирикме, анда ала жайылып кёп боллукьдула.

⁴ Аланы кьютюп жюрютюрюк сюрюуючюле саллыкьма алагга. Ала энди кьоркьурукь, апчырыкь, тас боллукь тьойюлдоле, — дейди Раббий.

⁵ — Ма, Дауутха тюзлюкю Бутакь чыгьарлыкь кюнлерим келедиле, — дейди Раббий. — Ол патчак болуп, терен акьыллыкь бла оноу этерикди, кьыралда тюз хукму эм тюзюк этерикди.

⁶ Аны заманында Яхуда кьутхарыллыкьды, Израил да кьоркьуусулукьда жашарыкьды. Анга “Тюзлюкюлогьюз — Раббийди” деген атны атарыкьдыла.

⁷ Мындан арысында адамла: “Ишексиз, Израилни халкьын Мисирден чыгьаргьан Раббийни Бар Болуп тургьаныны хакьы ючюн”, — деп, ант этмезлик кюнле келедиле”, — дейди Раббий.

⁸ Аны орунуна: “Израилни туудукьларын шимал кьыралдан эм Ол аланы кыстагьан битеу башха кьыралладан чыгьарып, кьайтарып келтирген Раббийни Бар Болуп тургьаныны хакьы ючюн”, — деп ант этерикдиле. Алай бла кеслерини жерлеринде жашарыкьдыла.

Жалгьан файгьамбарла

⁹ Файгьамбарланы юсюнден ойлагьанда жюрегим ичимде жарылады, битеу сюеклерим титирейдиле; Раббий ючюн, Аны сыйлы сёзлери ючюн, мен эсирген адамча, чыгьыр хорлагьан адамча болуп кьалгьанма.

¹⁰ Нек дегенде жер зийначыладан толгьанды, жер налат болгьанындан жилияды. Отлау жерле кьуругьандыла. Аланы итингенлери — аманлыкьгьады, кьочлерин терликге бередила.

¹¹ Нек дегенде файгьамбар да, дин кьуулукьчу да Манга сыйсызлыкь этедиле; «Мени табынуучу ююмде окьуна аланы аманлыкьларын кёргенме, — дейди Раббий.

¹² — Аны ючюн аланы излеген жоллары, кьарангьада учхалауукь жер кибик боллукьду. Аланы тюртюрюкдоле, ала анда жыгьылып кьаллыкьдыла; нек десегиз алагга азап берлик жылымда, аланы башларына палах келтирикме, — дейди Раббий.

¹³ — Самаряны файгьамбарларында да Мен жийиргенчли зат кёргенме: ала Баалны аты бла файгьамбарлыкь этип, Израил халкьымы ажашдыра эдиле.

¹⁴ Иерусалимни файгьамбарларында уа андан да кьоркьунчу затла кёреме: зийна этедиле, ётюрюкню ызындан жюрюйдюле, аманлыкьчыланы кьолларына кюч бередила. Алай бла бир киши да кесини этген аманлыкьларындан кьайтышмайды. Ала барысы да Мени аллымда Содом кибикдиле, Иерусалимни халкьы да Гомора кибик болду».

¹⁵ Ол себепден толу Кьудуретли Раббий ол файгьамбарланы юслеринден былай айтады: «Ма, Мен алагга лыбыта ашатырыкьма, ёлор от ичирликме, нек десегиз Иеру-

салимни файгъамбарларындан Аллахх сыйсызлыкь этиу кыралны хар жанына жайылганды».

¹⁶Толу Къудуретли Раббий былай айтады: «Сизге файгъамбарлыкь этген файгъамбарланы айтханларына тынгыламагъыз, ала сизни алдайдыла. Раббийни аузундан чыкьган сёзлени туююл, кеслерини акьылларына келтиргенлерин айтадыла.

¹⁷Мени сансыз этиучю адамлагъа ала: “Сизге ырахатлыкь боллукьду, — дегенди Раббий”, — деп турадыла. Кеслерини кьажыкьмагъан жюреклерни суюгенни этиучю адамлагъа да: “Башыгъызгъа палах келлик туююлду”, — дейдиле.

¹⁸Аланы кьайсысы Раббийни кенгешинде болганды? Кьайсысы Раббийни сёзюне тынгылап, аны ангылаганды? Кьайсысы Аны сёзюне кьулакь салып тынгылаганды?».

¹⁹Ма, Раббийни азабы алагъа боранча келеди, бургъан желча келип огьурсузланы башларын уагырыкьды.

²⁰Акьылына келген затланы барысын да этип толтургунчугъа дери Раббийни чамланыуу тохтарыкь туююлду. Келлик кюнледе сиз муну ачыкь ангыларсыз.

²¹“Ол файгъамбарланы Мен иймегенме, ала кеслери чабып келгендиле; алагъа Мен айтмагъанма, ала уа файгъамбарлыкь этгендиле.

²²Ала Мени кенгешимде болгъан болсала эди, Мени халкьыма сёзлерими билдирип эдиле эмда аланы огьурсуз жолларындан эм аман ишлеринден тыяр эдиле.

²³Мен жаланда жууукьдагъы Аллахмамы? Узакьдагъы Аллах да туююлмеми? — дейди Раббий.

²⁴Мен кёрмезча адам таша жерде бугьаргъа болаллыкьмыды?, — дейди Раббий. — Кёкню да, жерни да толтруп тургъан Мен туююлмеми? — дейди Раббий.

²⁵— Мени атым бла жалгъан файгъамбарлыкь этген адاملаны не айтханларын эшитгенме. Ала: “Бир тюш кёрдюм! Бир тюш кёрдюм!” — дейдиле.

²⁶Ол жалгъан файгъамбарла акьылларына келген ётюрюкленни айтып, не заманнга дери турлукьдула?

²⁷Аланы аталары Мени атымы унутуп Балгъа табыннгъанлары кибик, ала да бир-

бирлерине тюшлерин айтып, халкьыма Мени атымы унутдургъа кюрешедиле.

²⁸Тюш кёрген файгъамбар тюшон ангылатсын, Мени сёзюмо алгъан а аны тюз билдирсин. Салам будай туююлду, аны кибик ол тюшле да Мени сёзлерим туююлдуле, — дейди Раббий.

²⁹— Мени сёзюм от кибик туююлмюдю? Эмда ташланы ууатыучу салта кибик туююлмюдю? — дейди Раббий.

³⁰Ол себепден ма, Мени сёзлерими бир-бирлеринден урлагъан жалгъан файгъамбарлагъа Мен кьажаума, — дейди Раббий.

³¹Кеслерини сёзлерин айтып: “Раббий айтханды”, — деген жалгъан файгъамбарлагъа Мен кьажаума», — дейди Раббий.

³²Ажашдырыучу тюшле кёрген жалгъан файгъамбарлагъа Мен кьажаума, — дейди Раббий. — Ала тюшлерин айтып, ётюрюкле бла эм махтанчакьлыкь бла Мени халкьымы терилтедиле. Мен аланы не иймегенме, не алагъа буюрмагъанма. Бу халкьыга ала бир тюрюлю бир файда келтирмейдиле», — дейди Раббий.

³³“Халкьдан биреулен, неда бир файгъамбар, неда дин кьуллукьчу сенден: “Раббийден не хапар?” — деп сорса, алагъа: “Хапарым ма буду: сиз Манга жюк болгъансыз. Мен сизни атып кьоярыкьма, — дейди Раббий”, — деп айт.

³⁴Бир файгъамбар, дин кьуллукьчу неда халкьдан биреу [ётюрюк айтып]: “Раббийден хапар ма буду”, — десе, Мен ол адамгъа да, аны юйюрюне да азап берликме.

³⁵Биригиз биригизге эм кьарындаш кьарындашха: “Раббий не жууап бергенди?” неда: “Раббий не айтханды?” — деп алай айтыгъыз.

³⁶Мындан арысында: “Раббийден хапар буду”, — деген сёзюм аузузугъызга келтирмегиз. Хар ким кеси айтхан сёзюм Аллахны хапарына санайды. Алай бла сиз Бар Болуп Тургъан Аллахны, толу Къудуретли Раббий Аллахыбызны сёзлерин терсине бурасыз.

³⁷Файгъамбаргъа: “Раббий санга не жууап берди?” неда “Раббий не айтды?” — деп сор.

³⁸Алай а сиз энгта да: “Раббийден хапар ма буду”, — деп айтсагъыз да, Ол былай айтады: “Раббийден хапар буду”, — дейсиз. Алай а: “Раббийден хапар буду”, — деп айтмагъыз, — деп сизге билдирип кьойгъан эдим.

³⁹ – Аны ючюн Мен сизни унутуп кьоярыкьма, Мен сизни да, сизге эм аталарыгызга берген бу сахарны да Кеси алдымдан атып кьоярыкьма.

⁴⁰ Сизни чыртда унутулмазлыкь айыпха эм бедишге тюшюрлюкме».

Эки четен инжир

24 Бабилни патчахы Набуходоносор Яхуданы патчахы Иояккым улу Иеконияны бла Яхуданы бийлерин, агъач усталаны, темирчилени жесир этип Иерусалимден Бабилге сюргенден сора, Раббий манга табынуучу ююню аллында салынып турган эки четен инжир кёргозтдо.

² Четенлени биринде алгъа бишиучо инжирлеге ушаган бек иги инжирле бар эдиле, экинчи четенде уа – ашаргъа жарамаган, чириген, бек аман инжирле бар эдиле.

³ Сора Раббий манга: «Иеремия, не кёресе?» – деп сорду. Мен а: «Инжир – иги инжирлени бла аман инжирлени кёреме. Иги инжирле бек игиледиле, аманлары уа асыры амандан ашаргъа жарарыкь тойюлдюле», – дедим.

⁴ Ол заманда манга Раббийден сёз келди:

⁵ Израилни Раббий Аллахы блаай айтады: «Мен бу жерден Халдея кьыралгъа кёчюртген яхудалы кёчгюнчюлени бу иги инжирле кибик игиге санайма.

⁶ Алагъа кьарарыкьма, алагъа игилик этерикме эмда аланы бу жерге кьайтарлыкьма. Аланы кьуарыкьма, чачарыкь тойюлме; орнатарыкьма, кьурутуп кьоярыкь тойюлме.

⁷ Мени Раббий болгъанымы ангъларча алагъа аллай жюрек берликме. Ала Мени халккым боллукьдула, Мен да аланы Аллахлары боллукьма; нек десегиз ала битеу жюреклери бла Манга кьайтышырыкьдыла.

⁸ Яхуданы патчахы Сидкияны бла аны бийлерин эмда Иерусалимден сау чыгып бу жерде неда Мисирде жашаганланы уа, ашаргъа жарамаган, чириген инжирле кибик этерикме, – дейди Раббий.

⁹ – Аланы дунияны битеу кьыралларында жийиргенчи, кьоркунчу халгъа тюшюрлюкме. Мен аланы сюрюп кьыстарыкь хар жерде айыплы, хыликкелик, бедишлик, кьаргъышлыкь боллукьдула.

¹⁰ Мен алагъа эм аланы аталарына берген жеримден аланы жокь этер ючюн алагъа

кьылыч, ачлыкь эмда кьырган ауруу иерикме».

Жетмиш жыллыкь жесирлик

25 Яхуданы патчахы Иошия улу Иояккымны патчахлыкь этиуюню төртюнчю жылында, Яхуданы халккыны юсюнден Иеремиягъа Раббийден сёз келгенди. Бу Набуходоносорну Бабилге патчахлыкь этиуюню биринчи жылы эди.

² Иеремия файгъамбар битеу Яхуданы халккына бла битеу Иерусалимде жашаганлагъа Раббийни сёзюн эшитдирип былай айтханды:

³ «Амон улу Иошияны патчахлыкь этиуюню онючюнчю жылындан бюгюннге дери, жыйырма бла юч жылны ичинде манга Раббийни сёзю келгенди. Мен кёп кере сизге Раббийни сёзюн билдирип турганма, сиз а тынгыламагансыз.

⁴ Раббий Кесини файгъамбар кьуллерин сизге кёп кере ийип тургъанды, сиз а тынгыламагансыз, кьулакь салмагансыз.

⁵ Ала сизге: “Хар биригиз да аман жолларыгыздан, аман ишлеригизден тобагъа кьайтышыгыз, ол заманда Раббий сизге эм аталарыгызга ёмюрден-ёмюрге берген жерде жашарсыз, – дегендиле.

⁶ Башха тейрилени ызларындан бармагыз, алагъа кьуллукь этип табынмагыз; кьолларыгыз бла этген идолларыгыз бла Мени чамландырмагыз, сора сизге аманлыкь этмем.

⁷ Алай а Манга тынгыламадыгыз, – дейди Раббий. – Кьолларыгыз бла этген идолларыгыз бла Мени чамландырып, кесигизге заран этгенсиз”.

⁸ Ол себепден, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: “Сиз Мени сёзлериме тынгыламаганыгыз ючюн,

⁹ Мен да битеу шималдагы миллетлени бла кьулулу, Бабилни патчахы Набуходоносорну чакьыртырыкьма”, – дейди Раббий. Аланы бу жерге кьажу этип келтирикме. Бу жерде жашаганланы эм битеу тегерекдеги миллетлени толусунлай жокь этерикме, ол жерлени кьоркунчу эм хыликкалыкь этип, ёмюрге да оюлуп кьалган жер этерикме.

¹⁰ Кьууанч эм сюйюнчю ауазны, келин-киеу ауазны, тирмен ташланы тауушларын эм чыракь жарыккыны аладан кетерликме.

генди. Бир сыйлы юй сауут кибик тыюшуп ууатыллыксыз.

³⁵ Сюрюучюлеге бугьар жер боллукъ тьююлюдлю, сюрююню башчыларыны да къутхарылыргыга амаллары боллукъ тьююлюдлю.

³⁶ Сюрюучюлени ачы кычырыкларыны, сюрююню башчыларыны жилиу этгенлерин эшитигиз! Нек десегиз Раббий аланы отлау жерлерин жокъ этеди.

³⁷ Ырахатлыкда тургъан отлау Раббийни кызыгъан чамланыуундан жокъ боладыла.

³⁸ Дорбундан чыгып келе тургъан асланча Раббий къоркъунчлуду. Зулмучуну кылычындан эм Раббийни чамланыуундан аланы жерлери къуу жер болуп къаллыкды.

Халкъ Иеремияны ёлтюрюрге излейди

26 Яхуданы патчахы Иошия улу Иоякъымны патчахлыкъ этиуюню биринчи жылында Раббийден бу сёз келген эди:

² «Раббий былай айтады: “Раббийни табыныучу юююню арбазында сюелип, табыныргыга Яхуданы шахарларындан ары келгенлени барысына да сёлеш. Алагъа айтыргыга санга буюргъан сёлзери, бир сёзюню да къоратмай, барысын да билдир.

³ Ала тынгылап, хар ким аман жолундан къайтышыр эсе уа. Ол заманда Мен да аланы этген аманлыклары ючюн, алагъа этерик палахымы этмей къояр эдим.

⁴ Алагъа: Раббий былай айтады: ‘Манга тынгыла масагъыз эм Мен сизге берген Тауратны толтур масагъыз,

⁵ Мен сизге кёп кере ийген файгъамбар къулларыма къулакъ сал масагъыз. Сиз алагъа къулакъ салмай турсагъыз,

⁶ Сора бу табыныучу юйге да Шилодагына этгенимча этерикме, бу шахарны да битеу дуняны миллетлерине къаргышлыкыга берип къоярыкъма’, – дейди”, – деп айт.

⁷ Дин къулукъчула да, файгъамбарла да, битеу халкъ да Иеремияны Раббийни юююнде айтхан бу сёлзери эшитген эдиле.

⁸ Иеремия Раббийни халкъга айтыргыга буюргъанларын барын да айтып бошагъан заманда, дин къулукъчула да, файгъамбарла да, битеу халкъ да аны сермеп тутуп: «Сен ёлтурге керексе!

⁹ Сен: “Бу табыныучу юй Шилодагыча

боллукъду, бу сахар да ичинде бир киши да жашамазча бош къаллыкды деп, Раббийни аты бла файгъамбарлыкъ нек этесе?”» – дей эдиле. Сора битеу халкъ Раббийни юююнде Иеремияны тегерегинден алды.

¹⁰ Яхуданы бийлери бу болгъан затланы эшитгенлеринде, патчахны тоханасындан Раббийни юююне барып, Раббийни юююню Жангы къабагыны аллында кеслерини жерлерине олтурдула.

¹¹ Ол заманда дин къулукъчула бла файгъамбарла бийлеге эмда битеу халкъга: «Бу адам – ёлтюрюлтурге керекди, нек десегиз аны бу сахарга къажу файгъамбарлыкъ этгенин кеси къулакларыгъыз бла эшитдигиз!» – деди.

¹² Сора Иеремия битеу бийлеге бла халкъга былай айтды: «Бу табыныучу юйге бла бу сахарга къажу, бу сиз эшитген файгъамбарлыкъ сёлзени билдирге мени Раббий ийгенди.

¹³ Энди жолларыгъызны эм этген ишлеригизни тюзетигиз эмда Раббий Аллахыгъызны айтханына бойсунугъуз. Алай этсегиз Раббий сизни башыгъызга келтирирге айтхан палахын келтирмей къояр.

¹⁴ Мен а сизни къолугъуздама. Кёзююзге иги эм тюз кёрюнгенини этигиз манга.

¹⁵ Алай а муну билип къалыгъыз: сиз мени ёлтюрсегиз, сиз да, бу сахар да, бу сахарда жашагъанла да терликсиз адамны къанын тегюп, жууаплы болурсуз; нек десегиз битеу бу сёлзени сизге билдирге кертиси бла мени сизге Раббий ийгенди», – деп сёлзеди.

¹⁶ Андан сора бийле бла битеу халкъ, дин къулукъчула бла файгъамбарла: «Бу адам ёлтюрюлтурге тийишли тьююлюдлю, нек десегиз ол бизге Раббий Аллахыбызны аты бла айтханды», – деди.

¹⁷ Сора къыралны таматарындан бир къауумла туруп, битеу жыйылгъан халкъга былай сёлзеди:

¹⁸ «Морошетли Мика, Яхуданы патчахы Хизкияны заманында файгъамбарлыкъ этип, битеу Яхуданы халкъна: “Толу Къудуретли Раббий былай айтады: ‘Сюн, сабан кибик сюрюлюкдю, Иерусалим – таш тебе болуп къаллыкды, юсюнде табыныучу юй ишленген тау – чырпылы дуппур болуп къаллыкды, – деп айтханды’ ”.

¹⁹Алай айтханы ючюн Яхуданы патчахи Хизкия неда Яхуданы халкындан биреулен Миканы ёлтюргенмиди? Аны орунуна Хизкия Раббийден кьоркьуп, андан жалбарып тилек этмегенмиди да? Сора Раббий аланы башларына келтирирге айтхан палахын келтирмей кьойгъанды. Биз а кеси башыбызгъа уллу аманлыкъ келтирирге кюрешебиз».

²⁰(Кирият-Иеаримли Шемяя улу Урия атлы биреу да Раббийни аты бла файгъамбарлыкъ этген эди. Ол да тюз Иеремия айтханча бу шахаргъа эм бу кьыралгъа кьажая файгъамбарлыкъ этген эди.

²¹Иоякьым патчах бла аны аскерлери эм Яхуданы бийлери Урияны сёзлерин эшитгенлеринде, патчах аны ёлтюрюрге излеген эди. Муну эшитгенинде Урия кьоркьуугъа тыюшуп, кьачып Мисирге кетген эди.

²²Алай болгъанлыкъгъа, Иоякьым патчах адамланы — Акбор улу Ёлнатанны бла аны биргесине башхаланы Мисирге ийген эди.

²³Сора Урияны Мисирден чыгъарып, Иоякьым патчахха келтирген эдиле, патчах а аны кьылыч бла ёлтюртүп, аны ёлююн жарлы адамланы кьабырларына атдыргъан эди, — деп сёлешдиле.)

²⁴Сафан улу Ахикам а Иеремияны кьорулады. Алай бла Иеремия ёлтюрюлюрге халкыны кьолуна тышмей кьалды.

Яхуда Набуходоносоргъа бериледи

27 Яхуданы патчахи Иошия улу Сидкияны патчахлыкъ этиуюню башланганында Раббийден Иеремиягъа бу сёз келген эди:

²Раббий манга была айтды: «Кесинге кьайишле бла байланган агъач боюнса этип, боюнунга такъ.

³Сора Иерусалимге, Яхуданы патчахи Сидкиягъа келген келечилени кьоллары бла Эдомну, Моабны, Аммон улуданы, Тирни эм Сидону патчахларына хапар жибер.

⁴Келечилеге кеслерини иелерине муну билдирирге буюр: Исраилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: иелеригизге былай айтыгъыз:

⁵«Жер жюзюн да, аны юсюнде жашагъан адамланы бла хайыуанланы да уллу кючюм бла, Кьудуретли кьолум бла Мен жаратхан-ма. Жерни кимге берирге сойсем анга береме.

⁶Энди уа битеу бу кьыралланы Бабилни патчахи кьулум Набуходоносорну кьолуна береме. Аулакьдагъы жаныуарланы окьуна анга кьуллукъ этерге береме.

⁷Битеу миллетле анга, аны уланына эмда уланындан туугъаннга кьуллукъ этерикдиле. Андан сора Бабилни хорланыр заманы келликди. Сора кёп миллетле эмда уллу патчахла Бабилни кеслерине кьул этерикдиле.

⁸Бир миллет неда кьырал Бабилни патчахи Набуходоносоргъа кьуллукъ этмесе, аны боюнсасыны тубюне боюнун салмаса, ол миллетни аны кьолуна берир ючюн, алагъа кьылыч бла, ачлыкъ бла, кьыргъан ауруула бла азап саллыкьма, — дейди Раббий.

⁹Сизге: ‘Бабилни патчахины кьуллукъ этерик туююлюсюз’, — деген файгъамбарларыгъызга, таш салычуларыгъызга, тыш кёрюючлеригизге, билгичлеригизге, жулдузчуларыгъызга тынгыламагъыз!

¹⁰Ала сизге жалгъан файгъамбарлыкъ этдиле, аланы хаталарындан сиз кьыралыгъыздан узакьгъа кетериксиз, сизни жеригизден кьууп кьыстарыкьма, сиз жокъ боллукьсуз.

¹¹Бабилни патчахины боюнсасыны тубюне боюнун салып кьуллукъ этген миллетни уа кеси жеринде кьалдырыкьма. Ол миллет жерин ишлеп, анда жашарыкьды», — дейди Раббий.

¹²Яхуданы патчахи Сидкиягъа да мен битеу бу сёзлени айттып: «Боюнларыгъызны Бабилни патчахины боюнсасыны тубюне салыгъыз, анга эм аны халкыны кьуллукъ этигиз. Сора сау кьаллыкьсыз.

¹³Бабилни патчахины кьуллукъ этмеген миллетни юсюнден Раббийни айтханы кибик, санга эм сени халкынгга кьылычдан, ачлыкьдан, кьыргъан аурудан ёлюрге неге керекди?

¹⁴Сизге: “Бабилни патчахины кьуллукъ этерик туююлюсюз”, — деген файгъамбарланы сёзлерине тынгыламагъыз. Ала сизге жалгъан файгъамбарлыкъ этдиле».

¹⁵«Аланы Мен иймегенме, — дейди Раббий — ала Мени атым бла жалгъан файгъамбарлыкъ этдиле. Алагъа тынгыласагъыз сизни да, сизге жалгъан файгъамбарлыкъ этген файгъамбарланы да кьыстарыкьма, барыгъыз да жокъ боллукьсуз».

¹⁶Ол заманда дин кьуллукъчулагъа да, битеу халкъгъа да былай айтхан эдим: «Раббий былай айтады: “Раббийни юйюню сауутлары кысха заманда Бабилден бери кьайтарыллыкъдыла, — ‘деген файгъамбарларыгъызгъа тынгыламагъыз’. Ала сизге жалгъан файгъамбарлыкъ этедиле.

¹⁷Алагъа тынгыламагъыз. Бабилни патчахна кьуллукъ этигиз, сора сау кьаллыкъсыз. Сизни хатагъыздан бу шахар нек чачылсын?

¹⁸Ала файгъамбарла эселе уа эм Раббийни сёзю алада эсе, Раббийни юйюнде, Яхуданы патчахыны тоханасында эмда Иерусалимде кьалгъан сауутланы Бабилге алып кетмесинле деп, толу Кьудуретли Раббийни аллында жалбарып тилек этсинле”.

¹⁹Нек десегиз толу Кьудуретли Раббий табынычу юйдеги чигинжилени, жезден ишленген уллу суу орунну, суу ташычу арбачыкъланы эмда бу шахарда кьалдырылгъан башха затланы юсюнден былай айтады.

²⁰Бабилни патчахы Набуходоносор, Яхуданы патчахы Иоякъым улу Иеконияны, башха белгили яхудалылары эм иерусалимлиени, Иерусалимден Бабилге кёчюрген заманында ол затланы алып кетмеген эди.

²¹Раббийни юйюнде, Яхуданы патчахыны тоханасында эмда Иерусалимде кьалгъан сауутланы юсюнден Израилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады:

²²“Ала Бабилге элтирилликдиле, Мен Бабилге азап берлик кюннге дери анда кьаллыкъдыла, — дейди Раббий. — Ол заманда аланы андан чыгартып бу жерге кьайтарылкъма”».

Жалгъан файгъамбар Ханания

28 Ол жыл, Яхуданы патчахы Сидкияны патчахлыкъ этиуюню башланганыны тёртюнчю жылыны бешинчи айында, Гибонлу Аззур улу Ханания файгъамбар, Раббийни юйюню арбазында дин кьуллукъчуланы бла битеу халкъны аллында мени бла сёлешип былай айтхан эди:

²«Израилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: “Бабилни патчахыны боюнсасын сындырлыкъма.

³Бабилни патчахы Набуходоносор бу жерден алып Бабилге элтдирген, Раббийни табынычу юйюню битеу сауутларын эки

жылны ичинде Мен бу жерге кьайтарып келтиртирикме.

⁴Яхуданы патчахы Иоякъым улу Иеконияны да, Бабилге жесир болуп кетген битеу яхудалылары да Мен кьайтарып бери келтирликме, — дейди Раббий, — нек десегиз Бабилни патчахыны боюнсасын сындырлыкъма”».

⁵Ол заманда Иеремиа файгъамбар дин кьуллукъчуланы бла Раббийни юйюню арбазында тургъан битеу халкъны аллында Ханания файгъамбаргъа жууап берди.

⁶Иеремиа файгъамбар былай айтды: «Амин! Раббий алай этсин, файгъамбарлыкъ сёзлеринги толтурсун! Раббий табынычу юйюню сауутларын эм битеу жесир болуп кетгенлени Бабилден бери кьайтарып келтирсин!

⁷Жаланда энди санга эмда битеу халкъгъа эшитдирип айтырыкъ сёзлериме тынгыла:

⁸Сенден да, менден да алгъа жашагъан бурунгу файгъамбарла кёп кьыралагъа эмда уллу патчахлыкъларгъа аланы башларына кьазауат, палах, кьыргъан ауруу келликди деп файгъамбарлыкъ этгендиле.

⁹Алай а ырахатлыкъ боллукъду деп айтхан файгъамбарны сёзю толса, аны кертиси бла Раббий ийген файгъамбар болганы белгили болады», — деди.

¹⁰Ол заманда Ханания файгъамбар Иеремиа файгъамбарны боюнундагъы боюнсаны алып, аны сындырды.

¹¹Сора Ханания битеу халкъны аллында: «Раббий былай айтады: “Бабилни патчахы Набуходоносорну битеу миллетлени боюналарына салгъан боюнсасын эки жылны ичинде ма былай сындырлыкъма”», — деди. Ол сёзлени эшитгенден сора Иеремиа табынычу юйден кетди.

¹²Ханания файгъамбар Иеремиа файгъамбарны боюнундагъы боюнсаны сындыргъандан сора, кёп турмай, Раббийден Иеремиагъа сёз келди:

¹³«Бар, Хананиягъа былай айт: “Сенагъачдан этилген боюнсаны сындыргъанса, аны орунунда темир боюнса боллукъду”.

¹⁴Нек десенг Израилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: “Бабилни патчахы Набуходоносоргъа кьуллукъ этдирип ючюн, битеу бу миллетлени боюнла-

рына темир боюкса саллыкыма, анга кыу-
лук этерикдиле, кийик жануарланы оку-
на Мен анга берликме”».

¹⁵ Иеремия фыйгамбар Ханания фый-
гамбарга: «Тынгыла, эй Ханания! Сени
Раббий иймегенди, сен бу халкыны жалган
айтып ышандыраса.

¹⁶ Ол себепден Раббий былай айтады:
“Ма, Мен сени жер башындан кыоратыры-
кыма. Сен быйыл окуна ёллоксе, нек де-
сенг сен халкыны Раббийден тайдырырга
кюрешгенсе”», – деди.

¹⁷ Сора Ханания фыйгамбар ол жылны
жетинчи айында ёлген эди.

*Иеремияны Бабилде жесирлеге
жазып ийгени*

29 Иеремия фыйгамбарны кёчгюнчю-
люкде сау кыалган халкыны тамата-
ларына, дин кыулукчулагга, фыйгамбар-
лагга эмда Набуходоносор Иерусалимден
Бабилге кёчюрген битеу халкыга Иеруса-
лимден жазып ийгени ма буду.

² Бу жазып ийгени, Иекония патчах, пат-
чахны анасы, тохананы кыулукчулары,
Яхуданы бла Иерусалимни таматары,
агыч устала эм темирчиле Иерусалимден
кёчюрюлгенден сора,

³ Яхуданы патчахы Сидкия Бабилни пат-
чахы Набуходоносорга Шафат улу Эла-
саны бла Хилкия улу Гемарияны ийген за-
манда, Иеремия аланы кыоллары бла жазып
ийгениди:

⁴ «Исраилни Аллахы, толу Кыудуретли
Раббий Иерусалимден Бабилге кёчюртген
битеу жесирлеге былай айтады:

⁵ “Юйле ишлеп, алада жашагыз, терек
бахчала орнатып, кёгетлерин ашагыз.

⁶ Кыатынла алыгыз, уланла, кызыла туу-
дуругуз. Уланларыгызга кыатынла алы-
гыз, кызыларыгызны эрге беригиз, ала да
уланла, кызыла туудурсунла. Анда кёп бо-
лугуз, аз а болмагыз.

⁷ Мен сизни кёчюртген шахарны жашау
болумун иги этерге кюрешигиз. Ол шахар
ючюн Раббийден тилек этигиз, нек десеги-
з ол шахарда ырахатлык болса, сизде да
ырахатлык болур”.

⁸ Нек десеги Исраилни Аллахы, толу
Кыудуретли Раббий былай айтады: “Ара-
гыздагы фыйгамбарларыгызга, бил-

гичлеригизге алданмагыз; тыш кёргенле-
ни тыошлерине да тынгыламагыз.

⁹ Ала Мени атым бла жалган фыйгам-
барлык этедиле. Аланы мен иймегенме”, –
дейди Раббий.

¹⁰ Раббий былай айтады: “Бабилде жетмиш
жылыгыз толса, ол заманда Мен сизге ке-
лип, сизге айтхан ахшы сёзюмю толтуруп,
сизни бу жерге кыайтарып келтирикме.

¹¹ Нек десеги Мен сизге этген муратла-
рымы билеме, – дейди Раббий. – Мен сиз-
ге этген муратла сизге аманлык тыюл,
игилик келтирирле, сизге келлик заманда
умут берирле.

¹² Ол заманда Мени чакырылыксыз эмда
келип Менден тилек этериксиз, Мен да
сизни тилегигизни кыабыл этерикме.

¹³ Мени излеп табарыксыз. Битеу кюре-
гиз бла излесеги,

¹⁴ Кесими сизге тапдырыкыма, – дейди
Раббий. – Сизни жесирликден кыайтарлыкы-
ма, Мен сизни кыстаган битеу миллетле-
ден эм битеу кыралладан кыайтарып жы-
ярыкыма, – дейди Раббий. Мен сизни не
жерден кёчюрген эсем, сизни ол жерге
кыайтарып келтирикме”.

¹⁵ Сиз: “Раббий бизге Бабилде фыйгам-
барла чыгарганды”, – дейсиз.

¹⁶ Алай болганлыкыга, Дауутну тахта-
сында олтурган патчахны эм Иерусалимде
кыалган битеу халкыны юсюнден эмда
сизни бла жесирликке кетмеген кыарын-
дашларыгызны юсюнден Раббий былай
айтады:

¹⁷ Толу Кыудуретли Раббий былай айтады:
“Ма, Мен алагга кылыч, ачылык, кыыр-
ган ауруу жиберликме. Аланы, ашарга
жарамазча, чирип бузулган инжирле ки-
бик этерикме.

¹⁸ Кылыч бла, ачылык бла, кыырган ау-
руу бла аланы ызларындан сюрлюкме. Мен
жер башындагы битеу кыраллагга аланы
жийиргенчи этерикме, аланы кыстаган
битеу миллетлени араларында кыаргыш-
лыкыга, кыоркыууга, хыликкеликке, бе-
дишликке берликме.

¹⁹ Нек десеги ала Мени сёзлериме тынгы-
ламадыла, – дейди Раббий. Мен фыйгам-
бар кыуларымы юсю бла алагга сёзлериме
бир-бири ызындан ийип турганма, ала уа
тынгыламагандыла, – дейди Раббий.

²⁰ — Энди уа, Мен сизни Иерусалимден Бабилге кѣчюртген битеу кѣчпончюле, Раббийни сѣзюне тынгылагъыз:

²¹ Мени атым бла сизге жалган файгъамбарлыкъ этген Колая улу Ахаб бла Маасея улу Сидкияны юсюнден Исраилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: Ма, Мен аланы Бабилни патчахы Набуходоносорну къолуна берликме, ол аланы экисин да сизни кѣз аллыгъызда ълтюрюрюкдю.

²² Аланы юсюнден Бабилдеги битеу яхудалы кѣчпончюледе: “Раббий санга Бабилни патчахы саулай кюйдюртген Сидкиягъа бла Ахабха этгенича этсин”, — деген къаргъыш жюрюрюкдю.

²³ Нек десегиз ала Исраилде жийиргенчли ишле эте эдиле: кеслерини жуукъларыны къатынлары бла зийна эте эдиле; Мен алагъа буюрмагъанлай, Мени атым бла жалган айта эдиле. Мен муну билеме эм мынга шагъатма, — дейди Раббий.

Жалган файгъамбар Шемая

²⁴ Нехаламлы Шемаягъа да былай айт:

²⁵ Исраилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: ‘Сен битеу Иерусалимни халкъына, Маасея улу дин къуллукъчу Сефаниягъа бла башха дин къуллукъчулагъа кесинги атынг бла къагъытла ийип бу сѣзлени жазганса:

²⁶ ‘Сефания, Раббий сени Иояданы орунуна дин къуллукъчу этгенди. Сен Раббийни юйюнде низамга жууаплыса, кесин файгъамбар кибик кѣргюзтген хар телини боюнуна темир бугъоу салып, аякъларын кепге урдуртургъа керексе.

²⁷ Алай эсе, арагъызда кесин файгъамбар кибик кѣргюзтген Анатотлу Иеремияны нек тыймайса?

²⁸ Иеремия бизге, Бабилдегиле: ‘Жесирлигигиз кѣп заманнга боллукъду; ол себепден юйле ишлегиз, алада жашагъыз, терек бахчала орнатыгъыз, аланы кѣгетлерин ашагъыз’ “», — деп хапар ийгенди.

²⁹ Дин къуллукъчу Сефания бу къагъытны Иеремия файгъамбаргъа эшитдирип окъу-гъанында,

³⁰ Раббийден Иеремиягъа сѣз келди:

³¹ ‘Битеу кѣчпончюлеге бу хапарны жибер: Нехаламлы Шемаяны юсюнден Раб-

бий былай айтады: “Мен жибермегенлей Шемая жалган файгъамбарлыкъ этип, сизни ътюрюкге ышандырады.

³² Аны ючюн Мен да Нехаламлы Шемаягъа эмда аны битеу туудукъларына азап берликме. Бу халкъны арасында аны туудукъларындан бир киши да сау къаллыкъ туйюлдо, Мен халкъыма этерик игилигими ол кѣрлюк туйюлдо, нек десегиз Шемая халкъны Раббийге къажуа юйретгенди”», — дейди Раббий.

Аллах халкъына умут береди

30 Раббийден Иеремиягъа бу сѣз келди: ² Исраилни Раббий Аллахы былай айтады: «Мен санга айтхан битеу сѣзлени китапха жаз.

³ Ма, Мен халкъым Исраилни бла Яхуданы жесирликден къайтарып келтирлик кюнле жууукълашып келедиле, — дейди Раббий. Мен аталарына берген жериме аланы къайтарып келтирликме, ала ол жерге ие боллукъдула, — дейди Раббий».

⁴ Исраилни бла Яхуданы юсюнден Раббий билдирген сѣзле быладыла:

⁵ Раббий былай айтады: «Къоркъуу ауаз эшитгебиз биз, ырахатлыкъ туйюл, абызырау ауаз.

⁶ Соругъуз эмда сагъыш этип къарагъыз: эркиши къозлаймыды? Сора къозлай турган къатын кибик хар эркишини къолларын беллеринде нек кѣреме Мен, барысы да саз бетлиле некидиле?

⁷ Ах, ол кюн не къоркъунчу кюндю! Алай кюн энтта боллукъ туйюлдо; ол — Якъупха къыйынлыкъ заманды, алай болганлыкъгъа ол андан къутхарыллыкъды.

⁸ Ол кюн, — дейди толу Къудуретли Раббий, — боюнундагъы боюнсаны сындырлыкъма, бугъоуларынгы ууатырыкъма. Мындан арысында башха къыраллылагъа къуллукъ этерик туйюлдоле.

⁹ Аны орунуна кеслерини Раббий Аллахларына эмда кеслерини патчахлары Даууха къуллукъ этерикдиле. Мен алагъа аллай патчах саллыкъма.

¹⁰ Эй къулум Якъуп, къоркъма! Эй Исраил, абызырама!, — дейди Раббий. Нек десенг Мен сени узакъ къыралдан, сени туудукъларынгы да жесирге кетген жерлеринден къутхарлыкъма. Якъуп къайтып келликди эмда

тынч-ырахат жашарыкыды, энди аны бир киши да кьоркьутурук туююлдо.

¹¹ Нек десенг Мен сени блама, сени кьутхарлыкьма, — дейди Раббий. Мен сени араларына чачхан битеу миллетлерими саулай жокь этсем да, сени уа саулай жокь этип кьоймам. Санга тюзлюк бла азап берликме, азап бермей а кьоймам».

¹² Раббий былай айтады: «Сени жаранг сау болмазчады, сени аурууунг кьыйынды.

¹³ Сени жарангы сау этейим деп, сени ишинги кьайгысын бир киши да этмейди. Сени сау этерик дарман да жокьду.

¹⁴ Сени битеу тосларынг сени унутхандыла, сени излемейдиле. Сени кёп терсликлеринг ючюн Мен сени душман ургьанча ургьанма, санга кьаты азап салгьанма, нек десенг гоняхларынг сансыз кёпдоле.

¹⁵ Жараларынгдан, кьыйын аурууунгдан нек кьычырыкь этесе сен? Сени терсликлеринги кёплогонден этгенме Мен санга муну, нек десенг гоняхларынг сансыз кёпдоле.

¹⁶ Алай а сени ашагьанла барысы да ашаллыкьдыла, сени битеу душманларынг кеслери жесирликге кетерикдиле, сени чачханла кеслери да чачыллыкьдыла, битеу сени тонагьанланы да тонатырыкьма.

¹⁷ Мен сени теринги жангы этип, жараларынгдан сау этерикме, — дейди Раббий. «Нек десенг Сион атылып кьалгьанды, аны соргьан киши жокьду», — дейдиле.

¹⁸ Раббий а былай айтады: «Ма, Мен Якьупну жесирге кетген чатырларын кьайтарып келтирикме, аны мекамларына жазыкьсынырыкьма, Иерусалим да кесини оюлгьан жерлерини юсюнде жангьдан ишле-нирикди, патчах тохана да кесини алгьын-нгы жеринде орнатылыкьды.

¹⁹ Ол жерледен шукур зикирле, кьууанч ауазла эшитиликдиле. Мен аланы кёп этерикме, ала аз боллукь туююлдоле; аланы махтаулу этерикме, чёкдюрюллок туююлдоле.

²⁰ Аланы уланлары алгьынча боллукьдула, ала Мени алымда кьуллукь этип турлукьдула, алагьа зулму этгенлени барысына да азап чекдирликме.

²¹ Аланы башчылары аланы кеслеринден боллукьду, оночулары да кеси араларын-дан чыгьарыкьдыла. Аны Кесиме жууукь-

лашдырыкьма, ол Манга жууукьлашырыкьды. Кеси аллына Манга жууукьлашыргьа ким болаллыкьды?, — дейди Раббий.

²² — Алай бла сиз Мени халкьым боллукьсуз, Мен да сизни Аллахыгьыз боллукьма».

²³ Ма, Раббийни чамланыуу кючлю жел кирик келеди, ол бек кьоркьунчу желди, аман адамланы башларына тюшерикди.

²⁴ Ол кесини жюрегини муратларын этип толтургьунчу, Раббийни кьызгьан чамланыуу тохтарыкь туююлдо. Ахыр кюнледе муну ангьларсыз.

Жангы Израил

31 «Ол заманда, — дейди Раббий, — Мен Израилни битеу тукумларыны Аллахлары боллукьма, ала да Мени халкьым боллукьдула».

² Раббий былай айтады: «Кьылычдан кьычып кьутулган халкь, кьум тюзде игилик тапханды. Мен Израилни кёлюн ырахат этерге барам».

³ Раббий манга узакьдан кёрюнюп, былай айтды: «Мен сени ёмюрлюк суюмеклик бла суюгенме, ол себепли санга ыразылыкьгымы берип тургьанма.

⁴ Мен сени жангьдан кьуарыкьма, жангьдан кьураллыкьса, эй Израилни халкьы! Жангьдан даурбасларынгы алып, кьууанч этген тепсеучюлени жыйынында согьарыкьса.

⁵ Самарияны тауларында жангьдан жюзюмлеринден кеслери хайырланырыкьдыла.

⁶ Эфраимни тауларында кьалауурла: «Туругьуз, Сионнга, Раббий Аллахыбызгьа ёрлеп чыгьайкь», — деп, кьычырып билдирик кюн келликди.

⁷ Нек десегиз Раббий былай айтады: «Якьупну юсюнден кьууанып зикир айтгыгьыз! Миллетлени башчысыны аллында кьууанып кьычырыгьыз. Кьычырып билдиригиз, махтау салыгьыз эмда: “Я Раббий, халкьынгы, Израилни сау кьалгьанларын кьутхар!” — дегиз.

⁸ Ма, Мен аланы шимал кьыралдан кьайтарып келтирикме, дунияны тёрт этегинден жыйып келтирикме. Аланы араларында сокурла да, асакьла да, бууз кьатынла да, кьозлай тургьан кьатынла да боллукь-

дула, бек кѣп жыйын халкъ бери къайтып келликди.

⁹Ала жилий-жилай келликдиле, Мен а аланы жапсарып келтирликме, аланы баргъан сууланы къатлары бла, ала абынмазлыкъ тюз жол бла келтирликме; нек десегиз Израилни атасы – Менме, Эфраим да – тюнгоч уланымды».

¹⁰Раббийни сѣзюне тынгылагъыз, эй миллетле! Узакъдагъы айрыкмагъа билдиригиз эмда: «Израилни Ким чачан эсе, аны Ол Кеси жыарыкъды, сюрюучю сюрюуюн къалай сакълай эсе да, аланы алай сакъларыкъды», – деп айтыгъыз.

¹¹Нек десегиз Раббий Якъупну жууарыкъды, аны кесинден кючлюню кюлундан кыутхарлыкъды.

¹²Ала Сионну бийик дуппурларына келип къуанч этерикдиле. Раббий берген ахшылыкълагъа – мирзеге, жангы чагъыргъа, зейтун жаугъа, кюйлагъа, тууарлагъа къууанырыкъдыла. Аланы жашаулары суудан къаннган терек бахча кибик боллукъду, ала энди мындан арысында термиллик туюлюле.

¹³Ол заманда къызла да, жашла да къартла бла бирге къууанып тепсерикдиле; аланы жарсыуларын къууанчха айландырыкъма, аланы жапсарлыкъма, аланы къайгыларынын унутдуруп къууандырыкъма.

¹⁴Дин къуллукъчуланы мол ашдан тойдурлукъма, Мени халкъым Мени ахшылыкъларымдан токъ боллукъду», – дейди Раббий.

¹⁵Раббий былай айтады: «Рама шахардан бир ауаз эшитиледи; ачы кычырыкъ бла сарнап жилиау эшитиледи. Рахел сабийлерине жилиайды, жапсарылыргъа унамайды, нек десенг энди ала жокъдула».

¹⁶Раббий а былай айтады: «Ауазынгы сарнаудан, кѣзлеринги жилиамукъла тѣюудентый, нек десенг сени урунууонг ючюн саугъа барды, – дейди Раббий. – Халкъым душманни жеринден къайтып келликди.

¹⁷Сени келлик заманынга умут барды, – дейди Раббий. – Сени уланларынг кеси журтларына къайтып келликдиле.

¹⁸Эфраимни жилигъанын ишексиз эшитеме. Ол: “Мени, эмилик ууаныкны жегерге юйретген кибик азап берип юйретгенсе, мен азап чекгенме. Мени къайтышдыр,

сора къайтышырма, нек десенг мени Раббий Аллахым – Сенсе.

¹⁹Жангылыкъ жолдан къайтышхандан сора бушман болдум, акъсылым башыма келгенде кѣкюрегимни туюдюм. Жашлыгъымда этген айыплы ишлеримден уялдым, жунчудум”, – дейди.

²⁰Эфраим Мени багъалы уланым туюлюмюдю? Бек суйген сабийим туюлюмюдю? Анга къажау айтып башласам, хар заманда аны суймеклик бла эсимде тутам. Ол себепден анга юрегим кыйналады, анга чексиз жазыкъсынырыкъма, – дейди Раббий.

²¹– Кесинге жол белгиле сал, жол кѣргюзтген багъанала сал, баргъан жолунгу иги ангыла, къайтып кел, эй Израилни халкъы, бу шахарларынга къайтып кел.

²²Къачанга дери къыдырып айланырыкъса, эй тайгъан халкъ? Нек десенг Раббий дуняда бир жангы зат болдурлукъду: къатын эрин кюрууларыкъды».

²³Израилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: «Яхуданы бла аны шахарларынын халкъларын жесирликден къайтарлыкъ заманымда бу сѣзлени жангыдан айтырыкъдыла: “Раббий санга алгъыш этсин, эй тюзлюкню мекиямы, эй сыйлы тау!”

²⁴Халкъ Яхудада бла аны шахарларында бирге жашарыкъды. Сабанчыла да, сюрюулерни бла кѣчюп айланганла да анда боллукъдула.

²⁵Ментермилгенлени къандырыкъма эмда жарсыгъанланы барын да тойдурлукъма».

²⁶Муну эшитгенемлей мен [Иеремия] уянып къарадым, туюшом манга татлы кѣрюндю.

²⁷«Израилни халкъына бла Яхуданы халкъына Мен адам урлугъу да, хайуан урлугъу да себер кюнле жууукълашып келеди, – дейди Раббий.

²⁸– Къурутургъа, ууатыргъа, бузаргъа, жояргъа, заран салыргъа Мен алагъа къалай къарагъан эсем да, къуаргъа да, орнатыргъа да алагъа алай къарарыкъма, – дейди Раббий.

²⁹– Ол кюнледе адамла: “Атала мысты жюзюм ашагъандыла, сабийлерини уа тишлери къамайдыла”, – деп энди айтырыкъ туюлюле.

³⁰ Хар ким кесини ёз гюняхы ючюн ёллюк-дю, мысты жюзюм ким ашаса, аны тишлери къамарыкъдыла.

³¹ Исраилни халкъы бла, Яхуданы халкъы бла Мен жангы кесамат этер кюнле келедиле, — дейди Раббий.

³² Аланы аталарын къолларындан тутуп, Мисирден чыгъаргъан кюнюмде этген кесаматымча алай кесамат этерик туююлме, Мен аланы Иелери болуп тургъанымлай, ала ол кесаматымы бугъандыла, — дейди Раббий.

³³ — Алай а ол кюнледен сора Мен Исраилни халкъы бла этерик кесаматым буду, — дейди Раббий: — Мен законуму [Тауратны] аланы акъылларына саллыкъма эмда аны жюреклерине жазарыкъма, Мен аланы Аллахлары боллукъма, ала да Мени халкъым боллукъдула.

³⁴ Мындан арысында бир киши да къоншусуна неда къарындашына: “Раббийни таныгъыз”, — деп юйретирик туююлдо, нек десегиз кеслери барысы да, гитчеси-уллусу да Мени танырыкъдыла, — дейди Раббий. — Нек десегиз Мен аланы аманлыкъларын черчикме эмда гюняхларын мындан арысында эсиме келтирик туююлме».

³⁵ Кюндюз жарыкъ болсун деп, кюнню Къурагъан, кече жарыкъ болсун деп, айгъа бла жулдузлагъа буйрукъ Берген, толкъунлары гюрюлдесинле деп, тенгизни толкъунландыргъан Раббий — Аны аты толу Къудуретли Раббий болгъан — былай айтады:

³⁶ «Бу къуралгъан жорукъла Мени аллымда ишлемей тохтасала, Исраилни туудукълары да Мени аллымда халкъ болуудан ёмюрге да чыгъарла», — дейди Раббий.

³⁷ Раббий былай айтады: «Огъары кёкле ёлчеленселе, тубюнде жерни мурдорлары тинтилип ангылашынсала, Мен да Исраилни туудукъларыны битеу этген затлары ючюн атып къоярма», — дейди Раббий.

³⁸ «Иерусалим шахарны Хананел къаласындан Мюйюш къабакъгъа дери Мени ючюн жангъдан къураллыкъ кюнлери келедиле», — дейди Раббий.

³⁹ Жер ёлчелучо жип алайдан Гарёб дупуруна озуп, Гоаны тегереги бла ётерикди.

⁴⁰ Ёлюклен бла керексиз затла атылгъан битеу ёзен, Кедрон сууна дери жетген битеу сабанла, кюн чыгышда Ат къабакъны

мюйюшюне дери Раббийни сыйлы жери боллукъду. Иерусалим шахар ёмюрге да бузулдукъ, оюлдукъ туююлдо».

Иеремия бир сабан сатып алады

32 Яхуданы патчахы Сидкияны патчахлыкъ этиуюню онунчу жылында, Набуходоносорну патчахлыкъыны да онсезинчи жылында, Раббийден Иеремиягъа бу сёз келгенди.

² Ол заманда Бабилни патчахыны аскери Иерусалимни къуршалап тура эди, Иеремия файгъамбар да Яхуданы патчахыны тоханасыны арбазында тутмакъ юйде тутулуп эди.

³ Яхуданы патчахы Сидкия аны анда тутмакъ этип: «Сен былай файгъамбарлыкъ нек этесе? — дей эди. Сен: “Раббий былай айтады”: ‘Бу шахарны Бабилни патчахыны къолуна береме, ол аны аллыкъды.

⁴ Яхуданы патчахы Сидкия да Халдеялыланы къолларындан къачып къутулаллыкъ туююлдо, алай а сёзсюз Бабилни патчахыны къолуна тюшерикди. Аны бла бетденбетге сёлеширикди эмда аны кесини кёзлери бла кёрлюкдо.

⁵ Ол Сидкияны Бабилге элтирикди эмда Мен анга азап салгъынчыгъа дери анда турлукъду. Халдеялыла бла уруш этиб’а бир зат да эталлыкъ туююлсюз, — дейди Раббий, — деп нек айтаса?’ “» — дей эди.

⁶ Иеремия тутмакъда тургъанында: «Раббийден манга быллай сёз келген эди, — деп сёлешди:

⁷ “Ма, атангы къарындашы Шаллумну жашы Ханамел санга келип: ‘Мени Анатотдагъы сабанымы сатып ал, нек десенг мени эм къаршы жуугъум сенсе, аны сатып алыргъа эркинлик сениди, — деп айтырыкъды’ “ — деген эди.

⁸ Сора Раббий айтханча, атамы къарындашындан туугъан Ханамел къалауурланы арбазына келип, манга: “Беняминни жеринде Анатотдагъы сабанымы сатып ал, нек десенг жер юлюшно эркинлиги сениди, сатып алыргъа эркинлик да сениди, аны кесинге сатып ал”, — деди. Ол заманда мен ол сёз Раббийден болгъанын ангыладым.

⁹ Алай бла мен Анатотдагъы сабанны атамы къарындашыны жашы Ханамелден са-

тип алдым. Сабанны багъасына анга онже-тип шекел кюмюш тартып бердим.

¹⁰ Сатыу кыагытны тюбоне кьол салып мухур салдым, анга шагъатла чакъырып, кюмюшно базманда тартдым.

¹¹ Сора мен ичинде келишиу эм шартла жазылгъан, мухур салынган сатыу кыагытны эм мухур салынмагъан сатыу кыагытны алып,

¹² Атамы къарындашыны жашы Ханамелни кёз аллында, ол сатыу кыагытха кьол салгъан шагъатланы алларында эмда кылауурланы арбазында олтургъан битеу яхудалыланы алларында сатыу кыагытны Махсея улу Нерияны жашы Барукга бердим.

¹³ Барысы да тургъанлай Барукга бу буйрукъну бердим:

¹⁴ “Исраилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: ‘Бу сатыу кыагытланы – мухурланганы да, мухурланмагъанны да – ал, ала анда кёп заманны сакъланып турур ючюн, аланы топуракъ къошунну ичине сал’ “.

¹⁵ Нек десегиз Исраилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: “Бу жерде энди жангъдан юйле да, сабанла да, жюзюм бахчала да сатылып алынырыкъдыла”, – дейди.

¹⁶ Сатыу кыагытны Нерия улу Барукга бергенимден сора, мен Раббийден былай айтып, тилек этдим:

¹⁷ “Я Раббий Аллах! Сен уллу кючюнг бла эм Къудуретинг бла кёкню да, жерни да жаратханса; Сен эталмазлыкъ бир зат да жокъду.

¹⁸ Сен мингле бла адамлагъа суймеклигинги кёргозтесе, алай а аталарыны этген гюняхлары ючюн сабийлерине азап бересе. Эй, улуу эм Къудуретли Аллах! Сени атынг – толу Къудуретли Раббийди.

¹⁹ Сени муратларынг къалай уллудула, ишлеринг къалай кючлюдюле! Сени кёзлеринг адамланы битеу этген затларын кёредиле. Хар кимни тутхан жолуна кёре эм этген ишлерине кёре тийишлисин бересе.

²⁰ Сен Мисирни жеринде илишанла эм сейир ишле этгенесе, аланы Исраилде да, битеу адамланы араларында да бюгюннге деричи да этип тураса, бюгюн болгъаны кибик атынгы махтаулу этгенесе.

²¹ Халкъынг Исраилни илишанла бла,

сейир ишле бла, кючлю кьолунг эм Къудуретинг бла уллу кьоркьуу салып Мисирден чыгъаргъанса.

²² Сен аланы аталарына берирге ант сёз берген, сют бла бал акъгъан бу жерни алагъа бергенесе.

²³ Ала келип бу жерге ие болдула, алай болгъанлыкъгъа, Сени сёзюнге тынгыламай къалдыла. Сен буюргъан Тауратны тутмадыла, Сен алагъа фарыз этген затланы бирин да этмей кьойдула. Аны ючюн Сен аланы башларына бу палахланы келтирдинг.

²⁴ Ма, шахарны кьуршалап кьолгъа алып ючюн тегерегинде тебеле ишлегендиле, кылычдан, ачлыкъдан, кыргъан ауруудан шахар, анга къажу уруш этген халдеялыланы кьолларына бериледи. Сени айтханларынг толадыла, Сен муну кёресе.

²⁵ Энди уа, я Раббий Аллахым, шахар халдеялыланы кьолларына бериле тургъанлай да Сен манга: ‘Сабанны, шагъатла чакъырып, кюмюшге сатып ал’, – деп айтханса”.

²⁶ Андан сора Раббийден Иеремиягъа сёз келди:

²⁷ “Ма, битеу адамланы Раббий Аллахлары – Менме. Мен эталмазлыкъ бир зат бармыды?»

²⁸ Ол себепден, Раббий былай айтады: «Ма, бу шахарны халдеялыланы кьолларына, Бабилни патчахы Набуходоносорну кьолуна береме, ол аны кьолуна алыккъды.

²⁹ Бу шахаргъа къажу уруш этген халдеялыла келип аны отха берликдиле, юйлерини башларында Баалгъа чагыр кьуюп, башха теирилеге кьурман этип, Мени чамландыргъанланы юйлерин кюйдюрлюкдюле.

³⁰ Нек десегиз Исраилни бла Яхуданы халкълары жаш заманларындан бери Мени кёз аллымда жаланда аманлыкъ этип тургъандыла. Исраилни халкъы кьоллары этген идолла бла жаланда Мени чамландырып тургъанды, – дейди Раббий.

³¹ – Бу шахар кьуралгъан кюнюнден башлап бюгюннге дери Мени алай чамландырып ачыууму чыгъаргъанды. Алай бла Мен аны кёз аллымдан кетерликме.

³² Нек десегиз Исраилни бла Яхуданы халкъларыны – кеслерини, аланы патчаларыны, бийлерини, дин кьуллукъчуларыны, фыйгъамбарларыны, Яхудада бла Иеру-

салимде жашагъанланы — Мени чамландырыр ючюн этген аманлыкларыны чеги-саны жокьду.

³³ Ала Манга бетлерин туююл, сыртларын айландыргъандыла. Мен аланы тохтаусуз юйретип тургъанымлай да, ала тынгылап, насийхатларымы къабыл этерге унамай къойдула.

³⁴ Мени атым аталгъан бу табыныучу юйде да кеслерини жийиргенчли идолларын салып, аны харам этгендиле.

³⁵ Бен-Хинном ёзенинде Молекте уланларын, къызларын къурман этип, отда кюйдюрюр ючюн Баалгъа табыныучу жерле къурагъандыла. Быллай жийиргенчли затланы этип, Яхуданы гоняхха тюшюрсюнле деп, алагъа не буюрмагъанма, не акъылыма келмегенди».

³⁶ Сиз бу шахарны юсюнден: «Ол къылыч бла, ачылык бла, къыргъан ауруу бла Бабилни патчахыны къолуна бериледи», — дейсиз. Энди уа Исраилни Раббий Аллахаы былай айтады:

³⁷ «Мен ачыуланууум бла, къызгъаным бла, уллу чамланууум бла аланы сюрюп къыстагъан битеу къыраларымдан барысын да жыярыкъма. Аланы бу жерге къайтарлыкьма эмда алагъа къоркъуусуз жашау берликме.

³⁸ Ала Мени халкъым боллукьдула, Мен да аланы Аллахлары боллукьма.

³⁹ Алагъа бир жүрек эм бир ниет берликме; кеслерине эмда кеслерини ызларындан сабийлерине игилик болур ючюн, битеу жашау кюнлеринде Манга хурмет этерикдиле.

⁴⁰ Ала бла ёмюрлюк кесамат этерикме, алагъа игилик этиуден артха турлукь туююлме, ала Менден айырымасынла деп, аланы жүреклерине Манга хурмет этююну саллыкьма.

⁴¹ Къууанып алагъа игилик этерикме, ишексиз битеу жүрегим бла, битеу жаным бла аланы бу жерде орнатырыкъма».

⁴² Нек десегиз Раббий былай айтады: «Мен бу халкъны башына битеу бу уллу палахланы къалай келтирген эсем, Мен алагъа берирге сёз берген битеу игиликлени да алай келтирликме.

⁴³ Сиз: “Бу жер — адамсыз, хайуансыз болуп, къуу жер болуп къалды; халдеялыла-

ны къолларына берилип къалды”, — деген бу жерде, адамла жангьдан сабанла сатып аллыкьдыла.

⁴⁴ Бенаминни жеринде, Иерусалимни тегерегиндеги элдеде, Яхуданы шахарларында, тау жерлени бла алаша жерлени эмда Негебни шахарларында кюмюшге сабанла сатып аллыкьдыла, сатыу къагъытлагъа шагъатланы алларында къол салып, мухурларыкъдыла. Нек десегиз Мен аланы кеси журтларына къайтарлыкьма», — дейди Раббий.

Аллах халкъын журтуна къайтарады

33 Иеремия тутмакъ болуп зинданда тургъан заманда, Раббийден анга экинчи кере сёз келди.

² Дунианы жаратхан, жерни къурагъан эм бегимли этген, аты Раббий болгъан былай айтады:

³ «Менден тилек эт — Мен санга жууап берликме, сен билмеген уллу, акъылгъа сыйынмаз затланы санга билдирликме.

⁴ Бу шахарны къабыргъаларына къажау ишленген тёбелден эм къылычдан къорууланыр ючюн бузулгъан, бу шахарны юйлерини эм Яхуданы патчахларыны тоханаларыны юсюнден Исраилни Раббий Аллахаы былай айтады:

⁵ Халдеялыла уруш этип, Мен аланы ачыуланууум бла эм чамланууум бла урлукь адамланы ёлоклеринден юйлени толтурургъа келликдиле. Ол адамланы этген аманлыкьлары ючюн, Мен бу шахардан бетими бир жанына буруп къойгъанма.

⁶ Энди уа бу шахаргъа багып сау этерикме. Халкъыма эсенлик келтирип, хар жаны бла тынчлыкь-ырахатлыкь берликме.

⁷ Яхуданы бла Исраилни жесирликден къайтарып келтирликме эмда аланы алгъынча эски жерлеринде къуарыкъма.

⁸ Аланы Манга къажау этген битеу гоняхларындан аланы тазаларыкъма, аланы Менден тайып, Манга къажау этген битеу терсликлерин кечерикме.

⁹ Дуниядагъы битеу миллетлени алларында Иерусалимни аты Манга къууанчха, махтаугъа, сыйгъа боллукьду. Бу миллетле Мен Иерусалимни халкъына этерик игиликлени эм алагъа берлик зауукь жашауу юсюнден эшитгендеринде сейирсинип, хайран болуп къаллыкьдыла».

¹⁰Раббий былай айтады: «Сиз: “Бу жер адамсыз, хайыуансыз бош кьалгьанды”, – дейсиз. Адамсыз, хайыуансыз бош кьалгьан Яхуданы шахарларында бла Иерусалимни орамларында уа

¹¹Алгынча жангыдан кьууанч таууш, суйюнч таууш, киеу ауаз, келин ауаз эшитилдикди. Толу Кьудуретли Раббийге махтау салыгьыз, Раббий ахшылыкьыды, Аны мархаматы ёмюргеги, – деген зикир айтханланы, Раббийни юйюнде шукур кьурманла келтиргенлени ауазлары эшитилдикди. Нек десегиз Мен бу кьыралны жесир болуп кетген адамларын кьайтарып келтирип, алгынча кьуарыкьма», – дейди Раббий.

¹²Толу Кьудуретли Раббий былай айтады: «Адамсыз, хайыуансыз бош кьалгьан бу кьыралны битеу шахарларында адамла жангыдан жерлеширикдиле. Жайлыкьада малчы кьышла кьуралып, сюрюучюле сюрюулерин тынчайтырыкьдыла.

¹³Тау жерледе, Шефелада, Негебде, Бениминни жериндеги шахарлада, Иерусалимни тегерегиндеги элдеде, Яхуданы шахарларында, сюрюуле алгынча, кьой санаучу сюрюучюню аллы бла ётерикдиле, – дейди Раббий.

Тюзлюкю Бутакь (Масих)

¹⁴– Мен Израилни бла Яхуданы халкьларына берген ахшы сёзюмо толтурлукь кюнле жетип келедиле, – дейди Раббий.

¹⁵Ол кюнледе, ол заманда Даутуха тюзлюкю Бутакь ёсдюрюлукме. Ол жер башында тюз хукму эмда тюзлюк ётерикди.

¹⁶Ол кюнледе Яхуда кьутхарыллыкьды, Иерусалим кьоркьуусулукьда жашарыкьды, Анга: “Бизни тюзлюкюлюгюбюз – Раббийди!”, – деген атны атарыкьдыла.

¹⁷Нек десегиз Раббий былай айтады: «Израилни юйюрюню тахтасында хар заманда да Даутуну туудукьларындан болгьан адам олтурлукьду.

¹⁸Левийли дин кьуллукьчула да Мени аллымда хар заманда саулай кюйдюрюлген кьурманла этип, мирзеу кьурманла келтирип, мал кьурманла да кесип турлукьдула».

¹⁹Сора Раббийден Иеремиагьа сёз келди:

²⁰Раббий былай айтады: «Белгиленген заманда кече бла кюн болур ючюн, Мени ала бла этген кесаматымы сиз бузаллыкь эсегиз,

²¹Сора аны тахтасында олтургьан уланлары патчахлыкь этсинле деп, кьулум Дауту бла эмда Манга кьуллукь этген леуийли дин кьуллукьчула бла этген кесаматым да ол заманда бузулурьга болур.

²²Кьулум Даутуну туудукьлары бла Манга кьуллукь этген леуийлилени кёкдеги санаусуз жулдузла кибик, ёлчеусюз тенгиз юзмези кибик алай кёп ётерикме».

²³Сора Раббийден Иеремиагьа сёз келди:

²⁴«Бу халкьны: “Раббий алгын сайлагьан бу эки тукьмун [Израилни бла Яхуданы] кьабыл этмей кьойду”, – деп айтханларын кёрмеймисе? Алай бла ала халкьымы сансыз этип, аланы энди миллетге да санамайдьыла», – дейдиле.

²⁵Раббий былай айтады: «Кече бла, кюн бла этген кесаматымы эмда кёкге бла жерге этген жорукьларымы бегитмеген эсем,

²⁶Сора Якупну туудукьларын бла кьулум Даутуну да кьабыл этмей кьояр эдим. Даутуну уланларындан да Ибрахимни, Исхакьны, Якупну туудукьларына патчахлыкь ётерик адам сайламай кьояр эдим. Нек десегиз Мен аланы жесирликден эски журтларына кьайтарлыкьма эмда алагьа жазыкьсынырыкьма».

Сидкия патчахха хапар

34 Бабилни патчахы Набуходоносор бла битеу аны аскери эм битеу анга бойсунган кьыралла бла миллетле Иерусалимге бла аны тегерегиндеги шахарлагьа кьажау уруш этген заманда, Раббийден Иеремиагьа бу сёз келген эди:

²Израилни Раббий Аллахы былай айтады: «Бар, Яхуданы патчахы Сидкиягьа Раббий былай айтады де: “Ма, Мен бу шахарны Бабилни патчахыны кьолуна береме, ол аны от салып кюйдюрюлукьду.

³Сидкия, сен да аны кьолундан кьачып кьутулаллыкь туююлсе; тутулуп аны кьолуна берилмей кьаллыкь туююлсе, Бабилни патчахын кёзонг бла кёрлюксе, ол сени бла бетден-бетге сёлеширикди. Сора Бабилге кетериксе”.

⁴Алай болгьанлыкьгьа, эй Яхуданы патчахы Сидкия, Раббийни сёзюне тынгьыла! Раббий сени юсюнден былай айтады: “Сен кьылычдан ёллок туююлсе.

⁵Сен ырахатлыкь бла ёллоксе. Сени ата-

ларынг болган, сенден алгыннгы патчалагъа аланы асыраганда от жандыргъанлары кибик, сени асыраганда да алай от жандырып: ‘Ой патчахыбыз!’ — деп жилиу этерикдиле. Нек десегиз муну Мен айтханма», — дейди Раббий.

⁶ Иеремия фыйгамбар битеу бу сёзлени Иерусалимде Яхуданы патчахы Сидкиягъа айтхан эди.

⁷ Ол заманда Бабилни патчахыны аскери Иерусалимге эмда Яхуданы алыкъа ууучланмагъан шахарларына — Лахишге, Азекагъа къажуу къазауат эте эди. Нек десегиз Яхуданы бегиген шахарларындан ууучланмай жангыз ала къалып тура эдиле.

Къуллагъа азатлыкъ

⁸ Сидкия патчах Иерусалимдеги халкъ бла, къулланы азат этерге кесамат этгенден сора, Раббийден Иеремиягъа бу сёз келген эди.

⁹ Бу кесаматха кёре хар ким кесини чюйютлю къулун, къарауашын азат этерге керек эди, бир киши да кесини чюйютлю къарындашын къул этмезге керек эди.

¹⁰ Алай бла кеслерини къулларын азат этерге, бу кесаматха кирген битеу бийле эмда битеу халкъ къулларын, къарауашларын къул этип тутмай, азат этерге деп, этген кесаматларына боюн салып, къулларын азат этдиле.

¹¹ Андан сора уа сокъуранып, азат этген къулларын бла къарауашларын артха алып, жангыздан аланы зор бла къул, къарауаш этдиле.

¹² Муну ызындан Раббийден Иеремиягъа сёз келди:

¹³ Исраилни Раббий Аллаха былай айтады: «Мен аталарыгъызны Мисирден, ала къул болуп тургъан жерден чыгъаргъан замандыла ала бла кесамат этип, алагъа:

¹⁴ «Сизге сатылып алты жыл къулдукъ этген чюйютлю къарындашларыгъызны жетинчи жыл азат этигиз. Аланы эркин этерге керексиз», — деген эдим. Алай болганлыкъгъа, сизни аталарыгъыз Манга тынгыламагъандыла, къулакъ салмагъандыла.

¹⁵ Сиз энди тобагъа къайтышып, Мени аллымда тюзлюк этген эдигиз: хар биригиз чюйютлю къулларыгъызны азат болганларын айтхан эдигиз. Мени аллымда, Мени

атым бла аталган бу табынуучу юйде кесамат этген эдигиз.

¹⁶ Андан сора уа сокъуранып, Мени атыма сыйсызлыкъ келтирдигиз. Хар биригиз да ала суйген жерлерине кетсинле деп, азат этген къулларыгъызны бла къарауашларыгъызны артха алдыгъыз. Аланы жангыздан къайтарып зор бла кесигизге къул, къарауаш этдигиз.

¹⁷ Ол себепден Раббий былай айтады: «Сиз чюйютлю къарындашларыгъызны, жууукъларыгъызны къулдан азат этмей, Манга тынгыламадыгъыз. Энди Мен да сизге “азатлыкъ” — къылычдан, ачыкъдан, къыргъан аурууладан къырылыргъа “азатлыкъ” береме, — дейди Раббий. — Сизге болганны эшитген заманларында дунядагъы битеу къыралланы халкълары къоркъурукъдула.

¹⁸ Мени кесаматымы бузгъан эмда Мени аллымда берген сёзлерин толтурмагъан адамланы къурман таналарыча этерикме. Ол адамла тананы эки жарып, жарылгъан кесеклени аралары бла ётгендиле.

¹⁹ Ала Яхуданы бла Иерусалимни бийлери, тохананы къулдукъчулары, дин къулдукъчула эмда тана кесеклени аралары бла ётген битеу къыралны халкъы эдиле.

²⁰ Аланы, жанларын алыргъа излеген душманларыны къолларына берликме. Аланы ёлюклери кёкде учхан къанатлылагъа бла жерни жануарларына аш боллукъдула.

²¹ Яхуданы патчахы Сидкияны бла Яхуданы бийлерин да, аланы жанларын алыргъа излеген душманларыны къолларына, энди сизден артха тургъан Бабилни патчахыны аскерини къолуна берликме.

²² Ма, Мен буйрукъ берликме, — дейди Раббий. — Бабиллилени бу шахаргъа къайтарып келтирикме. Ала анга чабыуул этип аны аллыкъдыла, аны от салып кюйдюрлюкдюле. Яхуданы шахарларын да адам жашамагъан къуу жер этип къоярыкъма».

Иеремия бла рехабыла

35 Яхуданы патчахы Иошия улу Иоякымны заманында, Раббийден Иеремиягъа бу сёз келген эди:

² «Рехабыланы юйлерине барып ала бла сёлеш. Аланы Раббийни юйюню отоуларындан бирине келтирип чыгъыр ичир».

³ Андан сора мен барып Хабассиния улу

Иеремияны жашы Язанияны бла аны кыарындашларын, битеу уланларын эм рехаблыланы битеу юйюрлерин биргеме алып,

⁴Раббийни юйюне, Аллахны адамы Годолия улу Хананны уланларыны отоуларына келтирдим. Бу отоу, бийлени отоуларыны кыатында, кыабакны кыалаууру Шаллум улу Маасеяны отоууну башында эди.

⁵Сора мен Рехабны юйюрюню уланларыны алларына чагырдан толу кыошунла да аякыла да салып: «Чагыр ичигиз», — дедим.

⁶Ала уа: «Биз чагыр ичмейбиз, нек десенг бизни атабыз Рехаб улу Ионадаб бизге былай айтып осуят этгенди: “Сиз да, туудукларыгыз да ёмюрде да чагыр ичмейбиз.”

⁷Юйле да ишлемегиз, урлук да сепмегиз, жюзюм бахчала да салмагыз. Бу затлагыа ие да болмагыз, битеу ёмюрюгюзде да чатырлада жашагыз. Алай этсегиз, сиз кёчюп айланган жеригизде кёп заман жашарсыз”.

⁸Бизни атабыз, Рехабулу Ионадабны бизге этген осуяттын толтурабыз. Кесибиз да, кыатынларыбыз да, уланларыбыз да, кыызларыбыз да чырта чагыр ичмейбиз.

⁹Ичинде жашаргыа юйле да ишлемейбиз. Бизни не жюзюм бахчаларыбыз, не сабанларыбыз жокыду, бир зат да ёсдюрмейбиз.

¹⁰Чатырлада жашайбыз; атабыз Ионадаб осуят этген затланы барысын да толтурабыз.

¹¹Бабилни патчахы Набуходоносор бу кыралгыа келгенде, биз: “Келигиз, халде-ялыланы бла арамыланы аскерлеринден кыачып Иерусалимге барайык”, — деген эдик. Ол себепли энди Иерусалимде турабыз», — дедиле.

¹²Андан сора Раббийден Иеремиягыа сёз келди:

¹³Исраилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий былай айтады: «Бар да, Яхуданы халкына бла Иерусалимде жашаганлагыа былай айт: “Мени сёзлериме тынгылар ючюн, сиз бу затдан дерс кылай алмазсыз?” — дейди Раббий.

¹⁴— Рехаб улу Ионадаб кесини туудукларына чагыр ичмегге осуят этгенди; аны осуяты толтурулады. Бюгюнге дери да ала чагыр ичмейдиле. Нек десегиз аталарыны

осуятларын толтурадыла. Мен а сизге тохтаусуз айтып тургыанымлай, сиз Манга тынгыламагансыз.

¹⁵Мен сизге фыйгамбар кыуларымы тохтаусуз ийип тургыанма эмда сизге: “Хар биригиз да аман жолларыгыздан кыайтышыгыз, кылыгыгыгызны тюзетигиз, башха теирилени ызларындан бармагыз, алагыа табынмагыз. Алай этсегиз Мен сизге эм сизни аталарыгызгыа берген, бу жерде жашап турлуксуз”, — деген эдим. Сиз а кыулак салмаган эдигиз эмда Манга тынгыламаган эдигиз.

¹⁶Рехаб улу Ионадабны туудуклары аталарыны этген осуятларын толтурадыла, бу халкы а Манга тынгыламайды.

¹⁷Ол себепден Исраилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий былай айтады: “Ма, Мен Яхуданы бла битеу Иерусалимде жашаганланы башларына келтирме айтхан палахланы келтирликме. Нек десегиз Мен алагыа айта эдим, ала уа тынгыламай эдиле, аланы чакыра эдим, ала уа жууап бермей эдиле”.

¹⁸Рехабны юйюрюне уа Иеремия былай айтды: «Исраилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий былай айтады: “Сиз атагыз Ионадабны осуятларын толтуруп, аны битеу буйрукларынын тутасыз эм ол сизге осуят этген затланы барысын да этесиз.

¹⁹Аны ючюн — Исраилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий былай айтады — Рехаб улу Ионадабны туудуклары хар заманда да, Мени аллымда кыуллукъ этип турлукъдула, — дейди”».

Иоякыым Иеремияны китабын кюйдюреди

36 Яхуданы патчахы Иошия улу Иоякыымны патчахлыкъ этиуюню тёртючю жылында Раббийден Иеремиягыа бу сёз келген эди:

²«Бир китап чулгым ал, Иошияны заманындан бюгюнге дери Исраилни юсюнден, Яхуданы юсюнден, битеу миллетлени юсюнден битеу Мен санга айтхан сёзлени ары жаз.

³Яхуданы халкы, Мен аланы башларына келтирме ойлаган битеу палахланы юсюнден эшитип, мен аланы терсликлерин бла гюнахларын кечер ючюн, хар ким кесини аман жолундан тобагыа кыайтышыр эсе уа».

⁴ Иеремия, Нерия улу Барукну чакырып, Раббийни анга айтхан битеу сёзлерин китап чулгъамга жаздырды.

⁵ Сора Барукга бу буйрукну берди: «Мен тутмакъма, Раббийни юйюне барырга эркинлигим жокъду.

⁶ Алай бла сен ораза кюнде Раббийни юйюне бар. Мен санга жаздырган, Раббийни сёзлерин китап чулгъамдан, андагъы халкъга окъу. Яхуданы шахарларындан келген халкъга да окъу.

⁷ Ала Раббийден тилек этип, аман жолларындан къайтышыр эселе уа. Нек десенг Раббийни бу халкъга къажу айтып билдирген ачыуу эмда чамланыуу уллуду».

⁸ Нерия улу Барук Иеремия файгъамбар буюрган хар затны этди. Раббийни китап чулгъамда жазылган сёзлерин, Раббийни юйюнде окъуду.

⁹ Яхуданы патчахы Иошия улу Иоякъымны патчахлыкъ этиуюню бешинчи жылыны тогузунчу айында,, Иерусалимде жашаган битеу халкъга эмда Яхуданы шахарларындан Иерусалимге келген битеу халкъга Раббийни аллында ораза тутарга деп билдирилген эди.

¹⁰ Шафан улу къагъытчы Гемарияны огагъы арбазда Раббийни юйюню Жангы кабагыннан кирген жериндеги отоунда, Барук Иеремияны сёзлерин китап чулгъамдан Раббийни юйюнде болган битеу халкъга окъуду.

¹¹ Шафан улу Гемарияны жашы Микая да, китап чулгъамдан окълуган Раббийни битеу сёзлерин эшитгенде,

¹² Энишге тюшюп, патчахны тоханасындагъы къагъытчыны отоуна барды. Битеу бийле анда олтуруп тура эдиле: патчахны къагъытчысы Элишама, Шемая улу Делая, Акбор улу Элнатан, Шафан улу Гемария, Ханания улу Сидкия эм битеу бийле.

¹³ Барук китап чулгъамдан халкъга окъуган заманда Микая эшитген затларын барысын да бийлеге айтып берди.

¹⁴ Ол заманда битеу бийле Куши улу Шелемия улу Нетанияны жашы Иехудийни Барукга ийдиле. Иехудий Барукга: «Сен халкъга окъуган китап чулгъамны къолунга алып, бери кел», – деди. Нерия улу Барук китап чулгъамны къолуна алып, бийлеге келди.

¹⁵ Бийле анга: «Олтур да китапны бизге окъу», – дедиле. Барук да китапны алагъа окъуду.

¹⁶ Ала битеу бу сёзлени эшитгенлеринлей къоркъуп, бир-бирлерине къарап, Барукга: «Ишексиз бу сёзлени барын да патчахха айтып, билдирирге керекбиз», – дедиле.

¹⁷ Сора Барукга: «Айт бизге, битеу бу затланы къалай жаздын? Иеремиямы жаздырды санга?» – деп сордула.

¹⁸ Барук алагъа: «Хау, битеу бу сёзлени ол айтды. Мен барысын да шакъы бла китап чулгъамга жаздым», – деди.

¹⁹ Андан сора бийле Барукга: «Бар, сен да, Иеремия да бугъугъуз, сизни къайда болгъаныгъызны бир киши да билмесин», – дедиле.

²⁰ Сора ала китап чулгъамны къагъытчы Элишамны отоунда къююп, тоханада патчахха барып, анга эшитген сёзлерин барын да айтып бердиле.

²¹ Патчах китап чулгъамны алып келирге Иехудийни ийди. Иехудий китап чулгъамны къагъытчы Элишаманы отоундан келтирди. Иехудий аны патчахха бла аны къатында турган битеу бийлеге окъуду.

²² Тогузунчу ай^а эди, патчах къышкы тоханасында эди. Аны аллында отжагъада от жана тура эди.

²³ Иехудий китап чулгъамдан юч-тёрт тизгин окъуганлай, патчах гитче жюлгючю бла аланы кесип, отжагъадагъы отха ата эди. Алай бла саулай китап чулгъамны отжагъадагъы отда кюйдюрюп бошаган эди.

²⁴ Китап чулгъамдан битеу бу сёзлени эшитгенле не патчах, не анга къуллукъ этгенле не къоркъмадыла, не [жарсып] кийимлерин жыртмадыла.

²⁵ Элтанан, Делая эмда Гемария китап чулгъамны кюйдюрме деп патчадан тилеген эдиле, алай болгъаныкъгъа, ол алагъа тынгыламаган эди.

²⁶ Къагъытчы Барукну бла Иеремия файгъамбарны тутдурганга, патчах кесини уланы Иерахмеелге, Азриел улу Сераягъа, Абдеел улу Шелемиягъа буйрукъ берген эди. Алай болгъанлыкъгъа, Раббий аланы букдурган эди.

^а Тогузунчу ай: Абустанлу ал айы –Абустанлу арт айы (Ноябрь – Декабрь).

²⁷ Патчах, Иеремияны Барукга жаздырган сөзлери жазылган китап чулгамны кюйдюргенден сора, Раббийден Иеремиягга бу сөз келген эди:

²⁸ «Башха китап чулгам ал, Яхуданы патчахы Иоякым кюйдюрген алгыннгы китап чулгамда жазылган битеу сөзлени ары жаздыр.

²⁹ Яхуданы патчахы Иоякымгга уа былай айт: Раббий былай айтады: “Бабилни патчахы келмей кьаллык туйюлдо, бу жерни чачарыкды, мындагы адамланы да, хайыуанланы да жокь этерикди, — деп китап чулгамгга нек жазганса? — ‘деп сен китап чулгамны кюйдюрдюн’”.

³⁰ Аны ючюн — Раббий Яхуданы патчахы Иоякымны юсюнден былай айтады: — Иоякымны туудукларындан бир киши да Дауунту тахтасында олтурдук туйюлдо, аны ёлюго да кюндюзю иссиликге бла кечеги суукьлукьгга атылып кьаллыкды.

³¹ Этген терсликлери ючюн кесине да, туудукларына да, анга кьуллукь этгенлеге да азап берликме. Манга тынгыламаганлары ючюн алагга да, Иерусалимде жашаганлагга да, Яхуданы халкьына да Мен алагга келтирирге айтхан битеу палахланы келтирликме”».

³² Андан сора Иеремия башха китап чулгам алып, Нерия улу кьагьытчы Барукга берди. Яхуданы патчахы Иоякым отха атып кюйдюрген китап чулгамда жазылган битеу сөзлени Барук Иеремияны ауундундан китап чулгамгга жазды. Ол сөзлеге ала кибик дагьыда башха кёп сөзле кьошулуп жазылган эдиле.

Иеремия тутмакьда

37 Бабилни патчахы Набуходоносор Иоякым улу Иеконияны орунуна Яхудагга патчах этип Иошия улу Сидкияны салган эди.

² Алай болганлыкьгга Сидкия да, анга кьуллукь этгенле да, кьыралны халкьы да Раббийни Иеремия фыйгамбарны юсю бла айтхан сөзлерине эс бурмадыла.

³ Сидкия патчах Шелемия улу Иехукалны бла Маассея улу дин кьуллукьчу Сефанияны Иеремия фыйгамбаргга: «Раббий Аллахыбыздан бизни ючюн тилек эт, тилейме», — деп айтдырыгга ийген эди.

⁴ Ол заманда Иеремия алыкьа тутмакьгга салынмагган эди, халкьны арасында ююрюй эди.

⁵ Ол кезиуде фырггауунну аскери Мисирден чыкьган эди. Иерусалимни кьуршалап турган халдеялыла бу хапарны эшитгенлеринде Иерусалимден артха турган эдиле.

⁶ Сора Раббийден Иеремия фыйгамбаргга сөз келген эди:

⁷ Исраилни Раббий Аллахы былай айтады: «Менден сорургга сизни Манга ийген Яхуданы патчахына былай айтыгьыз: “Сизге болушургга Мисирден чыгып келе турган фырггауунну аскери кесини жерине кьайтып кетерикди.

⁸ Халдеялыла уа кьайтып келликдиле, бу шахаргга чабыуул этип, аны кьолларына аллыкьдыла эмда аны от салып кюйдюркюле”».

⁹ Рабий былай айтады: «Халдеялыла бизни кьоюп кетерикдиле деп, кеси-кесигизни алдамагьыз, нек десегиз ала кьоюп кетерик туйюлдоле.

¹⁰ Сизни бла уруш этген битеу Бабилни аскерин ууатсагьыз да, чатырларында жаланда жаралылары кьалсала да, ала окьуна чатырларындан чыгып бу шахарны от салып кюйдюрюр эдиле».

¹¹ Фырггауунну аскери жуукьлашханы ючюн Бабилни аскери Иерусалимден артха турган заманда,

¹² Иеремия фыйгамбар Беняминни жериндеги халкьны арасында кесини жер юлюшюн алыр ючюн, Иерусалимден ары кетерге тебиреген эди.

¹³ Ол Беняминни кьабакьларына келген заманда уа, Ханания улу Шелемияны жашы кьалауурланы таматасы Ирия: «Сен халдеялыла жанлы болуп алагга кьачаса», — деп, Иеремияны тутду.

¹⁴ Иеремия уа: «Ол ётюрюкю! Мен халдеялыла жанына ётмейме», — деди. Алай болганлыкьгга, Ирия анга тынгыламады. Иеремияны тутмакь этип, бийлеге келтирген эди.

¹⁵ Бийле Иеремиягга ачыуланып аны туйюлдоген эдиле эмда кьагьытчы Ионатанны юйюнде тутмакьгга салган эдиле, нек десегиз ол юйюню тутмакь этген эдиле.

¹⁶ Ала Иеремияны зинданнга салган эдиле. Иеремия анда кёп заман турган эди.

¹⁷ Сора Сидкия патчах Иеремияны кесин тоханасына келтиртген эди. Сидкия Иеремиягъа жашыртын: «Раббийден сѣз бармыды?» — деп сорду. Иеремия: «Барды, сен Бабилни патчахыны къолуна берилликсе», — деп жууап этди.

¹⁸ Андан сора Иеремия Сидкия патчахха: «Сиз мени тутмакъгъа салырча мен санга, эм санга къуллукъ этгенлеге, эмда бу халкъгъа къажау не гюнях этгенме?»

¹⁹ Бабилни патчахы санга эм бу къыралгъа чабыуул этерик туююлдо, — деп айтхан файгъамбарларынг энди къайдадыла?

²⁰ Энди уа бийим, манга тынгыла, тилейме! Манга мархамат этип, мен тилегенни толтур. Мени къагъытчы Ионатанны юйюне къайтарма. Анда ёлюрге суймейме», — деди.

²¹ Андан сора Сидкия патчах Иеремияны къалауурланы арбазында тутмакъда тутаргъа эмда ётмекчиле орамындан анга хар кюнге бир ётмек кесек берип туургуа буюрду. Шахарда ётмек тауусулгунчугъа дери алай этип тургъан эдиле. Алай бла Иеремия къалауурланы арбазында тутмакъ болуп тургъан эди.

Иеремия уругъа атылады

38 Маттан улу Сефатия, Пашхур улу Гедалия, Шеламия улу Юкал эм Малкия улу Пашхур Иеремияны халкъгъа айтхан бу сѣзлерин эшитген эдиле:

² «Раббий былай айтады: “Бу шахарда къалгъанла къылычдан, ачлыкъдан, къыргъан аурудан ёллокдюле, халдеялылагъа чыгып бойсунганла уа сау къаллыкъдыла, кеслерини жанларын къутхарып жашарыкъдыла”».

³ Раббий былай айтады: “Бу шахар Бабилни патчахыны аскерини къолуна берилмей къаллыкъ туююлдо, Бабилни патчахы аны къолуна аллыкъды”».

⁴ Ол заманда бийле патчахха: «Иеремияны ёлтюртюрге керекди, нек десенг бу айтхан сѣзлери бла шахарда къалгъан аскерлени да, битеу халкъны да кѣлсюз этеди. Бу адам халкъгъа игилик келирин туююл, палла келирин сюеди», — деди.

⁵ Сидкия патчах: «Ма, ол сизни къолугъудайды. Патчах сиз айтханнга къарамагъанлай бир зат да эталлыкъ туююлдо», — деди.

⁶ Алай бла Иеремияны тутуп, къалауурланы арбазында патчахны жашы Малкияны суу сакълагъан урусуна, жипле бла байлап тюшюрдюле. Ол уруда суу жокъ эди, жаланда балчыкъ бар эди. Сора Иеремия балчыкъгъа батып къалды.

⁷ Патчахны тоханасында къуллукъ этген евнухладан бирлери, эфиопиялы Эбед-Мелек, Иеремияны уругъа атханларын эшитген эди. Патчах а ол заманда Бениминни къабагъыны аллында олтуруп тура эди.

⁸ Эбед-Мелек тоханадан чыгып, патчахны къатына барып, анга:

⁹ «Эй, бийим патчах! Бу адамла Иеремия файгъамбарны уругъа атып аманлыкъ этдиле. Ол анда ачдан ёллокдю, нек десенг шахарда ётмек къалмагъанды», — деди.

¹⁰ Андан сора патчах эфиопиялы Эбед-Мелекге: «Былайдан биргенге юч адам алып, ёлюп къалгъынчы Иеремия файгъамбарны урудан чыгар», — деди.

¹¹ Эбед-Мелек биргесине адамланы алып, тохананы хазнасы сакъланган жерни тюп отоуна барды, андан жараусуз эски жыртыкъ кийизле, жараусуз эски быстырла алып, аланы жипле бла уругъа, Иеремиягъа тюшюрдю.

¹² Сора эфиопиялы Эбед-Мелек Иеремиягъа: «Бу эски быстырланы, кийиз жыртыкъланы жипле бла байлап, къолтукъларынгы тюбюне сал», — деди. Иеремия айтылгъаныча этди.

¹³ Иеремияны жипле бла тартып, урудан чыгардыла. Сора Иеремия къалауурланы арбазында тутмакъ болуп турду.

¹⁴ Сидкия патчах Иеремия файгъамбарны Раббийни юйюню ючюнчю эшигини къатына, кесине чакъыртып келтиртди. Патчах Иеремиягъа: «Мен сенден бир зат сорлукъма, менден бир зат жашырма», — деди.

¹⁵ Сора Иеремия Сидкиягъа: «Санга бир зат билдирсем мени ёлтюртмей къоярмыса? Мен санга оноу юйретсем да, сен манга тынгыларыкъ туююлсе», — деди.

¹⁶ Сидкия патчах а Иеремиягъа жашыртын ант этип: «Бизге жашау берген Раббийни барлыгъыны хакъы ючюн ант этеме сени ёлтюртмезлигиме эмда сени ёлтюрюрге излеген адамланы къолларына бермезлигиме», — деп ант этди.

¹⁷ Ол заманда Иеремия Сидкиягъа: «Ис-

раили Аллахы, толу Къудуретли Раббий Аллах былай айтады: “Бабилни патчахыны бийлерине кесинги берсенг, жанынг сау къаллыкды, бу шахар да отха берилмей къаллыкды, сен да, юйюрюнг да сау къаллыксыз.

¹⁸ Бабилни патчахыны бийлерине кесинги бермесенг а, бу шахар халдеялыланы къолларына берилликди, ала аны от салып кюйдюрлюкдюле, сен да аладан къачып къутулаллык туйюлсе”», – деди.

¹⁹ Сидкия патчах Иеремиага: «Мен халдеялыланы жанына ётген яхудалыладан къоркъама, халдеялыла мени аланы къолларына берирле, ала да манга аманлык этерле деп къоркъама», – деди.

²⁰ Иеремиа уа былай жууап этди: «Берлик туйюлдюле, Сидкия патчах, Раббийге бойсун, мен санга айтханны эт, сора сау къалып, игилик кёрюрсе.

²¹ Кесинги берирге суймесенг а, Раббий манга муну ачыкъ этгенди:

²² “Яхуданы патчахыны тоханасында къалган битеу къатынла Бабилни патчахыны бийлерине чыгъарыллыкдыла. Ол къатынла санга: ‘сени шуёхларынг сени алдап жангылдыла; балчыкъыга батдыла аякъларынг; сен ышанган шуёхларынг сени атып кетдиле’, – деп, [хыликке этип] жырларыкъдыла.

²³ Сени битеу къатынларынгы, сабийлеринги халдеялылага алып кетерикдиле. Сен да аладан къачып къутулаллык туйюлсе. Бабилни патчахыны къолуна берилликсе. Бу шахарны да кюйдюрюп къоярыкъдыла”», – деди.

²⁴ Сидкия Иеремиага: «Ёлорге суймей эсенг, айтханларыбызны бир киши да билмесин.

²⁵ Мен сени бла сёлешеними бийле биллип санга келсе эмда санга: “Сен патчах а не айтдын, патчах да санга не деди? Айт бизге, бизден жашырма, алайсыз сени ёлтюрюрбюз”», – деселе,

²⁶ Алагъа: “Мени Ионатанны тутмакъ юйюне къайтарма, алайсыз мен анда ёллокме деп, патчахха жалбарып тилеген эдим”, – дерсе», – деди.

²⁷ Сора битеу бийле келип Иеремиадан сорган эдиле. Иеремиа патчах анга айтыр-га буюрган затланы алагъа айтхан эди,

ала зат да айтмай кетген эдиле. Нек дегенде аны патчах бла не сёлешенин билмеген эдиле.

²⁸ Иеремиа Иерусалимни алынган кюнюне дери къалауурланы арбазында тутулуп турган эди.

Иерусалимни хорланганы

39 Яхуданы патчахы Сидкияны тогъунчу жылыны онунчу айында, Бабилни патчахы Набуходоносор битеу аскери бла Иерусалимни къатына келип, шахарны къуршалаган эди.

² Сидкияны патчахлык этиуюню онбинринчи жылында, тёртюню айны тогъунчу кюнюнде уа, шахарны къабыргасы тешилген эди.

³ [Иерусалим къолгъа алынганда] Бабилни патчахыны битеу бийлери ары кирип Орта къабакъны къатында тохтаган эдиле. Аланы араларында Самгарлы Нергал-Шаресер, евнухланы таматарлары Небо-Сарсеки, баш астролог Нергал-Шаресер эмда башха белгили оноучула бар эдиле.

⁴ Яхуданы патчахы Сидкия бла аскерчиле аланы кёргенлеринде къачхан эдиле. Кече-гиде патчахны терек бахчасыны жолундан эки бурууну арасындагы къабакъ бла къачып, Арабага барган жол бла кетген эдиле.

⁵ Халдеялы аскерле уа аланы ызларындан къууган эдиле, Иерихон ёзенинде Сидкияны ызындан жетген эдиле; аны тутуп Хаманы жериндеги Риблада болган Бабил патчахы Набуходоносорну аллына элтген эдиле. Набуходоносор анда анга сюд этген эди.

⁶ Бабил патчахы Риблада, Сидкияны кёз аллында, Сидкияны уланларын да, Яхуданы битеу оноучуларын да ёлтюртген эди.

⁷ Сидкияны уа кёзлерин чыгъартып, бугъоула салдырып, Бабилге элтдирген эди.

⁸ Халдеялыла патчахны тоханасын да, халкъны юйлерин да от салып кюйдюрген эдиле, Иерусалимни къабыргасын да ойган эдиле.

⁹ Бегеуулени таматарлары Небузарадан шахарда сау къалганланы, къачып бабиллилеге ётгенлени эмда башха къалган халкъны Бабилге кёчюртген эди.

¹⁰ Бир затлары болмаган жарлы халкъдан бир къауумларын а Небузарадан Яхуданы

жеринде кыюуп, алагы жюзюм бахчала, сабанла берген эди.

Иеремия азат этиледу

¹¹ Бабилни патчахы Набуходоносор бегеюллени таматарлары Небузараданнга Иеремияны юсюнден а быллай буйрукъ берген эди:

¹² «Иеремияны табып, анга иги кыра, анга заран этме, ол не тилесе да бер», — деген эди.

¹³ Андан сора бегеюллени таматарлары Небузарадан, евнухланы таматарлары Небушазбан, баш астролог Нергал-Шаресер эмда Бабилни патчахыны битеу бийлери Иеремияны келтиртирге адам ийген эдиле.

¹⁴ Сора Иеремияны кылауурланы арбазында тутмакыдан чыгартып келтиртдиле. Шафан улу Ахикамны жашы Гедалиягы, Иеремияны юйюне элтирге буюрдула. Алай бла Иеремия халкыны ичинде кыалгъан эди.

Эбед-Мелекге саугыа

¹⁵ Иеремия алыкы кылауурланы арбазында тутмакыда тургъан заманда, анга Раббийден сёз келген эди:

¹⁶ «Бар, эфиопиялы Эбед-Мелекге быллай айт: Исраилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий быллай айтады: “Бу шахаргыа игилик туююл, аманлыкъ келтирирге айтхан сёзлерими толтурлукъма. Ол кюн аланы толгъанларын сен да кёрлюксе.

¹⁷ Ол кюн сени уа кытхарлыкъма, — дейди Раббий. — Сен аладан кыоркыгъан адамланы кыолларына тышерик туююлсе.

¹⁸ Мен ишексиз сени кытхарлыкъма, кылыч бла ёлтюрюллюк туююлсе, жанынг сау кыаллыкыды, нек десенг сен Манга ышанып тургъанса”», — дейди Раббий.

Иеремия оноучу Гедалияны жанында

40 Бегеюллени; халкы-ны таматарлары Небузарадан Иеремияны Рама шахарда тутмакыдан эркин этгенден сора, Раббийден Иеремиягы бу сёз келген эди. Небузарадан Иеремияны Бабилге кёчюрюлген иерусалимни бла яхудалы жесирлени араларында, Рама шахарда бугъоуланып тургъанындай тапхан эди.

² Бегеюллени таматарлары Иеремияны кыатына чакырып, анга быллай айтды: «Се-

ни Раббий Аллахынг бу жерге бу палахланы келтирирге айтхан эди.

³ Энди айтханыча этди, этерге айтхан затларын барын да этди. Нек десенг сиз Раббийге кыажу гонях этгенсиз, Аны сёзюне тынгыламагъансыз. Битеу бу палахланы ючюн сизни башыгызгыа келдиле.

⁴ Энди уа мен сени бууунларынга тагылгъан сынжырладан азат этеме. Мени бла Бабилге барыргыа ыразы эсенг кел, санга иги кыарарыкыма; мени бла Бабилге барыргыа ыразы туююл эсенг — кыал. Ма, битеу кырал санга ачыкыды, кыайры барыргыа сюе эсенг ары бар.

⁵ Мында кыаллыкъ эсенг а, Бабилни патчахы Яхуданы шахарларына оноучу этген Шафан улу Ахикамны жашы Гедалиягы барып, аны бла бирге халкыны арасында жаша неда суйген жеринге бар», — деди. Сора Небузарадан Иеремиягы жол азыкы да, саугыала да берип, аны жолуна ашырды.

⁶ Иеремия Миспа шахаргыа, Ахикам улу Гедалиягы кетди. Аны бла эм кёчюрюлмей кыралда кыалгъан халкы бла бирге жашап башлады.

Гедалия ёлтюрюледу

⁷ Яхуданы аулакыда кыалгъан аскер башчылары бла аскерчилери, Ахикам улу Гедалияны, Бабилини патчахы кыралгыа тамата этип салгъанын эмда Бабилге кёчюрюлмей кыалгъан жарлы халкыны адамларын: эркишилени, тиширыулары, сабийлени анга аманат этгенин эштген эдиле.

⁸ Ол аскерчиле Миспагы, Гедалияны кыатына келдиле. Келгенле: Нетания улу Исмайыл, Кыареахны уланлары Иоханан бла Ионатан, Танхимет улу Серая, нетофалы Эфайны уланлары, Маакалия улу Язания эмда аланы адамлары эдиле.

⁹ Шафан улу Ахикамны жашы Гедалия алагы бла аланы адамларына ант этип: «Халдеялылагыа кыуллукъ этерге кыоркымагыз, кыралда жерлешип Бабилни патчахына кыуллукъ этигиз, алай этсегиз сизге иги болур.

¹⁰ Мен а Миспада кыаллыкыма, бери бизге келлик халдеялыланы алларында сизни ючюн жууаплы боллукыма, сиз а кёгетле жыйыгыз, чагыыр, зейтун жау этигиз, сауут-

ларыгъызга жыйыгъыз, сиз алгъан шахарлада жашагъыз», — деген эди.

¹¹ Моабда, Аммонда, Эдомда эмда башха кыбраллада жашагъан яхудалылары барысы да, Бабилни патчахы Яхудада бир кыуу халкыны сау кьалдыргъанын эмда Шафан улу Ахикамны жашы Гедалияны алагъа оноучуга салгъанын эшитген эдиле.

¹² Сора чачылып айланган кыралларындан кьайтып, Яхудада Миспа шахарда болган Гедалиягъа келген эдиле. Сора кегетле жыйып, кеп чагъыр этген эдиле.

¹³ Къареах улу Иоханан бла аулакьда кьалган аскер башчыла да Миспа шахаргъа Гедалиягъа келген эдиле.

¹⁴ Ала анга: «Аммонну патчахы Баалис сени ёлтюрюрге Нетания улу Исмайылны ийгенин билмеймисе?» — дедиле. Алай болганлыкьгъа, Ахикам улу Гедалия алагъа ийнанмады.

¹⁵ Къареах улу Иоханан Миспада Гедалиягъа жашыртын: «Эркинлик бер, мен барып Нетания улу Исмайылны ёлтюрейим, бир киши да биллик туйюлду! Ол сени ёлтюрмесин, сени кьатынга жыйылган битеу яхудалыла да чачылып кетмесинле, яхудалыладан сау кьалгъанлары жоюлуп кьалмасынла», — деген эди.

¹⁶ Алай болганлыкьгъа, Ахикам улу Гедалия Къареах улу Иохананнга: «Алай этме, нек десенг Исмайылны юсюнден айтханларынг ётюрюкдюле», — деген эди.

Исмайыл Гедалияны ёлтюреди

41 Ол жылны жетинчи айында, патчахны тудукьларындан болган, кеси да патчахны аскер башчыларындан бири болган Элишама улу Нетанияны жашы Исмайыл, он адамы бла бирге Миспагъа, Ахикам улу Гедалиягъа келген эди. Ала анда, Миспада, бирге олтуруп аш ашай турган заманларында,

² Нетания улу Исмайыл бла аны биргесине болган он адам, ёрге туруп, Бабилни патчахы Яхудагъа оноучу этип салган Шафан улу Ахикамны жашы Гедалияны кылыч бла ёлтюрген эдиле.

³ Исмайыл Миспада Гедалия бла бирге болган битеу яхудалылары да, андагы халдегъи аскерчилини да ёлтюрген эди.

⁴ Гедалияны ёлтюрюлгенини экинчи кю-

нюнде, аны бир киши да билмей турган заманда

⁵ Шекемден, Шилодан, Самариядан сакьалларын жолютген, кийимлерин жыр்தхан, кеслерине жарала салган сексен адам келген эди. Ала Раббийни юйюне саугъала, ариу ийисли затла келтирип келген эдиле.

⁶ Нетания улу Исмайыл Миспадан жийлай-жилай аланы алларына чыкьган эди. Аланы кёргенинде алагъа: «Келигиз, Ахикам улу Гедалиягъа барайкь», — деген эди.

⁷ Ала шахаргъа киргенлей, Нетания улу Исмайыл эмда аны биргесине болганла, ол сексен адамдан жетмишисин ёлтюрюп, аланы ёлоклерин терен уругъа атхан эдиле.

⁸ Сау кьалган он адам а Исмайылгъа: «Бизни ёлтюрме, бизни аулакьда букьдурулган будайыбыз, арпабыз, зейтун жаубуз, балыбыз барды», — деген эдиле. Алай бла Исмайыл аланы ёлтюрмей кьойган эди.

⁹ Исмайыл ёлтюрген адамланы ёлоклерин атхан уру уллу эди. Аса патчах бу уруну Исраилни патчахы Баашадан кьорууланьр ючюн кьаздыргъан эди. Нетания улу Исмайыл а ол уруну ёлокледен толтурган эди.

¹⁰ Исмайыл бегеюллени таматары Небузарадан Ахикам улу Гедалиягъа аманат этген, Миспада кьалган битеу халкыны, араларында патчахны кьызларын да тутуп кьолгъа алган эди. Нетания улу Исмайыл аланы тутмакь этип, аммонлулары жерлерине сюрюп кетген эди.

¹¹ Къареах улу Иоханан бла аны биргесине болган аскер таматала Нетания улу Исмайылны этген зулмулукьларын эшитген заманларында,

¹² Битеу адамларын алып, Нетания улу Исмайыл бла уруш этерге кетген эдиле. Гибондагы уллу сууну кьатында аны ызындан жетген эдиле.

¹³ Исмайыл сюрюп барган жесирле Къареах улу Иохананнга бла аны биргесине болган аскер таматаланы кёргенлеринде кьууанган эдиле.

¹⁴ Исмайыл Миспадан жесирге алып барган битеу халкь артха айланып, Къареах улу Иохананнга кьачып ётген эдиле.

¹⁵ Нетания улу Исмайыл бла аны сегиз адамы уа Иоханандан кьачып аммонлулагъа кетген эдиле.

Мисирге кычыу

¹⁶ Къареах улу Иоханан бла аны биргесине болган аскер таматала жесирлени къутхарган эдиле. Нетания улу Исмайыл Ахикам улу Гедалияны ёлтюргенден сора, алааны Миспадан жесир этип элтген эди. Сау къалгъанланы арасында аскерчиле, тиширьюла, сабийле, евухла бар эдиле. Иоханан алааны Гибондан арта къайтарган эди.

¹⁷ Иоханан бла аны биргесине болган таматала халдеялыладан къоркъа эдиле, нек десегиз Бабилни патчахы Ахикам улу Гедалияны Яхудагъа оноучугъа салган эди,

¹⁸ Исмайыл а Гедалияны ёлтюрген эди. Ол себебден, ала Мисирге кетерге тебиреген эдиле. Ала жолда бара Бейтлехемге жууукъ Герут-Кимхам элде тохтаган эдиле.

Халкъ Иеремиядан тилейди

42 Сора битеу аскер таматала, Къареах улу Иоханан эмда Хошая улу Азария, гитчеден уллугъа дери битеу халкъ Иеремия файгъамбаргъа барган эдиле.

² Эмда анга: «Бизни жалбарыуубузгъа тынгыла, бизни ючюн эм сау къалган битеу бу халкъ ючюн Раббий Аллахындан тилек эт. Сен кёргенингча биз кёп эдик, энди уа азыбыз къалгъанды.

³ Сени Раббий Аллахынг бизни къайры барлыгыбызны эм не этеригибизни бизге билдирсин», — деген эдиле.

⁴ Сора Иеремия файгъамбар алагъа: «Ангылайма, сиз менден тилегенигиз кибик, сизни Раббий Аллахыгыздан тилек этерме, Раббий сизге не жууап берсе да, бир затын да жашырмай сизге билдириме», — деген эди.

⁵ Ала Иеремиягъа: «Раббий Аллахынг сени юсюнг бла бизге билдирлик хар сёзюню толтурмасакъ, Раббий сизге къажай тюз, хакъ керти шагъат болсун.

⁶ Биз сени Анга ийген, Раббий Аллахыбызны сёзюне иги болса да, аман болса да тынгыларбыз. Сора Раббий Аллахыбызны сёзюне тынгыласакъ, бизге игилик келир», — деген эдиле.

⁷ Он кюнден сора Раббийден Иеремиягъа сёз келген эди.

⁸ Иеремия Къареах улу Иохананни бла аны биргесине болган аскер таматаланы

эмда гитчесинден уллусуна дери битеу халкъны кесине чакъырды.

⁹ Эмда алагъа былай айтды: «Тилегигизни Аны аллында айтыргъа сиз мени Анга ийген, Исраилни Раббий Аллахы былай айтады:

¹⁰ “Сиз бу къыралда къалсагъыз, сизни къурарыкъма, чачарыкъ туююлме, орнаырыкъма, къурутурукъ туююлме. Нек десегиз мен сизни башыгызгъа палах келтиргениме жарсыйма.

¹¹ Сиз Бабилни патчахындан къоркъасыз, алай а энди къоркъамагъыз, — дейди Раббий. — Нек десегиз Мен сизни блама, сизни къутхарыкъма эмда аны къолундан къутултурукъма.

¹² Сизге ахшылыгъымы кёргюзтюрюкме. Бабилни патчахы сизге жазыкъсынырыкъды эмда сизни кеси жеригизге къайтарлыкъды”.

¹³ Алай а сиз: “Бу къыралда къаллыкъ туююлбюз”, — деп, Раббий Аллахыгызны сёзюне тынгыламасагъыз,

¹⁴ Эмда: “Угъай, биз Мисирге барып анда жашарыкъбыз, анда урушну да кёрлюк туююлбюз, сур быргыны таушун да эшитирлик туююлбюз, ачылыкъ да сынарыкъ туююлбюз”, — десегиз а,

¹⁵ Раббийни сёзюне тынглагъыз, эй Яхуданы сау къалган адамлары! Исраилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: “Сиз Мисирге кетип, анда жерлеширге бегим этсегиз эмда анда жашаргъа барсагъыз,

¹⁶ Сиз къоркъган къылыч анда сизни ызыгыздан жетер; сиз аны юсюнден къайгъы этген ачылыкъ да Мисирде сизге жабышып къалыр, анда ёлюрсюз.

¹⁷ Мисирге кетип анда жашаргъа бегим этген хар адам къылычдан, ачылыкъдан, къыргъан аурууладан ёллюкдю. Мен алааны башларына келтирлик палахладан бир киши да къутулуп сау къаллыкъ туююлдю”.

¹⁸ Исраилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: “Мени ачыуум эм чамланыуум Иерусалимни адамларыны юслерине къалай тёюлген эсе, сиз Мисирге кетсегиз, сизни юсююзге да алай тёюллюкдю. Сиз къаргышлыкъ, бедиллик, сыйсыз боллукъсуз, адамла сизден ылыкъсынырыкъдыла. Энди бу жерни кёрлюк туююлсюз”.

¹⁹Эй, Яхуданы сау кьалгъан адамлары, Раббий сизге: “Мисирге кетмегиз” — деп буюрады. Муну кьаты белигиз. Мен бюгюн сизге билдирип кьояма.

²⁰Сиз мени Раббий Аллахыбызгъа ийип: “Бизни ючюн Раббий Аллахыбыздан тилек эт, Аны бизге битеу айтхан затларын билдир, биз этерикбиз”, — деп айтып, кесигиз-кесигизни алдайсыз.

²¹Мен бюгюн сизге билдирдим, алай болгъанлыкъгъа, Раббий Аллахыбызны мени юсюм кала сизге айтхан сёзлерини бирине да тынгыламадыгъыз.

²²Ол себепден, биллип кьалыгъыз: сиз [Мисирге] кетип анда жашаргъа сюесиз, алай а анда кьылычдан, ачлыкъдан, кьыргъан аурууладан ёллюксюз».

Иеремияны Мисирге элтедиле

43 Алай бла Иеремия аланы Раббий Аллахларыны битеу бу сёзлерин халкъгъа билдирип бошады. Раббий Аллахлары аны алагъа айтыргъа ийген хар затны айтды.

²Сора Хошая улу Азария, Къареах улу Иоханан эмда битеу хыны адамла Иеремиягъа: «Ётюрюк айтаса! Раббий Аллахыбыз сени бизге: “Кетип Мисирде жашамагъыз”, — деп айтыргъа иймегенди.

³Бизни ёлтюрсюнле неда Бабилге жесир этип сюрсюнле деп, бизни халдеялыланы кьолларына берип ючюн Нерия улу Барук сени бизге кьажу кьозгъайды», — деген эдиле.

⁴Алай бла Къареах улу Иоханан, битеу аскер таматала эмда битеу халкъ, Раббийни Яхуда жеринде кьалсынла деп, алагъа этген буйругъуна тынгыламадыла.

⁵Къареах улу Иоханан бла битеу аскер таматала, ала кёчюрюлген кьыралладан кьайтып Яхуданы жеринде жашаргъа келген, Яхуданы сау кьалгъан халкъын алып кетдиле.

⁶Бегеуяллени таматарлары Небузарадан, Шафан улу Ахикамны жашы Гедалиягъа аманат этген битеу эркишилени да, кьатынланы да, сабийлени да, патчахны кьызлары да, Иеремия файгъамбарны бла Нерия улу Барукну да алып кетдиле.

⁷Ала Раббийни сёзюне тынгыламай Мисирге кетдиле. Сора Тахпанхес шахаргъа келип тохтадыла.

⁸Тахпанхесде Раббийден Иеремиягъа бу сёз келди:

⁹«Яхудалыла кёре тургъанлай кьолунга уллу ташла ал, аланы Тахпанхесде фыргъауунну тоханасына кирген жеринде, кирпич жолну тьобундеги топуракъгъа кёмюп кьой.

¹⁰Сора алагъа былай айт: Исраилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: “Ма, Мен кьулуму, Бабилни патчахы Набуходоносору былайгъа келтирип, аны тахтасын, бу топуракъгъа кёмюлген ташланы юсюнде саллыкъма. Набуходоносор кесини аламат чатырын бу ташланы юслеринде кьурлукъду.

¹¹Ол келип Мисирни жерин халек этерикди. Ёлюмге буюрулгъанла — ёллюкдюле, жесирге буюрулгъанла — жесирге кетерикдиле, кьылычха буюрулгъанла — кьылыч бла ёлтюрюллюкдюле.

¹²Мисирни теирилерини юйлерин от салып кьюдюрлюкдю, идолларын алып кетерикди. Сюрюючю кийимлерине жабышхан битлени кьалай кьагъып тюшюре эсе да, Набуходоносор да Мисирни алай тазаларкьды. Андан сора андан сау-саламат кетерикди.

¹³Мисирде кюнню теирисине табыныучу жерни сынташларын ууатыркьды, Мисирни теирилерини юйлерин от салып кьюдюрлюкдю».

Идоллагъа табыныучулагъа палах

44 Мисирни Мигдол, Тахпанхес, Ноф шахарларында бла Патросну жеринде жашагъан битеу яхудалыланы юслеринден Раббийден Иеремиягъа бу сёз келген эди:

²Исраилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: «Мен Иерусалимге бла Яхуданы битеу шахарларына келтирген битеу палахланы сиз кёргенсиз. Ма энди ала бош кьалгъандыла, алада бир киши да жашамайды.

³Нек десегиз ала не кеслери, не сиз, не аталарыгъыз танымагъан башха теирилеге табынып, алагъа ариу ийисли затла келтирип, этген аманлыкълары бла Мени чамландыргъандыла.

⁴Мен сизге файгъамбар кьулларымы кёп кере жиберип: “Мен кёрюп болмагъан, ол жийиргенчли ишни этмегиз”, — деп, айтдырып тургъан эдим.

⁵Алай болганлыкъгъа, тынгыламай эдиле, кьулакъл салмай эдиле, аманлыкъларын-

дан кыайтышмай эдиле. Ала башха тейрилеге кыурман келтириулеринден таймай эдиле.

⁶Аны себепли, Мен кызгызган чамланыуу-му тѣкдом; Яхуданы шахарларына, Иерусалимни орамларына ачыуум чыккды. Ала бюгюн кѳргенигиз кибики оюлган, бош кыалган жерле болуп кыалдыла.

⁷Исраилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий Аллах былай айтады: «Бу уллу палахны башыгызгызга нек келтиресиз? Эрлени, кыатынланы, сабийлени, балачыкыланы Яхуданы халкындан кыоратасыз, сизден сау кыалган адам боллукъ туююлдо.

⁸Сиз Мисирде жерлеширге келип, кыолларыгыз этген башха тейрилеге ариу ийисли затла келтирип, Мени чамландырасыз. Башыгызгызга палах келтиресиз. Битеу дуняны миллетлерине кыаргышлыкъ, бедешлик болуп кыалыксыз.

⁹Яхуданы жеринде, Иерусалимни орамларында аталарыгыз, Яхуданы патчахлары, аланы кыатынлары, сиз кесигиз эмда кыатынларыгыз этген аманлыкыланы унутупму кыойгансыз?

¹⁰Ала бюгюннге дери да бойсунмадыла, Менден кыоркымадыла. Мен сизге эм аталарыгызгызга берген законум [Таурат] эм жорукларым юйретгенча жашамадыла».

¹¹Ол себепден Исраилни Аллахы, толу Кыдуретли Раббий былай айтады: «Сизни башыгызгызга палах келтирирге, битеу Яхуданы халкын жокъ этерге бегим этгенме.

¹²Мисирде жашаргызга келирге бегим этген, Яхуданы сау кыалган адамларын кыолума алыкыма. Барсы да Мисирде жокъ боллукъдула; кыылычдан неда ачыкыкыдан ѳллюкдюле. Питчесинден уллусуна дери барсы да кыылычдан, ачыкыкыдан ѳллюкдюле. Кыаргышлыкъ, кыоркыунчул, бедешлик, ыспассыз боллукъдула.

¹³Иерусалимге азап бергеним кибики, Мисирде жашаганлагызга да кыылыч бла, ачыкыкы бла, кыыргызган аруула бла азап берликме.

¹⁴Мисирде жашаргызга келген Яхуданы сау кыалган адамларын бир киши да кыутуллукъ туююлдо, биреу да сау кыалып Яхудага кыайтырыкъ туююлдо. Яхудага кыайтып анда жашаргызга сую эселе да, кыачып кыутулган бир кыауум адамдан башха, бир киши да кыайтырыкъ туююлдо».

¹⁵Аланы кыатынлары башха тейрилеге ладан ийис чыгыргызганларын билген эрле да, алайда турган тиширыула да, Мисирни Патрос тийресинде жашаган битеу халкы уллу жыйын болуп, Иеремиягызга былай жууап этдиле:

¹⁶«Раббийни аты бла сен бизге айтхан сѳзлеге тынгыларыкъ туююлбюз.

¹⁷Этерге айтхан хар затыбызны этмей кыоярыкъ туююлбюз. Кѳкню Бийчесине ладан кыюдюрлюкбюз; кесибиз, аталарыбыз, патчахларыбыз эмда бийлерибиз Яхуданы шахарларында, Иерусалимни орамларында этгенибиз кибики Кѳкню Бийчесини сыйына чагыр тѳгерикбиз. Ол заманлада биз токъ эдик, зауукы эдик, палах кѳрмей эдик.

¹⁸Кѳкню Бийчесине ладан кыюдюрюуню, аны сыйына чагыр тѳгюуню кыойган кыюнобюзден бери кыыйнылыкъ сынайбыз, кыылычдан, ачыкыкыдан кыырылабыз.

¹⁹[Андан сора тиширыула:] Хау, биз Кѳкню Бийчесине ладан кыюдюрюп, аны сыйына чагыр тѳгюп турлукъбуз! Анга ушаган готгюле биширип, аны сыйына чагыр тѳкгенибизни эрлерибиз билмейми эдиле?» – деп айтдыла.

²⁰Ол заманда Иеремия анга алай жууап берген кишилге да, тиширыулагызга да, битеу халкызга былай айтды:

²¹«Сиз, аталарыгыз, патчахларыгыз, бийлерибиз, кыыралны халкы Яхуданы шахарларында, Иерусалимни орамларында ладан кыюдюргенигизни Раббий унутупму кыойгызды? Хапары жокъмуду?

²²Раббий сизни этген аманлыкларыгызгызга, жийиргенчли ишлерибизге андан кѳп тѳзалмагызны ючюн, бюгюн болгызны кибики, сизни кыыралыгыз кыуу жер, кыаргышлыкъ, адам жашамаган жер болуп кыалгызды.

²³Сиз башха тейрилеге ладан кыюдюргенсиз, Раббийге кыажуу гюнях этгенсиз; Аны сѳзюне тынгылымагансыз, Аны законун [Тауратны], жоруклары, буйруклары тутмагансыз. Аны себепли бюгюн болгызны кибики сизни башыгызгызга бу палах келгенди», – деп сѳлешди.

²⁴Андан сора Иеремия битеу халкызга эм тиширыулагызга: «Раббийни сѳзюне тынгылагыз, эй Мисирде жашаган яхудалыла,» – деди.

²⁵ – Исраилни Аллахы, толу Къудуретли Раббий былай айтады: “Сиз Кёкню Бийчесине ладан кюйдюрлюкбюз, аны сыйына чагыыр тегерикбиз, ант бла берген сёзюбюзно ишексиз толтурлукъбюз, – деп, сиз да, къатынларыгъыз да айтханыгъызча этгенсиз. Алай бла берген сёзюбюзно тутугъыз! Антларыгъызны толусунлай толтуругъыз!”

²⁶ Алай болгъанлыкъгъа, Мисирде жашагъан битеу яхудалыла, Раббийни сёзюне тынгылагъыз: “Ма, Мен Кесими уллу атым бла ант этеме, – дейди Раббий, – Мисирде жашагъан яхудалыладан бирлери да мындан арысында Мени атымы ауузуна алып, ‘Раббий Аллахны барлыгыны хакъы ючюн’, деп ант этерик туююдю.

²⁷ Мен алагъа ахшылыкъ этер ючюн туююдю, аланы жоар ючюн къарарыкъма; Мисирде жашагъан яхудалыла барысы да жокъ болгунчугъа дери къылычдан, ачыкъдан ёллюкдюле.

²⁸ Къылычдан къутулуп Мисирден Яхудагъа къайтханланы саны да бек аз боллукъду. Мисирде жашаргъа келген Яхуданы халкъындан сау къалгъанла, кимни сёзю толгъанын ол заманда ангыларла: Мени сёзюмню, огъесе аланы сёзлерими.

²⁹ Мен сизге мында, [Мисирде] азап берлигиме илишан кёргозтюрюкме, – дейди Раббий, – сора сиз Мени сёзлерими ишексиз толлукъларын биллисиз.

³⁰ Раббий былай айтады: – Яхуданы патчахы Сидкияны жан душманыны – Вавилни патчахы Набуходоносорну къолуна къалай берген эсем да, Мисирни фыргъаууну Хофраны да жан душманларыны къолларына алай берликме”».

Барукга жапсарыу сёз

45 Яхуданы патчахы Иошия улу Иоякъмыны патчахлыкъ этиуюню тёртюнючю жылында, Нерия улу Барук Иеремиа фыйгъамбар анга айтхан сёзлени китап чулгъамгъа жазгъандан сора, Иеремиа анга былай айтхан эди:

² «Эй Барук, Исраилни Раббий Аллахы санга былый айтады:

³ Сен: “Ой, мен харип! Раббий мени аурууумю юсюне жарсыу къошханды; мен инжиулеримден онгусу болганма, ырахатлыкъ тапмайма”, – дейсе.

⁴ Раббий манга: Барукга былай айт, – дегенди: Раббий былай айтады: “Битеу Яхуданы къыралын бузарыкъма; къурагъанымы бузарыкъма, орнатханымы тамыры бла къоратырыкъма.

⁵ [Барук,] сен кесинге уллу зат тилейсе, тилеме; нек десенг Мен битеу адамлагъа палах келтирликме, – дейди Раббий, – сени уа къайры барсанг да жанынгы сау къалдырыкъма”».

Миллетлеге боллукъ палахла

1. Мисир

46 Миллетлени юсюнден Раббийден Иеремиа фыйгъамбаргъа бу сёз келген эди:

² Мисирни юсюнден: Яхуданы патчахы Иошия улу Иоякъмыны патчахлыкъ этиуюню тёртюнючю жылында, Вавилни патчахы Набуходоносор Эфрат сууну къагында, Каркемишде, Мисирни патчахы Неко фыргъауунну аскерин хорлагъаныны юсюнден [муну айт]:

³ «Гитче, уллу да къоруулачу сауутланы хазырлап, урушха тебирегиз.

⁴ Атлы аскер, атланы иерлегиз, атлагъа минигиз, темир бёрклеригизни кийип тизилигиз, мужураларыгъызны жютю этигиз, къобелеригизни кийигиз!

⁵ Мен не кёреме? Аскер къоркъуп артха къачады, аланы бек батырлары да хорлангандыла, артларына къарамай къачып барадыла; хар жанындан къоркъуудадыла, – дейди Раббий.

⁶ – Женгил аякълыла да къачаллыкъ туююдюле, кючлюле да къачып къутулаллыкъ туююдюле. Ала шималда, Эфрат сууну къатында абынып жыгъыллыкъдыла.

⁷ Нил суу кирик келген, терк барыучу сууча къобуп келген бу кимди?

⁸ Мисирди Нил сууча келген, терк барыучу сууча къобуп келген. Ол: “Къобуп жер башын басарыкъма, шахарланы да, алада жашагъанланы да жокъ этерикме”, – дегенди.

⁹ Эй атлыла, урушха чабыгъыз, тачанкачыла да, тачанкаларыгъызны уруш этерге чапдырыгъыз! Эй эфиопиялы, ливиялы батырла, къоруулачу сауут бла сауутланыгъыз, лидиялы садакъчыла да садакъ жаяларыгъызны къаты тартыгъыз.

¹⁰Нек десегиз ол кюн, толу Кьудуретли Иебиз Раббийни кюнюдо. Кесини душманларына жетишдирир ючюн дерт жетдирик кюнюдо. Кылыч аланы этлерин ашап тоярыкьды, кьанларын — кьаннгынчы ичерикди. Нек десегиз толу Кьудуретли Иебиз Раббий шималда, Эфрат сууну кьатында кьурман хазырлагьанды.

¹¹Эй Мисирни халкьы, Пиладха бар да балхам ал! Алай а кёп дарманла бла бошуна кьорешесе; сен сау боллукь туюлсе.

¹²Миллетле сени бешишлик болгьанынгы эшитгендиле, жер башы сени кьычырыгьынган толгьанды. Батыр батыргьа тюбегенди, акиси да бирге жыгьылгьандыла.

¹³Бабилни патчахы Набуходоносор келип, Мисирге чабыуул этеригини юсюнден Раббий Иеремия файгьамбаргьа бу сёзню билдиргенди:

¹⁴«Мисирде билдиригиз, Мигдолда эшитдиригиз, Нофда, Тахпанхесде да эшитдиригиз: “Жеригизде туруп урушха хазырланьгьыз, нек десенг сени тегерегиндегилени кьылыч ашап бошарыкьды,” — деп айтыгьыз».

¹⁵[Мисир,] сени тейринг Апис нек кьачды? Бугьанг^a нек чьадаялмады? Нек десенг Раббий аны жерге жыкьды.

¹⁶Ала кёп кере абынып, бир-бирлерини юслерине жыгьыллыкьдыла эмда: «Туругуз, зулмучуну кьылычындан кьачайыкь, халкьыбызгьа, журтубузгьа кьайтайыкь», — дерикдиле.

¹⁷Мисирни патчахы фьргьауун дауурчуду, ол тап кёзюону оздуруп ийгенди, — дерикдиле.

¹⁸«Мени Бар Болуп тургьанымы хакьы ючюн, — дейди Патчах, Аны аты толу Кьудуретли Раббийди: — Таулары араларында Табор тауу кьалай эсе, Кармел тауу тенгиз жагьасында кьалай эсе, сизге келик киши да алайды.

¹⁹Эй сиз, Мисирде жашагьанла, хапчуларыгьызны жыйыгьыз, жесирге кетериксиз! Ноф чачыллыкьды, тоналлыкьды, адам жашамагьан жер болуп кьаллыкьды.

²⁰Мисир бир алапат танады, алай а анга шималдан сокьур чибин келеди.

²¹Аны жалгьа тутулгьан аскерлери асы-

ралгьан семиз танала кибикдиле. Ала да артха айланып кьачарыкьдыла, жерлеринде чьадаялыкь туюлюдоле; нек десегиз аланы жоюлуу кюнлери, азап чегерик заманлары келикди.

²²Душман аскер жууукьлашханда Мисир жилин кибик, сызгырып кьачарыкьды. Отун жарьучу адамла кибик, анга кьажау балтала бла келикдиле.

²³Аны агьачы бек кьалын эсе да, тереклени балтала бла кесип бошарыкьдыла, — дейди Раббий. — Душман аскер мачадан да кёпдо, аны саны жокьду.

²⁴Мисир бешишлик боллукьду, шимал халкьны кьолуна бериликди».

²⁵Исраилни Аллаха, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: «Ма, Мен Но шахарны тейриси Амонну, фьргьауунну, Мисирни, аны тейрилерин, патчахларын эмда фьргьаууннга ышанганланы азапха тюшюрлюкме.

²⁶Аланы барысын да, аланы ёлтюрюрге излеген Бабилни патчахы Набуходоносорну кьолуна эмда аны кьуларыны кьолларына берликме. Алай а андан сора, бурунну замандача, адамла жангьдан Мисирде жашарыкьдыла», — дейди Раббий.

²⁷«Кьоркьма, эй кьулум Якьуп, жунчума, эй Исраил. Нек десенг ма, Мен сени узакь жерледен, сени туудукьларынгы да аланы жесир этген кьыралдан кьутхарлыкьма. Якьуп жерине кьайтырыкьды эмда тынч, ырахат жашарыкьды, энди аны бир киши да кьоркьутурукь туюлюдо.

²⁸Кьоркьма, эй кьулум Якьуп, нек десенг Мен сени блама, — дейди Раббий. — Мен сени аланы араларына сюрген битеу миллетлени жокь этсем да, сени уа жокь этип кьоярыкь туюлюме. Санга тюзлок бла азап берликме; азап бермей а кьоярыкь туюлюме».

2. Филист

47 Фьргьауун Газзаны хорлардан алгьа, Раббий Иеремия файгьамбаргьа филистлиени юсюнден бу сёзню билдирген эди.

²Раббий былай айтады: «Ма, шималдан суула кьобуп келедиле. Ала ырхы болуп кьыралны да, аны ичиндеги хар затны да, шахарланы да, алада жашагьанланы да басарыкьдыла. Ол заманда адамла болушлукь

^a Апис — Мисирлиени бугьа сыфатлы кьуч тейриси.

тилеп кычырыкь этерикдиле, кыралда жашаганла хар бири да сарнап жилярыкьдыла.

³Тертгюллеп баргъан атланы туякь тауушларындан, тачанкаланы чапхан тауушларындан, арба чархланы гюрюлдеген тауушларындан атала бурулуп сабийлерине кыарыкь туююдюле; кьолларында кыарыу кьаллыкь туююдю.

⁴Нек десегиз филистлиени жокь этилик кюнлери келеди. Тирге бла Сидоннга болушлукь эталлыкь сау кьалгъанла барысы да жокь этилликиде». Раббий Кафтор [Крит] айрыкамдан келген филистлиени сау кьалгъанларын жокь этерикди.

⁵Газза бушуудан чачын жюлюрюкдю, Ашкаланну тили тутулуп кьаллыкьды. Эй, тюзде сау кьалгъанла, не заманнга дери кесигизге жарала салып турлукьсуз?

⁶Ах, Раббийни кылычы! Не заманнга дери тохтамай кесип турлукьса? Кыныннга кьайт! Тын, тохта!

⁷Алай болгъанлыкьгъа, Раббий анга Ашкаланну бла тенгиз жагасын аямай кесерге буйрукь бергенди, сора ол кыалай тохтасын?

3. Моаб

48 Моабны юсюнден Израилни Аллахы, толу Кьудуретли Раббий былай айтады: «Небону башына палах! Ол бош кьаллыкьды. Кириятайим айыплы болуп кьолгъа тюшерикди. Мизгаб айыплы болуп ууатыллыкьды.

²Моабны энди махтауу кьалмагъанды; Хешбонда^а анга кьажау аман ниет этгендиле: «Келигиз, бу Моабны миллетлени арасындан жокь этейик», — дедиле. Эй Мадмен^а, сен да тынарыкьса: кылыч сени ызынгдан сюрлюкдю.

³Хоронаймден кычырыкь-сыйыт эшитиллики: «Шахар чачылып, саулай оюлду!» — дерикдиле.

⁴Моаб ууатыллыкьды, аны сабийлерини жилягъанлары эшитиллики.

⁵Жиляй-жиляй Лухитге ёрлеп барадыла; Хоронаймден эниште тюшген жолда да, чачылыуларына кычырыкь этип жилягъанлары эшитиледи.

⁶Къачыгъыз, жанларыгъызны кьутхарыгъыз! Кьум тюздеги кийик эшекча къачыгъыз.

⁷Сен этген ишлеринге бла байлыгъынга ышаннганын гючюн, жесирге тюшериксе. [Сени тейринг] Кемош да дин кьуллукьчулары бла эмда бийлери бла бирге жесир болуп кетерикди.

⁸Раббий айтханча жокь этиучю хар шахаргъа келликиди, бир шахар да кьутуллукь туююдю, ёзен жоуллукьду, тюз жер да бош кьаллыкьды.

⁹Моабны сабанларына туз кьуюгъуз, ала кыаран кьалсынла. Аны шахарлары бош кьаллыкьдыла, алада бир киши жашарыкь туююдю.

¹⁰Налат болсун Раббийни ишин хылымылы этген адамгъа! Аны кылычын кьан тегюуден тыйгъан адамгъа налат болсун!»

¹¹Моаб жашлыгъындан бери кьоркьуусуз жашагъанды, ол тюбюне чёкген чагъыр кибик тынч тургъанды, бир сауутдан бир сауутха кьуюлмагъанды, кёчюрюлген да этмегенди. Ол себепи аны татыуу тюрленмегенди, ийиси бузулмагъанды.

¹²«Ол себепден, Мен Моабха аны бир сауутдан бир сауутха кьуюучу адамла иерик кюнле келедиле, — дейди Раббий. — Аны кьуюп бошалтырыкьдыла, сауутларын бошалтып, кьошунларын муру-чуру этерикдиле.

¹³Израилни халкьы Бейтелге ышаннганылары ючюн кыалай айыплы болгъан эселе да, Моаб да Кемош тейриге ышаннганы ючюн алай айыплы боллукьду.

¹⁴Сиз: «Биз жигит адамлабыз, урушха хазыр аскерлебиз», — деп кыалай айтасыз?

¹⁵Моабны да, аны шахарларын да жер бла тенг этерик душман келеди, аны сайлама жашлары союлурга кетерикдиле, — дейди Патчах, Аны аты толу Кьудуретли Раббийди. ¹⁶— Моабны жоюлуу кьысха заманда келликиди, анга палах жуукьлашып келеди.

¹⁷Аны битеу кьоншулары анга жарсыгъыз, аны атын билгенле да: «Кьудурет асасы, махтау таягы кыалай сынып кьалды!» — дегиз.

¹⁸Эй, Дибон шахарда жашагъанла, уллулугьугъузну бийигинден эниште тюшюгюз, кьуру топуракьгъа олтуругъуз! Нек десенг Моабны жер бла тенг этген санга да кьажау келликиди, кьалаларынга бузарыкьды.

^а Чюйютча Хешбон «аман ниет», Мадмен а «тынгу» деген магъананы туталды.

¹⁹Эй, Ароерде жашагъанла, жол жанында туруп сакълагъыз, къачып баргъан кишилеге да, къачып къутулгъан къатынлагъа да: «Не болгъанды?» — деп соругъуз.

²⁰Моаб айыплы болгъанды, ууатылгъанды, жиляп сыйыт этигиз! Моабны бош къалгъанын Арнон сууунда билдиригиз.

²¹Тюз жердеги шахарлагъа сюд келгенди: Холаннга, Яхсагъа, Мефаатха,

²²Дибоннга, Небогъа, Бейт-Диблатаймге,

²³Кирятаймге, Бейт-Гамулгъа, Бейт-Меноннга,

²⁴Керийотха, Босрагъа, Моабны битеу узакъ-жуукъ шахарларына — сюд келгенди.

²⁵Моабны мойюзю кесилгенди, къолу сынганды», — дейди Раббий.

²⁶Моабны эсиртигиз, нек десегиз ол кесин Раббийден уллу кѳргенди. Моаб кесини къусханында аунарыкъды, кеси да хыликкелик боллукъду.

²⁷Моаб, сен Исраилни хыликке этмейми эдинг? Исраил тонаучулары араларындамы тутулгъанды да, сен аны юсюнден сѳз айтып башлагъанынглай башынгы нек силкиндиресе?

²⁸Эй, Моабда жашагъанла, шахарларыгъызны къюуп, къаялада жашагъыз, дорбун аллында кеслерине уя этиучю кѳгюрчюнле кибик болугъуз.

²⁹Моабны чексиз ѳхтемлигин, уллу кѳллюлюгюн, кѳтенлигин, махтанчаклыгын, жюрегини эсириклигин биз эшитген эдик.

³⁰«Моабны уятсызлыгын Мен билеме, — дейди Раббий, — аны махтаннганы да, этген ишлери да бошунадыла».

³¹Ол себепден, Моабха жилярыкъма, битеу Моабха сыйыт этерикме; Кирхаресни халкъына жиляу этерикме.

³²Эй, Сибманы жюзюм тереги, Мен Язерге жилягъанымдан кѳп санга жиляйма. Сени бутакларынг Ёлю тенгизни озуп, Язер шахаргъа дери жете эдиле; алай болгъанлыкъгъа, жокъ этиучю сени жайгъы кѳгетлеринги да, бишген жюзюмюнгю да жокъ этди.

³³«Моабны терек бахчаларындан, сабанларындан къуанчлыкъ, сюйюнчлюк жокъ болгъанды. Жюзюм сыгыучу орунларындан чагъыр агъууну Мен тохтатханма; бир киши да къууанч жырла жырлап жюзюм эз-

мейди. Къычырыкъ барды, алай а къууанч къычырыкъ туююлду.

³⁴Хешбон бла Элале шахарлары адамлары жиляйдыла; аланы жилягъанлары Яхсагъа дери эшитиледи, Соардан Хоронаймге бла Эглат-Шелишиягъа дери эшитиледи. Нимримни суулары окъуна къуругъандыла.

³⁵Моабда идолагъа табыныучу дуппурлада къурман этиучюлени, теърилерине ладан кюйдюрюучюлени жокъ этерикме», — дейди Раббий.

³⁶Аны ючюн Мени жюрегим Моабха сыбызгъы кибик таралады; Кир-Хересетни халкъына Мени жюрегим сыбызгъы кибик таралады, нек десенг къолгъа жыйгъан байлыкълары учуп кетди.

³⁷Хар бирини башы жюлюнюпду, сакъалы къырккылыпды, барысыны да къоллары сыдырылыпдыла, беллерине зыбыр чепкен къысылыпды.

³⁸«Моабны битеу юй башларындан бла майданларындан жаланда жиляу келеди. Нек десегиз Мен Моабны жараусуз къошун сауутну ууатханча ууатханма», — дейди Раббий.

³⁹«Моаб къалай ууатылып къалды! Хорланып, къалай айыплы болуп къалды!» — деп жиляйдыла. Моаб битеу аны тѳгерегиндегилеге хыликкелик, уллу къоркъуу болуп къалгъанды.

⁴⁰Раббий былай айтады: «Къарагъыз! Душман къуш кибик учуп келип, къанатларын Моабны юсюне жаярыкъды.

⁴¹Моабны шахарлары ууучланырыкъдыла, къалалары къолгъа тюшерикдиле. Ол кюн Моабны аскерчилерини жюреклери къозлау азап чекген къатынны жюрегича болуп къаллыкъдыла».

⁴²Моаб халкъланы санындан жокъ этиликди, нек десегиз ол ѳхтемлик бла Раббийге къажар тургъанды.

⁴³«Эй Моабны халкъы, сен уллу къоркъуугъа, уругъа, тузакъгъа тюшериксе!» — дейди Раббий.

⁴⁴Къоркъуудан къачхан — уругъа жыгъылыкъды, урудан чыгып къачхан — тузакъгъа тюшерикди, нек десегиз Мен Моабны башына азап берлик жылымы келтирликме, — дейди Раббий.

⁴⁵— Хешбону ауанасында къачхынчыла онгусуз болуп тохтагъандыла. Алай а Хешбон-

дан от, Сигонну ортасындан ёртен чыккыды; моаблыланы мангылайларын, кызгалгъан ёхтем адамларыны башларын кюйдюрюп жокъ этди.

⁴⁶ Палах санга, эй Моаб! Кемешну халкы жокъ болду, уланларынг кёчюрюлдуле, кызларынг да жесир болуп кетдиле.

⁴⁷ Алай болгъанлыкыгъа, келлик заманда Моабны жесирликден кыйтарып, эски жерине келтирликме», – дейди Раббий. Моабха этилген хукму былайда ахырына келеди.

4. Аммон

49 Раббий Аммондуланы юсюнден былай айтады: «Исраилни сабийлери жокъмуду? Аны туудуклары жокъмуду? Алай эсе сиз, Милкомгъа табынучула, Гадны миолкюн кюлуна нек жыйгъансыз? Милкомну халкы Гадны шахарларында нек жашайды?

² Ол себепден, – дейди Раббий, – аммондуланы Рабба шахарларына кыжау уруш кычырыкъ эшиттирлик кюнлерим келедиле. Рабба таш тёбе болуп кыаллыкыды, аны эллери отха берилликдиле. Алай бла Исраил, аны миолкюн кюлларына жыйгъанланы миолклерин кюлуна жыярыкыды, – дейди Раббий.

³ – Кычырыкъ этип жиля, эй Хешбон! Ай, сахар бош кыалгъанды! Эй Раббаны кызлары, сарнап жилягыз! Зыбыр чепкен кийигиз. Кыабыргаланы арасында арыбери кыачыгыз, нек десегиз Милком дин кюллукучулары бла эм бийлери бла бирге жесир болуп кетерикди.

⁴ Ёзенлеринг бла нек махтанаса, эй анын бузгъан халкы? Хазналарынга ышанып: «Манга ким чабыуул этерикди?» – дейсе.

⁵ Ма, Мен битеу тегерингидегиледен санга кюркюу келтирликме – дейди, толу Кюдуретли Иебиз Раббий. – Хар биригиз ары-бери кысталлыксыз, кыачханланы бир киши да жыярыкъ туююлду.

⁶ Алай а андан сора аммондуланы жесирликден кыйтарып, эски жерлерине келтирликме», – дейди Раббий.

5. Эдом

⁷ Толу Кюдуретли Раббий Эдомну юсюнден былай айтады: «Теман шахарда энди билим жокъмуду? Акылылы кишиледе оноу

кыалмагъанмыды? Аланы акыылманлыкылары тарккыйыпмы кыалгъанды?

⁸ Эй, Дедан шахарда жашагъанла, артха кыачыгыз, дорбунлада бугугуз, нек десегиз Мен Эсаугъа азап салгъан заманында аны башына палах келтирликме.

⁹ Жюзюм жыйыучула бахчанга кирселе эди, бутакылада бираз жыйылмагъан жюзюм чопал кыалдырмазмы эдиле? Кече гудучула келселе эди, алагъа кереклиси кыалы бир урламазмы эдиле?

¹⁰ Мен а Эсауну битеу болгъан затын аллыкыма. Мен аны битеу букыдургъан жерлерин ачарыкыма, ол кесин жашыраллыкъ туююлду. Аны туудуклары да, кыарындашлары да, кюншулары да ёлтюрюллюкдюле. Кеси да жокъ боллукыды.

¹¹ Ёксюз сабийлеринги кыой, Мен аланы жашатырыкыма, сени башсыз кыатынларынг да Манга ышанылалар.

¹² Раббий былай айтады: «Азап аякыны ичерге тийишли болмагъанла да ичмей кыаллыкъ туююлдуле, сен а азап чекмейми кыаллыкыса? Угъай, азап чекмей кыаллыкъ туююлсе, азап аякыны ичериксе.

¹³ Атым бла ант этеме, – дейди Раббий, – [Ара шахарынг] Босра кюркюнчул, хыликкелик, кюу жер эмда кыаргышылыкъ болуп кыаллыкыды, аны тегериндеги битеу элле да ёмюрге да оюлуп кыаллыкыдыла».

¹⁴ Мен Раббийден бир хапар эшитдим: миллетлеге жиберилген хапарчы: «Эдомгъа кыжау барырга жыйылыгыз, урушха хазырланыгыз!» – дейди.

¹⁵ «Ма, Мен сени миллетле арасында гитче этерикме, адамла сени сансыз этерикдиле.

¹⁶ Сени кюркютуучу халынг эмда сени жюрегинги ёхтемлиги сени терилтгендиле. Сен кыя жарылгъанлада жашайса, дуппурланы башларын кюлунгда тутаса. Алай болгъанлыкыгъа, уангы кюш кибик бийикде салсанг да, андан окуна энише ата-рыкыма сени, – дейди Раббий.

¹⁷ – Эдом кюркюнчул боллукыды; аны кыаты бла озгъан хар адам, анга келген палахланы кегренинде сейирсинип сызгырылыкыды.

¹⁸ Содом бла Гомора эм аланы тегереклендиндеги элле кыалай жер бла тенг этилген эселе, – дейди Раббий, – аны кибик анда

да бир киши жашарык туююлдо, анда инсан жерлеширик туююлдо.

¹⁹Иордан сууну жагысындагы кылын агачындан, ахшы сугарылган жайлык-лагы чыккыган аслан кирик, Мен да Эдомну халкын мычмай журтундан алай кыыстарыкма. Анга башчыга сайлаган адамымы саллыкма. Манга ушаган бармыды? Менден жууап даулайлык бармыды? Манга кыжау тураллык суюуючу бармыды?»

²⁰Алай бла Раббий Эдомга кыжау не белгилегенин, Теманда жашаганлагы кыжау не мураты болганын эшитигиз: «Душман Эдомну суюулеринден эм гитчелерин алып кетерикди. Эдомну халкыны этгенлери ючюн жайлыклары кыуу жер болуп кыаллыкдыла.

²¹Аланы жыгылганларыны гуююдегинден жер башы титирерикди, жыгылган тауушлары Кымиш тенгизге дери эшитилликди.

²²Душман, кыуш кирик учуп келип, кынатларын Босрага кыжау жаярыкды. Ол кюн Эдомлу аскерлени журеклери, кыозлау азабы чеккен кыатынны журеги кирик болуп кыаллыкды.

6. Дамаск

²³Дамаскны юсюнден: «Хама бла Арпад айылы боллукдыла, нек десегиз аман хапар эшитип ала мудах болгандыла; шош туралмаган тенгиз кирик тынчайыргы болалмайдыла.

²⁴Дамаск кыарусуз болду эмда кыачып тебиреди; аны кыоркыу алды; кыозлаган кыатынны кыыйналганы кирик, аны ачыу эм ауруу тутду.

²⁵Мени кыуандырган махтаулу шахар кыюулуп кыалмадымы?

²⁶Алай бла аны жаш туююсю орамлада ёлтююлюкдю, битеу аскерчилери да ол кюн жоюлукдыла, — дейди толу Кыудуретли Раббий.

²⁷— Дамаскны кыабыргыларын отха берликме, Бен-Хададны тоханаларын кыююрюп жок этерикме».

7. Кедар бла Хасор

²⁸Бабилини патчагы Набуходоносор хорлаган Кедарны бла Хасор патчалыкыла-

ны юсюнден Раббий былай айтады: «Туругуз, Кедарга кыжау уруш этигиз, кюн чыгышны халкын жок этигиз!

²⁹Аланы чатырларын бла кыой суюулерин аллыкдыла, чатыр жабыуларын, битеу хапчукларын, туюелерин алып кетерикдиле. Адамла: “Хар жер уллу кыоркыуады”, — деп кычырылыкдыла алагы.

³⁰Кыачып кетигиз, терен жерледе бугугуз, эй Хасорда жашаганла! — дейди Раббий. — Нек десегиз Бабилини патчагы Набуходоносор сизге кыжау ниет этгенди эмда сизни хорларга хыйла план салганды.

³¹Туругуз, кыайгысыз ырахат жашаган миллетге кыжау барыгыз, — дейди Раббий. — Аны шахар кыабаклары, кыабыргылары жокды, ала кызак кетип жашайдыла.

³²Аланы туюелерин алып кетерикдиле, сансыз кёп суюулерин да суююп чачарыкдыла; кыулак жанларын кыоркыучулары тёрт жанына чачарыкма, хар жанындан палах келтирикме аланы башларына, — дейди Раббий.

³³— Хасор — чаканла жашаган жер, ёмюрюк кыум тую болуп кыаллыкды; анда бир киши жашарык туююлдо, инсан анда жерлеширик туююлдо».

8. Элам

³⁴Яхуданы патчагы Сидкияны патчалык этиуюю башланганында, Раббийни Иеремиа фыйгамбарга Эламы юсюнден билдирген сёзю:

³⁵Толу Кыудуретли Раббий былай айтады: «Кыарагыз, Мен Эламы садак жаясын, аны баш кыююн ууатырыкма.

³⁶Мен Эламга кёкню тёрт кыыйырындан тёрт жел жиберликме, аны халкын тёрт жанына чачарыкма, Эламлы жесирле бармаган бир миллет да кыаллык туююлдо.

³⁷Душманларыны аллында, аны жан душманларыны аллында Эламы ууатырыкма. Башларына палах келтирикме, кыызган чамлануууу кёргюзтюрюкме, — дейди Раббий. — Аланы саулай жок этгинчиге дери ызларындан кыылычымы жиберликме.

³⁸Эламда тахтамы саллыкма, Эламы патчадын бла бийлерин жок этерикме, — дейди Раббий.

³⁹— Алай болганлыкыга, келлик заман-

да Эламны жангыдан журтуна кыайтарлыкыма», — дейди Раббий.

9. Бабил

50 Раббий Бабилни бла Халдеяны жерини юсюнден Иеремия фыйгамбарны юсю бла билдирген сөз:

² «Миллетле арасында эшитдирип, хапар билдиригиз! Байракъ кетюрюп эшитдиригиз, бир затны да жашырмагыз! “Бабил кьолгъа алынырыкъды, аны тейриси Бел бедшилик боллукъду, тейриси Мардук ууатыллыкъды, таш суратлары бедшилик боллукъдула”, — идоллары муру-чуру боллукъдула, — дегиз.

³ Нек десегиз Бабилге кыажу шималдан бир миллет келликди, аны кыралын кыуу жер этерикди. Анда бир киши да жашарыкъ туююлдо, адамла да, хайуанла да кыачып кетерикдиле.

⁴ Ол кюнледе, ол заманда, — дейди Раббий, — Исраилни халкы бла Яхуданы халкы бирге келликдиле; жилия-жилия келип кеслерини Раббий Аллахларын излерикдиле.

⁵ Бетлерин Сионнга бурлукъдула, ары баргъан жолну сорлукъдула, ёмюрлюк, унутулмазлыкъ кесамат бла Раббий бла байламлы болургъа келликдиле.

⁶ Мени халкъым жоюлгъан кыойла кибикди; аланы сюрюучюлери аланы тюз жолдан тайдыргандыла, аланы таулагъа кыууп кыстагандыла; таулада, дуппурада ауара болуп айлангандыла, кеслерини ыстауатларын унутхандыла.

⁷ Аланы ким тапса ашайды. Аланы душманлары: “Биз терс туююлбюз, нек десегиз ала кеслерини отлаулары болгъан Раббийге, аталары ышанган Раббийге кыажу гюнях этгендиле”, — дей эдиле.

⁸ Бабилден кыачып кытулугъуз! Халдеяны кыралындан кетигиз, сюрююню алында баргъан эркеч кибик болугъуз.

⁹ Нек десегиз Мен бир-бирлери бла келишген уллу миллетлени шимал жерледен кыозгъап, Бабилни юсюне келтирликме. Ала Бабилге кыажу уруш этерге тизиликдиле, аны шималдан кьолгъа аллыкъдыла. Аланы окълары уста урушчуну окълары кибикдиле, жангыз бири да бош кыайтмайды.

¹⁰ Халдеяны байлыкы душманны кьолуна тюшерикди; аны чачханла ырысхыдан тоярыкъдыла, — дейди Раббий.

¹¹ — Эй, Мени жерими чачханла! Сиз кыууана эдигиз, суююне эдигиз; ындыргъа ычхынган тана кибик, кыуаннгандан кирпилдей эдигиз, ажир кибик кишней эдигиз.

¹² Сизни анагъыз уллу айыпха тюшерикди, сизни тапхан кыатынны бети кызарлыкъды. Бабил миллетлени эм сыйсызы, кыум тюз, кыуу жер, аулакъ болуп кыаллыкъды».

¹³ Раббийни чамланыуундан Бабил киши жашамагъан, бош кыалгъан жер болуп кыаллыкъды. Бабилни жаны бла озганланы бары да, аны алган жараларын кёргенде сейирсинип сызгырылыкъдыла.

¹⁴ Эй садакчыла, Бабилни тегерегинде уруш этерге тизилип хазыранлыкыыз! Анга окъларыгъызны атыгъыз, окъларыгъызны аямагъыз! Нек десегиз ол Раббийге кыажу гюнях этгенди.

¹⁵ Хар жанындан анга уруш кычырыкъ этигиз! Бабил хорланды, кыалалары бузулдула, кыабыргалары оюлдула. Нек десегиз бу Раббийни дерт жетдириуюдо. Бабилге дерт жетдиригиз. Ол кыалай этген эсе, анга алай этигиз.

¹⁶ Урлукъ сепгенни да, оракъ оргъанни да Бабилден кетеригиз. Зулмучуну кылычындан кыоркып хар ким кесини халкына кыайтсын, кесини кыралына кыачсын.

¹⁷ Исраил асланла кыууалагъан чачылгъан сюрююдо. Алгъын аны Ассирияны патчахы Набуходоносор аны сюеклерин ууатханды.

¹⁸ Ол себепден, Исраилни Аллахы, толу Кыудуретли Раббий былай айтады: «Ма, Мен Ассирияны патчахына кыалай азап берген эсем, Бабилни патчахына бла аны кыралына да алай азап берликме.

¹⁹ Исраилни жангыдан отлауна кыайтарлыкыма, ол Кармелде, Башанда отларыкъды; Эфраимни бла Гиладны тау жерлеринде суюгени кыадар ашап тоярыкъды.

²⁰ Ол кюнледе, ол заманда, — дейди Раббий, — Исраилни терслигин излерикдиле, алай а табарыкъ туююлдоле; Яхуданы гюняхларын да излерикдиле, алай а табарыкъ туююлдоле. Нек десегиз сау кыалдырыкыларымы гюняхларын кечерикме.

²¹ Меретайим^а кыралга, Пекодда^а жашагъанлагъа чабыуул этигиз. Аланы кыууул ёлтюрююз, тамырлары бла жокъ этигиз, — дейди Раббий. — Мен сизге этерге бюургъанланы барысын да этигиз.

²² Кыралда уруш, уллу бузулуу таууш эшитиледи.

²³ Дунианы салтасы кыалай ууатылып, муру-чуру болуп калды! Бабил миллетлени арасында кыалай палахха тюшюп калды!

²⁴ Санга тузакъ салганма, эй Бабил, сен билмегенлей тузагыма тюшгенсе. Раббийге кыажу тургъанынг ючюн тутулуп, жесир болганса».

²⁵ Раббий Кесини сауут асырагъан жерин ачып, Кесини чамланыууну сауутларын чыгарганды. Толу Кыдуретли Иебиз Раббийни Халдеа кыралда этерик иши барды.

²⁶ Бабилге хар жерден чабыуул этигиз, аны кюфлерин ачыгъыз, аны хапчюклерин мирзеу жыйгъанча жыйыгъыз, андан бир зат да квалдырмай толусунлай жокъ этигиз.

²⁷ Аны битеу аскерчилерин ёлтюрююз, ала бугъала кибик союлурга кетсинле! Алагъа палах! Нек десегиз аланы кюнлери, азап чегерик заманлары келгенди.

²⁸ Тынгълагъыз! Раббий Аллахыбызны дерт жетдиргенин, Кесини табыныучу ююю ючюн дерт жетдиргенин Бабилден кыачып кытулгъанла Сионда билдиредиле.

²⁹ Садакъчыланы, садакъ жая тартханланы Бабилге кыажу турурга чакъырыгъыз, тегерегинден кыршалагъыз, андан бир киши да кыачып кытулмасын. Аны этген ишлерине кёре, анга тийишлисин беригиз. Ол кыалай этген эсе, анга алай этигиз, нек десегиз ол Раббийге, Исраилни Сыйлысына кыажу туруп, кесин уллудан кёргенди.

³⁰ Аны ючюн аны жаш адамлары аны орамларында жыгъылып кваллыкъдыла, битеу аскерчилери ол кюн кырыллыкъдыла, — дейди Раббий.

³¹ — Ма, Мен санга кыажума, эй ёхтем! — дейди, толу Кыдуретли Иебиз Раббий. — Нек десенг сени кюнюн; санга азап берлик заманым келгенди.

³² Ёхтем [Бабил] абынып жыгъыллыкъды, аны бир киши да кыобарлыкъ туююлдо;

аны шахарларын отха берликме, аны битеу тегерегин кюйдюрюп жокъ этерикди».

³³ Толу Кыдуретли Раббий былай айтады: «Исраилни халкы да, Яхуданы халкы да унукъдурулуп турадыла. Аланы жесир этгенле аланы кыаты тутуп турадыла, аланы эркин этерге соймейдиле.

³⁴ Алай болгъанлыкъга, аланы Жулуучу кючлюдо, Аны аты толу Кыдуретли Раббийди. Ол аланы ишлерине кыарарлыкъды; аланы жерлерин тынчайтырыкъды, Бабилде жашагъанланы уа тынчыксыз этерикди.

³⁵ «Халдеаылагъа кыажу кылыч келсин! — дейди Раббий, — Бабилде жашагъанлагъа, Бабилни бийлерине, аны акылманларына кыажу кылыч келсин!

³⁶ Аланы таш салыучуларына кыажу кылыч келсин! Ала акылдан шашып кваллыкъдыла. Аны аскерчилерине кыажу кылыч келсин! Ала да кыоркыгъанларыннан шашып кваллыкъдыла.

³⁷ Аны атларына, тачанкаларына, аланы араларындагы башха миллетли аскерчилеге кыажу кылыч келсин! Ала барысы да, кыатын кибик кыоркык болуп кваллыкъдыла. Аны хазналарына кыажу кылыч келсин! Ала тоналып чачыллыкъдыла.

³⁸ Аны сууларына кыургыкылыкъ келсин! Суулары кыурурукъдула. Нек десегиз Бабил идолланы кыралыды, кыоркыунч идолланы хатасындан аны халкы тели болуп квалганды.

³⁹ Анда аулакыдагы жаныуарла, чакъанла, байкыушла жашарыкъдыла, энди анда ёмюрге да инсан жашарыкъ туююлдо, тукъумдан-тукъумга анда киши жерлеширик туююлдо.

⁴⁰ Мен Аллах, Содомну бла Гомораны эмда аны тегерегиндеги элени жер бла тенг кыалай этген эсем, — дейди Раббий, — анда да алай, бир киши жашарыкъ туююлдо, анда инсан жерлеширик туююлдо.

⁴¹ Ма, шималдан бир халк келеди, дунианы кыыйрларындан бир уллу миллет бла бир кёп патчахла кыобуп келедиле.

⁴² Кыолларында садакъ бла сюнгю тутуп келедиле. Ала кыаты жюрекли, жазыксынмаучу адамладыла. Атлагъа минип келедиле, аланы тауушлары гюрюлдеген тенгиз кибикди. Урушха хазырланган аскерчиле санга кыажу тизилликдиле, эй Бабилни халкы.

^а Меретайим: «эки кыат кыозгъалыу», Пекод а: «азап» деген магъананы тутады.

⁴³ Бабилни патчахы аланы хапарларын алгъа эшитгенди, аны къолларында къарыу къалмагъанды. Къозлагъан къатын кибик, аны ачыу бла ауруу алгъанды.

⁴⁴ Иорданни жагъасындагъы къалын агъачларындан чыгъып, ахшы сугъарылгъан жайлыкълагъа келген аслан кибик, Мен да Бабилни халкъын мычымай журтундан къууарыкъма, сайлагъан адамымы анга оноучу этерикме. Манга ушагъан бармыды? Менден жууап даулайлыкъ бармыды? Манга къажау тураллыкъ сюрюучю бармыды?»

⁴⁵ Алай бла Раббий Бабилге къажау не белгилегенин, Халдея къыралгъа къажау не мураты болгъанын эшитигиз: «Душман аны сюрюулеринден эм гитчелерин да алып кетерикди; Бабилни халкъыны хатасындан жайлыкълары къуу жер болуп къаллыкъдыла.

⁴⁶ Бабилге жоюлду, — деген ауаздан жер титирерикди, аны жыгъылгъаныны таушуу миллетлени араларында эшитилликди».

Бабилни чачылыуу

51 Раббий былай айтады: «Ма, Мен Бабилге бла Леб-Къамайда^а жашагъанлагъа къажау жокъ этиучю жел урдурлукъма.

² Бабилге ындыр сууруучула иерикме; аны суурууп чачарыкъдыла, аны къыралын халек этерикдиле. Палах кюнде анга хар жанындан чабыуул этерикдиле.

³ [Бабилни] садакчылары садак жаяларын тартмасынла, къубелерин киймесинле. Аны жаш адамларын аямагъыз, аны битеу аскерин жокъ этигиз.

⁴ Халдея къыралда ёллюкле, Бабилни орамларында жаралыла жерге тюшерикдиле».

⁵ Израилни бла Яхуданы къыралларында бары да Израилни Сыйлысыны аллында терс эселе да, аланы Аллахлары, толу Къудуретли Раббий, аланы атып къоймагъанды.

⁶ Бабилден къачыгъыз! Хар ким кеси жанын къутхарсын! Бабилни терслигини хатасындан жокъ болуп къалмагъыз! Нек десегиз бу Раббийни дерт жетдириу заманыды, Ол анга тийишлисин жетишдирикди.

⁷ Бабил Раббийни къолунда бир алтын аякъ эди, ол аякъдан битеу дуняя ичип эсирген эди. Миллетле аны чагъырын ичгенлеринден тели болуп къалгъан эдиле.

⁸ Билмей турганлай Бабил хорланып ууатыллыкъды, анга сарнап жиягъыз! Аны жарасына балхам сюртюююз, сау болур эсе уа.

⁹ Биз Бабилни сау этерге къурешдик, алай а сау болалмады. Къююгъуз аны, барыбыз да кеси къыралларыбызгъа къайтайыкъ; нек десегиз анга этилген хукму кёклеге дери жетгенди, булутлагъа дери кётюрюлгенди.

¹⁰ Раббий бизни тюзлюгюбюзню кёргозтдю; келигиз, Раббий Аллахыбызны этген ишлерин Сионда билдирейик.

¹¹ Садак оқыларыгъызны жютюу этигиз, окъ орунларыгъызны толтуругъуз! Раббий Мидияны патчахларын къозгъагъанды, нек десегиз аны мураты Бабилни жокъ этиудю. Раббий дерт жетдирикди, Кесини табыныучу ююю ючюн дерт жетдирикди.

¹² Бабилни къабыргъларына къажау байракъ кётюрюююз! Бегеуоллени кёп этигиз, къалаурланы орунларына салыгъыз, бугъунуп душманны аллын сакълагъыз! Нек десегиз Раббий Бабилни халкъына не этерге мурат этген эсе, айтханыча алай этерикди.

¹³ [Эй Бабил,] сен улуу сууланы къатларында жашайсы, сени хазналарынг эсепсиз кёпдюле! Сени ахырынг келди, ёллюк заманынг толду!

¹⁴ Толу Къудуретли Раббий Кесини аты бла ант этгенди: «Бабил, сени мача сюрюююнден толтургъан кибик, аскерледен толтурлукъма. Ала сени хорлап, къууанч къычырыкъ этерикдиле», — дегенди.

¹⁵ Раббий Кесини кючю бла жерни жаратханды, Кесини билими бла дуняяны къурагъанды, акъылы бла кёклени жайгъанды.

¹⁶ Ол кёкню кюкюретип андагъы сууланы шоркъулдатады, жерни этегинден булутланы кётюртюрюп келтиреди, жауун заманда шыбыла этеди, Кесини асыраучу жерлеринден жел чыгъарады.

¹⁷ Хар адам акъылсыз, билимсиз болду, магъадан эритиучю да ишлеген идолу бла кесин айылы этеди, нек дегенде ол эритип этген идол — жалгъан затды, аны жаны жокъду.

¹⁸ Ол идол жарасуз, хыликкелик затды, сюд этилир заман келгенде ала жокъ боллукъдула.

¹⁹ Якъупну Аллахы уа аллай тюрюлдю, хар затны да жаратхан — Олду, Израил да Ол сайлагъан юйюрдю. Аны аты — толу Къудуретли Раббийди.

^а Леб-Къамай: Халдея.

²⁰ «Сен Мени уруш салтамса, уруш сауутмса. Мен сени бла миллетлени урганма, патчахлыкъланы бузганма.

²¹ Сени бла атланы да, атха миннгенлени да кыргъанма, сени бла тачанкаланы да, аланы жюрютгенлени да кыргъанма.

²² Сени бла эр кишилени да, тиширыуланы да, къартланы да, жашланы да, уланланы да, кызыланы да кыргъанма.

²³ Сени бла сюрюочюлени да, аланы сюрюлерин да, сабанчыланы да, аланы ёгюзлерин да, оноучуланы да, аланы болушлукъчуларын да кыргъанма.

²⁴ Бабилге бла Халдеяда жашагъанлагъа, аланы Сионнга этген битеу аманлыкълары ючюн, сизни кёз аллыгъызда дерт жетдирликме, — дейди Раббий.

²⁵ — [Эй Бабил,] сен жоюлуу келтириучю тауса, сен битеу дунияны бузганса, — дейди Раббий. — Мен къолуму санга къажу кётюрюп, сени къаядан энишге атарыкъма эмда сени кюйген тау этип къоярыкъма.

²⁶ Сенден мюйюш таш, мурдор таш аллыкъ тюйюлдюле, ёмюрге да бош къалгъанлай турлукъса», — дейди Раббий.

²⁷ Кыралда уруш байракъ кётюрюгюз! Миллетлени арасында сур быргы согугъуз! Миллетлени Бабил бла уруш этерге сауутландырыгъыз. Арарат, Минни, Аскеназ патчахлыкъланы анга къажу чакъырып жыйыгъыз. Анга къажу аскер башчы салыгъыз, аны юсюне мача сюрюю чакълы атла келтиригиз.

²⁸ Миллетлени — Мидияны патчахларын, оночуларын, битеу бийлерин эм аланы оноуларында болгъан битеу кыралланы Бабил бла уруш этерге сауутландырыгъыз.

²⁹ Жер къалтырап титирейди; нек десегиз Раббий Бабилни жерин, адам жашамагъан бош къалгъан жерге айландырыгъа этген ниетин толтурады.

³⁰ Бабилни батырлары уруш этиуню къойгъандыла, къалаларында олгуруп турадыла. Кырыулары тауусулгъанды, къоркъакъ къатынлача болуп къалгъандыла, межяллары кюйгендиле, эшик кылычлары сыннгандыла.

³¹ Бабилни патчахына къуугунчуну юсюне къуугунчу, хапарчыны юсюне хапарчы келеди, аны шахарыны хар жанын ууучлагъандыла деп билдиредиле.

³² Суулада битеу кёчюуле къолгъа тюшгендиле, къалала кюйдюрюлгендиле, аскерчиле къоркъуп шашхандыла.

³³ Израилни Аллаха, толу Кыудуретли Раббий былай айтады: «Бабил халкъы, мирзеуню саламдан айырыучу ындыр кибикди; бир аздан сора аны орулур заманы келликди».

³⁴ «Бабилни патчахы Набуходоносор бизни чайнап ашагъан эди; бош юй сауут этип къойгъан эди. Аждагъан кибик бизни жутуп къойгъан эди, иги ашларыбыздан къарынын тойдургъан эди, сора бизни къусуп ийген эди.

³⁵ Бизге бла жерлешлерибизге этилген зулмулукъ Бабилни башына келсин! — дерикди Сионну халкъы. — Бизни тёголген къаныбыз ючюн халдеялылагъа дерт жетдилсин!» — дерикди Иерусалим.

³⁶ Ол себепден, Раббий былай айтады: «Ма, Мен сени ишинги жакъларыкъма эм сени ючюн дерт жетдирликме, Бабилни суу чыкыгъан жерин къурутурукъма, илипинлерин кесерикме.

³⁷ Бабил таш тёбе, чакъанла жашагъан къоркунчлу эм хыликкелик жер болуп къаллыкъды, анда бир киши да жашарыкъ тюйюлдю.

³⁸ Бабилни адамлары жаш асланлача мёнгюрдерикдиле, аслан балалача хырылдазыкъдыла.

³⁹ Аланы кызышхан заманларында алагъа той этип, барысын да эсиртирикме; зауукълансынла, сора ёмюрге да уянмазча жукълап къалсынла, — дейди Раббий.

⁴⁰ — Аланы къозуланы, къочарланы, текелени сояргъа элтген кибик сояргъа элтдирликме.

⁴¹ Шешак^а хорланып къаллыкъды, битеу дунияны махталгъан шахары жесирге тюшерикди. Башха миллетле Бабилге болгъанны кёргенде къоркъурукъдула.

⁴² [Душман] Бабилни тенгиз [киби] басырыкъды, уллу толкунлача аны жабарыкъды.

⁴³ Аны тегериндеги шахарла бош къаллыкъдыла, аны жери киши жашамагъан, ичи бла адам ётмеген къургъакъ аулакъ болуп къаллыкъды.

⁴⁴ Бабилни теириси Белге анда азап берликме, аны жукъханларын къусдурлукъма. Эн-

^а Шешак: Бабил.

ди анга миллетле жыйылып келлик тойюлдюле, Бабилни кыбыргылары оюлдукьдула.

⁴⁵ Эй халкьым, Бабилден чыкь, Раббийни жаннган чамланыундан хар ким кьачып жанын кьутхарсын.

⁴⁶ Сиз кьыралда эшитирик хапарладан кьоркьмагьыз, кьайгы этмегиз. Бир жыл бир хапар эшитилир, экинчи жыл башха хапар эшитилир; жер башында зулмулук боллукьду, оноучу оноучугьа кьажу турлукьду.

⁴⁷ Ишексиз Мен Бабилни идолларына азап берлик кюнде келедиле. Битеу кьырал айыплы боллукьду, ёлтюрюлгенле кьыралны ортасында жерге атылып кьаллыкьдыла.

⁴⁸ Ол заманда кёк да, жер да, аладагы хар зат да Бабилни башына келген палахлагьа кьуанырыкьдыла; нек десегиз анга шималдан жокь этиучюле келликдиле, — дейди Раббий.

⁴⁹ — Бабил Израилни адамларын кьалай ёлтюрюп атхан эсе, битеу кьыралыны адамларын Бабилде алай ёлтюрюп атарыкьдыла.

⁵⁰ Эй сиз, кьылычдан кьутулганла, кьачыгьыз, тохтап турмагьыз! Анда, узакь жерде, Раббийни эсигизге келтиригиз, Иерусалим да жюреклеригизде болсун!

⁵¹ Биз аман сёзле эшиттенибизде уяла эдик, Раббийни юйюно сыйлы орунларына тыш кьыралыла кирген заманда, биз сыйсызлыкьга тюшген эдик.

⁵² «Ол себепден, — дейди Раббий, — Мен Бабилни идолларына азап берлик кюнде келедиле, аны битеу кьыралында жаралыла ынычхарыкьдыла.

⁵³ Бабил кёкlege дери окьуна кёпюрюлсе да, кесини кьаласын бийикде окьуна бегитсе да, мен анга жокь этиучю аскер иймей кьоймаз эдим», — дейди Раббий.

⁵⁴ Бабилден кьычырыкь таууш, Халдеяны кьыралындан уллу чачьлыу-оюлуу таууш эшитиледи.

⁵⁵ Нек десегиз Раббий Бабилни чачарыкьды, анда уллу ёхтем ауазланы тохтатырыкьды. Душманла тенгиз толкьунлача гюрюлдеп юслерине келликдиле, аланы гюрюлдеген ауазлары эшитилликди.

⁵⁶ Нек десегиз Бабилге кьажу жокь этиучю аскер келликди; аны жигит аскерчилери жесир боллукьдула, садакь жаялары

ууатыллыкьдыла; нек десегиз тийишлисин беричю Раббий Аллах толусунлай тийишлисин берликди.

⁵⁷ «Бабилнибийлерин, билгичлерин, оноучуларын, болушлукьчуларын, аны аскерчилерин алай эсиртирикме, ала ёмюрге да жукьлап кьаллыкьдыла, уянырыкь тойюлдюле», — дейди Патчах, Аны аты толу Кьудуретли Раббийди.

⁵⁸ Толу Кьудуретли Раббий былай айтады: «Бабилни кьалын кьабыргылары оюлдукьдула, аны бийик кьабакьлары да кюйдюрюллюкьдуле. Халкьланы урунуп кюрешгенлери бошуна, миллетлени кьыйынлары да отха аш болуп кьаллыкьды».

⁵⁹ Яхуданы патчахы Сидкияны патчалыкь этиуюно тёртюнчю жылында, аскерини кереклерин таптырычу баш кьулукьчу Махсея улу Нерияны жашы Серая^а Сидкия бла бирге Бабилге кетген заманда, Иеремия файгьамбар Сераягьа бу буйрукьну берген эди.

⁶⁰ Иеремия Бабилни башына келлик битеу палахланы, Бабилни юсюнден битеу бу сёзлени бир китап чулгьамгьа жазгьан эди.

⁶¹ Сора Иеремия Сераягьа былай айтхан эди: «Бабилге келгенинглай битеу бу сёзлени халкьгьа окьургьа унутуп кьойма.

⁶² Сора: “Я Раббий, Сен Бабилни жокь этеригинги, аны ичинде не адам, не хайбуан жашамазлыгьын, кьыралны ёмюрлюк кьуу жер болуп кьаллыгьын айтханса”, — деп айт.

⁶³ Окьуп бошагьанынглай ол китапны бир ташха байлап, аны Эфрат сууну теренине атып жибер.

⁶⁴ Сора былай айт: “Бабил Мен аны башына келтирлик палахладан алай батып кьаллыкьды, энди кьобаллыкь тойюлдю, халкьы онгсуз болуп кьаллыкьды». Иеремияны сёзлери муну бла бошаладыла.

Иерусалимни хорланыу

52 Сидкия жыйырма бла бир жыллыгьында патчах болгьан эди эмда Иерусалимде онбир жыл патчаллыкь этген эди. Аны анасы либналы Иеремияны кьызы Хамутал эди.

^а Алай бла Серая, Иеремия файгьамбарны болушлукьчусу Барукуу кьарындашы эди.

²Иояккым кибиб Сидкия да Раббийни кёзюне аман кёрюннген затланы эте эди.

³Ол себепден, Раббий Иерусалимге бла Яхудагъа чамланып, аланы Кеси бетинден атып кьойгъан эди. Сидкия Бабилни патчахына кьажу тургъан эди.

⁴Сидкияны патчахлыкь этиуюню тогузунчу жылында, онунчу айны онунчу кюнюнде, Бабилни патчахы Набуходоносор битеу аскери бла Иерусалимни кьатына келип, аны кьуршалагъан эдиле. Шахарны тегерегинде тёбеле ишлеген эдиле.

⁵Сидкия патчахны патчахлыкь этиуюню онбиринчи жылына дери Иерусалим кьуршаланып тургъан эди.

⁶Тёртючю айны тогузунчу кюнюнде шахарда азыкь тауусулуп, ач кирген эди, халкьгъа ашаргъа ётмек табылмай кьалгъан эди.

⁷Ол заманда Бабилни аскери Иерусалимни кьабыргъасын оюп, тешик этген эди. Халдеялыла шахарны тегерегинден кьуршалап тургъанлай, Иерусалимни аскерлери, кечегиде патчахны терек бахчасыны кьатындагъы эки хунаны арасындагъы кьабакь бла кьачып, Арабагъа баргъан жолгъа чыкьгъан эдиле.

⁸Халдеяны аскери уа Сидкия патчахны ызындан кьууп, аны Иерихон ёзенинде жетген эдиле. Сидкияны битеу аскери кьачып чачылгъан эди.

⁹Сидкия патчахны тутуп, Хаматны жеринде болгъан Рибла шахаргъа, Бабилни патчахына келтирген эдиле. Бабилни патчахы анда анга сюд этген эди.

¹⁰Набуходоносор Риблада Сидкияны кёз аллында уланларын да, Яхуданы битеу бийлерин да ёлтюртген эди.

¹¹Сидкияны уа кёзлерин чыгъартып, багъыр сынжырла бла байлатып, Бабилге элтдирген эди. Сидкия ёллюк кюнюне дери тутмакьде тутулап тургъан эди.

¹²Бабилни патчахы Набуходоносорну патчахлыкь этиуюню онтогузунчу жылында, бешинчи айны онунчу кюнюнде, кьалауурланы таматасы, Бабилни патчахыны аскер башчысы Небузарадан Иерусалимге кирген эди.

¹³Раббийни юйюм да, патчахны тохана сын да, Иерусалимдеги битеу юйлени кюйдюртген эди, битеу уллу юйлени кюйдюртүп, кюл этдирген эди.

¹⁴Кьалауурланы таматасы башчылыкь этген халдеялы аскер Иерусалимни тегерегиндеги битеу кьабыргъаланы бузгъан эди.

¹⁵Кьалауурланы таматасы Небузарадан жарлы халкьдан бир кьауумларын, шахарда сау кьалгъанланы, Бабилни патчахыны жанына ётген кьачхынчыланы бла кьолдан уста адамланы жесир этип, Бабилге кёчюрген эди.

¹⁶Алай а Небузарадан бахчалада, сабанлада ишлерге жарлыладан бир кьауумун анда кьалдыргъан эди.

¹⁷Халдеялыла Раббийни юйюндеги жез чигинжилени, суу ташыучу арбачыкьланы, жезден ишленнген уллу суу орунну уатып, битеу жезни Бабилге элтген эдиле.

¹⁸Табыныучу юйде кьуллукь этерге юрюютюлген челеклени, кюреклени, питил кьысхачланы, тазланы, табакьланы эм битеу башха жез сауутланы алгъан эдиле.

¹⁹Кьалауурланы таматасы кьуллукь этерге юрюютюлген гитче тазланы, ладан кюйдюрюлюочу сауутланы, уллу табакьланы, кьазанланы, чырахтанланы, кьашыкьланы, чагъыр кьуйгъан аякьланы — алтын эм кюююш затланы барын да алып кетген эди.

²⁰Раббийни юйюне Сюлемен патчах ишлетген эки чигинжи, жезден ишленнген уллу суу орун, суу орунну тюбюндеги онеки жез бугъа, суу ташыучу арбачыкьла — ол жез затланы асыры ауурдан базманда тартыргъа амал жокь эди.

²¹Хар чигинжини бийиклиги онсегиз кьары, кенглиги онеки кьары, хар бирини кьалынлыгъы тёрт бармакь эди, ичлери бош эди.

²²Биринчи чигинжини юсюнде бир жез таж бар эди. Тажны бийиклиги беш кьары эди, тегерегиндеги ау эм гранат алма накькьышла да жезден эдиле. Экинчи чигинжи да гранат алмалары бла биринчи чигинжи кибиб эди.

²³Чигинжилени жанларында токьсан алты гранат алма бар эди. Аланы тажларын кьуршалагъан ау накькьышны юсюнде жою гранат алма бар эди.

²⁴Кьалауурланы таматасы Небузарадан баш дин кьуллукьчу Сераяны, баш дин кьуллукьчуну болушлукьчусу Сефанияны эмда юч эшик кьалауурну жесирге алгъан эди.

²⁵ Шахарда кьалгъан аскерчилени таматарын, патчахны жети ёзюрюн, кьыралны халкъын аскерге жазыучу аскер таматасыны баш кьагьытчысын эмда кьыралны халкъындан шахарда табылгъан алтмыш адамны тутмакъ этген эди.

²⁶ Небузарадан аланы барысын да тутуп Рибла шахарга, Бабилни патчахына келтирген эди.

²⁷ Хама кьыралда болгъан Рибла шахарда Бабилни патчахы аланы ёлтюртген эди. Алай бла Яхуданы халкъы кесини жеринден кёчюрюлюп кетген эди.

²⁸ Ма, Набуходоносор кёчюрген халкъны саны: жетинчи жылда юч минг жыйырма юч яхудалыны кёчюрген эди.

²⁹ Набуходоносорну патчахлыкь этиуюню онсегизинчи жылында Иерусалимден сегиз жюз отуз эки адам кёчюрюлген эди.

³⁰ Набуходоносорну патчахлыкь этиуюню жыйырма ючюнчю жылында кьалаурланы таматасы Небузарадан жети жюз кьыркь

беш яхудалыны кёчюрген эди. Кёчюрюлгенле барысы да төрт минг алты жюз адам эдиле.

Иекония патчах эркин этиледу

³¹ Яхуданы патчахы Иеконияны кёчюрюлгенини отуз жетинчи жылында Эуил-Меродак Бабилни патчахы болгъан эди. Эуил-Меродак ол жылны онекинчи айыны жыйырма бешинчи кюнюнде, Яхуданы патчахы Иеконияга мархамат этип, аны тутмакъдан чыгъаргъан эди.

³² Эмда аны бла ариу сёлеше эди, Бабилге кёчюрюлген башха патчахланы тахталарындан эсе, анга уллу тахта салдыргъан эди.

³³ Иекония тутмакъ кийимлерин алышындыргъан эди. Жашаууну ахырына дери Бабилни патчахы бла бир столда олтуруп ашаучу эди.

³⁴ Иекония ёлгюнчюге дери Бабилни патчахы анга хар кюнден кереклисин бердирип тургъан эди.

ИЕРЕМИЯНЫ ЖИЛЯУУ КИТАБЫ

1 Ой! Иерусалим кьалай атылып кьалды! Бир заманлада кёп адамлы шахар эди! Миллетлени арасында уллу эди, энди уа башсыз кьатын кибик болуп кьалды! Кьыралланы бийи эди, энди уа кьул болуп кьалды.

² Ол кече сайын ачы жияйды, аны жия-мукьлары жаякларына тёголедиле. Анча тосларыны арасында аны жапсарыр адамы жокьду. Аны битеу шүёхлары аны сатхандыла, аны душманлары болуп кьалгъандыла.

³ Яхуда кёп азап чекгенди эмда жесир болуп кетгенди, мажюсюлени араларына кёчюрюлгенди, тынчлыкь тапмагъанды; аны ызындан кьуугъанла аны тар жерледе жетип тутхандыла.

⁴ Сионнга баргъан жолла бушуулудула, нек десегиж ары байрамга бир киши бармайды; аны битеу кьабакьлары бош кьалгъандыла; аны дин кьуллукьчулары ахты-

надыла, кьызлары мудахдыла, кеси да ачылыкь сынаиды.

⁵ Аны жаулары анга башчы болгъандыла, душманлары зауукь этип жашайдыла, аны кёп поняхлары ючюн Раббий анга кёп кыйынлыкь сынатханды. Аны сабийлерин душман жесир этип, сюрюп кетгенди.

⁶ Ариу Сионну аламатлыгы кетгенди; аны бийлери – отлау тапмагъан мараллача болуп кьалгъандыла, аланы кьууалагъанладан кьачалмазча кьарыусуз болгъандыла.

⁷ Иерусалим кесини кьыйынлыкь кёрген, азап чекген кюнлеринде, аны алгъын болгъан багъалы затларын эсине тюшюре эди. Аны халкъы душманны кьолуна тюшгенде, анга бир киши да болушмагъанды; душманла Иерусалимге кьарап, аны бузулгъанына кюле эдиле.

⁸ Иерусалим уллу гюнях этгенди, аны ючюн харам болгъанды; алгъын битеу аны

махтаганла энди аны кёрюп болмайдыла, нек десегиз аны кымыжалыгын кёргендиле; ол кеси да ахтынып артха бурулады.

⁹ Аны этеклери кир болгъан эдиле, анга не боллугъун ойламай эди; ол себепден бек сыйсыз болгъанды, аны жапсарычу жокъду. «Я Раббий, мени кыйынлыкъыма кыара, нек десенг мени душманым кёл кенгиреди!

¹⁰ Аны эм багъалы затына душман кьолун узатханды. Мажюсюле аны табынычу юйюне киргенлерин ол кёргенди. [Раббий.] Сен а, мажюсюле Сени жыйылыуунга кирмесинле деп буюргъан эдинг.

¹¹ Иерусалимни халкы ахтынып ётмек излейди, ачдан ёлмез ючюн багъалы затларын ашха алышады. Кыарап кёр, я Раббий, мен кыалай сыйсыз болуп кыалганма!»

¹² Эй, жолдан ётүп барганла, сизге былай болмасын! Кыарап кёрюгюз, мени башыма келген кыйынлыкъча кыйынлыкъ бармыды? Бу кыйынлыкъны Раббий кесини жаннган ачыуу чыкыгъан кюн башыма жаудургъанды.

¹³ Раббий огъартындан от жибергенди, от суйеклерими ичине киргенди; аякларыма ау салгъанды, мени жыкыгъанды, халек этгенди, хар кюнден термилип турурча этгенди.

¹⁴ Поняхларым боюнга салыннгандыла, Раббийни кьолу бла бир-бирине байланып боюнума кийирилгендиле; кючюм кетгенди, Раббий мен алагъа кыажуу туралмазлыкъ адамланы кьолларына бергенди мени.

¹⁵ Раббий мени шахарда батырларымы кьоратханды, жашларымы кырып бошар ючюн манга кыажуу аскер жыйып келтиргенди; Яхуда кьол тиймеген кызы кирик эди, Раббий а аны жюзюм сыгыучуда жюзюмнү малтатханча малтатханды.

¹⁶ Анга жияйма мен, кёллеримден жиямукъла тёгюледиле, нек десегиз мени жаньмы тирилтирик жюрек жапсарычу менден узакъды. Сабийлерими бир затлары кыалмагъанды, нек десегиз душман хорлагъанды.

¹⁷ Сион кьолларын узатады, алай а аны жапсаргъан жокъду. Раббий Якъупну халкын кюршаларга душманлагъа буйрукъ бергенди; Иерусалим аланы араларында харам болуп кыалгъанды.

¹⁸ Раббий тюзлюклюдю, нек десегиз мен аны сёзюне бойсунмай эдим. Энди битеу халкыла, тынгылагъыз, мен сынаган ачыуну кёрюгюз; кызыларым бла жашларым жесир болуп кетгендиле.

¹⁹ Шуёхларымы чакъырдым, алай а ала мени алдап кьойдула. Мени дин кьуллукъчуларым бла таматарларым жангыдан кючленир ючюн, аш излеп тапмай, шахарда ачдан ёлгендиле.

²⁰ «Я Раббий, кыара, мен кыалай азап чегеме, ичим кыйнайды, жюрегим кыйналады, нек десенг мен кыажыкымай Санга кыажуу турганма. Тышында кылыч мени сабийсиз этеди, юйде уа – ёлмю.

²¹ Мени ынычхагъанымы эшитгендиле, мени жапсаргъан а болмады. Битеу душманларым мени башыма келген палахны юсюнде эшитгендиле, Сени манга этгенлеринге кыуаннгандыла, Сен алагъа буюргъан кюнюнгю келтир, ала да мени кирик болуп кыалсынла.

²² Аланы битеу этген аманлыкъларына кыара! Мени битеу гоняхларым ючюн манга кыалай этген эсенг, алагъа да алай эт; нек десенг кыйналып ынычхайма, жюрегим кыарыусуз болгъанды».

2 Раббий чамланнганындан ариу Сионну булут бла кыалай жабып кьойду! Израилни аламатлыкъын кёкден жерге атды, Кесини чамланнган кюнюнде Кесини аяк туюбо болгъан Израилни эсине келтирмедиле.

² Раббий Якъупну юйюрю жашагъан хар жерни жазыксынмай бузгъанды, чамланнганындан Яхуданы халкыны бегиген шахарларын бузуп, жер бла тенг этгенди, патчахлыкъын да, бийлерин да сыйсыз этгенди.

³ Раббий кыызгъан ачыуу бла Израилни битеу кючюн сындыргъанды. Душман келгенде Ол Кесини онг кьолун Израилден бир жанына бургъанды, тегерекни ашап бошагъан от кирик, Якъупну халкын кюйдюргенди.

⁴ Душман кирик Кесини садакъ жаясын тартханды, жау кирик онг кьолун кётюргенди, [Яхуданы] битеу суйдюмлю адамларын ёлтюргенди, Кесини ачыуун ариу Сионну чатырыны юсюне от кирик тёкгенди.

⁵ Ебиз [Аллах] душман кирик болду, Израилни жутду, аны битеу тоханаларын чач-

ды, кьалаларын бузду, ариу Яхуданы жар-сууун, жилиуун кёп этди.

⁶Бахчаны бурууун аударгъанча Кесини юйюню кьабыргьаларын аударду, Кесини халкы бла тубешген жерни чачды. Раббий Сионда байрамланы бла шабат кюнлени унуттурду, ачыуу чыгып чамланнганындан патчакны да, дин кьуллукьчуну да атып кьойду.

⁷Раббий Кесине кьурман этилиучю жерни кьабыл этмей кьойду, Кесини сыйлы юйюн сансыз этип кьойду, Сионну тоханаларын кьуршалагъан кьабыргьаланы душманны кьолуна берди; байрам кюнде кибик, душман Раббийни юйюнде кьууанып кьычыра эди.

⁸Раббий ариу Сионну тегерегиндеги кьабыргьаны бузаргъа бегим этгенди, жип тартханды, чачыудан кьолун артха тыймагъанды, ич эм тыш кьабыргьалагъа жилиуу этдиргенди, экиси да бирге оюлгъандыла.

⁹Сионну кьабакълары жерге батхандыла, Раббий кьабакъланы кьылычларын сындырып ууатханды, аны патчакы бла бийлери мажюсюлени араларына тюшгендиле; энди Таурат толтурулмайды, Сионну фыйгъамбарларына энди Раббийден кёрюнюу келмейди.

¹⁰Ариу Сионну таматалары сёлешмей жерге олтуруп турадыла, башларына кюл кьуюп, беллерине зыбыр чепкен кьысхандыла; Иерусалимни кьызлары башларын жерге ийилтгендиле.

¹¹Кёзлерим жилигъандан кьуругъандыла, ичим кьайнайды, халкымы жоюлгъанындан бауурум жерге тегюледи, нек десегиз шахарны орамларында сабийле, эмчек ичген балала ачдан ёледиле.

¹²Шахарны орамларында жаралыла кибик онгсуз болуп, аналарыны кьоюнларында жан бере туруп, аналарына: «Аш, суу кьайда?» — деп сорадыла.

¹³Санга не айтайым? Эй, ариу шахар Иерусалим, сени неге ушатайым? Эй Сион, кьол тиймеген кьыз кибиксе, сени не бла тенгледирип жапсарайым? Нек десенг сени жаранг тенгиз кибик теренди. Сени ким сау эталлыкьды?

¹⁴Сени фыйгъамбарларынг жалгъан, жарасуу кёрюнюле кёре эдиле. Ала сени гюнахларынгы ачыкь этселе эди, сен жесир-

ликден кьутулур эдинг. Ала сени ажашдыр-гъан жалгъан кёрюнюле кёре эдиле.

¹⁵Жолдан ётген хар адам санга кьолларын кьагъады, ариу Иерусалимге башларын силкип сызгырадыла: «Битеу дуняаны кьууанчы, ариулукьну барып тохтагъаны деген шахар буму эди?» — дейдиле.

¹⁶Сени битеу душманларынг сени хыликке этедиле, сызгырып тишлерин кьыжылдатадыла эмда: «Аны жутдукь, ахырында биз сакьлагъан кюнню кёрдюк!» — дейдиле.

¹⁷Раббий этерге ойлагъанын этди, бурун заманда айтхан сёзюн толтурду, сени амай чачды, санга душманны кёлон кенгдиртди, жауларынгы кючлендирди.

¹⁸Халкь жюрекден Раббийге кьычырып тилек этеди. Эй ариу Сион шахарны кьабыргьасы, кече да, кюн да жилимукьла текь, тынчайма, кёзюнге жукьу кирмесин!

¹⁹Тур, кечени хар бёлюмюнде кьычырып тилек эт, Раббийни аллында жюрегинги суу кибик текь! Хар орамны мюйюшюнде ачдан ёле тургъан сабийлеринги жанлары ючюн, кьолларынгы ёрге тутуп тилек эт.

²⁰«Къара, я Раббий, кёр! Сен кимге былай этгенсе? Къатынла кеслерини эмчек сабийлеринми ашасынла? Дин кьуллукьчу бла фыйгъамбар Раббийни сыйлы юйюндеми ёлтюрюлсюнле?

²¹Сабийле, къартла орамлада топуракьда жатадыла; кьызларым бла жашларым кьылыч бла ёлтюрюлгендиле; Сен чамланнган кюнюнде аланы ёлтюртгенсе, жазыкьсынмай кьырдыргъанса.

²²Сен байрамгъа чакьыргъанча хар жанындан кьоркьгъанларымы чакьырып манга келтиргенсе. Раббийни чамланнган кюнюнде биреу да кьутулмагъанды, сау кьалмагъанды. Сюйюп ёсдорген сабийлерими душманым жокь этди».

3 Мен Раббийни чамлануу таягъындан азап сынагъан адамма.

²Ол мени сюрюп, жарыкьда туююл, къарангьлыкьда жюрютгенди.

³Раббий манга къажуу кьолун кётюрюп, сау кюнню тохтамай мени уруп турады.

⁴Этими, терими халек этгенди, сюеклерими сындыргъанды.

⁵Мени куршалагъанды, палахла бла, кьыйынлыкь бла тегерегимден алгъанды.

6 Эртте ёлгенлени кибик, мени кьара-
нгылыкьда жашатханды.

7 Мен чыгьалмазча мени беклегенди, ма-
нга ауур бугьоула такьгьанды.

8 Кьычырыкъ этип болушлукь тилеге-
нимде да, тилегими эшитмегенди.

9 Ташла бла жолларымы кесгенди, жол
ызларымы терсине бургьанды.

10 Ол, манга чабаргьа хазырланган айыу-
ча, бугьуп сакьлагьан асланча болуп кьал-
гьанды.

11 Жолларымы терсине бургьанды, мени
паралап жокь этгенди.

12 Садакъ жаясын тартханды; окьларын
атаргьа мени илишаннга салгьанды.

13 Садакъ окьларын бюйреклериме ат-
ханды.

14 Кесими халкьыма кюлкюлюк болгьан-
ма, кюнню узунуна жырларында мени кы-
ликке этип жырлайдыла.

15 Ол мени ачыудан тойдургьанды, ол ма-
нга ёлор от ичиргенди.

16 Тишлерими ташла бла сындыргьанды,
мени кюлде тобукьландыргьанды.

17 Жанымдан ырахатлыкь кетгенди, зауукь-
лукьну унутханма.

18 Ол себепден: «Кючюм тауусулгьанды,
энди Раббий манга болушур деп умутум
жокьду.

19 Ачыууму, азап чекгеними, манга лы-
быга, ёлор от бергенинги эсинге ал», — де-
генме.

20 Кьыйынлыкьларымы эсимде тутам, жа-
ным кьыйналады.

21 Алай а муну эсиме тюшюргенде, умут-
ланама:

22 «Раббийни ахшылыгы бир заманда да
тохтамаз, Аны мархаматы тауусулмаз.

23 Была хар эрттенликден жангырадыла;
[Раббий.] Сени тюзлююнг уллуду!

24 Кеси кесиме: Мени юлюшюм Раббийди,
ол себепден Анга ышанып турлукьма», —
дейме.

25 Раббий Анга ышанган адамгьа, Аны
излеген жаннга ахшылыкькылды.

26 Раббийни кьутхарыуун тёзюм бла сакь-
лагьан адам насыпдыды.

27 Жаш заманындан [Раббийни] боюнс-
сын жюрюткен адам насыпдыды.

28 Раббий адамгьа боюнса салгьан эсе, адам
кеси жангыз олтуруп, тынгылап турсун.

29 Ол, жерге кьапланып, [Раббийге] сежда
этин; умутун юзмесин.

30 Аны ургьаннга жаягьын бурсун, адам-
лагьа кесин хыликке этерге кьойсун.

31 Нек десегиз Раббий ол адамны ёмюрге
атып кьыймаз.

32 Кьыйынлыкь берген эсе да, Кесини
уллу ахшылыгы бла мархамат этер.

33 Нек десегиз Раббий адамлагьа азап бе-
рирге, аланы кьыйнаргьа суюмейди.

34 Жерни тутмакьларындан бирини да мал-
талырын суюмейди.

35 Уллу Аллахны аллында адамгьа терс хукь-
му этилирин суюмейди.

36 Адамны тарыгьыу ишинде анга зулму
этилирин унамайды Раббий.

37 Раббий буюрмаса кимни айтханы толур?

38 Игиликде да, палахла да Уллу Аллахны
буйругьу бла боладыла.

39 Раббий адамны гоняхлары ючюн анга
азап чекдире эсе, аны ючюн бир киши да
тарыкьмасын.

40 Жюрюген жолларыбызны сынап билей-
ик, Раббийге кьайтышайыкь.

41 Жюреклерибизни да, кьолларыбызны
да кёкледеге Аллахха кётюрейик.

42 Биз санга кьажайу туруп, Сенден тайгьан
эдик; Сен кечмеген эдинг.

43 Сен юсюнге чамланыуунгу жапханса,
бизни кьуугьанса, аямай ёлтюргенсе.

44 Тилеклерибиз Санга жетмез ючюн Ке-
синги булут бла жапханса.

45 Миллетлени арасында Сен бизни ба-
гуш, жийиргенчли зат этгенсе.

46 Битеу душманларыбыз бизге ауузлары
ачхандыла.

47 Уругьа жыгьылып кьоркьууда эдик, ча-
чылып халек болгьан эдик.

48 Кьырылгьан халкьыма жиягьанымдан
кёзлеримден суу ырхыла тёюледиле.

49 Кёзлеримден жиямукьла тёюлгени тох-
тамайды, тынчайуу жокьду,

50 Раббий кёкледен кьарап кёргюнчюге
дери.

51 Шахарымдагьы кьызланы халларын кё-
рюп, жаным кьыйналады.

52 Сылтаусуз манга душман болгьанла, кьа-
натлыны тутанча мени тутаргьа юрешген
эдиле.

53 Мени уругьа атып ёлтюрюрге юрешген
эдиле, юсюме ташла атхан эдиле.

⁵⁴ Суула башым бла ётген эдиле, сора мен: «Жоюлдум!» — деген эдим.

⁵⁵ «Уруну тюбюнден, Сени атынгы чакырып тилек этген эдим, Раббий.

⁵⁶ Ахтыныуумдан, кычыргыгымдан кыулагынгы жапма! — деген ауазымы эшитгенсе.

⁵⁷ Сени чакыргынымда манга жууукчалашып: “Кьоркьма!” — дегенсе.

⁵⁸ Мени, Раббий, Сен ариулаганса, жанымы кьутхарганса.

⁵⁹ Манга этилген зулмуну Сен кёргенсе; я Раббий, мени кьоруула!

⁶⁰ [Душманла] манга кыалай аманлыкь этгенлерин, манга кыажу кыалай дерт тутханларын Сен кёргенсе.

⁶¹ Ала мени хыликке этгенлерин, манга кыажу битеу ниетлерин Сен эшитгенсе, я Раббий.

⁶² Жауларым сау кюнню манга кыажу сёлешип, манга харам ниет этдиле.

⁶³ Олтурсала да, турсала да, кыара, ала жырларында мени кыалай хыликке этдиле!

⁶⁴ Аланы этген ишлерине кёре, алагы тийишлисин жетишдир, я Раббий!

⁶⁵ Аланы жюреклерин мудух эт, алагы налат бер.

⁶⁶ Кёклеринги тюбюнден чамланыуунг ала аланы ызларындан бол, аланы жокь эт, я Раббий!»

4 Алтын кыалай мутхуз болуп кыалды! Сары алтын кыалай тюрленип кыалды! Асыл ташла орамланы мойюшлерине кыалай атылып чачылдыла!

² Баггалары сары алтыннга тенг болган, Сионну уланлары, кьошунчу ишлеп чыгарган топуракь сауутха тенг саналып кыалай кыалдыла!

³ Чакыанла да эмчеклерин берип балаларына эмиздиле, мени харип халкьым а кьум тюзде [жумуртхаларын кьоюп кетиучю] страуслу кибик кыаты жюрекли болуп кыалай кыалды!

⁴ Эмчек ичген сабийни тили сууспадан тамагына жабышып кыалганды. Сабийле ётмек тилейдиле, бир киши да бермейди.

⁵ Алгын эм иги аш ашагьанла, орамлада ачдан ёледиле. Омакь кийимле кийип ёсгенле, багуш тёбелеге кысыладыла.

⁶ Харип халкьымы терслиги, адам кьолу

тиймей кыарап кыарагынчы жоюлуп кыалган Содомну гюняхындан да уллуду.

⁷ [Иерусалимни] бийлери кыардан таза, сютден акь эдиле, чархлары маржан ташдан кызыл эдиле, сыфатлары сапфир кибик жылтырай эди.

⁸ Энди уа бетлери кёмюрден кыарады, аланы орамлада бир адам да танымай кыалады, аланы терилери сюеклерине жабышып кыалганды, отун кибик кыуруп кыалгандыла.

⁹ Кылыч бла ёлтюрюлгенле ачдан ёлгенледен насыпдыла, нек десегиз ачдан ёлгенле сабан тирликлени жокьлугундан азап чегип ёлюп кетедиле.

¹⁰ Жумушакь жюрекли кыатынла сабийлерин кеслерини кьоллары бла биширгендиле, харип халкьым кырылган заманда бу аналарына аш болган эди.

¹¹ Раббий ачыуун чыгарды, кыызган чамланыуун тёкдю, Сионда от жандырып аны мурдоруна дери кюйдюрдю.

¹² Дуниядагы патчакланы бла адамланы жангыз бири да, Иерусалимни кыабакыларынду душманлары, жаулары кирирле деп ийнанмай эдиле.

¹³ Былабарыда, аны жалган фыйгамбарларыны гюняхдары ючюн, дин кьуллукчуларыны терсликлери ючюн болган эдиле, нек десегиз ала Иерусалимни ортасында тюзлюкюлени кыанларын тёте эдиле.

¹⁴ [Ол фыйгамбарла бла дин кьуллукчула] орамлада сокьурла кибик кыдыра эдиле, кыан тёкгенлеринден мурдар болганлары ючюн, аланы кийимлерине бир киши да тиерге болалмай эди.

¹⁵ «Кетигиз! Мурдарла! Кетигиз, кетигиз, бизге тиймегиз!» — деп кычыра эдиле алагы. Ала кирир жер тапмай айланган заманда уа башха миллетлиле: «Энди ала мында кыалмасынла», — дей эдиле.

¹⁶ Раббий Кеси чачханды аланы, энди бетлерине кыарарыкь туююлду. Ала дин кьуллукчулагы хурмет этмегендиле, кыартлагы жазыкьсынмагандыла.

¹⁷ Бошуна болушлукь сакылагьандан кёзлерибиз арыгандыла; кыалауур кыалаладан кыарап, бизни кьутхаралмазлыкь миллетни келирин сакылап турган эдик.

¹⁸ [Душманла] уа ызыбыздан кыуа эдиле,

орамларыбыздан ёталмай кьалгъан эдик. Ахырыбыз жууукълашхан эди, кюнлерибиз тауусулгъан эдиле, ахырыбыз келген эди.

¹⁹ Бизни ызыбыздан кьуугъанла кёкдеги кьушладан да женгил эдиле, таулада ызыбыздан кьууа эдиле, кьум тюзде бугъуп аллыбызны сакълай эдиле.

²⁰ Жан тылпыуубуз, Раббий сайлагъан патчахыбыз, аланы уруларына тутулгъанды. Биз а: «Аны ауанасында жашарбыз, ол бизни башха миллетледен кьоруулар», — деп тура эдик.

²¹ Уц кьыралда жашагъан Эдомну халкы кьууан, суйюн! Алай болгъанлыкыгъа, азап аякъ санга да жетерикди. Эсиргинчи ичериксе, кьымыжа боллукъса.

²² Эй Сионну халкы! Сени гюняхларынг ючюн азап чекгенинг бошалгъанды; [Раббий] энди сени жесирлигинги бардырлыкы туююлдо. Эй Эдомну халкы, сени терсликлеринг ючюн а, Раббий санга азап чекдирликди, гюняхларынгы ачыкъ этерикди.

5 «Я Раббий, бизни башыбызгъа келгени эсинге тюшюр, кьара да бедишлик болгъаныбызны кёр.

² Бизни мюлкюбюз [жерибиз] башха кьыраллылагъа берилгенди, юйлерибиз да тыш адамлагъа кьалгъандыла.

³ Атадан ёксюз кьалдыкъ, аналарыбыз да башсыз кьатынла киби болдула.

⁴ Ичер суубузну сатып алабыз, отунларыбыз ючюн да ахча телейбиз.

⁵ Боюнубузгъа боюна салып ишлетедиле; бек арыгъанбыз, солургъа кьоймайдыла.

⁶ Ётмекден тояр ючюн Мисирге бла Ассириягъа кьолубузну узатабыз.

⁷ Аталарыбыз гюнях этгендиле, энди ала

жокьдула; биз а аланы гюняхлары ючюн азап чегебиз.

⁸ Кьулла бизге бийлик этедиле, аланы кьолларындан бизни кьутхарыр адам жокьду.

⁹ Кьум тюзде кьылычлы адамла бардыла; ол себепден, ёлюрге кьоркьуу бла кесибибизге аш излейбиз.

¹⁰ Кюйдюрген ачлыкьдан терибиз кьара кесеу киби кьаралып кьалгъанды.

¹¹ Сионда тиширыулагъа, Яхуданы сахарларында кьызлагъа артыкылыкы этедиле.

¹² [Душманла] бийлерибизни асмакыгъа асхандыла, кьартларыбызгъа хурмет этмедиле.

¹³ Жашларыбызгъа кьоллары бла тирмен тартдырадыла, сабийлерибиз отун жюкню туюбунде жыгъыладыла.

¹⁴ Кьартла энди кьабакъ аллында жыйылыу жерде олтурмайдыла; жаш тёлю жырламайды.

¹⁵ Жюрегибизни кьууанчы кетгенди, тепсеубюз жилиугъа бурулгъанды.

¹⁶ Тажыбыз башыбыздан тюшгенди. Гюнях этгенибиз ючюн, палах келди башыбызгъа!

¹⁷ Ол себепден, жюрегибиз кьыйналады, ол себепден кёзлерибиз кьарангы болгъандыла.

¹⁸ Бош кьалгъан Сион тауну башында чакъанла чабып айланадыла.

¹⁹ Сен а, я Раббий, ёмюрде да тахтангда олтураса, тукьумдан тукьумгъа да бийлик этип тураса.

²⁰ Бизни унутуп нек тураса, кёп заманнга бизни атып нек кьояса?

²¹ Бизни Кесинге кьайтышдыр, я Раббий, сора кьайтышырбыз, жашауубузну алгъын замандача эт.

²² Сен бизни толусунлай атыпмы кьойгъанса, бизге чамлануунгу чеги жокьмуду?»

ЖЮНЮС ФАЙГЪАМБАРНЫ КИТАБЫ

1 Амиттай улу Жюнюсге Раббий былай буюрганды:

² «Тур, уллу Нинеба шахаргъа бар да, анда жашагъанланы айгъакъла, нек десенг ала-ны этген аманлыкъларын Мен кёреме».

³ Жюнюс а Раббийден къачып, Таршишге барыргъа атланганды. Ол Яффагъа келип, Таршишге тебиреген кеме тапханды. Хакъын берип, кемеге мингенди эмда Раббийден къачып къутулур ючюн, ала бла бирге Таршишге атланганды.

⁴ Ол заманда Раббий тенгизге уллу жел урдургъанды, сора къутургъан жел келип, кеме уалыргъа къоркъуу болгъанды.

⁵ Кемечиле асыры къоркъгъанларындан хар бири кесини тейрисине къычырыкъ этип тилек эте эдиле, сора кемени жоюнден женгил этер ючюн, жоуклерин тенгизге атып башлагъандыла; Жюнюс а кемени топ жанына тышюп, жатып жукълап къалгъанды.

⁶ Сора кемени таматасы аны къатына келип, анга былай айтханды: «Нек жукълайса? Тур! Аллахынгдан тилек эт! Ол сени тилегинги къабыл этип, бизни жоймай къояр эсе уа!»

⁷ Сора бир-бирлерине: «Бу палах бизге ким амалтын келгенин билир ючюн, келигиз чёп атайыкъ», — дегендиле. Эмда чёп атхандыла, сора чёп Жюнюсге тышгенди.

⁸ Ол заманда анга былай айтхандыла: «Бу палах бизге ким амалтын тышгенди? Сен кимсе? Къайдан келесе? Сени къыралынг къайдады? Къайсы миллетденсе сен?»

⁹ Ол алагъа: «Мен чойютлюме. Тенгизни да, жерни да Жаратхан Аллаха къуллукъ этеме», — дегенди.

¹⁰ Жюнюс алагъа Раббийден къачып баргъанын айтханды; ол адамла уа бек къоркъуп, Жюнюсге: «Бу этгенинг неди?» — дегендиле.

¹¹ Тенгиз а бекден-бек толкъунлана эди. Сора ала анга: «Тенгиз шошайыр ючюн биз санга не этейик?» — дегендиле.

¹² Ол алагъа: «Мени тенгизге атыгъыз, со-

ра тенгиз шошайыр, сизге бу палах мени ючюн тышгенин мен билеме», — дегенди.

¹³ Алай болгъанлыкъгъа, ол адамла кемени жагъагъа элтирге къорешгендиле, алай а болалмагъандыла, нек дегенде тенгизни толкъунланыуу тохтамай эди.

¹⁴ Сора ала Раббийден тилек этип: «Я Раббий! Сенден тилек этебиз, бу адамны жаны ючюн жоюлмайыкъ, муну биз ёлтюргеннге санама. Нек десенг Раббий Аллах — Сенсе эмда Кесинг сойгенча этесе», — дегендиле.

¹⁵ Ала Жюнюсно тутуп тенгизге атхандыла, сора тенгизни къутургъаны тохтагъанды.

¹⁶ Муну кёргенлеринде ол адамла Раббийден къоркъгъандыла эм Анга къурман кесгендиле эмда нюзюр этгендиле.

2 Сора Раббий бир деменгили чабакъгъа Жюнюсно жутуп къояргъа буюргъанды. Жюнюс ол чабакъны къарынында ючюн бла юч кече тургъанды.

² Сора Жюнюс чабакъны къарынында Раббий Аллахындан тилек этип, былай айтханды:

³ «Амалсызлыгъымда Раббийден тилек этгенме, Ол мени тилегими къабыл этгенди; ахыратны теренинден къычырыкъ этгенме, Сен а мени жилиууму эшитгенсе.

⁴ Сен мени теренликге, тенгизни ортасына атханса, баргъан суула мени басхандыла, Сени битеу сууларынг эм толкъунларынг мени башым бла озгъандыла.»

⁵ Мен Сенден тайгъан сунган эдим, алай а Сени Сыйлы Юйюнге айланып тилек этерикме.

⁶ Суула мени тамагъыма дери басхандыла, теренлик мени беклегенди, башыма тенгиз хансла чулгъангандыла.

⁷ Таулары мурдорларына дери тышгенме, жер, къылычын салып, мени ёмюрге беклегенди. Я Раббий Аллахым, Сен а мени жанымы ахыратдан чыгъарыrsa.

⁸Ичимде жаным онгуз болганды, Раббийни атын эсиме тюшюрдом, Сен да Сыйлы Юйюнгде мени тилегими кыбыл этдинг.

⁹Фана, жалган тейрилеге табынуучула, алагы мархамат этген (Аллахны) кыойгандыла.

¹⁰Мен а зикир айтып Санга кыурман келтирликме, берген сёзюмю толтурлукма. Кыухарыучу Раббийди!»

¹¹Сора Раббий чабакыга буюрганды, чабакы Жюносно жерге кыусуп ийгенди.

3 Раббий жангыдан Жюносоге былай буюрганды:

²«Улду Нинеба шахарга бар да, анда Мен санга айтханны билдир».

³Сора Жюнос Раббий айтханны этип, Нинебага кетгенди; Нинеба уа бек уллу шахар – ичинде юч кюн жюрюрге керек эди.

⁴Жюнос сау кюнню шахарны ортасы бла жюрюп: «Кырк кюнден сора Нинеба шахар башы тюбюне боллукыду», – деп, билдирип башлады.

⁵Сора нинебалыла Аллахны сёзюне ий нандыла. Ала барысы да – гитчеден уллугы дери ораза тутарга ниет этгендиле эмда зыбыр чепкенле кийгендиле.

⁶Ол хапар Нинебаны патчахына жетгенде уа, ол тахтасындан туруп, юсюнден патчах абаларын тешип, юсюне зыбыр чепкен кийгенди эмда кюлге олтурганды.

⁷Андан сора ол, патчахны эм аны ёзюрлерини аты бла Нинебаны халкына былай айтып билдирге буюрганды: «Адамла да, малла да бир зат да ашамасынла; тууарла да, ууакь малла да отларга бармасынла; адамла да, малла да суу ичмесинле.

⁸Битеу адамланы да, малланы да юслерине зыбыр чепкен жабылсын, кычырыкь этип Аллахдан тилек этсинле, хар ким кесини аман жолун эм зулму этиуон кююп, тобага кыайтышсын.

⁹Ким биледи, Аллах чамланганын кююп, бизге жазыксынынр эсе уа, эмда биз жоюлмай кыалыр эсет¹а».

¹⁰Сора Аллах аланы этген ишлерин, ала аман жолларындан тобага кыайтышханла-

рын кёргенди эмда алагы жазыксынынр, этерге айтхан палахын этмей кыойганды.

4 Аны ючюн Жюнос бек ачыу этип, кыаны бузулганды.

²Эмда Раббийден тилек этип, былай айтханды: «Мен муну кеси жеримде болганымда айтмаганым эдим? Мен Сени ахшылыкы эм мархаматлы, эмда кёп тёзюмлю болганынги, эмда жазыксынынр палах салмай кыюрыгынынги биле эдим, ол себегден кыачан эдим Таршишге да.

³Энди уа Раббий, мен жашарга сюймейме, нек десенг манга жашагандан эсе, ёлсем игиди».

⁴Раббий а анга: «Алай ачыу этерге сени не эркинлигинг барды?» – дегенди.

⁵Сора Жюнос шахардан чыгып, шахарны кюнчыгыш жанында олтурганды. Ол кесине чырпыладан кыош ишлеп, аны салкынында олтурганды эмда шахарга не боллугына кыарап турганды.

⁶Жюносно жюрегин ырахат этер ючюн эмда анга сериуонлюк болур ючюн Раббий Аллахны буйругу бла бир ёсюмлюк ёсгенди. Ол ёсюмлюкге Жюнос бек кыуанганды.

⁷Экинчи кюн танг жарыганда уа ол ёсюмлюкню кыурт ашап, ол кыуруп кыалырча Аллах алай этгенди.

⁸Кюн тийгенде уа, Раббий Аллах кюнчыгышлы исси желни келтиргенди, эмда кюн Жюносно башын асыры кыздыргандан ол онгуз болганды, эмда кесине ёлюм тилеп: «Манга жашагандан эсе, ёлсем игиди», – дегенди.

⁹Аллах а Жюносоге: «Ол ёсюмлюк ючюн алай ачыу этерге сени не эркинлигинг барды?» – дегенди. Жюнос а: «Ёлюрге жетип ачыу этгенме», – дегенди.

¹⁰Сора Раббий Жюносоге: «Сен анга урунмаганы эм аны сен ёсдюмеген ёсюмлюкге сен алай жарсыйса. Ол бир кечеге ёсюп, экинчи кечеге кыуруп кыалганды.

¹¹Нинебада уа онг кыолун сол кыолундан айырып таныялмаганын жюз кыыйрма мингден да кёп адам эмда бек кёп хайыуан барды. Ол уллу шахарга жазыксынынмай Мен кыалай кыюяр эдим!» – дегенди.

